

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 16 juni 2022

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 16 juni 2022 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk: mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw V.A. Bruin, de heer M. Verhoef, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer A.R. Oostdijk, de heer B. van Drunen, de heer G.J.M. Vreugdenhil, de heer T. Kind, mevrouw I. Elfilali, mevrouw M.M. Vlasblom, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw J.M. Nunnely, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw M.S.S. de Jong, mevrouw C.M. Zeegers, de heer T. de Haan, de heer E. Yigit, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer G.J. Engberts, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw A. Kockelkoren, de heer T.S.J. Coşkun, de heer V.P.G. Karremans, de heer T.J. Vonk, de heer F. Achbar, de heer M.H. Biljoen, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer S.J.C. Becker, mevrouw S. van de Peppel, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer R.T.J. van der Velden, de heer R.A.C.J. Simons, mevrouw S. Reitema, de heer T. Kuzu, mevrouw D.A. van Groningen, de heer B. van Schaik, de heer R. Moti, de heer S. Ceulemans en mevrouw J. Bokhove (middagdeel).

Afwezig zijn 3 leden, namelijk: mevrouw I. Coenradie, de heer N. Balwantsingh en mevrouw T.C. Hoogwerf.

Namens het college zijn vertegenwoordigd mevrouw J. Bokhove, mevrouw E.C. Eskes, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer R. Moti en mevrouw R.A. Vermeij

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik open deze vergadering en heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan degenen die op afstand onze vergadering volgen, vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Ik heb bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Coenradie. Zij is moeder geworden in de afgelopen dagen. De nieuwe Rotterdammer heet Joep. Ik zal mij melden bij de minister van Binnenlandse Zaken om de bijdrage uit het Gemeentefonds te verhogen ter waarde van één persoon. Namens de gemeenteraad zullen wij een bloemetje bezorgen bij de gelukkige ouders. Mevrouw Hoogwerf is vandaag ziek. Die kan hier niet in ons midden zijn. Ik heb begrepen dat zij in quarantaine is. Bij stemmingen vandaag zal mevrouw Coenradie pairen met de heer Balwantsingh en mevrouw Hoogwerf met de heer Kind. Als het goed is, is dat inmiddels doorgekomen. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wil nog even melden dat de heer Ceulemans wat later komt, want hij kon op dit moment een huis bezichtigen en gezien de woningmarkt zei ik: nou, doe dat dan maar.

De **VOORZITTER**. Ik hoop wel dat hij tijdig is voor de stemmingen straks.

1.2 Afscheid van de heer S. Leewis als lid van de raad

De **VOORZITTER**. Aan de orde is het afscheid van het raadslid Leewis als lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik wil graag een paar woorden aan de heer Leewis wijden. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam, leden van het college en in het bijzonder leden van de gemeenteraadsfractie van GroenLinks. Iemand had mij uitgezet en nu doet hij het weer. Er zijn hier magische krachten. Vandaag nemen we afscheid van Stephan Leewis als lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Stephan, bij de verkiezingen in maart vorig jaar 2018 werd je gekozen als raadslid voor GroenLinks. Je bent sinds 2010 politiek actief, eerst in Delfshaven als deelraadslid en gebiedscommissielid, daarna voor de hele stad als raadslid in dit stadhuis. Hiernaast werk je al een aantal jaren bij de gemeente Lansingerland als senior beleidsadviseur, waar je de wethouder adviseert over beleidsvelden op het gebied van onderwijs. We kunnen wel stellen dat je in jouw rol als raadslid het belang van de Rotterdammer in de brede zin van het woord hebt gediend. Jouw ambitie om de stad groener en schoner te maken is bewonderenswaardig. In de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit, ook wel bekend als commissie EDEM, was je vooral terug te vinden met jouw neus in dossiers op het gebied van klimaat, energie en duurzaamheid en je kwam sterk op voor een autoluwe binnenstad. Je ging hierbij altijd op zoek naar samenwerking met andere partijen om jouw doelen te bereiken. Je bent geboren en getogen in Rotterdam, hier ligt je hart. Je bent een kind van Zuid, dat zagen we ook terug aan de felheid van jouw betoog en interrupties in de debatten over de rellen op de Beijerlandse laan. Natuurlijk moeten we ook niet vergeten dat jij je om persoonlijke redenen de afgelopen tijd niet hebt willen mengen in de discussie over de Tweebosbuurt. Dit dossier ging namelijk ook over jouw ouders, die daar verbinding mee hadden. Het was een goed staaltje afstand houden als het op een gegeven moment te dichtbij komt voor een bestuurder. Iets waar vele raadsleden in Nederland iets van kunnen leren. Een gevoelig punt, omdat jouw vader fel actievoerde tegen de sloop van de Tweebosbuurt. Ik kwam hem daar zelf ook als actievoerder tegen en we weten allemaal welke uitkomst dit dossier heeft gekregen. Maar jouw opstelling daar was bewonderenswaardig.

Je was terug te vinden binnen de portefeuille Veilig en je hebt je hierin ook hard gemaakt voor grote vraagstukken zoals bijvoorbeeld het demonstratierecht, de woonopstand. Je hebt je altijd ingezet voor gelijke kansen en gelijkwaardigheid. Met jouw vertrek gaat een ambassadeur voor dit grote werk op het stadhuis naar een andere plek om zich wel weer waardig in te zetten voor Rotterdam, voor de samenleving. Ik hoop dat je ook buiten het stadhuis je draai kunt vinden, dat je daarin ook meer tijd kunt vinden voor andere dingen die voor jou belangrijk zijn, bijvoorbeeld je gezin. Voor nu nemen we afscheid van jou als lid van de gemeenteraad van Rotterdam en zeg nooit nooit. Je krijgt daardoor dus ook wat meer tijd voor andere dingen die ook belangrijk zijn. Stephan, wij vinden het jammer dat je stopt als raadslid, maar je blijft ook voor je partij en voor de stad betrokken met heel veel energie en ik maak me geen illusies, wij komen je gewoon tegen de komende periode. We wensen je voor alles succes in je verdere carrière. Het ga je goed en ook voor jou geldt: de deur van mijn kamer staat ook voor jou open. Dank je wel voor je inzet. Vanzelfsprekend heb je natuurlijk recht op een prachtig mooie bos bloemen. Die zal onderweg zijn. Het klopt inderdaad, hij is onderweg. Het woord is aan jou. We luisteren naar Stephan.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, beste collega-raadsleden, fractiegenoten, vrienden van de pers, fantastische mensen van de griffie, geweldige bodes en natuurlijk lieve, lieve fractiemedewerkers. Waarschijnlijk blijven jullie me hier rondom dit stadhuis nog even zien, maar ik ga toch even dit momentje pakken, want je weet maar nooit, dit is in ieder geval het

laatste moment op deze plek. Wat was het een enorme eer om de afgelopen jaren met jullie hier in dit prachtige stadhuis het stadsbestuur te zijn van de enige echte stad van dit land. De stad waar ik geboren en getogen ben, ik vond het echt fantastisch. Het is een ervaring die ik nooit zal vergeten en ik kan me heel slecht voorstellen dat ik ooit een betere baan zal hebben dan deze. En voorzitter, dat zeg ik ondanks dat ik vind dat er veel te veel van raadsleden wordt gevraagd. Dat de belasting te hoog is of de vergoeding te laag, ik ben warm voorstander van fulltime raadsleden, zodat je veel meer tijd hebt om echt de stad in te gaan. Maar zelfs dat alles gezegd hebbende, is het een prachtige baan. Ik heb zoveel inspirerende mensen ontmoet, ik heb zelf op mijn eigen kleine manier een bijdrage mogen leveren aan het mooier, eerlijker en groener maken van deze stad. Met een totaal vuurwerkverbod, een duurzaam biomassabeleid als eerste gemeente in Nederland, een raadsenquête Warmtebedrijf, een samenwerking tussen de havens Hamburg en Rotterdam. Het is een kleine greep van dingen waar ik me in mijn beleving succesvol mee heb beziggehouden de afgelopen jaren. En jullie begrijpen vast dat ik alle slappe raadsragen en mislukte moties van mijn hand hier even buiten beschouwing laat. Maar geen van die succesvolle dingen had ik in mijn eentje kunnen doen. Dat is misschien wel wat dit werk het allermooiste maakt, dat als je echt iets voor elkaar wilt krijgen, dat je het altijd met andere mensen moet doen. Dat je dus door elkaars meningsverschillen heen moet kijken en zien waarover je het wel eens bent. Uiteindelijk heb ik altijd ervaren, hoezeer we het hier soms hartstochtelijk met elkaar oneens zijn, dat we het altijd doen om samen deze stad een stukje verder vooruit te helpen. Dat is wat ons bindt in deze zaal. Jullie zijn allemaal fantastische collega's, en toch wil ik hier kort er een paar mensen even uit halen die wat mij betreft het werk de afgelopen jaren net nog iets meer kleur hebben gegeven. Dan begin ik bij de heer Van Drunen. Er zijn eigenlijk weinig mensen waar je zo leuk scherp mee kan debatteren als mijnheer Van Drunen. Voorzitter, het allermooiste is dan toch wel dat als ik hier nu vertrek, dat het de heer Van Drunen is die hier de komende vier jaar mag gaan verdedigen dat de Maastunnel dicht gaat. Succes Bart! Dan mevrouw Van Groningen. En bij dit onderdeel krijgt u geen laatste vraag. Er zijn weinig mensen waar ik het zo ontzettend mee oneens kan zijn als mevrouw Van Groningen, om dan vervolgens toch een uur lang in een of ander onnozel gesprek te raken over hoe het met je kinderen gaat, biologische producten en elkaar ontzettend fijn weer een fijne dag wenst. Ik wil ook nog even iets zeggen over mevrouw Arsieni. Die zit nu niet meer in de zaal, maar die is de afgelopen vier jaar mijn partner in crime geweest om het de burgemeester weer eens lastig te maken. Ik denk dat als we het aan Ahmed vragen, hij eigenlijk stiekem heel erg blij is dat wij niet meer in de raad zitten. Dan Judith, sinds mijn start in de deelgemeente al mijn politieke mentor. Dank je voor de heel goede samenwerking, maar vooral bedankt voor al het enorme vertrouwen dat je me de afgelopen jaren hebt gegeven. En als laatste Astrid. Ik weet dat het Amerikaanse gezegde is dat als je een vriend in de politiek wilt, je beter een hond kan nemen. Maar daar ben ik het echt heel erg mee oneens. Want Astrid, je bent echt een fantastisch mens en een heel fijne collega. Ik kan het jullie allemaal aanraden in deze raadzaal om iemand in de raad te hebben die je wat er ook gebeurt, blind kan vertrouwen. En dat was wat mij betreft Astrid. Ik vergeet nu een hele-, heleboel mensen. Henk, Isabel, Co, René, ik zou nog een uur kunnen doorgaan en dat is natuurlijk wel een uitstekende manier om dit nieuwe college al gelijk te gaan filibusteren, maar dat ga ik niet doen. Vrienden, collega's, stadsgenoten, het was mij een waar genoegen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. U bent nog raadslid, dus u kunt nog wel even blijven zitten. Als ik nog commentaar zou leveren op de gemaakte opmerkingen dan ontlok ik een debat en dat moet ik maar niet doen hè. Hartelijk dank voor je inzet en voor je aardige bijdrage als afscheidsspeech vandaag.

2. *Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 16 juni 2022*

De **VOORZITTER**. We gaan nu naar agendapunt 2, vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van vandaag, 16 juni. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het einde zal ik u de gelegenheid bieden om nog aanvullende opmerkingen te maken als u dat wilt. Dan krijgt u daar expliciet de gelegenheid toe. Bij de punten die ik noem, kunt u uiteraard uw opmerkingen maken met betrekking tot dat onderdeel in de agenda zelf. Aansluitend aan het debat over de jaarstukken 2021 is er een stemvenster. Daarbij is het denk ik van belang dat u weet dat aanwezigheid dan ook wordt verlangd, dus kijkt u goed in de agenda, dat er niet mensen afwezig zijn. Normaal gesproken stemmen we aan het einde van de vergadering, maar hier hebben we dus tussentijds een stemvenster. Stemming over de stukken 2021 moet gebeuren met het zittende college, en dat kan dus niet aan het eind, want dan is het nieuwe college aangetreden en dat college kan geen verantwoording afleggen over het vorige. Dus dan snapt u ook waarom tussentijds een stemvenster aan de orde zal zijn. Daarbij zullen we ook de bevindingen van de COR betrekken. Naar aanleiding van het ontslag van de heer Leewis heb ik mevrouw Bokhove benoemd tot lid van deze raad. Zij heeft laten weten dat zij in de lunchpauze haar geloofsbrieven zal aanbieden, nadat de werkzaamheden als wethouder zijn beëindigd, dus ze zit nu nog steeds aan deze kant van de tafel. Ik stel u dan ook voor om aan het begin van de middagzitting haar geloofsbrieven te onderzoeken en een besluit te nemen omtrent haar toelating. Bij een positief besluit volgt dan ook aansluitend beëdiging tot raadslid. Hebben deze opmerkingen u aanleiding gegeven tot opmerkingen over wat ik gezegd heb? Dat is niet het geval. Dan komen we nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is om voor de ochtendzitting één uur spreektijd te hanteren voor het debat over de jaarstukken 2021. De resterende tijd kan niet worden meegenomen naar de middagzitting. Dan hoop ik dat dat uw instemming heeft. Dus we hebben een uur spreektijd voor de jaarstukken. Voor de middagzitting en in het bijzonder bij het debat over het coalitieakkoord is het voorstel om de basis te gebruiken van vier minuten per fractie en daarna twee uur volgens tabel te verdelen over alle fracties. Kan dat uw instemming dragen? Dat is een beetje analoog aan wat er vier jaar geleden ook is gebeurd. Dus alle fracties eerst vier minuten en dan verdelen we de spreektijd volgens het model van twee uur, de tabel die we kennen. Dan kunt u straks op uw scherm zien wat de totale spreektijd voor u zal zijn. Voor wat betreft de volgorde bij het debat over het coalitieakkoord stel ik voor uit te gaan van het model zoals wij ook in 2018 hebben gehanteerd. Eerst de grootste fractie van de coalitie, dan de grootste fractie van de oppositie, dan de tweede, en zo zakken we af naar de kleinste fracties. Dat is ook de gebruikelijke wijze van doen als wij debatteren over de begroting en de voorjaarsnota. Dan de lunch, niet onbelangrijk, is na de ochtendzitting in de Burgerzaal. Ook de genodigden van de vertrekkende wethouders zijn daar welkom. Het tijdstip van aanvang van de middagzitting is lastig te bepalen, maar ik schat hem zo in om 13.00 uur of zo snel mogelijk daarna, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Maar ik ga uit van 13.00 uur als indicatie voor het begin van de middagvergadering. Aangezien wij vandaag met verschillende groepen genodigden te maken hebben, hebben deze voorrang bij het toewijzen van zitplaatsen en onze bodes en griffie doen dat zo goed mogelijk.

3. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 week 22 en 23*

De **VOORZITTER**. Dan ben ik nu bij agendapunt 3, mededeling van ingekomen stukken aan de raad en commissies zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022, week 22 en 23. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

3A. *Ontslagbrief wethouder A. Bonte*

De **VOORZITTER**. Dan hebben we onder 3A de ontslagbrief van wethouder Bonte. Ik maak u opmerkzaam op een ingekomen brief van de wethouder, gedateerd 15 juni, waarin hij ontslag neemt als wethouder en dit ontslag is van rechtswege dan ook een feit. Ik verzoek u daarvan kennis te nemen.

4. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

De **VOORZITTER**. Er zijn geen documenten ter bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet ontvangen, dus dat is ook niet aan de orde. Voordat wij met de jaarstukken beginnen, is er nog iemand die een opmerking wil maken? De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, we gaan vanmiddag het coalitieakkoord bespreken. Met name de fractie van 50PLUS heeft 52 moties ingediend. Dat vergt natuurlijk zorgvuldige beoordeling. Ik heb ze in ieder geval tijdens mijn hoorzitting gekregen. Ik heb gisteren nog gewerkt, dus ik heb er in ieder geval geen tijd voor gehad, maar er zit ook nog een ander aspect aan. Het moet ook ambtelijk getoetst worden of er financiële consequenties aan zitten. Dat kan alleen het nieuwe college doen en het college moet nog geïnstalleerd worden. Mij lijkt het dus uit praktische overwegingen goed om op 23 juni over de moties te gaan stemmen. Dat is ook gisteren al gedeeld in de appgroep van onder andere het presidium. Dus dat we vandaag het debat over de moties hebben en dan op de 23^e erover gaan stemmen. Dat is wel zo zorgvuldig, lijkt mij.

De **VOORZITTER**. Het is een terechte ordeopmerking, alleen had ik die eerlijk gezegd pas vanmiddag verwacht als ik de vergadering zou herstarten die dan gaat over het nieuwe college. Maar hij is nu gemaakt. De heer Van der Velden als eerste.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik ben het er niet mee eens. Het is een debat met de raad. Net zoals vier jaar geleden is het een coalitieakkoorddebat met de raad, waarin je bijvoorbeeld aangeeft: dit willen we niet, of dit willen we wel. Financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid heeft daar niets mee te maken, want politiek is ook ideologie. Je kunt in zo'n debat gewoon aangeven welke richting je uit wilt. Dus ik ben het niet eens met dit verzoek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, wij hebben geconstateerd dat we, anders dan beloofd, ook nog steeds niet beschikken over financiële afwegingen die ook bij het coalitieakkoord horen. Als er dus verplaatst zou worden naar volgende week, dan zouden we wat ons betreft eigenlijk de hele tweede termijn naar volgende week verplaatsen, plus financiële afwegingen onderliggend aan het coalitieakkoord. Dan kun je echt nog een keer debatteren over de keuzes die gemaakt zijn en wat de alternatieven zoals in moties besloten liggen, betekenen.

De **VOORZITTER**. De vraag was in de richting van mevrouw Verkoelen, dacht ik.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, ik heb die app van het presidium weer met genoegen gelezen. Ik antwoord er gelukkig maar niet zo vaak op, want er komt veel bocht over die app, waarvan ik weleens denk: moeten we dat nu allemaal wel zo op deze manier doen? Nee, maar goed, de heer Simons heeft het over een app waarin het gezegd wordt. Overigens, laat ik heel duidelijk zijn, ik onderschrijf het hele verhaal dat de heer Van der Velden zegt. Ik zie wel de praktische problemen die er zijn. Laat ik daarover ook eerlijk zijn.

In principe is het debat met onszelf als raad, dus we zouden het kunnen doen. Verder wil ik wel zeggen dat ik inderdaad vind wat mevrouw Kockelkoren zegt, dat ons toezeggingen zijn gedaan met betrekking tot informatie die maken dat we misschien nog niet kunnen besluiten. Pragmatisch kan ik me er prima in vinden als we het volgende week afhandelen. Ik zal overigens in eerste termijn wel mijn moties gewoon indienen. Laten we daar wel duidelijk over zijn. Die vrijheid heb ik, die houd ik en die neem ik. Daar gaat ook verder niemand over. Want dat was ook nog even in de app, of we er überhaupt wel moties over moesten indienen. Ik denk dat dat aan eenieder zelf is en ik zou wel heel graag willen dat we eens een keertje serieus... We maken ons helemaal gek over de meest simpele procedures, en zoiets belangrijks als dit hebben we met elkaar blijkbaar niet goed doorgedacht hoe we dat doen. Dat vind ik wel heel bijzonder. Het is een belangrijk stuk. Het gaat vier jaar onze informatie betekenen vanuit een coalitie. Ik vind dat we het wat knullig oplossen met zijn allen vandaag, maar het is wat het is, dus akkoord om pragmatisch gezien het volgende week in stemming te brengen en dan te voorzien van een advies van een nieuw college.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, mevrouw Verkoelen heeft gelijk als ze zegt dat het een belangrijk stuk is waar we vanmiddag over gaan debatteren. Ik ben het niet met haar eens dat er bocht wordt geventileerd in de appgroep van het presidium, anders krijgen we daar weer vragen over, net als Rutte over zijn sms'jes. Dat zou ik liever niet willen. Iets anders is dat ik toch wel iedereen zou willen oproepen bij zo'n debat, dat je daar de standpunten wisselt, maar dat hoeft niet altijd uit te monden in een motie. Zelf zou ik toch iedereen willen oproepen om uiterst terughoudend te zijn om elk debat te vangen in tientallen moties, zelfs tien moties vind ik al ontzettend veel. Dus ik vind dat het debat zo scherp mogelijk gevoerd moet worden, en dat hoeft niet uit te monden in moties. Je kunt ook moties indienen en vervolgens weer terugtrekken. Dat was ook een goed gebruik. Dus ik zou er erg op staan dat mensen in ieder geval mijn advies ter harte te nemen om terughoudend te zijn met moties. Ik heb ook niet zoveel zin om volgende week weer een tweede-termijndebat over hetzelfde onderwerp te houden. We moeten snel aan de slag. Laten we het dan hebben over de begroting 2023 die eraan komt, de voorjaarsnota. Daarin kan alles worden uitgewerkt en dan kunnen we het bij de voorjaarsnota over moties hebben om de voorjaarsnota bij te stellen.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, de heer Coşkun zei: laten we het vooral een beetje beknopt houden. Ik ben het helemaal met hem eens.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Ik ga ervan uit dat het ordedebat oplevert dat de moties gewoon vanmiddag kunnen worden ingediend en dat de indiener van de moties het goed vindt en de rest van de raad ook, dat de stemming daarover volgende week aan de orde zal zijn nadat het nieuwe college in de gelegenheid is gesteld om te adviseren over de ingediende moties. Heb ik dat zo goed samengevat? Dan is dat zo prima. Mevrouw Kockelkoren, ook van de orde.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, ik zit nu een beetje te... Als je volgende week alleen gaat stemmen kun je dus niet meer reageren op de zaken van het college. Dat lijkt mij eigenlijk onwenselijk. Dus daarom denk ik dat je dan toch ook eigenlijk de tweede termijn volgende week moet doen. Dat is eigenlijk een alternatief voorstel.

De **VOORZITTER**. We kunnen volgende week ook gewoon het debat heropenen als u dat als raad wenst, om over een en ander nog te spreken en aansluitend daarop de stemmingen te doen. Als u dat wenst kunt u het debat altijd heropenen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Akkoord. Dan had ik nog een ander punt. Vanmorgen werden wij wakker met een artikel in de krant, in het NRC, over het handelen van de burgemeester rondom wagens van cameratoezicht. Wij vinden het belangrijk om daar op korte termijn over in gesprek te gaan. Wij willen dat niet vandaag doen, maar wel vast de raad vragen om dat voor de vergadering van volgende week te agenderen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, dank u voorzitter, vanochtend hebben wij als SP-fractie al een actualiteitenraad daarover aangevraagd, ook omdat wij natuurlijk in het verleden, in april 2020, daar al vragen over hebben gesteld en in het najaar van 2021 daarover ook een debat hadden aangevraagd, dat toen niet is doorgegaan. Maar er zijn toen wel allemaal uitlatingen gedaan door de burgemeester in de pers. Naar aanleiding daarvan hebben wij vanochtend ook een actualiteitenraad aangevraagd over: wie heeft er nu gelijk, dus hoe zit dit nu precies? Wat ons betreft kan dat dus volgende week of op 30 juni. Dat zou ook nog kunnen, als er een normale actualiteitenraad is.

De **VOORZITTER**. Ik werk graag mee aan dat debat overigens, maar ik werp u wel tegen dat ik het plezierig zou vinden als het debat in de commissie zou kunnen plaatsvinden, want dan zit de politiechef bij de commissie. Hij kan alle vragen die het betreft, de kwestie onder politiewetgeving duiden, en daarna kunt u het debat met mij verder voortzetten. Is dat iets?

De heer **COŞKUN** (sp). De vraag is wanneer die commissievergadering is.

De **VOORZITTER**. Ja, we moeten er even naar kijken wanneer dat is. Zo snel mogelijk.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, wel op heel korte termijn.

De **VOORZITTER**. Ja, prima. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee, ik zou dat voorstel van de burgemeester in ieder geval willen steunen, want het lijkt mij inderdaad goed om daar ook de politiechef bij te hebben.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kuzu.

De heer **KUZU** (denk). Ja voorzitter, ik ben het eens met uw voorstel, bij de eerstvolgende commissievergadering Bestuur of als dan al een nieuwe commissie is geïnstalleerd, dat we het daar doen en dat we vervolgens eventueel het debat voortzetten in de raad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, eens met uw voorstel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Eens met uw voorstel.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Eens met uw voorstel.

De **VOORZITTER**. Dank, en dan zal ik ook dat debat faciliteren met een brief. Dan kunt u ook die brief gebruiken als de onderlegging van het debat. Dus ik stuur een brief en dan kijken we wanneer dat zo snel mogelijk in de commissie aan de orde kan en dan gaan we het agenderen. Heel fijn. Dank u zeer. Dat was dan ten aanzien van de orde van het debat voordat wij beginnen aan de jaarstukken.

5. *Jaarstukken 2021*

- 5.1 *Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2021 omvattende de jaarrekening en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening*
- 5.2 *Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2021, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat*
- 5.3 *Het voorstel tot vaststelling van de conclusies en aanbevelingen en de commissie tot onderzoek van de rekening met betrekking tot de jaarrekening 2021*

De **VOORZITTER**. Dan beginnen we aan de jaarstukken. 5.1, het debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2021, omvattende de jaarrekening en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening. We beginnen als eerste met de commissie, met de COR, en dan krijgen we een neerslag daarvan van de voorzitter, de heer Lansink.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, een punt van orde. Begint u nu met agendapunt 5? Moeten we niet nog even eervol ontslag van de heer Bonte doen? Dat staat bij agendapunt 3a.

De **VOORZITTER**. Dat heb ik gedaan onder agendapunt 3a en ik heb u verzocht daar kennis van te nemen. Dat geeft niets, mij ontgaat ook weleens de aandacht achter deze tafel. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, raadsleden en college. Ik sta hier overigens niet formeel als voorzitter van de COR, we hebben ook geen plaatsvervanger, maar ik vervang op dit moment in ieder geval de voorzitter van de COR in overleg met de andere COR-leden. Graag doe ik namens de commissie tot onderzoek van de rekening een aftrap voorafgaand aan het verantwoordingsdebat over de jaarrekening. De heer Vreugdenhil heeft aangegeven het niet zuiver te vinden om deze aftrap kort voor zijn potentiële wethoudersbenoeming nog te doen. De commissie tot onderzoek van de rekening heeft met het verzoek van de heer Vreugdenhil ook een vacature en ik roep derhalve alle raadsfracties op om het fantastische werk van de COR te ondersteunen en een kandidaat te leveren. De COR is direct op 30 maart jongstleden aangetreden tijdens de installatie van een nieuwe gemeenteraad. De COR is een apolitieke commissie en de leden zitten er niet namens hun partij, maar namens uw raad. De COR onderzoekt namens de gemeenteraad de jaarrekening op getrouwheid en rechtmatigheid en kijkt naar financieel beheer van de gemeente en brengt hierover adviezen aan u uit. Naast bestudering van diverse stukken heeft de COR hoorzittingen gehouden met de wethouders Moti, Kurvers, Karremans en Bokhove over hun beleidsdossiers. In het onderzoek van de COR staat de vraag centraal of er door het college gehandeld is binnen met de raad afgesproken financiële kaders en de kaders zoals die door de raad gesteld zijn voor getrouwheid en rechtmatigheid. De COR

komt tot de conclusie dat in 2021 dat het geval is geweest. Voor wat betreft de jaarrekening die voorligt, komt de COR tot het eindoordeel dat de raad deze kan vaststellen met kennisneming van het oordeel van de externe accountant en het advies en de aanbevelingen van de COR. De gemeente Rotterdam heeft een goedkeurende verklaring ontvangen van de externe accountant voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Op het gebied van getrouwheid wil de COR het college een compliment geven voor het getrouwheidsoordeel van de onderdelen inkoop, Europees aanbesteden en BUIG-gelden. Op deze onderdelen is de achterliggende jaren echt goede vooruitgang geboekt. Daarnaast is de jaarrekening als eerste opgeleverd van alle Nederlandse gemeenten, te weten op 25 april jongstleden, en daar mag best voor geapplaudisseerd worden, want het is een enorme prestatie, maar dat doet u niet. Het is een kolossale klus beste mensen, verantwoorden van € 3,7 miljard. Het is niet niks. Tijdige oplevering zorgt voor een beter en soepeler democratisch proces en dat helpt u allen. Daarnaast wordt met een eerdere oplevering van de jaarrekening de ambtelijke organisatie in staat gesteld om zich eerder te kunnen richten op beheersmaatregelen aan de voorkant van de controleprocessen in plaats van moeizame en duurzame controles achteraf. Daarnaast moet de gemeente niet alleen in juni verantwoording kunnen afleggen aan haar inwoners, vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Rotterdam, maar op iedere dag, op elk moment in het jaar. Dat betekent dat de administratie van de gemeente en bij iedere cluster maandelijks bij moet zijn en cijfers en ontwikkelingen maandelijks inzichtelijk moeten zijn. Het gaat immers toch om, ik zei het zojuist al, ruim € 3,7 miljard aan gemeenschapsgeld. Daarbij is adequate en transparante verantwoording door het college van het grootste belang. Met het vaststellen van de jaarrekening door de raad wordt de leden van het college decharge verleend ten aanzien van het gevoerde financiële beheer over het afgelopen jaar, behoudens later in rechte gebleken onrechtmatigheden. Over het COR-rapport dan nog het volgende. U heeft het COR-rapport en het rapport van de accountant allemaal kunnen lezen. Een paar punten wil ik hier toch nog even aanstippen. Een dieper inzicht in de grondexploitaties. De gemeente beschikt over zeer adequate systemen voor grondexploitaties. Het college handelt ook binnen met de raad afgesproken kaders. De accountant en de COR zijn van mening dat er raadsbreed meer inzicht moet komen in grondexploitaties. In het najaar, voor het herfstreces, zal een bijeenkomst belegd worden over grondexploitaties waarbij ingegaan zal worden op grondexploitaties in het algemeen, maar vooral ook specifiek op de punten die door de accountant en de COR zijn aangedragen bij de jaarstukken 2021, waarover wij hebben gerapporteerd. Het rekeningresultaat bedraagt € 27 miljoen negatief, bovenop het resultaat wordt voorgesteld om te besluiten over nog eens € 59,1 miljoen aan verplichte bestemmingsvoorstellen. Het uiteindelijke resultaat 2021 komt daarmee op € 36,1 miljoen negatief. De financiële positie van de gemeente staat derhalve onder druk. De COR constateert dat de begroting en de financiële positie van de gemeente op diverse plaatsen onder druk staat en dat het in de komende collegeperiode veel aandacht verdient. Hier liggen diverse oorzaken aan ten grondslag, zoals de nasleep van de coronacrisis, de Oekraïne-crisis, de daarmee samenhangende grondstofcrisis, energieprijzen en duurdere bouwmaterialen, de inflatie, de maatschappelijke en fysieke opgave waar Rotterdam voor staat en beperkte middelen uit het Gemeentefonds die ook nog eens onder druk staan en die vooralsnog in 2026 scherp zullen afnemen. Ook de uitgaven in het sociale domein willen wij nog aanstippen. De lasten in het sociale domein zijn de afgelopen jaren fors toegenomen. Deze trend doet zich al voor sinds de decentralisaties en de COR vraagt het college om aandacht voor het in de grip houden van de totale lasten. De lasten sociaal domein en zorg, zijn ten opzichte van 2020 wederom met € 27 miljoen toegenomen. Daar waar ze in 2020 reeds met € 68 miljoen waren toegenomen ten opzichte van 2019. Voorzitter, u start zo dadelijk het verantwoordingsdebat. Voor dit afsluitende debat in de gemeenteraad kunt u het jaarverslag beoordelen op basis van de volgende centrale vraag: Wat waren de doelen die het stadsbestuur in 2021 wilde bereiken? Zijn deze doelen bereikt en wat was ervoor begroot en wat heeft het gekost? Tot slot wil ik vanaf deze plaats

de ambtelijke organisatie en iedereen die betrokken is geweest bij de totstandkoming van de jaarrekening en de controle hierop namens de COR hartelijk danken voor het vele werk dat is verricht. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ja, er mag ook wel een applaus voor de COR. Het is toch corveewerk ten bate van de raad. Dat moet je toch maar willen doen. Hartelijk dank mijnheer Lansink en uw collega's in de COR.

Dan gaan we naar het debat over de jaarstukken en ik verzoek de raadsleden om bij de eigen bijdrage ook te betrekken de agendapunten 5.2 en 5.3. Die hangen zeer nauw samen met de jaarstukken. Mijnheer Simons als eerste.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Een jaar geleden ongeveer waren we hier in debat over de voorjaarsnota. Toen zagen we al aankomen dat de financiële positie van de gemeente verslechterde en dat is ook terug te lezen in de jaarrekening. Het aankomende college start ook gewoon onder een slecht financieel gesternte en dat heeft allemaal oorzaken. De heer Lansink heeft er al een aantal genoemd. Ook oorzaken waar we weinig aan kunnen doen, zoals een coronacrisis, de oorlog en het Warmtebedrijf. Dat zijn een aantal zaken die grote happen hebben genomen uit onze financiële reserves. Maar goed, er ligt nu een rapport van de COR, het is net uitgebreid toegelicht. Er ligt ook een accountantsverklaring, dus er is een goedgekeurde accountantsverklaring voor de jaarrekening. In het coalitieakkoord is de voorjaarsnota eigenlijk al op hoofdlijnen verwerkt en daar nemen we een aanloop naar de volgende begroting. Dus op dit moment hebben wij weinig meer toe te voegen aan het rapport van de COR en kunnen wij decharge verlenen aan het huidige college voor het gevoerde financiële beleid.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Lansink namens de VVD-fractie.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Geachte voorzitter, beste collega's. Vandaag is een belangrijke dag. Het college legt verantwoording af over het gevoerde beleid en het financiële beheer 2021. Maar het is ook een bijzondere dag, het is het laatste werk van het huidige college. Het nieuwe college staat al te trappelen om aan de gang te gaan. Toch is het van groot belang dat we samen terugblikken op 2021. Het is immers een van uw belangrijkste taken, een van mijn belangrijkste taken als volksvertegenwoordiger en gemeenteraadslid om het college te controleren op het gevoerde beleid. Allereerst wil ik de COR dankzeggen voor het uitstekende werk en de leesbare rapportage. Mijn fractie neemt graag de conclusie en aanbevelingen over en daarnaast ook complimenten aan het college, de ambtenaren en onze accountant die de jaarrekening wederom inclusief goedkeurende verklaring tijdig hebben opgeleverd. Ik zei het al in mijn rol als waarnemend voorzitter van de COR dat het tijdig opleveren echt een groot belang heeft in de gemeentelijke organisatie, om controle te houden over het jaarrekeningproces. Daar is in de afgelopen jaren, ik zei het zojuist ook al, enorm vooruitgang in geboekt en dat verdient hulde en een blijk van waardering aan iedereen die daaraan heeft meegewerkt. Een belangrijk onderwerp daarvan, en dat is leuk als je in de COR zit, zijn de maandafsluitingen waar wij het vrijwel elke COR wel over hebben met de wethouder Financiën. De VVD-fractie ziet in de rapportage van de COR ook een belangrijke waarschuwing. De coronacrisis, de Oekraïne crisis en daarmee samenhangend de grondstofcrisis et cetera, naar mening van de VVD-fractie samen met de COR, staat de gemeentelijke begroting enorm onder druk. Dat vraagt verantwoordelijkheid van ons als gemeenteraad, en ook verantwoordelijkheid van het nieuwe college. Scherper kijken of onze inspanningen echt het verschil maken, toetsen op doelmatigheid en maximale resultaatgerichtheid zijn wat ons betreft daarin belangrijke richtlijnen voor de komende jaren. In financieel onzekere tijden is het op zijn minst onhandig dat het voorspellend vermogen van de gemeentelijke organisatie nog onvoldoende lijkt. Zoals ook in het COR-rapport valt te

lezen worden de totale lasten structureel lager ingeschat dan de realisatie. Dan varen we extra scherp op de wind en het is de vraag of we die wind aankunnen. We zien daarom graag een plan van aanpak om de schattingszekerheid te vergroten, zoals ook de COR feitelijk adviseert. Voorzitter, met veel genoegen heb ik de oplegger van de jaarrekening gelezen. Het geeft aan dat er veel is bereikt in de stad over de volle breedte. Natuurlijk hebben we onlangs nog de bestuurlijke eindrapportage besproken op basis van de collegetargets, op basis van de rapportage van de Rekenkamer. Het strekt dus vandaag echt te ver om diep in te gaan op al die resultaten die zijn bereikt. Maar ik moet ook zeggen: niet alles is gelukt. Maar veel ook wel. In een tijd die we allemaal een beetje lijken te zijn vergeten nu corona (even) op de achtergrond lijkt te zijn. Het heeft van onze gemeentelijke organisatie aanvullend veel inspanning gevraagd, extra maatregelen door allerlei toeslagen die we moesten uitkeren, aanvullend veel inspanning ook met 'Rotterdam. Sterker Door'. Terwijl het college er ook voor heeft gekozen de geldende ambities van het coalitieakkoord niet te laten varen en er gewoon mee door te zetten. Dat verdient hulde en daar heeft de organisatie zich enorm weerbaar in opgesteld. Voorzitter, ik dank het college voor de prettige samenwerking de afgelopen jaren. Het gaat u allen heel erg goed. Ik kijk vooral met trots terug op wat u heeft bereikt voor Rotterdam, haar bewoners en ondernemers en wat u voor hen heeft mogen betekenen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, met een nieuw coalitieakkoord op de agenda van deze middag en negen kandidaat-wethouders op de bank in afwachting van hun benoeming, voelt terugkijken op de jaarrekening bijna een beetje als een bijzaak vandaag. Dat terwijl we met de jaarrekening controleren of de € 3,7 miljard wel doelmatig besteed is in Rotterdam in het afgelopen jaar en daarmee een belangrijke controlerende taak van de gemeenteraad is. Want je zou het in de drukte rondom een nieuw te vormen college bijna vergeten, maar het volledige budgetrecht ligt natuurlijk bij het hoogste orgaan van deze stad, de Rotterdamse gemeenteraad. Goed dat er geconstateerd kan worden dat dit college ondanks corona over het algemeen goed zorg heeft weten te dragen voor die doelmatige besteding van middelen in onze stad. En dat met GroenLinks in het stadsbestuur nadrukkelijk een groene en eerlijke koers is ingeslagen. Wel worden er in de jaarrekening ook een aantal zorgen geuit die wij delen. Zorgen over stijgende bouwrijzen en energiekosten voor Rotterdammers. En zorgen over de gunstige financiële positie van Rotterdam die onder druk staat terwijl er nog zoveel te doen is. Zoals het bouwen van meer sociale huurwoningen, de aanpak van armoede en schulden, waar we de afgelopen periode fors op hebben ingezet en een inclusieve, toegankelijke stad waar iedereen mee kan doen. Voorzitter, twee thema's zou ik er uit willen lichten. Allereerst armoede. Omdat het terugdringen van armoede een lange adem vraagt, hebben we daar de afgelopen periode € 44 miljoen voor uitgetrokken. Daarbij heeft de raad besloten dat bij onderbesteding van armoedegelden deze niet zoals gebruikelijk terugvloeien naar de algemene middelen, maar beschikbaar blijven voor de aanpak van armoede en schulden in Rotterdam. Wij willen graag nogmaals hier in de raad met elkaar de afspraak bestendigen dat geld, begroot voor de aanpak van armoede, ook geld voor de aanpak van armoede blijft. Als tweede, we hebben de duurzame beweging in gang gezet met € 150 miljoen voor de klimaat- en circulaire aanpak. Toch zien we dat op het gebied van circulariteit de doelen bij lange na niet gehaald zijn. Met een resultaat van 281 kilo restafval per inwoner per jaar in plaats van de gewenste daling naar 249 kilo restafval, terwijl tegelijkertijd de algemene middelen moesten worden aangesproken om de stijgende kosten te dekken en we een steeds zwaardere belasting van restafval vanuit het rijk op ons af zien komen, waardoor, om de afvalverwerking te dekken, de kosten voor de Rotterdammer steeds hoger zullen worden. Voorzitter, wat gaat deze wethouder, die ook de volgende wethouder Afval zal zijn, hieraan doen? Voorzitter, als

laatste een algemene notie en een klein speldenprikje. Het viel mij op dat bij de tijdelijke commissie Fysiek de collega-raadsleden van de aanstaande coalitie geen enkele vraag over de jaarrekening hebben gesteld. Voorzitter, ik hoop dat de collega's de komende jaren de jaarrekening lekker door een dualistische bril zullen bekijken en hun controlerende macht zullen grijpen. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, vandaag is een bijzondere en ook symbolische dag. Deze ochtend staat in het teken van terugkijken. Terugkijken hoe beleid is uitgevoerd en heeft uitgewerkt en of het heeft uitgewerkt zoals we hebben bedoeld. Niet alleen zodat er verantwoording over kan worden afgelegd, maar ook om vooruit te kijken hoe het beter kan en te leren van de dingen die we in het verleden hebben gedaan, zodat het in de toekomst beter kan. En vanmiddag hebben we het over de toekomst, over de toekomst van Rotterdam, wat de nieuwe coalitie wil met deze stad en hoe we die beter kunnen maken. Dat betekent ook dat ik de bijzondere eer heb om vandaag naar dit college te kijken en van sommige wethouders hun laatste optreden te kunnen zien. Ik wil daarom ook van deze gelegenheid gebruikmaken om de wethouders die zich vier jaar lang hebben ingezet voor deze stad, en misschien wat korter omdat mensen zijn vertrokken en zijn gekomen, hartelijk te bedanken. Het is een eervolle taak. Het is geen makkelijke taak, niet in een stad als deze en ook niet in een raad als deze. Ik ben hier pas net begonnen, maar ik kan me goed voorstellen dat deze raad het u niet altijd makkelijk heeft gemaakt. Het heeft vast vaak gebotst maar heel erg veel dank voor jullie inzet en veel goeds gewenst voor u allen. U allen die deze raad gaat verlaten maar ook iedereen veel goeds gewenst die mogelijk na vanmiddag nog eens door mag in deze raad, in het college. Dan wil ik ook natuurlijk een bijzonder compliment uitdelen aan onze eigen vertrekkende wethouder, Arjan van Gils en zijn PA. Dan ook de jaarstukken en de inhoud daarvan, want dat is ook belangrijk. Allereerst complimenten voor iedereen die er hard aan heeft gewerkt. Ik zal de woorden van al mijn voorgangers niet herhalen, maar heel veel dank voor het harde werk. Ik wil beginnen met het belangrijkste punt voor mij, wat betreft deze besluitvorming. Dat is de overgang naar een nieuwe programmastructuur. Daar is hard aan gewerkt en ik weet ook dat het voortkomt uit de behoefte om meer inzicht te krijgen in de begroting, meer sturing te geven en meer sturingsmogelijkheden te bieden aan de raad en ook meer inzicht te geven in wat we nu hier in de gemeenteraad doen aan de burgers en andere organisaties die daar meer inzicht in willen krijgen. Dat zijn goede bedoelingen, maar het is ook een spannende overgang. We hebben met elkaar besloten om tot die overgang te komen. Maar wat we ook hebben besloten is, en dat heeft de COR ook geadviseerd, om met een transponeringstabel te komen zodat we zoveel mogelijk informatie behouden, zodat we ook kunnen blijven terugkijken: hoe is het in het verleden gegaan en hoe verhoudt zich dat tot het nu en mogelijk tot de toekomst? Ik wil heel graag aan de wethouder vragen of hij dat aan zijn mogelijk opvolger wil meegeven, om in ieder geval de raad mee te nemen in het opstellen van die transponeringstabel. Mogen wij als raad daarover meepraten, erop meekijken, om ervoor te zorgen en te borgen dat we ook inderdaad die informatie kunnen vasthouden. Dat kan misschien in de COR plaatsvinden als het te technisch is, of hier in de raad. Dat laat ik heel eventjes aan de volgende wethouder, maar ik vind het heel erg belangrijk dat we daarover in ieder geval een gesprek kunnen laten plaatsvinden. Hetzelfde geldt ook voor die nieuwe programmastructuur en alles wat daarvoor wordt omgegooid, de website die daarvoor wordt veranderd en alles wat erachter schuilgaat. Het doel is dat die informatie makkelijker raadpleegbaar is, toegankelijker is, dat het duidelijker wordt waarop we kunnen sturen. Ik wil daar ook echt heel graag een gesprek over voordat we worden geconfronteerd met: dit is het eindproduct, en dat we er verder niets meer mee kunnen doen. Dan nog wat specifiekere punten. Ten eerste het riool, een heel sexy onderwerp. De wethouder heeft duidelijk

aangegeven waarom de doelstellingen niet zijn gehaald en die zijn wat mij betreft heel erg helder. Er is een tekort aan bouwmaterialen en daar worden heel wat sectoren door geraakt. Maar wat ik niet kon afleiden uit de brief die naar de raad is gestuurd, is wat nu de gevolgen daarvan zijn. Betekent het dat als we dit aanlegtempo houden en elke keer die veertig kilometer per jaar niet halen, dat Rotterdam overloopt? Hebben we dan volle straten als er weer een hoosbui komt of is de veertig kilometer per jaar een ambitiescenario en is het ook oké voor Rotterdam om dan op de dertig te blijven haken? Dan de funderingsonderzoeken. Daar is in de commissie naar gevraagd. Daar is schriftelijk antwoord op gekomen. Ik ben eigenlijk heel erg verbaasd, want er is geen antwoord gekomen. We weten niet hoeveel funderingsonderzoek is gestart, want dat is niet bekend. Mijn vraag is: waarom is dit niet bekend en zouden we dit dan niet moeten gaan achterhalen, zodat we die informatie hebben? Dan de stagecijfers, het aantal stages dat de gemeente Rotterdam heeft aangeboden aan studenten. Complimenten, een vrij indrukwekkende prestatie hebben we als Rotterdam neergezet. Van 2020 naar 2021 is er ruimschoots een verdubbeling en we stijgen boven de ambitiecijfers uit. Daar mogen we trots op zijn, maar ik word er ook wel ambitieus van. Als we in één jaar zo'n enorme stijging kunnen realiseren, kunnen we de ambitie dan niet wat hoger zetten en streven naar nog meer van die stageplaatsen? Ik ben ook heel erg nieuwsgierig of we daar ook bijzondere aandacht kunnen besteden aan de mbo-studenten, zodat we dat percentage misschien ook nog wat groter kunnen maken. Tot slot twee observaties waar de wethouder desgewenst op mag reflecteren. Het is me namelijk opgevallen in de jaarstukken dat bij het onderwijs heel veel KPI's zijn geformuleerd, maar geen KPI's of doelstellingen waar we op sturen voor het mbo-onderwijs, het hoger onderwijs of het wetenschappelijk onderwijs. We staan aan de vooravond van een nieuw college. Wellicht is het een opdracht aan ons allemaal om eens te kijken of we hier ook wat specifiek beleid over kunnen maken, zodat we in de jaarstukken ook kunnen sturen op bepaalde zaken. Hetzelfde geldt voor cultuur. Daar wil ik het voorlopig bij laten.

De **VOORZITTER**. Ja, want de tijd klemmt ook.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). O sorry.

De **VOORZITTER**. Ja, dat geeft niets. Ik kan me voorstellen dat als je zo diep in de materie zit, dat de tijd je even ontgaat, maar u was net over het randje. Dat kon ik nog net hebben, dank u wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Laat ik me dan helemaal aansluiten bij de lovende woorden van mevrouw Maassen richting het college. Die hoef ik dan niet te herhalen. Ik vond het mooi geformuleerd. Ik heb eigenlijk twee korte vragen aan het college naar aanleiding van de jaarstukken. Allereerst over de systematiek. Want we hebben nu de eerste bijstelling gehad. Die was beleidsarm, logisch. Maar ik hoorde net de heer Simons zeggen dat in het coalitieakkoord eigenlijk de voorjaarsnota verwerkt staat. Maar wij stellen de voorjaarsnota niet vast. En de tweede bijstelling komt ergens in november, terwijl we dus al wel de dingen anders gaan doen. Met het oog op het budgetrecht van de raad is mijn vraag daarom aan het college of u het ook niet met ons eens bent dat er dus nog een document moet komen dat wij vaststellen als raad in een eerstvolgende vergadering begin juli? Dat is de eerste vraag. De tweede is, door mijn toedoen is er geen vraag aan de heer Kasmi gesteld in de commissie. Ik moest toen op tijd weg en hij zat er. Ik had hem wel gevraagd om te komen. Ik wil dat graag goed maken, want als we in de jaarstukken kijken, dan zien we natuurlijk hoe ongelofelijk belangrijk het is, het is ook door een paar mensen genoemd, welke klappen er door corona zijn gevallen. Met name bij jongeren en de achterstanden die ook in het onderwijs daardoor zijn ontstaan en hoe we daarin meer willen investeren. We hebben natuurlijk mooie middelen van het rijk gekregen, de NPO-middelen,

en de vraag die ik allereerst aan de heer Kasmi zou willen stellen, is of we in zijn ogen nu voldoende hebben en hoe we daar in de komende jaren voldoende op kunnen investeren. Het tweede is, er zijn nogal wat opmerkingen gekomen over de aanpak van het lerarentekort. Er is wat kritiek op geuit en ik zou graag de wethouder Onderwijs willen uitnodigen om daarover het laatste woord vanuit het college te uiten.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Achbar. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, 2021 is een bewogen jaar geweest en de jaren ervoor hebben genoeg onzekerheid gehad en ertoe geleid dat de financiën over 2021 niet altijd rooskleurig waren. In de jaarstukken zien we globaal dat de financiële risico's toegenomen zijn, maar de weerstandscapaciteit ook. Maar dat is net niet genoeg reden voor een feestje. Er zijn genoeg aandachtspunten die relevant zijn voor het nieuwe college, want voorzitter, het huidige college zal hier niet mee aan de slag gaan. Ik wil hen wel danken voor hun inzet en voor hun welwillende houding, soms, en bij sommigen weleens, maar het was altijd wel een prettige samenwerking. Voorzitter, het huidige college neemt afscheid en het nieuwe college zal aan de slag gaan, met de punten die wij nu willen meegeven. In het ruimtelijk domein zien we dat stijgende grondstofprijzen ertoe leiden dat het risicoprofiel van grondexploitaties toeneemt. Voorzitter, dit zijn aandachtspunten en ik ben er ook benieuwd naar hoe het komend college daarmee aan de slag gaat, met inachtneming van datgene wat de COR daarover zegt. En voorzitter, het sociaal domein, daarin valt terug te lezen dat de zorglasten in het kader van de WMO en Jeugd verder toenemen en de begroting overschrijden. Dit terwijl de problemen in deze sector eerder toenemen dan afnemen. Onzekerheden zijn er ook over de gevolgen van de keuze om te stoppen met het Warmtebedrijf. De COR geeft als aanbeveling onder andere mee om in de gemeentefinanciën toekomstgericht te gaan werken, in het kader van de grote opdrachten die ons te wachten staan. Ik kijk wel naar dit college en vraag: hoe kijkt u tegen deze aanbevelingen aan en wat heeft zich de afgelopen periode voorgedaan en wat heeft u gedaan om de gemeentefinanciën toekomstgericht te maken? Voorzitter, er wordt geadviseerd aan het college om kritisch te kijken naar het voorspellend vermogen van de eerste begroting van het jaar want de totale lasten in de begroting worden structureel lager ingeschat. Is er een programma in de steigers om budgetten frequenter bij te werken om zodoende nu al te kunnen gaan werken aan een nauwkeuriger schatting? Voorzitter, we onderschrijven de aanbevelingen en de conclusies van de COR en het is zaak voor het nieuwe college om hiermee voortvarend aan de slag te gaan. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Elfilali, gaat over. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. € 7.941.154,00 in totaal, een kleine bijna € 8 miljoen. Dit bedrag zijn we in 2021 definitief kwijtgeraakt. In juni 2019 heeft wethouder Van Gils besloten om ruim voorafgaand aan financial commitment en financial close voor een nieuwe accommodatie van voetbalclub Feyenoord alvast onze achtergestelde lening aan stadion Feyenoord NV om te zetten in een niet preferent aandeel. Van vreemd-vermogen-verschaffer zijn we van de ene op de andere dag eigen-vermogen-verschaffer geworden. Een verzwakking van onze positie, niemand die dat kan betwisten. De zogenoemde leningconversie zou conform position paper eind 2017 plaats moeten vinden voorafgaand aan de bouw van het nieuwe stadion. Het is ons nog altijd een raadsel waarom er in de zomer van 2019 een lening geconverteerd is naar een aandeel, met nul zicht op nieuwbouw. In beantwoording van raadsvragen over de leningconversie geeft het college toe dat er reeds in 2019 is geconverteerd om potentiële financierders van een nieuw stadion aan het project te binden. Zie de conversie dan maar als een lokkertje. Ja voorzitter, ook in 2019 was dat kennelijk al nodig, maar marktpartijen zijn natuurlijk niet gek. De leningconversie

was oorspronkelijk bedoeld om de herontwikkeling van De Kuip een boost te geven. Maar weet u wat stadion Feyenoord NV met het geld heeft gedaan voorzitter? Gaten vullen in de eigen begroting. Weg is het geld, foetsie. Het stadion heeft nu een negatief eigen vermogen van ongeveer € 15 miljoen en een schuld van zo'n € 35 miljoen. De gemeente, dit college, liet in 2019 weten dat het financiële effect van de leningconversie voor de gemeente nihil zou zijn. Het staat zwart-op-wit. Nihil voorzitter, daar is dus niets van waar. Vorig jaar hebben we een afschrijving van deze bijna € 8 miljoen ingeboekt op een deelneming. Dat bedrag is de gemeente nu dus kwijt. Het is de optelsom van een dossier met opportunistisch overheidshandelen en een college dat met publiek geld zit te trekken aan een dood paard. In 2017, weet u nog, was dit huis te klein tijdens het Waterfrontschandaal. Toen stelden we zelfs een enquête in. Het ging toen om zo'n € 8 miljoen, zeg maar hetzelfde als nu. Nu staan we erbij en we kijken ernaar en heel de gemeenteraad lijkt het wel best te vinden. Terwijl we hier discussiëren over energietoeslag, die we niet kunnen uitkeren. Dit geld had daaraan besteed kunnen worden. Het had besteed kunnen worden aan het klimaat, aan dierenwelzijn, natuur, jeugdzorg, onderwijs, nieuwe fietspaden, alles. Dat had goed geklonken voorzitter. Maar niets van dit alles, we zijn dit geld gewoon kwijt. Wij vinden dit niet best voorzitter. Wij keuren dit echt heel erg af. Ik ben ook eigenlijk een beetje ontsteld, want vorige week hebben we het hier in de commissie over gehad en toen had ik een toezegging dat er voor dit debat duidelijkheid geschapen zou worden over die herontwikkeling van De Kuip. Wat krijg ik: nee, je krijgt het een keer te horen op 7 juli. Ik vind dat echt geen omgang met deze raad. Ik vind dat afkeurenswaardig en ik ben zeer benieuwd waarom dat ook weer is.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel voorzitter. Twee puntjes, en een dezelfde als van de heer Van der Velden. € 3,7 miljard is er doelmatig, effectief en zorgvuldig uitgegeven. Vanaf 2018 heb ik één punt gehad, elke keer weer bij de jaarrekening. Weerstandvermogen, weerstandvermogen, weerstandvermogen. Het is voor mij een methode om te controleren of we het ook met elkaar goed doen en dat weerstandvermogen is de afgelopen vier jaar gierend uit de hand gelopen. We mogen blij zijn dat we niet onder de 1,0 zijn gezakt en dat komt door de Eneco-gelden, want anders zaten we op 0,6-0,7. En ik wens het volgende college enorm veel succes want dat zit ermee. Ik ben blij, ik heb het al aangegeven eerder bij de nieuwe wethouder Financiën, dat weerstandvermogen zit daar wel goed voor de komende periode. Dan het tweede verhaal, de € 80 miljoen die afgeschreven wordt aan verlies, waarvan € 7,9 miljoen voor de lening aan Feyenoord en de rest gaat dan naar het Warmtebedrijf in de jaarrekening. Ik heb het stuk van de heer Vreugdenhil hier bij me. Overigens, vragen, schriftelijke vragen, 18 februari 2020 vroeg de heer Vreugdenhil ernaar. Toen kregen we antwoord van de wethouder op de lening die in juni is omgezet in een preferent aandeel van € 45,38 en een aan dit preferent aandeel verbonden agioreserve van € 7.941.109,00 met een winstrecht. Ja, je moet er ondertussen voor gestudeerd hebben. Ik zou het nooit zo uitgesproken hebben en ik moet deskundigen vragen om het me uit te leggen. Maar het betekent in ieder geval wel, laten we daarover heel duidelijk zijn, dat hier iets is gebeurd wat in de ogen van 50PLUS niet kan. Zoals de heer Van der Velden al aangeeft, niet de hele gemeenteraad, ook 50PLUS maakt zich hier ernstig zorgen over en vindt echt serieus dat hiermee iets moet gebeuren. We hebben het daar meermalen over gehad, echt meermalen. We hadden de toezegging dat we daar iets van te horen zouden krijgen van de wethouder. Dat hebben we niet gehad en ik heb maar één vraag aan deze wethouder: waarom heeft u dit onnodige risico met het geld van de Rotterdamse belastingbetaler genomen? Het is geen kattenpis. Bijna € 8 miljoen, onvoorstelbaar. Ik had het maar wat graag aan deze wethouder naast me – de heer Grauss – gegeven voor armoedebestrijding. Nee, we stoppen het in een plan dat niet doorgaat en

nog erger, Feyenoord kan er zijn schulden mee betalen en redt het er ook nog niet mee. Ik wil daar echt antwoord op hebben, want ik vind het een schande. Dat is gebeurd zonder medeweten van de raad en zonder toezegging van de raad. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Allereerst complimenten aan de COR. Complimenten, want u bent gekomen met een goede aanbeveling. Het is geen standaardlijstje geweest, maar het zijn gewoon echt aanbevelingen die passen bij de jaarstukken van dit moment. De aanbevelingen kunnen wij dan ook van harte onderschrijven. Ik moet eerlijk bekennen, op sommige punten heb ik er alle vertrouwen in dat de aanbevelingen kloppen. Maar op de meeste die ik goed kon volgen, dacht ik: dat zijn buitengewoon relevante punten. Dank daarvoor. Ik ben ook blij dat er altijd weer raadsleden zijn die die taak op zich nemen. Je moet er maar tijd voor hebben, je moet het maar willen doen en je moet er ook net even meer dan gemiddeld verstand van hebben. Dus nogmaals dank. Vanuit de COR kwamen ook de nodige complimenten voor de ambtenaren en voor het college en dat was ook terecht. Want ook de accountant geeft veel positief oordeel. Die wil ik ook graag overnemen en ook aangeven aan het college en ik hoop dat die ook aankomen bij de ambtenaren. Een opvallend compliment was ook dat er geen onrechtmatigheden zijn geweest in de BUIG. Een unicum voor Rotterdam, en dat verdient dan ook een compliment aan de wethouder die daarover gaat, de heer Moti en zijn team. In de commissie hebben wij de nodige punten ook inhoudelijk met elkaar kunnen bespreken. Ik noem er een paar die voor ons van belang waren. Allereerst uiteraard de Blokhuis-middelen. We hebben daarover gesproken en ik krijg naar aanleiding van het gesprek iets meer vertrouwen erin dat het geld ook daadwerkelijk uiteindelijk terecht gaat komen daar waar het hoort, namelijk in de investering in de maatschappelijke opvang. Ik heb er ook vertrouwen in dat het extra geld dat er vanuit het rijk naar ons toekomt, ik heb begrepen tussen de € 6 en € 7 miljoen, ook op de goede plek in de financiën terechtkomt en ook daadwerkelijk uitgegeven gaat worden aan waar het voor bedoeld is. Ik roep wel op, en ook de volgende wethouder zal ik oproepen, om transparant te zijn naar de aanbidders en ook naar ons als raad over wat de plannen zijn voor dat vele geld dat er ligt en de manier waarop dat wordt uitgegeven. Het tweede punt is het loket om mensen te helpen bij opvoeding en het voorkomen van echtscheiding. We zijn zeer teleurgesteld in het resultaat. We zijn zeer teleurgesteld, we hebben er nota bene ook in het kader van Koers van de stad als ChristenUnie extra geld voor uitgetrokken omdat we het ongelofelijk belangrijk vinden dat er geïnvesteerd wordt, niet alleen als mensen scheiden om ze dan goed te helpen, om zo snel mogelijk op een goede manier van de partner af te komen, maar juist om te investeren in de relatie dat die duurzaam is en dat het een liefdevolle en een goede plek is voor de jeugd. Dat is wat ons betreft de aller-, allerbeste investering in preventie op zorg, zowel voor volwassenen als jeugd. En dit loket is niet wat wij voor ogen hadden. We zullen dus ook bij de nieuwe coalitie, ik zeg het maar vast, erop aandringen dat dat loket echt gaat verbeteren. We blijven hoopvol, hoewel we vrezen nu we zien dat er zo weinig 'pro-gezinnen' in het nieuwe coalitieakkoord staat, eigenlijk helemaal niets, vrezen we dus wel echt dat er weinig verstand op dit punt is overgebleven. Dan ten slotte de sustainable development goals. We zijn blij dat er in deze periode echt stappen zijn gezet om die sustainable development goals echt te gaan gebruiken als instrument en daar zijn we ook trots op. Ze hebben een plek gekregen in de jaarstukken. Complimenten daarvoor, maar we zijn er nog niet. We hebben in de commissie van de wethouder begrepen dat er ambtelijk nu stappen zijn gezet om meer te gaan doen met die sustainable development goals. Daar zien we echt naar uit. We hopen dan ook en wellicht kan de wethouder daar nog even op reflecteren, dat die ook echt nog meer een plek gaan krijgen in de jaarstukken en wat ons betreft, en daar gaat de wethouder niet over maar daar gaat de nieuwe coalitie over, ook een plek krijgen in de college targets. Kortom voorzitter, we kunnen

instemmen met het voorliggende raadsvoorstel en de aanbevelingen van de COR en dan rest mij het college als dagelijks bestuur hartelijk te danken voor een heel goede periode, voor al het werk, voor uw deskundigheid en de positieve energie. Het was verfrissend. Speciaal voor de heer Grauss, nogmaals excuus dat ik zo'n slecht onderhandelaar ben dat u slechts voor 0,4 fte hier aan tafel zat. Dat heeft ongetwijfeld een positief effect gehad op het rekeningresultaat wellicht, maar belangrijk is dat u zich voor meer dan 100% heeft ingezet en ook heel veel doelen hebt gehaald. En als ik de stad hoor en hoor hoe vanuit de stad het gevoel ontstaat dat er een beweging op gang is gekomen, dat er echt samengewerkt wordt als politiek en stad om iets te doen met die armoede, dan verdient dat een heel groot compliment, veel meer dan de 0,4 fte waarvoor ik u aan tafel heb kunnen zetten. Dank daarvoor.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u voorzitter. Voorzitter, even tot u persoonlijk gericht. U had het over corvee, maar er bestaat in deze raad geen corvee, en zeker niet bij de COR. Dat is een van de belangrijkste commissies van de gemeenteraad, zeg ik ook maar, en daarvoor ook alle dank aan die commissie. Ik heb er zelf twaalf jaar in mogen zitten en ook een tijdje als voorzitter. Dank voor dit belangrijke werk. De heer Lansink signaleerde het al, er is een vacature en het hoorde ooit bij de mores van de raad dat de grootste oppositiepartij de voorzitter leverde, terwijl het geen politieke commissie is. Maar het is wel belangrijk dat het college op een goede manier van repliek gediend wordt door de financiële mensen uit deze gemeenteraad. Dus ik doe een dringend beroep op mijn collega's om zich beschikbaar te stellen om in de vacature-Vreugdenhil te voorzien. En ik doe een dringend beroep op de grootste oppositiepartij die straks gaat ontstaan, om daar de voorzitter voor te leveren. Dat terzijde voorzitter. Maar wel dank aan de COR dat het zo is. Ook goed om te zien dat het rekeningproces eigenlijk sterk verbeterd was. Toen ik nog in de raad kwam in 1998, kwam de rekening ergens in november, december of zo aan de orde, als die überhaupt al aan de orde kwam, want dat hele verantwoording afleggen was echt verschrikkelijk. Dat is wel sterk verbeterd en ik kan constateren, voor zover ik dat nu kan in korte tijd, dat het nog verder verbeterd is. Dat zal zeker mede te danken zijn aan de scherpe houding die de COR later heeft ingenomen en die hiertoe leidt. Maar natuurlijk kan dat niet door de COR-leden alleen, ook de mensen van de griffie. Ik weet dat hier een zeer deskundige griffiemedewerker op zit, en de mensen van middelen en control zelf, de ambtenaren, die daar op zitten, en de accountant die daarop zit. Dus dat als eerste voorzitter. Verder is het ook heel goed hoe er nu verantwoording wordt afgelegd. Dat kan natuurlijk altijd nog beter. Ik zeg tegen de heer Simons: er zijn altijd donkere tijden voor de financiën. Dat zal altijd zo blijven, dus dat is geen excuus om het niet bij voorbaat al minder te gaan doen, een voorschotje op de zogenaamd slechtere tijden. Nog één ding, ik heb zitten zoeken naar de afwikkeling van het Warmtebedrijf, want daar hebben wij wel toch zestien jaar lang € 1 miljoen per maand op verloren. Dat staat hier een beetje verdoezeld in. Bij de jaarrekening 2022, heb ik begrepen van de wethouder, zal helemaal duidelijk worden hoe nu echt het totale verlies is op deze achteraf gezien niet zo fraaie investering vanuit de gemeente Rotterdam. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, dank. Vele woorden zijn al gezegd over de COR, maar toch wil ik ook daar weer mee beginnen. Op een andere manier dan vorige sprekers, in die zin dat ik hier ook heel erg voor het voetlicht wil brengen dat die COR een gremium is, een van de helaas weinige gremia die wij hebben in dit huis, waar we met elkaar, los van coalitie en oppositie, het financiële belang van deze gemeente dienen. Ik heb

erover zitten denken hoe het nu kan dat dat bij zo'n COR lukt en dat het in deze raad zo zelden lukt en wat ik hoop dat ons de komende jaren veel vaker lukt. Ik denk dat een belangrijk onderdeel ervan is dat de COR zijn werk voornamelijk achter de schermen doet. Dat komt alleen maar echt goed voor de schermen als we het er hier over hebben tijdens zo'n verantwoordingsdebat. Maar toch wil ik zeggen, ik doe die oproep aan mezelf en ook aan alle 44 andere collega's: laten we proberen dat werk op die manier hier veel vaker te laten zien, ook voor de schermen. Ten slotte voorzitter, wij hebben scherp aan de wind moeten varen. Dat moeten we nog steeds. Dat is ook te zien in de cijfers, maar ik wil het college veel dankzeggen voor het feit dat hier volgens mij naar omstandigheden heel goede jaarstukken voorliggen. Ik wil ook gelijk al ietsjes het licht vooruitwerpen maar dat zal ik heel kort doen, want dat moet ik straks in het debat over het coalitieakkoord doen. Ik wil ietsjes het licht vooruitwerpen, want laten we alsjeblieft proberen zoveel mogelijk naar onze financiële situatie te kijken, ook als we scherp aan de wind moeten varen, dat we bezit voor bezit nastreven altijd. En niet proberen daar waar we geld uit kunnen halen, dat in te zetten voor tijdelijke en niet-structurele tegenvallers die we hebben in moeilijke tijden. Daar is op het coalitieakkoord nog een hele hoop aan te merken, maar daar hoort u mij later over. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers van de zijde van de raad? Dat is niet zo. Dan gaan we naar de eerste termijn van de zijde van het college. Een aantal vragen aan de wethouder van Financiën.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zal proberen wat bondig te beantwoorden. Allereerst, en dat hebben velen van u gezegd, dank aan de accountant, dank aan de leden van de COR en dank aan de ambtenaren, zowel bij de griffie als in het concern om met dit proces tijdig en goed tot een afronding te komen. De heer Lansink zei dat als plaatsvervangend voorzitter van de COR al, daar kunnen we best trots op zijn, dat het er tijdig is, dat er een aantal zaken uit het verleden goed onder control zijn, dat er een goedkeurende verklaring is. Dat was niet vanzelfsprekend als je je realiseert dat er tientallen SPUK's, specifieke uitkeringen zijn, waar specifiek over verantwoord moest worden. Daarin kwam vaak de regelgeving, de eisen waaraan voldaan moest worden om dat rechtmatig te doen, nadat de regeling opengesteld was. Dat waren vaak van die rijksregelingen voor corona, voor noodsteun, voor TOZO en wat dies meer zij. Dat hebben we dus eigenlijk van meet af aan goed gedaan. Dank aan de collega's die vaak met de uitvoering bezig waren, TOZO, de heer Moti op het gebied van noodsteun, en ook andere collega's. Dat maakt wel dat het een lastig jaar was. Dat werkt ook door op een aantal terreinen waar het dan gaat over de menskracht die we daar op moesten zetten. Er is heel veel extra uitgegeven of extra inspanning gepleegd voor Covid, corona, GGD, wat dies meer zij. We hebben TOZO-regelingen gehad, de hele dienstverlening, de hele gemeente moest vanuit huis gaan werken en had zelf ook te kampen met de effecten daarvan, ook een hoger ziekteverzuim in een aantal gevallen, quarantaines. En niettemin, wij zijn er voor de Rotterdammers, dus we moesten ook wel door. Dat betekent op een paar terreinen, dat ziet u ook in de jaarstukken, dat bij sommige dingen die vooral contactgevoelig waren, wat minder targets zijn gehaald. Eenzaamheid onder ouderen, dus bezoeken van mensen, individuele ondersteuning, al die dingen die je een-op-een moet doen, ook al hebben we videobellen geïntroduceerd en nog een aantal andere dingen, maar daar hebben we dat niet allemaal gehaald. Maar dat in andere gevallen zoals verbetering luchtkwaliteit, het eigenlijk in je schoot geworpen werd. Dat brengt me naar wat meer algemene punten, en met name de financiële positie. De financiële positie van de gemeente Rotterdam is gezond. Dat staat er ook, in antwoord op mevrouw Verkoelen. Die is gewoon gezond, dus we zitten in de minst risicovolle categorie van de provincies. We hebben een stevige solvabiliteit en het weerstandsvermogen, waar we met instemming van uw raad zeiden in het kader van 'Rotterdam. Sterker Door', we investeren ons de crisis uit. Dus we gaan door met, of het nu scholingsvouchers zijn, helpen

van het mkb, helpen van de horeca, kwijtschelden van een aantal belastingen, geen precario heffen, al die dingen meer. Daarbij hebben we gezegd: dan is het acceptabel dat we onder die norm komen van 1,0 die in het afgelopen coalitieakkoord stond. Dan accepteren we een tijdelijke dip maar we komen daar weer op uit. Ik kan constateren dat in deze jaarstukken het weerstandsvermogen op 1,39, dus afgerond 1,4 staat. Dat is veel hoger dan wat het zou moeten zijn en veel hoger dan vele andere gemeenten in Nederland en in de provincie kunnen melden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, dat klopt, maar dat heeft alles van doen omdat de solvabiliteit omhoog is gegaan vanwege de Eneco-gelden. Als u het nu eens een keertje voor me doorrekent zonder dat, dan zakken we echt onder de 1.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Die staan er van buiten, dus die zijn apart gezet met uw raad, en dan kom ik bij het tweede punt. Dus we hebben een uitstekende solvabiliteitsratio, 56% is echt hoog. Dat kan ik ook als wethouder Deelnemingen zeggen. Dat vinden wij al een hoge ratio als het gaat over deelnemingen. We hebben een netto schuldquote van 23,7% die als minst risicovol is, dus de hoogste categorie die de provincie geeft. We hebben een algemene reserve van € 214 miljoen. Dus de positie, gewoon het vermogen en het investerend vermogen van de stad is goed. Niettemin is er wel degelijk reden tot zorg en dat zit vooral in exogene omstandigheden. Ik denk dat ze ook door de COR zijn benoemd. Energieprijzen, we hebben een bevolking waar ook een aantal mensen moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen die dus gemiddeld genomen een groter beroep doen op de gemeente dan sommige andere gemeenten dat hebben. In de haven staan we enorm onder invloed van geopolitieke zaken die er zijn en bouwlevering, inflatie, die raken iedereen. Ik kan er nog bij zeggen dat er ook op het gebied van arbeidsmarkt niet alleen in de stad schaarste is in sommige sectoren, maar dat de gemeente daar zelf ook last heeft. Wat we wel gedaan hebben, en daar ben ik echt heel trots op en daar moet u ook zelf trots op zijn, is dat de afgelopen jaren een enorme slag is gemaakt, en sommigen van u zeiden dat ook, in verbetering, niet alleen van het jaarrekeningproces, maar ook in onze structuur van hoe wij begroten en hoe wij investeringen doen. Dat is onder aanvoering, daarom staat hier een gelukkig mens, dat is in hoge mate gebeurd onder aanvoering van de toenmalige COR en degene die daar het hardst aan trok, ook met een paar anderen, die wordt nu als u daarmee instemt de nieuwe wethouder Financiën. Want dan ging het over: hoe krijgen we meer inzicht in de begroting? Hoe komen we veel eerder aan de bal en niet pas maanden later? Hoe zorgen we dat beleid en geld aan elkaar gekoppeld worden en niet losstaande dingen zijn? Dat heeft geleid tot een oplegger en met uw raad en met name met de COR is daar steeds verder aan ontwikkeld om daar meer zicht op te krijgen, beter zicht op te krijgen, referenties aan te geven, benchmarks, hoe moet ik dat nu beoordelen, de uitstroom uit de bijstand, of het zo voldoet, dat krijgt daarmee betekenis. Dat doen we echt heel goed en in een mooie traditie. Is dat af? Nee, dat is nooit af. Een rode lijn, dat heeft de COR ook gezegd, dat heeft de accountant gezegd, ik noem even de derde lijn, dat is de COR, dat is de accountant, dat is de tweede lijn concern auditing en wat daarin zit. Daar hebben we eigenlijk de grootste slagen wel gemaakt die we daar kunnen maken. De essentie zal nu zijn om het in de eerste lijn te krijgen. Dat is in de portefeuilles, in de organisatie, bij de mensen die het gewone werk doen in het primaire proces, om dat beeld van goed ramen, dat werd door sommigen gezegd, van echt goed nadenken: wat hebben we hier nu echt bij nodig, is dat ook doelmatig, is het echt nodig en kan het niet wat scherper aan de wind? Dat dat eigenlijk in de genen zit van de mensen in de organisatie. Maar dat betekent ook bij de wethouders door te zeggen: kunnen we dat ook op een efficiënte manier doen, op een doelmatige manier doen en daar in die commissies ook over spreken en niet alleen in de

COR of niet alleen in MPOF, of hoe die dan ook gaat heten. We hebben veel voor elkaar. We hebben de investeringsraming voor uitbreiding van de stad, de groei van de stad geordend en daarmee stabiel en voorspelbaar gemaakt. We hebben op het gebied van vervangingsinvesteringen de boel veel scherper gemaakt. Er liggen investeringsplannen voor alle sectoren, sport, cultuur, concern, huisvesting, op orde. En we zijn heel scherp – en daar heeft u zelf een heel grote hand in gehad – op de Eneco-middelen. Dat is opgebouwd kapitaal in tientallen jaren. Dat reserveren we, en ik zie dat de nieuwe coalitie dat ook doet, door te zeggen: we gaan niet in de vier jaar die wij hebben alles uitgeven. Daar is dus met terughoudendheid in gedaan, met heel strakke eisen over revolverendheid of over cofinancieringen die erin zitten. Dat wordt getoetst door een commissie die u in hoge mate zelf heeft geselecteerd en samengesteld als raad en dat is redelijk uniek. Dat betekent dat dus de structuur in de zin hoe het werkt, wat zijn de spelregels, er niet alleen is en overeenstemming heeft omdat u dat zo heeft besloten, maar dat ook geborgd is dat de hele organisatie weet hoe het werkt. Het volgende is natuurlijk, the proof of the pudding is in the eating, ga dat de komende tijd doen. Nou, daar heb ik alle vertrouwen in dat dat onder leiding van de nieuwe wethouder Financiën zeker zal gaan lukken. Dat neemt niet weg dat natuurlijk die financiële positie betekent dat dingen onder druk staan en dat daar dus de vragen – en sommigen van u zeiden dat – wat betekent dat voor stadsprojecten of voor rioleringen of voor andere dingen – dat je daar zou moeten zeggen: er komt ook meer geld van het rijk, omdat dat allemaal gekoppeld is aan lonen en prijsbijstellingen. Er komt dus meer geld deze kant op. Dan is het aan u om uiteindelijk te zorgen dat dat geld ook belandt waar het voor bedoeld is. Dat betekent soms ook investeringen om die ambities overeind te houden. Dat kan allemaal, maar dat betekent dan hetzij bijplussen van die extra middelen naar die dingen om die projecten die je hebt te doen, dan wel faseren of anders. Dat is geregeld hoe dat moet werken en dat kan dus werken en het is dan aan het nieuwe college om dat ook te gaan doen. Daar wens ik ze natuurlijk veel succes mee. Veel complimenten heeft u gegeven en ook weer het belang genoemd van de COR. Ik kan niet anders dan dat onderstrepen, want dat is uiteindelijk het meest strenge wat u daarin doet. Meldt u daarvoor aan, zeker als u daar belangstelling en deskundigheid in hebt. Dat was de afgelopen periode een absolute pre om dit voor elkaar te krijgen. Mevrouw Maassen, ook dank voor uw woorden. Ook naar mijn PA van wie het vandaag haar laatste dag is. Ze gaat gelukkig niet weg uit de stad, maar gaat werken bij de divisie Havenmeester bij het Havenbedrijf, dus u zult haar vast tegenkomen maar vanaf deze plek, dank Evelien en veel succes daar. U heeft gevraagd naar die programma-inrichting. Daar hebben we het in de COR over gehad. Dat zal met de nieuwe wethouder en met de COR ook uitgewerkt gaan worden. Dat hebben we daar afgesproken. Hoe het daar in ieder geval zichtbaar is, dus de transponeringstabel en om die vergelijkbaarheid te doen en die ook agenderen in de COR. Het is een goede gewoonte dat de COR adviseert aan de raad en als de COR zegt: het is goed om hier ook in de raad over te praten, al of niet in een technische sessie, dan lijkt me dat juist. De vragen over riolen, fundering zijn meen ik in de veegbrief beantwoord, maar anders zal collega Karremans daar iets over zeggen. De stages, ja, trots op wat er gebeurd is, echt een aanzienlijke, en daar zijn we redelijk vooroplopend, ook naar en daarmee ook licensed naar anderen toe om te zeggen dat het wel kan. Nog meer? Ja, als het kan. Pas wel op dat je de kwaliteit van de begeleiding, de kwaliteit van de stages wel kan doen. We zetten extra in op mbo- en ook vmbo-stages, dus zeer eens maar blijf wel bewaken dat je ook de reputatie hebt dat je goede stages hebt. En ik zeg er als wethouder P&O ook bij, het blijkt dat een goede stagiair, die een goede stage heeft gelopen en enthousiast is, hetzij de nieuwe medewerker is voor de gemeente, dus het is ook gewoon een recruitmentkanaal, om het zo maar te zeggen. En je hebt er als het goed is een ambassadeur van de stad en van de gemeente bij. En als iemand zelf een andere keus maakt dan kan het zomaar een broertje, zusje, vriendje of vriendinnetje of partner zijn die op dit spoor gezet wordt. Dus ik onderschrijf het belang. De heer Engberts had een vraag over de systematiek. Schuift het niet erg weg? U heeft de

eerste herziening intussen ontvangen als raad. Die staat gepland voor de commissies van 28 en 29 juni. Dat is dus het verloop over de eerste vier maanden van dit jaar. En die staat 5 of 7 juli gepland te bespreken in de raad met het dan nieuwe college uiteraard. Het coalitieakkoord wordt uiteindelijk verwerkt in de begroting gelijktijdig met de tweede herziening, hoe het dan zit over die tweede vier maanden die erin zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Daar heb ik dan toch wel een vraag over, want hoe beoordeelt u dan de uitgaven die het nieuwe college kan doen, gegeven dat we in de eerste herziening een beleidsarme herziening hebben en dat er in het coalitieakkoord dus wijzigingen staan in de lopende begroting en dat we die pas in november te zien krijgen? Kan dat?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Nee, op zich kan..., maar dat is natuurlijk altijd, als u bij de eerste herziening al zou voorstellen... In hoge mate is een eerste herziening ook een rapportage van de stand van het gewas, van de uitgaven. Deze heeft dus naar zijn aard, omdat hij dus ook beleidsarm moet zijn, een wat feitelijke grondslag: hier is onderuitputting, hier gaat het meer of hier gaat het anders. Dus op dat punt denk ik dat de realiteit de realiteit is, ongeacht welke politieke kleur of wie daar dan ook over gaat. Als je zegt, maar toch willen wij al gedurende dit jaar gaan bijsturen, dat kan, maar dan is het aan het nieuwe college om daar met voorstellen te komen, of aan uw raad om te zeggen: daar willen we over gaan praten. Het totale coalitieakkoord vertalen in een meerjarenbegroting voor de komende periode met ook inachtneming van de zeer recent ontvangen meicirculaire waar je wat duidelijkheid van het rijk hebt, dat is naar de systematiek altijd iets wat je doet bij de begroting. Dat is altijd eind augustus, begin september college, en eind september wordt hij gepresenteerd aan uw raad.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Normaal gesproken zouden we nu een voorjaarsbrief hebben. Het college heeft er natuurlijk logischerwijze voor gekozen om geen voorjaarsbrief uit te brengen. Dan zou ik me kunnen voorstellen dat er voorbereidingen zijn om een soort kaderbrief aan de raad voor te leggen, zodat wij kunnen zien en er ook een besluit over kunnen nemen, gezien het budgetrecht van de raad, om te zeggen: we zien hier de vertaling van een nieuw coalitieakkoord in een lopende begroting. Bent u dat met mij eens?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, als daar aanleiding toe zou zijn om redelijk grote aanpassingen in de begroting te doen, dan moet je dat in de eerste herziening doen. Maar tegelijkertijd is het usance, in heel Nederland, dat je zegt: in een verkiezingsjaar waarin een nieuwe ploeg aantreedt, draagt de vertrekkende coalitie het netjes en zo neutraal mogelijk over, gaat geen nieuwe verplichtingen en keuzes maken voor degenen die gaan opvolgen. Het is aan de opvolgers om dan snel te zeggen: wij moeten of willen door de omstandigheden al heel snel in de lopende begroting, maar dat betekent dan of bij eerste of bij tweede herziening al aanpassingen doen en begrotingswijzigingen aanbrengen in de lopende begroting. Of, als dat niet zo urgent is, en zeggen we lopen deze, dan zal dat betekenen dat dat in de begroting 2023 en verder zal zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben inderdaad ook blij dat dit college dat netjes heeft gedaan, zoals dat het gebruik is in een verkiezingsjaar. Maar dan vind ik wel dat we in een voorjaarsbrief of een kaderbrief met elkaar in juli moeten kunnen debatteren over de vertaling van het nieuwe beleid in de lopende begroting.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66). Dat zult u echt met de nieuwe coalitie moeten doen, want dat betekent dat dat keuzes zijn die wij niet meer willen, mogen maken, maar dan aan het nieuwe college. Tegelijkertijd, we hebben juist voorzien, ook in overleg met uw raad dat in de begroting van dit jaar lopend coalitiebeleid niet onmiddellijk wordt beëindigd. Dat betekent dat er ook tijd is om andere afwegingen te maken, om te zeggen: ik wil subsidies niet geven of ik wil ze anders gaan doen, opdat daarin gewoon rust en zorgvuldigheid mogelijk is. Dus dat is de afweging om dat robuust maar ook wel saai, om het zo maar te doen. En als u zegt: wij zien nu noodzaak of een nieuwe coalitie zou zeggen: wij zien nu noodzaak om nu al of versneld andere dingen te doen, leidt dat tot begrotingswijzigingen en dat doet u bij de behandeling van de eerste herziening en dat is over een paar weken. Of bij de behandeling van de begroting in de tweede herziening in het najaar.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan komen we er vanmiddag bij het gesprek over het coalitieakkoord wel op terug, op welke manier de bijlage vertaald kan worden in het debat op 5 en 7 juli.

De **VOORZITTER**. Dat lijkt me een goed moment. Wethouder, was u klaar?

De heer **VAN GILS** (d66). Nee, nog een paar vragen over Feyenoord City. Ja, die discussie hebben we drie keer gevoerd met elkaar. Er was een achtergestelde lening die aflossingsvrij en rentevrij was. Dat betekende dat er geen zicht was op betaling. In het position paper vastgesteld door uw raad was voor FID, wordt die omgezet in equity, in aandelen, waarop ook met het publiek kader dat we zelfs in een concept hadden, wel zou leiden tot terugbetaling van dat geheel. Door het besluit van de BVO om niet nu te gaan bouwen aan een stadion, betekent dat dat zicht erop weg is. Maar dat zijn gewoon de regelingen die we altijd met de accountant hebben, hoe waarden we risico's en treffen we daar voorzieningen in, soms op balans, soms op kredietrisicovoorzieningen, dan doen we dat gewoon langs de weg die we altijd doen en dat ziet u hier terug. Het beeld dat geld dat we zouden hebben aan iets anders besteed zou worden, zo beluister ik mevrouw Verkoelen, is echt onzin. Er was geen zicht dat wij die € 7,9 miljoen zouden krijgen. Dat was er niet omdat dat een besluit was van 1994 of 1996 of daaromtrent. Het feit dat dat geld er nu ook niet is, is geen tegenvaller voor de gemeente, alleen de gedachte dat we het wel zouden krijgen als er uiteindelijk een FID op het nieuwe stadion zou komen, dat perspectief is voorlopig ontvallen en dat wordt gewoon netjes zoals dat hoort in de boeken verwerkt. Ik had me erop verheugd om te zeggen, maar ik had me er ook wel een beetje op voorbereid, linksom of rechtsom, we komen altijd uit bij Feyenoord. Dat doet Rotterdammers goed, om het zo maar te zeggen. Zo zit het dus en van een negatief beeld ten opzichte van de situatie ervoor is geen sprake.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, ik krijg de vraag niet beantwoord. Dat is allemaal niet wat ik vraag, want dat heb ik ondertussen kunnen lezen in uw beantwoording aan de heer Vreugdenhil in de vragen die hij stelde. Wat ik vroeg is waarom u het risico heeft genomen om de lening om te zetten naar een aandeel. Dat had ons namelijk nu in een heel andere positie gezet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, dit is echt een herhaling van zetten. Er stond in dat die conversie naar aandelen zou plaatsvinden voor FID. Vervelend is dat die FID niet heeft plaatsgevonden. Wij hadden geen zicht dat dat geld onze kant op zou komen. Wij dachten dat wel te hebben en vooralsnog is dat zicht op dat perspectief voorlopig ontnomen. En dat hebben we netjes verwerkt in de boeken. En daar wilde ik het op dat punt bij laten voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoellen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik probeer het nog één keer. Waarom is de vraag. Niet dat het gebeurd is, maar waarom? Het had niet gehoeven. Niemand heeft erom gevraagd. U heeft het uit eigen vrije wil gedaan. Waarom?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dan ga ik misschien toch een beetje streng zijn. De COR heeft met een toetsingscommissie Aansturing onder leiding van in ieder geval raadsleden, in ieder geval een tweetal daaruit, maar namens de COR is er sturing geweest op een toetsingsproces door een door u geselecteerde partij, zijnde Deloitte, om dat hele position paper, die zeventien en al die dingen langs te lopen. Uiteindelijk ging zich dat focussen op twee onderdelen. Dat was uiteindelijk de vraag: is die business case voldoende robuust of niet? In die toetsing zaten ook al die andere dingen. Een daarvan was: voor FID moet die transactie plaatsvinden. Die is gedaan, dus we hebben exact gedaan onder uw leiding om dat te doen. Dat het anders uitpakt omdat op enig moment die FID niet is gerealiseerd, dat kan gebeuren en dat hebben we netjes verwerkt. Dus komt u nu niet bij mij aan... ik snap dat u tegen dat stadion bent, ik snap dat uw politieke lot daar ongeveer van afhangt om dat te doen, dat is u gegund. Ik wens mijn opvolger daar veel succes mee de komende vier jaar. Maar het is onzin om de feiten op dat punt anders voor te stellen dan ze zijn. Dan naar de heer Vonk. Die vroeg naar de sustainable development goals. Ja, daar zijn we druk mee. Het is aan het nieuwe college, en dat wordt ook zo overgedragen, daar is ambtelijk ook in een overdrachtdossier aan gewerkt, hoe gaan we dat en kunnen we dat doen met de afspraken of de targets die de nieuwe coalitie zou willen om daarop te gaan sturen en zich daarover te verantwoorden. We doen dat in een community met meer dan honderd gemeenten en andere partijen in de publieke sector, opdat we ook leren en kunnen vergelijken hoe anderen dat doen. Dus ik heb daar alle vertrouwen in dat dat zo is. Ten aanzien van de heer Coşkun, ik deel een deel van uw historie van een ver verleden. Het is een verademing als je nu kijkt naar het rekeningproces hier in deze gemeente en ik ken het ook van elders, dus eens met het belang van de COR. En inderdaad, de afwikkeling van het WBR die nog moet plaatsvinden. De provincie heeft overigens gisteren ingestemd, dus wat dat betreft zijn de overheden klaar met dit geheel. Maar de afwikkeling wordt gerealiseerd in dit jaar en die ziet u terug in de jaarrekening van 2022. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even de wethouders langs wie er nog vragen heeft gekregen. Ik begin maar even bij de heer Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Via de voorzitter een heel goede morgen allemaal aan alle raadsleden. Dank mijnheer Karremans. Ik heb voor mijzelf drie vragen genoteerd. Allereerst te beginnen bij de heer Co Engberts. Dat ging toen niet helemaal lekker in de commissie maar daar heeft u al aan gerefereerd. Nu even in de herkansing twee vragen van uw zijde. Ten eerste of we voldoende middelen hebben voor de aanpak van de achterstanden. Ja, qua middelen hebben we vooralsnog genoeg. Wij hebben als gemeente € 13,2 miljoen gehad en de scholen hebben echt een enorm veelvoud aan miljoenen gehad. Dus geld is vooralsnog niet het probleem. We hebben wel aan het rijk gevraagd en daar is inmiddels ook zoals u wellicht weet ja op gezegd, dat we die NPO-middelen over een langere periode kunnen gebruiken. Qua middelen zitten we vooralsnog goed. Daar zie ik niet per se een knelpunt op dit moment. Mocht dat wel het geval zijn, dan kom ik daar uiteraard bij u op terug. Dan zal ik misschien uw steun daarbij nodig hebben via uw collega's in de Tweede Kamer. Dan verwees u naar de kritiek op de aanpak van het lerarentekort. Ja, u mag het mij vertellen, zou ik bijna willen zeggen. Het lerarentekort is niet iets wat we van vandaag op morgen kunnen oplossen en is ook niet iets van gisteren. Het is een groot landelijk probleem, zoals we dat ook hebben in de zorg. Zoals we dat ook hebben in allerlei andere sectoren op het moment, in de horeca, enzovoort, enzovoort. Je bent heel erg afhankelijk van mensen die willen kiezen voor een baan in deze sector. Daar werken wij met zijn allen keihard aan, ik in het bijzonder, via een uitgebreid plan dat u kent. Daar blijf ik stug op inzetten. En ik kan u melden dat we het als Rotterdam in vergelijking met andere grote steden op dit punt juist relatief goed doen. Dus wat dat betreft werkt de aanpak. Dank u zeer. Dan was er nog één vraag van mevrouw Maassen over het eventueel opnemen van KPI's in een volgend college als eventueel collegegetarget. Daar gaan wij ons straks als nieuw college over buigen. We gaan het coalitieakkoord dat er natuurlijk ligt proberen goed te bestuderen en te kijken of we naar aanleiding daarvan nieuwe collegegetargets kunnen vaststellen en eventueel ook KPI's. Op onderwijs en cultuur kom ik ook met een voorstel uiteraard. Zoals u wellicht weet, ook de Rekenkamer kijkt daarnaar om te kijken of ze goed geformuleerd zijn. Ik hecht er in ieder geval aan dat als we KPI's of collegegetargets opstellen op het gebied van in ieder geval laat ik het even tot mijn eigen portefeuille straks beperken, cultuur, dat we daar zelf ook helemaal op kunnen sturen. Dat is met onderwijs veel lastiger zoals u weet, omdat wij niet over het onderwijs gaan. Maar we moeten even kijken hoe we daar slim mee kunnen omgaan. Tot zover voorzitter. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Mevrouw Maassen stelde de vraag hoe het nu zit met die cijfers over dat funderingsloket en de resultaten daarvan. Om dat toe te lichten moeten we toch even naar de praktijk van funderingsherstel kijken en ik denk dat dat ook de uitleg geeft. Ik heb alle tijd, ik neem mijn spreektijd, het is mijn laatste keer, dus ik dacht: we gaan het er even lekker van nemen. Nee, maar het is de eigen verantwoordelijkheid van de huizenbezitter. Wij willen als gemeente voorlichting geven, we hebben ook een kaart gemaakt en vervolgens hebben wij procesinformatie over hoe dat gaat. We schrijven mensen aan: in jouw buurt is er iets aan de hand. Ga eens kijken naar je fundering. Het is aan mensen zelf om dat te doen. Wij geven wel subsidie op het doen van onderzoek, maar het blijft de eigen verantwoordelijkheid. De vervolgstap moet je samen doen, met het hele blok doen, met de bureaus doen. Soms komt uit onderzoek, je doet het wel, het is nodig, of je kunt nog even wachten. Alleen de mensen die echt niet kunnen, daar zijn nog maatwerkleningen voor. Maar het kan dus ook voor een deel uit ons zicht gebeuren. Op het moment dat mensen echt tot funderingsherstel overgaan, maar dat is ook echt de eigen verantwoordelijkheid van de huizenbezitter zelf, dus vandaar de procesinformatie, want die zit bij ons.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Twee vragen aan mijn adres. Allereerst over het afval scheiden, wat we daaraan doen. Overigens, en dat weet mevrouw Kockelkoren natuurlijk ook, zijn die targets niet gehaald door corona omdat natuurlijk heel veel mensen thuis gingen werken en daardoor veel meer afval werd aangeboden. Dat zien we gelukkig nu weer teruggaan naar de hoeveelheden zoals we die ook voor 2019 hadden. Maar wat doen we aan het bevorderen van afvalscheiding? Want ik ben het met mevrouw Kockelkoren eens dat dat heel belangrijk is. Dat is onder andere de GFE-bakken bij hoogbouw plaatsen, zoals we dat nu ook in Alexander hebben gedaan en in Blijdorp, waar het ook megasuccesvol is, waar we vaker moeten rijden om die bakken te legen, dat mensen dat gewoon gescheiden aanbieden. Dat is hartstikke mooi. Maar je moet ook denken aan verruiming van openingstijden van milieuparken. We zijn bezig met communicatie en ook bijvoorbeeld het plaatsen van meer papiercontainers om te zorgen dat het ook makkelijk wordt om te scheiden. Dus met dat soort zaken gaan wij gewoon door want het blijft een belangrijk onderwerp voor een schone stad. Dan over het riool, een vraag van mevrouw Maassen. Ik heb het nog nooit zoveel over het riool gehad dan de afgelopen twee weken. Ook weleens vernieuwend. Nou, wat het geval is bij het riool, we lopen nu inderdaad een beetje achter, maar het is niet zo dat door die incidentele achterstand we nu in één keer een heel groot probleem hebben. Dat zouden we alleen hebben als er echt veel kilometers niet zouden worden aangelegd over meerdere jaren. Dan zou er een potentieel probleem kunnen ontstaan. Maar we verwachten het tekort nog in te lopen, er zit nu ook een task force op die minutieus in de gaten houdt wat de voortgang is. En als er bijsturing nodig is, dan weet mevrouw Maassen natuurlijk ook van mij dat ik dat gelijk zal doen. Want die riolering is van cruciaal belang voor ontzettend veel functies in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Aan deze kant, wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja dank u wel. Aan het adres van de heer Vonk. Ik proef de teleurstelling, die hebben we ook in de commissie uitgesproken, maar die deelde ik ook eigenlijk wel. Er is hard gewerkt aan een loket op voorspraak van Koers van de stad voor ondersteuning van ouders in relaties maar ook bij scheiding. Er is niet één loket maar er zijn twee loketten gekomen. Een digitaal loket en een fysiek loket. Maar we hebben ook geconstateerd dat die loketten nog niet helemaal voldoen aan de visie dat je ook de preventie daarop heel sterk wilt uitdragen. In de commissie heb ik een toezegging gedaan en die wilde ik ook nog maar even op dit moment onderstrepen, omdat ik met u vind dat we daar nog vervolgstappen in moeten maken en daar zal ik u ook alle steun voor geven. Aan die toezegging, ook al is die natuurlijk twee weken geleden gedaan, zal ik ook met u proberen zo goed mogelijk navolging te geven aan die kant van de tafel dadelijk, maar ik neem ook aan dat mijn opvolger die toezegging ook zeer serieus neemt. Het is een uitwerking op uw verzoek.

De **VOORZITTER**. Andere collega's. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja, heel kort. We hebben ook uitgebreid in de commissie stilgestaan bij de Blokhuis-middelen. Geen verrassing dat de heer Vonk mij daar opnieuw naar vraagt. Ik denk dat transparantie over de inhoud zeker aan de orde is en we zullen die projecten ook met u moeten bespreken. Tegelijkertijd wil ik er wel een kanttekening bij plaatsen als het gaat over transparantie over de middelen hoe die toegeschreven worden per project. Om dat aan de voorkant publiek te delen, doet ook tekort aan de onderhandelingspositie van de gemeente waar het ook gaat om contracten met

zorgaanbieders. Dus we zullen ook terughoudend moeten zijn, maar over de inhoud zal mijn opvolger vast heel graag het debat met u aangaan.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere collega's aan die kant van de tafel? Niet? Is er behoefte aan een tweede termijn of zijn er nog vragen blijven liggen? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik wilde graag verzoeken om een schorsing.

De **VOORZITTER**. Heeft u enig idee hoeveel tijd u nodig heeft?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik denk tien à vijftien minuten.

De **VOORZITTER**. Dan schors ik de vergadering tot 12.10 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik kom even terug op het debat dat we zojuist voerden en met name over die € 7,9 miljoen. Dat was een lening die gewoon veilig op de balans stond en die hebben we gewoon weggegeven. We hoopten op een nieuw stadion en deze wethouder heeft bewust het risico genomen. Ik heb ook echt het debat afgewacht vandaag. Op die vraag waarom hij dat risico heeft genomen hebben we ook geen antwoord gekregen. En voorzitter, als je dan iets afkeurt, dan ben ik een persoon die vindt dat je daar ook consequenties aan moet verbinden, want dit is gewoon echt afkeurenswaardig. Het is een middel dat ik niet graag gebruik, maar in dit geval kan ik gewoon niet anders en ik doe het met name om ook geen precedent te scheppen voor toekomstige wethouders. Want zo kun je niet met geld omgaan. We kunnen als gemeenteraad niet goedkeuren dat er gespeeld wordt met publiek geld. Dat keuren wij af en vandaar ook een motie van afkeuring. De motie heet 'Spelen met publiek geld is afkeurenswaardig'.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Spelen met publiek geld is afkeurenswaardig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het debat over vaststelling van de jaarstukken 2021;

gehoord de beraadslaging, nemende in overweging dat:

- wethouder Van Gils doelbewust in juni 2019 de achtergestelde lening aan Stadion Feijenoord N.V. van € 7.941.154,00 heeft omgezet naar een aandeel, met als doel de balans van deze onderneming op te poetsen en externe partijen te verleiden tot het doen van een financiële bijdrage. Hierdoor is onze positie ernstig verzwakt en de wethouder heeft een enorm risico genomen door eigen vermogen te verschaffen aan een onderneming die zich heeft gestort in een zeer onzeker project, te weten een nieuw

voetbalstadion. De leningconversie zou plaatsvinden rond of na financial close, dus bij het definitief doorgaan van het stadionproject binnen de gebiedsontwikkeling Feyenoord City;

verzoekt de gemeenteraad uit te spreken dat:

- wethouder Van Gils gespeeld heeft met publiek geld buiten de kaders om die de raad heeft gesteld en dit handelen af te keuren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik zal zo meteen wethouder Van Gils vragen om een advies over deze motie, tenzij er nog andere raadsleden zich willen mengen in dit debat. Ik wil u er opmerkzaam op maken dat we zo ongeveer aan het einde van het debat zijn. Dat betekent dus dat aansluitend ook stemming zal zijn over deze motie en ook over het financiële beleid zoals dat nu gevoerd is. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, een punt van orde. Mag ik als mede-indiener eerst ook nog even het woord voordat mevrouw Zeegers gaat? Dat lijkt me wel zo netjes omdat ik ook mee indien.

De **VOORZITTER**. U heeft altijd uw eigen oordelen, dat is prima. Het mag mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Het is niet prima. Het is een beetje de regel, denk ik.

De **VOORZITTER**. Ik kan niet weten dat u iets wilt zeggen als mede-indiener.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik zwaaide.

De **VOORZITTER**. Maar ik kan niet weten dat het daar betrekking op heeft en als gevolg zag ik dat mevrouw Zeegers voor u was gaan staan. Maar dit punt van orde is een terechte.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel. Voorzitter, even aanvullend op wat de Partij voor de Dieren, de heer Van der Velden stelt. We hebben hier het debat over gehad sinds 2019, we hebben het meermalen aan de orde gesteld. Het is en blijft gewoon een risico dat de wethouder zelf heeft ingeschat, zonder dat dat nodig was. Position paper was er overduidelijk in, het stond niet onder maatregel nummer 9 maar maatregel 12. In het bijzonder, juist om het speculeren met dat geld te voorkomen en te zorgen dat dat pas na de financial close zou gebeuren, en dat is niet gebeurd. Ik wil de wethouder nog meegeven, u mag ook alles zeggen hoor, u bent toch weg nu, dus u mocht alles zeggen. Maar u heeft toch niet helemaal goed begrepen waar mijn politieke doel in dit leven, in deze raad is, en dat is dat ik mijn lot zeker niet verbonden heb aan een stadion, maar wel aan de gewone Rotterdammer die verdient dat elke cent die wij hier hebben, goed uitgegeven wordt.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik kan niet anders zeggen dan dat ik het echt een ongepaste motie vind. We hebben net gehoord hoe goed het college, de wethouder van de maj eure projecten, organisatie en financiën, dus ik noem hem ook bij zijn

titel als wethouder, niet bij naam, dat vind ik ook ongepast om dat zo in die motie te doen, omdat hij dat doet uit hoofde van de functie van wethouderschap en het volgens mij ook in een periode was dat hij deze functie nog niet zelf bekleedde, maar dat terzijde. We hebben gehoord dat het college en met name deze wethouder majeure projecten, organisatie en financiën, de organisatie en de financiën ontzettend goed op orde heeft gekregen, waardoor we veel beter kunnen sturen op het geld, waardoor dat weerstandsvermogen weer op orde is gekomen in tijden van corona. In zo'n moeilijk gesternte heeft iemand dit allemaal voor elkaar gekregen. Ik vind het werkelijk ongepast om dan met zo'n motie aan te komen die ook, dat heeft de wethouder helder uitgelegd, conform de afspraken was die we in de raad hebben gemaakt en die we aan het college vragen om uit te voeren. Het is onze vraag aan het college om dat op die manier zo te doen. Dan vind ik het echt niet gepast dat hij daar de wrange vruchten van moet plukken op het moment dat hij hier afscheid neemt.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Gezien de aard van de motie vind ik wel dat ik daar op moet reageren. Want het is nogal een zware motie en het is een motie die voorspelbaar is en die uit een voorspelbaar kamp komt. Het is natuurlijk ook voor itererend op gewoon ook niet willen horen hoe het in elkaar zit. En dat mag, maar om dan zo'n sterke motie in te dienen richting dit scheidende college, dat vind ik feitelijk populisme, laat ik het zo maar noemen. Maar verder heeft die motie wat mij betreft geen enkele waarde, behalve voor de Bühne.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nou voorzitter, het is meer een ordevoorstel, want ik heb de motie nog niet gezien en ik zou voordat we tot stemming overgaan wel even met mijn fractie hierover willen beraden.

De **VOORZITTER**. Hij komt eraan, maar de heer Van der Velden heeft het dictum voorgelezen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, het wordt heel politiek gemaakt. Ik heb geprobeerd mij erin te verdiepen, ook meer in de techniek, en ook op grond van de techniek en het oordeel dat ik daar in ieder geval aan koppel, denk ik dat deze motie het maar niet moet halen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). We hebben het onderwerp dat nu ter sprake is gebracht vanochtend tien, twintig, dertig keer behandeld de afgelopen jaren. Dus ik snap werkelijk niet waarom op dit moment deze motie wordt ingediend. Wij zullen die motie ook niet steunen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? We laten de motie rondgaan. Wethouder, kunt u nu al iets zeggen over de motie, gehoord het dictum?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Met het risico dat we hier acht keer over dezelfde inhoud gaan doen, want de afgelopen weken hebben we het al vier keer gedaan, collega Kurvers en ik, dus daar wilde ik maar bij wegblijven. Voor het overige denk ik dat het oordeel raad is.

De **VOORZITTER**. Wilt u dat ik u een minuut of vijf leestijd geef? Ja? Dan ga ik niet schorsen, maar dan gun ik graag vijf minuten leestijd en dan hervatten we zo meteen de

beraadslaging. Weet dat we dan aansluitend tot stemming overgaan. U heeft hem in uw systeem.

Ik wil graag de beraadslaging voortzetten. Wilt u gaan zitten? De korte schorsing is nog tot een nader statement, een mededeling. Dat is niet het geval. Ja toch? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, we gaan nu stemmen? Dan wil ik wel een stemverklaring afleggen voorzitter. Ik heb eerder vanochtend opgeroepen om een beetje terughoudend te zijn met moties. Nu krijgen we op de valreep deze motie. Ik denk zelf dat 50PLUS en de Partij voor de Dieren gelijk hebben met wat ze stellen in de motie, en het zou de wethouder en het college sieren als ze hun ongelijk zouden bekennen. Ik denk zelf ook dat de afwikkeling van het hele gedoe rondom dat nieuwe stadion nog wel meer gaat kosten voor de gemeente Rotterdam dan € 8 miljoen, maar dat zien we dan wel in de jaarrekening 2022, die we volgend jaar rond deze tijd gaan bespreken. Maar ook als je gelijk hebt hoeft dat niet altijd te leiden tot een motie. Ik vind zelf de motie op dit moment naar deze wethouder in ieder geval niet het juiste instrument om de afkeuring uit te spreken over wat er gebeurd is rondom het stadion. Dus wij zullen de motie niet steunen.

De **VOORZITTER**. Zijn er nog stemverklaringen? Niet? Dan gaan we over tot stemming over de motie van afkeuring. Nee, wethouders zijnde straks raadsleden die nu ook nog raadslid zijn mogen niet stemmen, want het gaat hier over het gevoerde beleid van het college waar zij deel van uitmaakten, dus wethouders blijven op hun wethoudersstoel zitten. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, ik wil melden dat ik mij onthoud van stemming, want dit betreft het verleden. Daar was ik niet bij, dus ik stem niet.

De **VOORZITTER**. Dat kan. Je kunt je onthouden van stemming als je dat wilt. Dat mag met een stemverklaring. Ja? Dan gaan wij stemmen. De motie wordt voorgezet en u bent al volop aan het stemmen zie ik.

U kunt geen stemverklaring meer geven want we zijn al aan het stemmen. Dat kan nu echt niet meer want we zijn nu aan het stemmen. Daarna kunt u van alles zeggen, maar we zijn nu aan het stemmen.

Motie 1, 'Spelen met publiek geld is afkeurenswaardig'. De motie is met 32 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PvdD, 50PLUS en BIJ1.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, ik was toch even in verwarring over uw advies aan mevrouw Elfilali, want voor zover ik weet is het eigenlijk verplicht om te stemmen als raadslid, tenzij er soort integriteitsredenen zijn om niet te stemmen, dus ik ben enigszins in verwarring door uw advies in dezen.

De **VOORZITTER**. Ja. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het was altijd gebruikelijk dat iedereen stemde. Je moest een keuze maken, maar je kon ook de zaal verlaten. Dat kan ook.

De **VOORZITTER**. En dat laatste heeft ze gedaan.

De heer **COŞKUN** (sp). Oké, dan is dat juist, maar dan had u dat moeten adviseren.

De **VOORZITTER**. Dat is het dus. Ze heeft ook de zaal verlaten. Dan gaan we stemmen over het raadsvoorstel zelf, onder agendapunt 5, waarbij betrokken is 5.2 en 5.3. We zetten het raadsvoorstel nog even voor. Bij het raadsvoorstel zijn geen moties ingediend, dus we stemmen direct over het voorstel zelf.

Voorstel 5.2, het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2021, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat. Het voorstel is met 36 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS. Daarmee zijn de jaarstukken goedgekeurd.

Aan de orde nu een kort praatje van mijn zijde om van de wethouders afscheid te nemen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Die heb ik niet op mijn lijst staan, dat is het voorstel tot vaststelling van de conclusies en aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening, de COR. Dit stond jammer genoeg niet op mijn stemlijst als zodanig, dus dat hebben we dan gemist. Mag ik u alsnog verzoeken om daarover uw stem uit te brengen? Mevrouw Elfilali, als u consequent bent gaat u hier ook niet deelnemen aan de stemming over de COR. Ik wijs u daar even op.

Voorstel 5.3, het voorstel tot vaststelling van de conclusies en aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening met betrekking tot de jaarrekening 2021. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Ik check even bij de ondersteuning of wij nog ergens een stemming kwijt zijn. Dit is alles hè? Ja. Excuses.

6. *Afscheid van de wethouders die niet terugkeren in het college van burgemeester en wethouders in nieuwe samenstelling*

De **VOORZITTER**. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam, waarde vertrekkende wethouders. Het is ongetwijfeld een van de mooiste banen in bestuurlijk Nederland. De gemeente waar de bal nooit tot rust komt, waar de bal altijd stuitert. Wil je scoren in Rotterdam, dan moet je de bal niet vanaf een rustpositie in het doel schieten, maar al stuitend de bal op je voet nemen. Dat is een kunst en maar weinig voetballers kunnen dat echt. We hebben afgelopen periode meegemaakt dat er veel gestuiterd is in Rotterdam. Een moeilijke bestuursperiode met een wereldwijde pandemie. Ga er maar aan staan. En dan toch in zo'n grillige wereld met een zeer betrokken raad de boot op koers houden. De minister-president sprak over het besturen van Nederland in dichte mist. Dat was voor gemeentebesturen in Nederland ook niet veel anders. Ook hier moest bestuurd worden in dichte mist. De werkloosheid nam toe, veel mensen maakten andere keuzes in hun leven met consequenties die we nu op de arbeidsmarkt aan den lijve ondervinden. In dezelfde periode gewichtige besluiten nemen over een energietransitie, over een Warmtebedrijf en over nog meer vraagstukken die zeer nauw samenhangen met vraagstukken die niet altijd op straat zichtbaar zijn zoals armoede. Maar die problemen lijken de afgelopen jaren om wat voor reden dan ook complexer te zijn geworden. De voorspelling die de gewezen voorzitter van de Sociaal Economische Raad in mijn richting deed toen ik daar nog een jongste bediende was, namelijk dat de samenleving complexer wordt en derhalve bestaan er ook geen eenvoudige oplossingen, was de waarheid, is de waarheid, blijft de waarheid en zal denk ik de komende jaren alleen nog maar toenemen. De samenleving is complex en dus zijn er geen eenvoudige oplossingen. Bovendien zijn er voortdurend exogene nationale en internationale vraagstukken die zich aandienen en die zich volstrekt lokaal manifesteren. Niemand van ons had ook nog een oorlog verwacht, zo dicht bij huis met de zware consequenties voor de mensen zelf die in Oekraïne wonen, die daar het meest onder lijden,

en de consequenties in onze gemeenten dus ook in Rotterdam, om daarbij behulpzaam te willen zijn. Die vraagstukken zijn internationaal van aard, maar manifesteren zich lokaal, en daar moest u als college ook het hoofd aan bieden. Ineens moest een liberale wethouder zich gaan bezighouden met waarschijnlijk de meest actieve acties die ik de afgelopen jaren als burgemeester heb meegemaakt op het terrein van de asielopvang. Ik ben er trots op dat we dat als stad met elkaar, raad en college, in harmonie hebben gedaan, omdat onze burens dat verdienen. En omdat dat ook verplicht is aan onze geschiedenis, van een stad die de oorlog van dichtbij zo intens heeft meegemaakt. Een stad die geruïneerd is door de oorlog, waar vierkante kilometers zijn platgebrand, waar honderden mensen zijn omgekomen, die stad is zich bewust van zijn geschiedenis en is alert om te reageren op noden als ze vervolgens nota bene ook je eigen burens op de deur kloppen en zeggen: nu zijn wij helaas slachtoffer. Mogen wij op uw warmte rekenen? Ik ben er trots op dat stad, college en raad daar zo positief op gereageerd hebben, dat jullie ook als wethouders eensgezind daar de schouders onder hebben gezet. Ik ben er trots op en terecht. Maar ook de vragen van onze burgers de afgelopen jaren lijken soms niet te temmen. Iedereen die met burgers op straat spreekt in een buurthuis of op een andere plek, hoort dat aan. Er kan veel. Technisch is er veel mogelijk. "En dus wil ik het hebben en dus wil ik het vandaag hebben en dus heb ik er recht op". Er is bijna geen beleid tegenaan te maken. Zo hoog is de vraag en zijn de verwachtingen uit de samenleving. Terecht denk ik dat soms onze besluitvormingsstructuren kraken in het licht van de toenemende vraag van onze burgers en ook van het tempo waarmee geleverd moet worden. Onze wettelijke machines, onze lokale verordeningen, malen niet zo snel als dat de vraag van burgers wordt geformuleerd. En ik waarschuw ook het volgende college: dat gaat u meemaken en het wordt alleen maar groter. En op de belangrijkste thema's heeft u als college op belangrijke momenten ook maatregelen kunnen treffen. Soms tijdig, soms niet tijdig. Vertrekkende collegeleden hebben op verschillende onderdelen dat ook aan den lijve mogen ondervinden. Neem Michiel Grauss, die al fietsend door Rotterdam de armoede kon ruiken, onder andere in IJsselmonde. Hij ging daar graag in gesprek met de bewoners, gesprekken die zijn mening over mensen met schulden hebben veranderd. Zij komen vaak buiten hun schuld in de schulden terecht, zaken waar ze vaak niet zoveel aan kunnen doen. Daarover had Michiel ook veel contact met armoedeorganisaties in de stad, bewindvoerders, incassobureaus. Nee, hij heeft niet alles kunnen oplossen, maar hij heeft zich met ziel en zaligheid kunnen inzetten, ook met vaak ingehouden applaus van de zijde van uw raad voor het door hem gevoerde beleid en zijn persoonlijke inspanningen daaromtrent. Michiel, hartelijk dank.

Richard Moti was ook getuige van menselijk leed tijdens zijn werkbezoeken. In de Tarwewijk trof hij opengebroken kelderboxen en schuurtjes aan met mensen uit Oost-Europa. Ze waren hun baan kwijt en dus hun huis kwijt en dus schulden ze daar tegen de winterkou. Richard ontmoette een moeder met haar dochttertje in een naar urine stinkend portiek. Dat gun je niemand. Ik geef je op een briefje, je komt dan niet met plezier terug naar het stadhuis. En niet veel later ontwikkelt hij als portefeuillehouder arbeidsmigranten beleid op dit punt. Twee jaar later liep Rotterdam voorop in de aanpak van problemen rondom arbeidsmigranten, of beter gezegd, rondom malafide uitzendbureaus en huisjesmelkers. Zij zijn het die deze hardwerkende mensen uitknippen, op straat zetten en de buurtbewoners opzadelen met problemen. Terecht ligt het rapport-Roemer nog steeds bij het kabinet. Wat mij betreft worden er te laat de tanden in gezet. Het wordt echt tijd voor rijksbeleid op dit punt. Het ondersteunt daarmee ook het lokaal beleid om dit vraagstuk de komende jaren het hoofd te bieden. De nieuwe wethouder op dit punt krijgt er een lobbydossier bij. Problemen signaleren, schade repareren en mensen beschermen, een van de mooiste taken die je als wethouder kunt uitvoeren.

En Bas Kurvers dan. Bouwen, de mooiste portefeuille. Bouwen aan een stad met je hart. Voor jonge ouders die een gezinswoning met speelplekken en scholen in de buurt willen. Voor ouderen die thuis willen blijven wonen met voorzieningen op loopafstand. Voor

studenten, voor ondernemers die lokaal willen produceren en verkopen. Dat is gelukt. Er zijn 15.000 woningen in aanbouw genomen, een behoorlijk cijfer. En ja, moeilijke besluiten waren er ook. Je krijgt niet alles als wethouder in deze raad. De Tweebosbuurt, daar kreeg hij hoofdpijn van, en velen. Niet alles lukt. De Fazantstraat, daar vond de raad dat het te gortig was, daar is het college op gecorrigeerd. En wat mij die twee onderwerpen hebben geleerd de afgelopen jaren is één ding: democratie werkt. Democratie werkt omdat raadsleden het ook oneens kunnen zijn met een college, maar ook dat bewoners wel degelijk door stevig aanwezig te zijn in dit huis, invloed kunnen uitoefenen op de loop der dingen. Niet altijd, maar het gebeurt wel. En dat maakte mij wel trots, op een afstand kunnen concluderen dat de democratie echt werkt.

Een ander record staat op naam van een wethouder die vandaag niet aanwezig is, Arno Bonte. Rotterdam sloot als eerste stad een lokaal klimaatakkoord. Begin 2019 stonden zestig Rotterdamse bedrijven klaar om daar invulling aan te geven. Nu zijn er tweehonderd bedrijven en maatschappelijke organisaties aangesloten. Duizenden Rotterdammers doen mee. De afgelopen periode is veel bereikt op dat terrein en ja, de energieontwikkelingen van het afgelopen jaar hebben vast wel een handje geholpen, maar Arno Bonte was daar echt het oliemannetje bij.

Roos Vermeij zette haar zinnen op Wijk aan zet, het Leegstandsfonds, de aanpak van flitsbezorgers. En de Landtong op Rozenburg. Bloedirritant noemde ze de dark stores en alle overlast die daarmee gepaard ging. Roos zorgde snel voor regelgeving en Rotterdam was daarmee een van de eerste gemeenten die aan de slag ging. Met haar kalmte, haar lach en hart voor de zaak wist zij velen te overtuigen van haar aanpak. Ze heeft Wijk aan zet in de steigers gezet. Een klus voor de volgende wethouder van Wijken om ervoor te zorgen dat de vertrouwensband gaat groeien en dat die wijkraden werkelijk gaan doen waarvoor ze uiteindelijk ook gekozen zijn. Wijk aan zet betekent ook de Coolsingel aan zet, zei Arjan van Gils als wethouder Organisatie. Met andere woorden, een andere manier van werken, de wijk in en in gesprek gaan. Oog en oor hebben voor de ideeën die in de stad leven. Ideeën die niet vastlopen in regels en procedures. En niet tegen burgers zeggen: u bent het probleem. Maar tegen burgers zeggen: zullen we kijken hoe we samen dat probleem kunnen oplossen? Zijn ideeën sloten aan bij die van Christine Eskes. Buiten de kaders denken, staan voor de menselijke maat, zoals die bij alle wijkteams wordt toegepast, voor casussen die buiten de kaders vallen wordt toch een oplossing gezocht. Maatwerk voor mensen die vaak zorg en aandacht nodig hebben, mensen die vaak het idee hebben tegen de muren op te lopen, mensen die de nabijheid van de overheid missen of soms de overheid te groot, te log en onbegrijpelijk vinden. En dan in die muur een opening maken, een raampje om naar buiten te kijken. Dat helpt. Zo bekwaam ook uiteindelijk een escalatieladder tot stand gebracht rondom huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Zo nu en dan leidt dat tot problemen in de buurt en spanningen. Dat weten we, maar zo is het nu eenmaal. Ook die mensen hebben recht op huisvesting in de stad. Ook die zijn Rotterdammers. Zij zijn niet minder waard en zeker niet minderwaardig en verdienen ook onze waardige aandacht. Christine, ik was onder de indruk van de voortvarendheid en de snelheid waarmee je het stokje overnam van je zeer energieke voorganger Sven de Langen. En als jij in de voetsporen van zo'n sportieve wethouder kunt treden, dan belooft dat wat voor de toekomst. Ik kom ook nog terug op Arjan van Gils, die naast organisatie, grote projecten in portefeuille had, zoals het Warmtebedrijf, dat uiteindelijk met steun van velen is afgerond en in de verkoop is gedaan. Voor de afhandeling van dit zware langlopende dossier heeft Arjan zowel het college als de raad uiteindelijk aan zijn zijde gekregen en is daarvoor gecompimenteerd. Zo is de verkoop van Eneco waarmee hij ook een mooi bedrag voor de gemeente heeft binnengehaald. En de Hoekse Lijn, straks vanuit het centrum gewoon tot aan het zand. Je hoeft bij wijze van spreken je gympen niet meer aan, je kunt in het centrum of al vanuit huis je slippers aandoen en je zwembroek op de schouders halen. Wat moet dat toch geweldig zijn om werkelijk te spreken van Rotterdam Beach. Met de metrolijn tot aan het eindpunt, tot

aan bijna de Noordzee. Er is denk ik nauwelijks een gemeente in Nederland die dat kan zeggen. En dan Rotterdam City, niet voltooid hè, en elk raadsdebat zo ongeveer ging daarover. Als het daar niet over ging dan hadden wij nog als afleidingsonderwerp de woonvisie. Maar hier ging het regelmatig over. Nee, niet tot een einde gebracht, maar er moet nog iets overblijven voor een opvolger, nietwaar? En nu maar hopen dat Feyenoord volgend jaar gewoon eindigt in het linker rijtje.

Tot slot Judith Bokhove, die aan de wieg stond van dit college, samen met collega Karremans. De coalitie kwam tot stand door een verrassende handreiking en verrassende chemie tussen die twee. De target die Judith stelde op het terrein van taal, 19.000 taaltrajecten, is behaald. Aan het eind van dit jaar zal de teller waarschijnlijk komen te staan op 22.000. En taal is een belangrijk survivalinstrument voor vele Rotterdammers. Niet alleen nieuwe Rotterdammers, ook oude Rotterdammers. Want ongeletterdheid en zwakgeletterdheid in de stad kost ons echt economische groei. Ik ben er ook heel blij mee dat we het op deze manier hebben ingestoken en Judith heeft daar de leiding aan gegeven. Ik was er trots op gisteravond te zien in het NOS Journaal hoe Joost Karremans probeert statushouders aan werk te helpen. Joost Karremans. Je moet de grap begrijpen. Af en toe zit er een kwinkslag in. Maar Karremans probeert statushouders aan werk te helpen. En ik genoot van de taalkwaliteit van de meneer, een ex-asielzoeker uit Syrië, die in beeld vertelde hoe blij hij was met die baan, maar ook hoe blij hij was dat hij door te werken zijn taalskills aan het verbeteren was. Het deed mij denken aan de grap van mijnheer Pamuk. De grijsen onder u weten dat nog. Mijnheer Pamuk stond een keer bij een winkel met allerlei aardappelen en deed een Turks-Nederlands typetje voor met een prachtig mooi hoofddekse. Hij vroeg aan de aardappelverkoper op een prachtig mooie kinderlijke toon: 'Mijnheer de aardappelenboer, mag ik van u uit het rijtje der aardappelen bieten?' Een beetje op die toon sprak die mijnheer gisteren en ik was er echt trots op dat hij en die baan had en zo trots was op zijn vaardigheden in het Nederlands. Ik mag van ganser harte hopen dat velen die tot de nieuwe Rotterdammers behoren op die manier hun economische en hun sociale draai kunnen vinden. Ik ben ervan overtuigd dat de stad er hard aan werkt en Judith heeft daar echt op een wezenlijke wijze aan bijgedragen. Hartelijk dank. Ze is natuurlijk ook de wethouder van het fietsen, de mobiliteit, de Maastunnel, allemaal niet eenvoudig. Maar er gebeurde ook heel veel. Verkeerseperimenten, de Maastunnel, ook het nieuwe college zal op dat punt de nieuwe uitdagingen moeten oppakken. Tijdelijke vergroening van het Kruisplein, Eendrachtsplein; het beviel velen dat het ook in de smaak is gevallen. En ja, er zijn ook anderen die er last van hebben, die daar hinder van ondervinden. Dat klopt ook. Ik denk dat het in het stadsbestuur altijd gaat over het maken van keuzes. Dit college heeft daarin keuzes gemaakt en het volgende college zal ook keuzes maken.

Waarde raadsleden, de afgelopen vier jaar waren een bestuurlijke achtbaan, waarin een wereldwijde pandemie twee jaar lang mede de koers bepaalde. En begin dit jaar brak de oorlog in Oekraïne uit met alle geopolitieke en humanitaire gevolgen van dien. Gevolgen voor de arbeidsmarkt, voor energiepolitiek et cetera. Dat zal zeer zeker de komende jaren zijn weerslag hebben op opnieuw kijken naar wat nu eigenlijk de rol is van onze overheden in die veranderende klimaatomstandigheden om ons heen. Wat past ons, wat zetten we op een afstand, wat zetten we bij de markt? Wat verwachten we van het midden- en kleinbedrijf?

Dat zal ongetwijfeld leiden tot discussies over herijking van onze rol en van die van de nationale overheid en van de Brusselse overheid. Ontegenzeggelijk. Het gaat gebeuren. Het is dan ook beter dat we ons daarop voorbereiden naast het doen van alledaagse dingen die van ons worden verwacht door onze burgers van wie ik net zei dat de vraag daar ontembaar is. En ja, we hebben het als gemeente niet makkelijk. In de armoedeladders doen wij het nog lang niet zo goed. Het moet en het kan beter. Maar de rijkdom in Rotterdam zit bij de mensen, zit in de mensen, in de creativiteit van de mensen. Het zit in de innovatie en ook in de daadkracht en vanzelfsprekend ook in die indrukwekkende haven. Rijk zijn wij aan elkaar. Daarom is het van belang dat wat we ook doen de komende jaren, dat we elkaar

vasthouden, solidair blijven met elkaar en dingen doen waar we met zijn allen beter van worden. Om Rotterdam werkelijk te stuwen in de richting van zoals Deelder ooit zei, een stad die niet te filmen is. Niet alle targets zijn gehaald. Dat kan ook niet anders. Maar er is ondanks de pandemie en ondanks alle andere tegenwind, veel bereikt. Maar er is nog heel veel over voor de nieuwe raad en voor het nieuwe college. Beste Arjan, Arno, Bas, Christine, Judith, Michiel, Richard en Roos, dank voor jullie motivatie, voor jullie inzet, voor jullie collegialiteit. Vincent en Saïd, geen afscheid van jullie, want jullie blijven nog een periode in ons midden als wethouders. Jullie tekenen voor nog eens vier jaar en tekenen ook daarmee voor een deel voor de continuïteit. Ook jullie wil ik hartelijk dankzeggen voor de getoonde inzet voor de afgelopen periode. De vertrekkende wethouders wens ik alle geluk, gezondheid en succes bij wat jullie verder gaan doen. En beschouw daarbij Rotterdam en wethouder zijn in de stad Rotterdam als stepping stone naar verdere carrièreontwikkeling. En ook tegen jullie wil ik zeggen, onder alle omstandigheden blijft ook mijn kamer open. Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**. Is er een wethouder die zich absoluut niet kan bedwingen om toch nog iets tegen de raad te zeggen? Zal ik maar even het rijtje afgaan? Kort. Arjan van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja, dank. Voorzitter, u eindigde met carrière. Ik heb er nu 48 jaar overheidsdienst op zitten. Ooit begonnen als een nieuwsgierig jongetje met een primitief rechtvaardigheidsgevoel. Sommigen laten dat achter zich, ik ging naar de politie, 25 jaar gewerkt van die 48 jaar. Later dacht ik, ik wil toch meer aan de voorkant komen en dan ga je de gemeente in, want daar kom je alles tegen en kun je het verschil maken. Van die 48 jaar 17 jaar in Rotterdam. Dat was een voorrecht om te doen. Besturen van je eigen stad, en zeker als het dan Rotterdam is, dat is eigenlijk geweldig. Dat doe je niet alleen. Ik heb genoten van een haven waar je in de wereld meedoet en iedereen eigenlijk komt kijken, en tegelijkertijd als adoptiewethouder in Hoek van Holland gewoon de dagelijkse dingen te doen. Het is een voorrecht om te doen, dat doe je niet alleen. Dank voor de collega's, dank voor de samenwerking met de raad, en uiteraard, maar dat zal iedereen zeggen, je kan dit niet doen zonder de ondersteuning van je directe mensen om je heen. Dat is hier geweldig. Dit huis is fantastisch, maar ik wil het ook zeggen namens ons allemaal misschien, je hebt ook weleens van die momenten dat je een deuk in de prullenbak zou willen schoppen of dat je het even niet meer ziet. Dan is het toch wel heel fijn dat er gewoon bodes, kamerbewaarders, chauffeurs, secretaresses zijn. En uiteindelijk, het is hier een harde politieke cultuur, maar het is een heel warme en persoonlijke manier van werken in deze stad. Koester dat, en mijn opvolgers heel veel succes en heel veel plezier.

De **VOORZITTER**. Dank.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, beste Ahmed, dank voor alle mooie woorden. Dank ook voor het vertrouwen in de raad. Ik zal het heel kort houden, want het voelt voor mij ook niet echt als een echt afscheid. Het is weliswaar een afscheid als wethouder, maar ik blijf hier gewoon actief in de raad en zal zo meteen gewoon een collega van u allen worden. Ik wil toch nog van de mogelijkheid gebruikmaken om al het ondersteunend personeel heel hartelijk te danken. Want als je in dit huis mag werken en als je als bestuurder in deze stad mag werken, dan is het echt allemaal voortreffelijk geregeld en dat komt door al die harde werkers achter de schermen die wij veelal niet zien. Sommigen zien we wel, de bodes en de chauffeurs, maar daarachter zitten nog heel veel meer mensen die wij niet zien. Hartelijk dank, want zonder jullie hadden we dit werk en had ik dit werk nooit goed kunnen doen. Het tweede wat ik nog wel meegeven, ik loop al best lang mee in de Rotterdamse politiek, met een onderbreking van vier jaar inmiddels zestien jaar lang. En daar heb ik heel mooie dingen mogen zien en ik heb ook de politiek zien veranderen in die tijd. En dat de politiek verandert is niet erg, want de samenleving verandert ook en de politiek moet mee veranderen. Maar ik

constateer ook dat er een aantal aspecten bij zijn gekomen die ik zelf als minder prettig heb ervaren. We vergaderen best heel veel meer dan vroeger en dat is iets waar ik in ieder geval niet altijd heel gelukkig van word en ook niet als wethouder werd. Ik merk ook dat de debatten toch wat scherper zijn en eerder op de persoon dan echter over de inhoud. En ik zal proberen zoals ik als wethouder ook heb geprobeerd, ook aan de andere kant van de tafel, met jullie, met elkaar toch te proberen om met elkaar te zorgen dat we vooral het belang van de Rotterdammers dienen, het vooral met elkaar over de inhoud gaan hebben, op een constructieve wijze om de stad verder vooruit te helpen en hopelijk ook wat korter en bondiger. En daarom houd ik het nu ook kort.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. En ook ik wil oprecht danken de bodes, de ondersteuning, de chauffeurs, iedereen die ons hier in de watten legt zodat wij ons werk kunnen doen. Daar wil ik aan toevoegen de toppers en de alleskunnners uit mijn wethoudersteam. Zonder kun je niet. De toppers bij Stadsontwikkeling, anders houd je het niet vol. Dat wil ik echt zeggen. En omdat ik toch scheidend wethouder ben wil ik ook nog een reflectie meegeven aan de raad. Wonen is een heel belangrijk thema, misschien wel het grootste maatschappelijke thema van dit moment. Onze burgemeester had het in de gemeenteraad over wonen, wonen en nog eens wonen en definities, maar het gaat natuurlijk ook om de koers van de stad. En als wij samen iets willen doen aan betaalbaar wonen en huizen bouwen dan is er één taak voor uw raad, en dat is besluiten nemen. U bent de besluitvormingsmachine. Stoppen de masterplannen, stoppen de bestemmingsplannen, dan kan er niet gebouwd worden, dan komt er niets bij in de stad en dan doen we daar niets aan. En dan komt mijn les die ik geleerd heb de afgelopen vier jaar. Ik heb uw raad zien worstelen met de hoeveelheid. Misschien kunt u wat doen aan de vergaderdiscipline. De heer Moti gaf het ook al aan. Maar ook met de hoeveelheid aan sprekers en soms ook felle tegenstanders op bouwplannen. Maar het is mij ook opgevallen dat het vaak mensen zijn met een huis die komen klagen over het veranderen van hun uitzicht en de komst van mensen zonder huis. En het is uw taak in deze raad om al die mensen die niet komen inspreken, omdat ze niet weten dat hun huis, hun bouwplan, de studenten die nu op de universiteit zitten maar straks in de stad willen blijven, de mensen die naar hun werk zijn en ergens een huisje willen kopen in de stad en hier willen blijven. Het is uw taak om hen ook een gezicht te geven in de politiek en dan uw afweging te maken. Ik wens u daar de komende tijd heel veel succes mee en ik ga het op gepaste afstand volgen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Dit is een moment waar je nooit naar uitkijkt want een afscheid is afschuwelijk, maar het gaat natuurlijk niet zo heel lang duren dadelijk. Maar ik was vorig jaar bij het afscheid op SKADI van mijn dochter. Ze had een jaar lang bestuur gedraaid, haar ziel en zaligheid in de vereniging, zich een jaar lang ingezet. En dat ontroerde me ongelofelijk. Ik vind het altijd heel mooi om naar andere mensen te kijken, naar de jongere generatie om te kijken hoe zij ook weer vormgeven aan zaken. En zij droegen heel erg mooi en eervol en zo voelen wij dat natuurlijk ook, het stokje over aan de volgende. Maar ze hadden daar wat symboliek bij. Ieder bestuurslid werd uitgebreid bedankt en dat duurde vroeger ook de hele nacht, ik ben ook lid van SKADI geweest. En dan 's ochtends om 6 uur, de gordijnen dicht dus het bleef donker, gaat het ene na het andere bestuurslid, neemt afscheid, doet zijn jasje uit, hangt het over de stoel, doet de bestuurspenning af, legt die op tafel, en blaast de kaars uit die voor hem staat. En dat is dus nadat je bedankt bent, nadat je gereflecteerd hebt op hoe je dat in die stad hebt gedaan. En je zag ook bij die bestuursleden letterlijk de verantwoordelijkheid afvallen. Dat jasje ging uit

en er viel ook een last van ze af. Sowieso. Ik denk dat een aantal dat misschien ook wel zo zullen voelen. En daarna kwamen de nieuwe bestuursleden. Die trokken datzelfde jasje aan. Het zat natuurlijk voor geen meter. Zij aanvaardden daarmee een nieuwe taak. Zij deden de penning op en staken de kaars weer aan. En dat licht werd doorgegeven en zij konden weer verder. Waar bij de een de last van de schouder viel, merkte je dat dat jasje bij de ander nog helemaal niet paste. En toen wij begonnen, pasten onze jasjes ook helemaal niet. Ik vind het mooi om te zien hoe zo'n vereniging in de jaren verandert. Want het was een traditie die ik helemaal niet kende, terwijl zij dachten dat het al jaren zo was. Ik dacht, het is ook altijd mooi om van mensen weer nieuwe dingen mee te nemen. En het kan alleen, wij konden alleen in ons jasje groeien omdat we inderdaad die ondersteuning hadden. Die stille krachten, die mensen die wij konden vertrouwen, maar ook omdat we elkaar hadden. Ik heb het altijd met ontzettend plezier, in de goede tijden, in de slechte tijden, teruggekeken naar het college. Altijd geprobeerd elkaar te vertellen, elkaar verder te helpen. Wij hadden de kamers naast elkaar. Bouwen en mobiliteit gaat waanzinnig goed samen. Even kijken hoe het met de ander is, het omzien naar elkaar. En zonder je team, zonder al die mensen, kun je dat inderdaad niet bereiken. En nu die jasjes passen, geven we ze weer over. Nu heb ik geen bestuurspenning om over te dragen, maar ik heb wel iets symbolisch, ik dacht: laten we maar eventjes uitpakken. Het moet nog een beetje groeien, maar Enes, ik weet niet waar Enes nu is, kijk, daar zit hij. We hebben net gehoord hoe belangrijk taal is. Het opent deuren naar de toekomst voor mensen. Ik was altijd blij dat ik de meest toekomstgerichte portefeuille had, maar taal is inderdaad zo iets wat de deur naar de toekomst opent. Dit is ook nog een beetje spannend, hier moeten we ook nog maar zien wat eruit gaat komen, maar ik hoop dat het gaat groeien en bloeien. En dat geldt ook voor Maarten. Maarten zal ergens luisteren. Jeugd, het is onze toekomst, ze kunnen niet zonder ons, wij moeten zorgen dat ze veilig zijn en we moeten voor hen zorgen. Ook deze bestuurspenning wil ik overdragen aan Maarten. En Vincent, mobiliteit, we zijn de stad van de toekomst. Verknaal het nu niet, we hebben zo'n mooi zaadje geplant met het vorige college. Ik denk, zorg er nu goed voor, een klapproosje is heel kwetsbaar maar staat ook symbool voor de gezonde lucht in de stad, en keep on going the good work. Ik ga mijn kaarsje niet uitblazen. Ik ga dadelijk in de raad weer deelnemen en ik zal net als Richard vol inzet zorgen dat we de stad weer verder gaan brengen. Dank jullie wel. En omdat ik natuurlijk graag een goede start wil maken met de nieuwe raad, heb ik voor jullie allemaal natuurlijk iets.

De **VOORZITTER**. Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja, ik vond het een beetje gek om na een half jaar wethouderschap hier dan ook het woord te nemen om afscheid te nemen, maar ik doe het dan maar gelijk ook van acht jaar lang in dit huis. En wat een fantastische tijd is dat. Wat fantastisch is het om acht jaar lang als passant even mee te draaien, het stokje over te geven aan weer een heel nieuwe lichter en dat geldt voor de wethouders, het geldt ook voor de nieuwe raadsleden, en ik hoop dat jullie er evenzeer van genieten als ik het gedaan heb. Dat jullie even mooie dingen doen, dat je aan het eind terug kan kijken op fantastische resultaten die je behaald hebt. Het is leuk om hier in debatten elkaar vliegen af te vangen, verhitte debatten te voeren, maar aan het eind telt toch ook het resultaat dat bereikt is. Dan wil ik tot slot natuurlijk iedereen bedanken die daaraan bijgedragen heeft. Dat zijn alle fracties waar ik onderdeel van ben geweest, de fractieondersteuning die daarbij geholpen heeft, maar in de laatste periode natuurlijk ook het team dat mij in het zadel heeft geholpen als bestuurder, alle ondersteuning hier in het huis van bodes, chauffeurs en de griffie die natuurlijk ook zeker in de periode van de raad daaraan heeft bijgedragen. Het is fantastisch. Maar het vele werk wordt ook gedaan door al die ambtenaren achter de schermen. En die moeten soms dat vele harde werk doen en die vele moeilijke besluiten uitvoeren, of dat nu is bij Centraal onthaal, dealen met krapte, moeilijke sportdossiers vlottrekken, zorginstellingen

en beschermd wonen realiseren. Het zijn ontzettend moeilijke en taaie processen en wij voeren er hier wel een debat over, maar het zijn al die mensen achter de schermen die daar dagelijks vele uren aan werken. Het spreekwoordelijke ambtelijke gedrag heb ik niet gezien in de periode dat ik hier als bestuurder even mee mocht draaien. In alle weekenden, als er zich ergens een probleem voordeed, avond aan avond, kunnen we terecht bij een prachtig apparaat dat hier keihard werkt. Dus chapeau voor hen, chapeau voor iedereen die daaraan bijgedragen heeft.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Vermeij.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Voorzitter, het is niet een van de mooiste ambten in het openbaar bestuur, het is het mooiste ambt in het openbaar bestuur. En wel ook in de mooiste stad. En op een dierbare plek mocht ik elke dag op weg naar een wijk of het stadhuis de volgende tekst lezen, en die wil ik graag aan u voordragen. Het is van een Rotterdamse dichteres overigens, een vrouw uiteraard.

Stad

Hoe maak je een stad zó dat hij
staat als een huis waarin je solide
kunt wonen. Wat je ziet is stenen decor
en allerwegen onder een leniger hemel
met velen de spelers. Stil of luidruchtig
bewegen ze zich over markten en bruggen
langs water, door parken voor luchtiger
adem. Ze hebben gezichten, namen,
kunnen elkaar raken en hoe ze
dat doen maakt de plek tot wijkplaats
of wak. De spelers maken de stad.

Hesther Knibbe

Ik mocht een kleine anderhalf jaar deze stad dienen. Ik mocht dat doen in de wijk, ik mocht dat ook doen op het gebied van economie, met kleine en grote spelers. Ik gun u het blikveld op de grootsheid van deze stad. Het is een grote economie, een wereldeconomie, waar de wereld naar kijkt. En tegelijkertijd het mooie van de straat, de wijk en de mensen die daar actief zijn. Ik wil niet dat u voor mij applaudisseert, maar ik wil één iemand bedanken. Dat is Joan Putman. Zij zit hier achter. Zij is sinds 1982 werkzaam voor wethouders in dit stadhuis. Haar eerste wethouder was Ries Janssen. Het is voor haar een heel bijzondere dag. Graag een applaus voor haar. Ze heeft veertig jaar alle wethouders gediend op een manier die onvoorstelbaar is, die ik nog nooit in mijn carrière heb meegemaakt, dus graag een applaus voor Joan.

De **VOORZITTER**. Dan kom ik straks nog een bos bloemen tekort. Dat is wel een probleem. Wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Dank aan iedereen die meegewerkt heeft. Hier in het stadhuis maar vooral ook in de stad. Ik wil een anekdote en een advies aan u geven. Een anekdote. Vier jaar geleden stond ik er een beetje hetzelfde bij als de heer Versnel en de heer Yigit. Als toekomstige wethouder. En toen zat mijn dochter van 14 op de publieke tribune. En dat debat, u kunt debatteren als raad, was scherp, knetterhard, zo hard dat op een gegeven moment een aantal van u zeiden: ho ho ho, er

zitten kinderen op de publieke tribune. Nou, mijn dochter was woest. Dat was geen kind namelijk, maar het was wel mooi hoe u elkaar aansprak. Maar wat ik dan zo typisch vond, daarna kwam die stemming, en dan zit je daar, u kende mij niet. En ik kreeg vier stemmen meer dan mijn collega's. Veel tegenstemmen. Vier stemmen meer, waar ik zomaar schat, stemmingen zijn geheim, maar ik was de adoptiewethouder van DENK. En mijn advies aan u zou zijn: geef die nieuwe mensen die hier straks zitten het voordeel van de twijfel. Wees keihard op de inhoud, knok voor de stad. Wat u doet, wat ik doe, het kan nooit hard of stevig genoeg op de inhoud zijn. Maar durf ook een stad te zijn die mensen de ruimte geeft. Waarom zou je niet allemaal straks voor al die nieuwe wethouders stemmen? Ik wens u het beste toe. Adieu.

De **VOORZITTER**. Ik ga nu het officiële met het aangename proberen te verenigen, want ik ga zo de vergadering schorsen tot 14.15 uur. Ik gun u een uur lunchpauze. In de tussenliggende tijd deel ik de vertrekkende wethouders bloemen en het mooie beeldje uit en dan kunt u ook de vertrekkende wethouders een hand geven. Dan doen we dat maar in één keer. De vergadering is geschorst tot 14.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 16 juni 2022

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 16 juni 2022 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

7.1 Heropening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

7.2 Benoeming van een lid van de gemeenteraad ter invulling van de vacature die is ontstaan door het ontslag nemen van een lid van de gemeenteraad

A. Onderzoek van de geloofsbrieven

B. Beëdiging van leden van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. Aan de orde agendapunt 7.2 A, onderzoek van de geloofsbrieven van mevrouw J. Bokhove en aansluitend daarop ook de beëdiging van mevrouw Bokhove als lid van de gemeenteraad. Ik stel de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven in. Het lid Coşkun als voorzitter en de leden Engberts, Elfilali, Van der Velden en Verkoelen als lid van de commissie. Ik neem aan dat de commissie de werkzaamheden heeft afgerond en dat de voorzitter bereid is om ons verslag te doen van de uitkomsten van het onderzoek van de geloofsbrieven.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het moest even na het wethouderschap. We hebben nog even heel snel de geloofsbrieven die we net hebben ontvangen, kunnen bestuderen. Maar het is gelukt, tussen de soep en de aardappels door, of nee, die hadden we niet, maar zoiets. Maar we hebben het onderzocht en we hebben het in orde bevonden voorzitter.

De **VOORZITTER**. Waarmee u instemt met de toelating van mevrouw Bokhove tot lid van de gemeenteraad van Rotterdam. Hartelijk dank. Ik ontbind dan ook de commissie. Aan de orde is nu ook de beëdiging van mevrouw Bokhove. Mag ik de griffier vragen mevrouw Bokhove naar voren te geleiden? Mag ik u vragen te gaan staan? Dat geldt ook voor de pers en onze gasten, als u daartoe fysiek in de gelegenheid bent.

U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen.

Door de gemeenteraad is tot uw toelating als lid van deze vergadering besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te zullen leggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden: 'Dat verklaar en belof ik.'

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en beloof ik.'

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Daarmee is uw transformatie van hier naar daar geschied. Ik wilde je nog een hand geven. We spreken over het mooiste ambt van wethouderschap, maar uiteindelijk is toch wel het mooiste nobele vak het lidmaatschap van de raad. Ik schors ook niet, want het zou anders te veel tijd vergen voor een collega die we al langere tijd in ons midden hebben. Hartelijk dank.

8. *Debat over het coalitieakkoord 2022-2026*

De **VOORZITTER**. Aan de orde agendapunt 8, het debat over het coalitieakkoord 2022-2026. Bij dit debat kunnen natuurlijk moties ingediend worden en daarvan hebben we bij ordevoorstel vanochtend van de heer Simons afgesproken dat we die op een later tijdstip ter stemming aanbieden, op het moment dat er ook advies aan de orde is van een nieuw te installeren college. Derhalve is het debat op dit moment vooral een debat van fractievoorzitters onderling. Ik begin met de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. 'Eén stad' is het coalitieakkoord dat wij als Leefbaar Rotterdam samen hebben gemaakt met de VVD, D66 en DENK. Ik ben er trots op en ik zie ernaar uit om het te gaan uitvoeren. En waarom 'Eén stad'? Eén stad, dat is dat in dit college, of eigenlijk het aankomend college, heel Rotterdam is vertegenwoordigd. En ik kan niet anders feitelijk constateren als ik het vergelijk met het vorige college, dat dat ook gewoon zo is. Door de komst van DENK en Leefbaar Rotterdam in dit college zijn Zuid en Oost goed vertegenwoordigd. Het centrum en Hilleegersberg waren al goed vertegenwoordigd, dus alles bij elkaar geeft het een mooi palet van de stad. Qua inkomensgroepen, qua achtergrond, en hoe je er nu uit ziet, of je nu wit, zwart, groen, geel, dun, dik bent, het zit er in deze coalitie allemaal in. Man, vrouw, dat is ook altijd goed, heb ik begrepen, dus dat daar ook een zekere mate van evenwicht in zit. Ja, en het is ook mooi omdat de problemen in Charlois nu eenmaal anders zijn dan de problemen in Hilleegersberg. Maar al die stemmen, die stemmers, die delen van de stad, de wijken met al die verschillende mensen, dat is allemaal terug te lezen in dit akkoord. Al die stemmers, stemmersgebieden hebben allemaal een plek gekregen in dit akkoord met hun noden, hun wensen enzovoort. En eigenlijk las ik laatst van de oppositiepartijen dat er weinig ambitie in dit coalitieakkoord school. Nou, dan kan ik u echt uit de droom helpen. Want in dit coalitieakkoord hebben we de menselijke maat handjes en voetjes gegeven. We gaan voor maatwerk, we gaan voor uitvoering, we willen beter zichtbaar zijn, we willen onze dienstverlening verbeteren. En dat is al vaak gezegd vanaf deze plek. Daarom denk ik dat dat een heel grote ambitie is. En ik denk ook dat wij er met zijn allen heel hard aan moeten werken om die toegankelijkheid en zichtbaarheid van die lokale overheid te verbeteren. Ik heb het ook al vaak gezegd, ik kijk ook even naar mevrouw Bokhove. U weet als geen ander dat we ook het getal van 100.000 laaggeletterden hebben in Rotterdam. Daar heeft u ook hard aan gewerkt hè, dat is ook heel mooi. Maar die mensen weten ook, wat voor ons soms makkelijk is, even inloggen met je DigiD, is voor heel veel mensen heel erg ingewikkeld. Daarom willen we ook gewoon laagdrempelig in de wijk aanwezig zijn, dat iedereen ook gewoon op een laagdrempelige manier verder geholpen kan worden. Ook die

energietoeslag, las ik laatst. De helft van de Rotterdammers, en ik denk echt dat ze het nodig hebben, heeft het nog niet aangevraagd. Dat is toch gek? Daar moeten we toch wat aan doen? Wij als Leefbaar Rotterdam zijn ook heel erg blij dat schoon, heel en veilig een prominente plek heeft gekregen in dit programma. Daar hebben we campagne op gevoerd. Maar ook de andere partijen komen ook mooi in het programma naar voren. Zij zullen dat natuurlijk zo zelf vertellen. En nu stop ik even want ik zie dat mevrouw Bokhove, net beëdigd nu al een vraag heeft.

De **VOORZITTER**. Andere positie, andere rol, andere vraag. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Jazeker, en dat doe ik ook met alle plezier, want daarvoor heb ik me ook laten beëdigen. We gaan hier met GroenLinks ontzettend goed kijken naar al die ambities van u. Want u zegt: we hebben die ambities opgeschreven en daar wordt nogal aan getwijfeld door verschillende partijen. U keek al meteen naar mij. Maar goed, dat geeft niet, ik ben inderdaad weleens wat sceptisch. U noemt bijvoorbeeld taal en dat is echt een grote uitdaging. Daar hebben we inderdaad hard aan gewerkt. Maar u maakt niet duidelijk wat de ambitie is op taal. Ik heb gezien dat u budget heeft, maar ik zie niet wat u daar nu aan koppelt. U heeft in uw akkoord nauwelijks targets vermeld. Als er targets staan, zijn ze niet heel erg ambitieus. Dan is er minder woningbouw dan de ambitie van het vorige college. Van het taaltarget, zou ik heel graag willen weten wat daar dan de uitkomsten van zijn, wat u dan wilt gaan bereiken. Maar dat wil ik dadelijk ook weten op energie. Ik zal dat u een aantal keer gaan vragen, want ik mis afrekenbare targets in uw programma en dan blijft het een beetje bij loze praatjes. Ik bedoel, dan is papier geduldig, dan kun je mooie woorden opschrijven met grote ambities, maar als je daar niets aan koppelt aan resultaten, dan is het toch een beetje mager.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij hebben de coalitiepartijen aan ons gevraagd om wat ruimte te houden, dus niet alles dicht te timmeren. Dat hebben we gedaan mevrouw Bokhove. En het wordt straks allemaal uitgewerkt in beleid en daar kunt u als raadslid ook uw input geven. Dus zie het als een kans, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Die kansen zie ik ook altijd, want ik zou daarmee – je zou wat ambities kunnen aanscherpen. Nu weet je niet wat de ambities zijn, maar u heeft wel budgetten verdeeld op verschillende punten om bepaalde ambities te halen. De achterliggende stukken over die financiering hebben wij niet gekregen. Daar kunnen wij niet over meedenken. Wij kunnen ook niet beoordelen of het plaatje dat u nu geschetst heeft, ook realistisch is en of dat dan ook past bij de ambities die we dadelijk als rest van de raad hebben. Want het kan natuurlijk niet alleen zijn dat dadelijk de budgetten alleen over Koers van de stad gaan. Ik heb daar € 1 miljoen voor gezien, terwijl wij met de raad de koers van de stad bepalen. Deze raad gaat over de € 3,7 miljard die we jaarlijks uitgeven. Dat is vanochtend ook al mooi gezegd en hier heeft u al een aantal keuzes gemaakt. Als u vrij budget hier had achtergelaten om te zeggen: daar kan dan de raad beslissingen over nemen en samen met u de ambities formuleren, dan is dat geloofwaardig. Nu liggen er een aantal zaken vast, is het niet geloofwaardig, want het is onduidelijk welke speelruimte er is en is het onduidelijk welke ambities er zijn.

De **VOORZITTER**. Deze interrupties worden mij wat aan de lange kant. Ik zou het fijn vinden dat u ook gewoon een vraag stelt die een antwoord vergt. Daarnaast krijgen natuurlijk alle

raadsleden straks gewoon nog hun eigen termijn tot hun beschikking om een betoog te houden. Maar een interruptie is vooral bedoeld om een vraag te stellen. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk, dat is natuurlijk een mooie vraag van mevrouw Bokhove, maar u stond hier vier jaar geleden, en wat deed u eigenlijk anders dan wij hebben gedaan dat we een aantal keuzes hebben gemaakt? Het staat al, volgens mij in tegenstelling tot vorige keer, vrij uitgebreid in de financiële paragraaf. Dit is eigenlijk ook de opmaat voor de voorjaarsnota waar we over twee weken over gaan praten. Dus ik weet niet wat u mist en ik weet eigenlijk ook niet wat het verschil is met wat u zelf vier jaar geleden hebt gedaan, dus wat vraagt u nu eigenlijk aan mij? Ik kan het niet helemaal volgen en daarom ga ik ook maar verder. Nu we het toch over financiën hebben. Ik heb dit vanochtend al gezegd.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Excuus, even toch ter verduidelijking van wat de heer Simons zegt. Dus ik begrijp goed dat we binnen afzienbare tijd de voorjaarsnota krijgen. Ik denk eerder dat het een soort kadernota, kaderbrief zal worden, gezien de tijd. Maar dat is ook niet erg. Daar hebben we heel veel begrip voor dat we dat krijgen. Wat ik wel van u zou willen weten en eigenlijk aan u zou willen vragen, of we dan ook de uitwerking van het coalitieakkoord daarin goed verwerkt kunnen krijgen? Want ik zie heel mooie ambities waar ik best steun voor zou kunnen geven, maar ik zie niet wat de doelstellingen zijn. Ik noem als voorbeeld het bestrijden van armoede. Ik heb wel via een tweet van D66 gelezen dat het gaat om een halvering van de kinderarmoede, maar in het coalitieakkoord zie ik dat niet. Dus als dat een doel is, zou ik dat wel graag bij de kaderbrief, kadernota willen zien. Hetzelfde geldt voor taal, dat is net ook al even genoemd. Maar hoeveel taaltrajecten, hoeveel Rotterdammers gaan we nu aan taal helpen? Dat lees ik niet terug in het akkoord, terwijl er wel een budget staat. Ik zou graag willen, zoals we ook vanochtend bij de jaarrekening hebben gehoord op aanbeveling van de COR, dat geld en doelen aan elkaar gekoppeld zijn. We moeten weten dat als we budget uittrekken, wat ermee gebeurt en hoeveel en hoe effectief dat dan wordt besteed. Kan ik dat dan ook in die kaderbrief verwachten?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Even in algemene zin is dat natuurlijk altijd de discussie die we elk jaar over de voorjaarsnota voeren. Natuurlijk, een coalitieakkoord, en dat weet u ook als geen ander, en nogmaals, volgens mij heeft u ook daarom verzocht, om niet alles dicht te timmeren. Dat wordt straks natuurlijk ook gewoon in beleid netjes uitgewerkt zodat u dat ook kunt controleren. Maar wij hebben natuurlijk niet met het coalitieakkoord gelijk alles uitgewerkt en dat zullen we natuurlijk zo snel mogelijk doen. Ook om bij de verschillende onderdelen concrete doelen te zetten. Dat willen we ook. Maar u moet even geduld hebben. We kunnen niet alles op één dag. Zoals u weet zijn Keulen en Rome ook niet op één dag gebouwd.

De heer **MOTI** (pvda). Nee, goed, maar ik had na drie maanden onderhandelen wel iets concreters op dat punt verwacht. Maar goed, ik ben best bereid om nog even geduld te hebben. Maar wat ik wel belangrijk vind, ik zou het niet door elkaar willen halen, het dichttimmeren verwarren met het stellen van duidelijke targets en doelen als er zoveel miljoenen worden uitgetrokken voor een bepaald project. Volgens mij moet het heel helder zijn als wij X miljoen uitgeven, in dit geval € 44 miljoen plus € 20 miljoen in een armoedefonds, wat daarmee moet gebeuren. Want het doel is om dat geld uit te trekken. En nogmaals, ik vind het doel dat ik uit een tweet van D66 las, heel goed. Dat zou ik heel erg

kunnen steunen, maar ik had die informatie graag in het coalitieakkoord gelezen. En als dat er niet is, zou ik dat nu graag in de kaderbrief willen lezen.

De heer **SIMONS** (lr). U heeft het over dingen door elkaar halen. Er zijn natuurlijk ook potjes gereserveerd die we gewoon nog niet morgen gaan uitgeven. Er moeten gewoon nog allemaal dingen worden uitgewerkt. En u heeft als raad het budgetrecht, dus u kunt straks uiteindelijk ook bepalen of het een goed plan is, gekoppeld aan dat geld of niet. Zo simpel is het ook.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Het is natuurlijk een terechte vraag die de heer Moti stelt en mevrouw Bokhove ook. Alleen hebben we dat vier jaar geleden ook gedaan in de collegetargets. Ook als je kijkt naar het coalitieakkoord, dat hebben we toen samen geschreven. Toen hebben we er ook lang niet alle doelen in gezet. We hebben er wel geld voor gereserveerd omdat je vindt dat het belangrijk is, ook in politieke onderhandeling. Vervolgens ga je een slag maken om daar concrete doelen aan te stellen. Dus dat zal ook volgen in de collegetargets zoals we dat vier jaar geleden ook hebben gedaan.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, u kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u wel mijnheer Karremans. Ik heb het in mijn eigen bewoordingen gezegd. Volgens mij zijn we het gewoon met elkaar eens. De onduidelijkheid, voor zover die er al was, is nu denk ik wel uit de wereld. Nu we het toch over financiën hebben, vanochtend hebben wij de jaarrekening behandeld. We kunnen linksom of rechtsom, maar het financiële gesternte waaronder dit college start is wat minder gunstig dan vier jaar geleden. Dan kun je je afvragen of dat erg is. In eerste instantie zou je zeggen: dat is balen, we hebben minder geld. Maar ik kan me ook nog wel een uitspraak van Pim Fortuyn herinneren. Dat is natuurlijk al een tijdje geleden. Die zei dat je heel veel problemen helemaal niet kunt oplossen met meer geld en meer mensen. Sterker nog, als ik erover nadenk, denk ik dat als je veel geld hebt en veel mensen, dat dat ook lui maakt. Het voordeel van het hebben van minder geld, is dat schaarste creativiteit creëert. Maar dat creëert natuurlijk ook de mogelijkheden om met elkaar nieuwe paden te ontdekken, want we kunnen niet iets repareren met meer geld. Dat is er gewoon niet. Dus we zullen gewoon ons verstand moeten gebruiken. Hoe kunnen we dat nu wel doen? Dat vind ik echt een heel mooie uitdaging, want daar gaan dingen uitkomen die we nu nog helemaal niet weten. Dus dat is het voordeel van het feit dat we beginnen met relatief weinig geld. 'Eén stad' is het motto, daar gaan we de komende vier jaar voor. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, bent u nu creatief geweest? We weten dat er krapte is. Maar u heeft bij de woningcorporaties de erfpachtconversie van € 500 miljoen. Daarvan heeft u besloten als voorstel om die te gaan gebruiken om direct uit te gaan geven. Om direct in te gaan zetten. Ik vind dat geen creativiteit, ik vind dat eigenlijk meteen een flinke keuze op welke manier je de gemeentefinanciën wilt vormgeven. Want dat is wel eigenlijk ook meteen een schot op de toekomst. Anders zouden we ieder jaar inkomsten hebben gehad en dat zijn grote beslissingen die u nu eventjes voorlegt. Dat maakt niet creatief, ik vind het eigenlijk heel makkelijk. Dit geld in één keer uitgeven om een aantal kosten te dekken. Dus ik vind het eigenlijk helemaal niet zo creatief. Ik vind dat u eigenlijk heel gemakkelijk heeft gekozen en daar heeft u de raad nog niet bij betrokken.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik begrijp dat u andere keuzes had willen maken, maar nogmaals, we hebben varianten op deze vraag al net beantwoord. Wij hebben politieke keuzes gemaakt. Het is natuurlijk ook niet zo dat er geen raadsleden in deze raad zijn die het daar niet mee eens zijn. Zo werkt het nu eenmaal, dus verder kan ik er niets op antwoorden. Het is zoals het is. Eén stad.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Simons, maar ik zal hem even inleiden. Toen ik het coalitieakkoord las, kwam bij mij een beetje de vergelijking op van Feyenoord onder Dick Advocaat. Dus wel roepen dat je kampioen wordt, want u zegt: ambities. Maar dan eigenlijk in de wedstrijdbesprekingen alleen maar zeggen: kom op hè jongens, doe je best hè. Dus weinig visie, zou ik zeggen. U zegt het eigenlijk ook nog expliciet ook in het stuk: visies en beleidsdocumenten moet u van ons allemaal niet verwachten. We zijn pragmatisch en wij gaan op de uitvoering. Ik zou hopen dat in deze stad, de tweede van Nederland, de grootste en de enige echte stad van Nederland, zou ik bijna willen zeggen, je wel die visie nodig hebt. Want als je zegt: Feyenoord maken we kampioen, dan heb ik veel liever Arne Slot. Die zegt wat zijn visie is en hoe hij daar wil komen, en die ook ervoor zorgt dat de visie die hij heeft, in die hele club tot uiting komt. Ik kom bij mijn vraag. De zin die ik echt het meest op de Dick Advocaat-strategie vond slaan was deze: 'Wij gaan kritischer kijken naar wat resultaat oplevert en wat niet. We stoppen met dat wat geen of niet genoeg resultaat oplevert, ook al komt dat politiek af en toe slecht uit.' Een geweldige zin, ik kan er niets uithalen. Daarom is mijn vraag aan u: geef eens een paar voorbeelden, vooral voor die laatste paar woorden, 'ook al komt dat politiek af en toe slecht uit'. Aan wat voor dingen dacht u dan?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ten eerste over Arne Slot. Ik ben geen voetbalkenner, maar volgens mij is hij nog geen kampioen geworden met Feyenoord. Dat ten eerste. Het tweede is, dat we inmiddels in dit huis zulke stapels hebben met papieren, met visies, beleidsdocumenten. En weet u, als je gewoon de straat opgaat en gewoon eens aan Rotterdammers vraagt: wat wil je nu dat de gemeente doet? Dan zeggen ze: die papieren hier opvegen van die straat. De straat schoonmaken, zorgen dat het een beetje veilig is. Daar willen we aan werken, de uitvoering, dat mensen weten waar die lokale overheid is. Dus wat zijn nu die visies? We hebben er meer dan genoeg van. Het heeft tot niets geleid. Het leidt tot niets. In een stad gaat het gewoon om mouwen opstropen, niet lullen, dat is gewoon Rotterdam. En zo gaan we aan de slag. Ik wens u alle succes toe met al die visies die u al heeft en bespreek ze nog eens even met de voetbaltrainer, dan gaat er misschien ook nog wat moois gebeuren. Nogmaals, daar heb ik weinig verstand van, maar succes ermee mijnheer Segers.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ik kon geen beter voorbeeld van de wedstrijdbespreking van Dick Advocaat geven dan dit antwoord, want het was namelijk geen antwoord. Ik vroeg u letterlijk en ook heel concreet: waar denkt u nu zoal aan als u schrijft 'ook al komt dat politiek af en toe slecht uit'. Daar moet u toch ideeën bij hebben gehad? U heeft daar met zijn vieren gezeten, of met zijn achten en gedacht: nee, dat gaan we niet meer doen hoor. Dat kwam politiek niet zo goed uit, maar dat gaan we nu echt anders doen. Geef nu eens een paar voorbeelden. Ik ben gewoon zo benieuwd.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). De vraag die u stelt gaat over doelmatigheid. Dus we hebben de neiging dat we heel veel projecten eens starten en daar gewoon maar mee doorgaan, daar subsidie voor geven of anderszins ondersteunen. En wat wij zeggen is: eigenlijk ziet niemand meer door de bomen het bos, van wat nu het oorspronkelijke doel is en wat er nu wordt bereikt met dat geld. Dus wat wij zeggen is dat je gewoon veel scherper moet zijn als college maar ook als overheid om gewoon dingen doelmatig te doen en ook gewoon te stoppen met projecten die niet werken. En een van die projecten is, nou ja project, dat is ook een mooi voorbeeld en dan kijk ik naar u, want u heeft natuurlijk ook vier jaar in dit college mogen zitten mijnheer Segers, niet u, dat is natuurlijk dat we in deze stad het proces hebben ontwikkeld bij de gemeente, dat we allemaal juristen hebben aangenomen. Ik chargeer natuurlijk nu eenmaal, en sorry als ik mensen ga beledigen, en dan hebben we een grote kamer en daar zetten we juristen boven. Het college heeft bijvoorbeeld af en toe juridisch advies nodig en dan ga je dus naar je juristen toe, dat is logisch. Maar wat voor proces is er nu ontwikkeld bij de gemeente Rotterdam? Dat bij elk juridisch advies de Landsadvocaat wordt gebeld, of PricewaterhouseCoopers: kunt u hier nog eens even naar kijken of we het wel bij het goede eind hebben? Dat kost miljoenen. En wij hebben gezegd: hallo, we nemen juristen aan, dus we gaan ervan uit dat ze gekwalificeerd zijn, en als ze dat niet kunnen dan nemen we andere aan. We gaan natuurlijk niet door met deze praktijk die volgens mij gewoon echt totaal onzinnig en ook van een bepaalde manier van – laat ik het zo zeggen – niet erg je verantwoording willen nemen, daar gaan we mee stoppen. Dat is een voorbeeld. Ik kan er nog wel honderd noemen. En we hebben zoveel te doen, dat je denkt: het is mooi dat we morgen aan de slag kunnen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dank u voorzitter. Ik schrok eigenlijk een beetje van het antwoord van de heer Simons, want er wordt toch naar visie gevraagd? En we hebben nogal wat problemen waar de stad voor staat. Een wooncrisis, een klimaatcrisis, een energiecrisis. En daar vragen mensen echt niet: wat doen we precies met het vuil op straat? Die willen weten hoe ze in een huis komen, hoe ze hier hun toekomst in de stad kunnen vormgeven. En u geeft geen ander antwoord dan dat vuil op straat? Daar zet u dadelijk een wethouder in die dat ook vier jaar heeft mogen doen, of minder, van een partij die dat niet heeft opgelost. Wat is uw visie op het moment dat het kwart over twaalf is voor het klimaat? Hoe gaat u dat aanpakken?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ten eerste, we beginnen met betaalbare woningen hè. Daar bent u toch van, van het college? Wij hebben gezegd dat dat een heel duidelijke doelstelling is. We hebben dat ook helemaal met targets realistisch onderbouwd. Sterker nog, we hebben er zelfs een pot geld voor vrijgemaakt om te zorgen dat er meer betaalbare woningen komen. Dat is onze visie, heel concreet. Maar we zeggen er ook gewoon eerlijk bij, je kunt natuurlijk wel een heel grote broek aantrekken en hier van de kansel gaan preken: wij gaan u allemaal helpen, maakt u zich geen zorgen meer, wij gaan hier in Rotterdam de wooncrisis oplossen. Dat is uw misschien uw stijl van politiek bedrijven, maar ik vind het volksverlakkerij, dus dat doen we niet. Dit document ademt dus ook gewoon heel veel realisme uit. En dat komt bij u over als gebrek aan visie of ambitie, nee, dit is juist iets wat we ook kunnen waarmaken. En weet je waar mensen echt zat van zijn? Van al die grote visies, al die grote woorden en vervolgens niets zien gebeuren. U bent vooral van het klimaat hè. Weet u, die haven van

ons, hoeveel CO₂ daar nu minder is uitgestoten de laatste vier jaar? Even los gezien van de kolencentrale die uitgezet is. Zeg het maar.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Een prachtige vraag. Daar hadden we een heel goede wethouder voor die inderdaad in het college...

De heer **SIMONS** (lr). Ik kan het antwoord geven hoor.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dat is hartstikke goed want dat heeft u mooi voorbereid.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb niets voorbereid.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). U heeft niets voorbereid. Dat is ook duidelijk.

De **VOORZITTER**. Niet door elkaar mijnheer Simons. Even rustig wachten op uw beurt. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). We hebben een klimaatwethouder gehad die hier vier jaar de benen uit zijn lijf heeft gelopen en gezorgd heeft voor doorbraken. Het is voor het eerst in Rotterdam dat er minder CO₂ is uitgestoten en daar zijn we hartstikke trots op. Maar het is hartstikke belangrijk dat er wordt doorgepakt en in uw voorstellen wordt daar niet op doorgepakt. U geeft aan dat op het punt van wonen u meer sociale woningbouw gaat maken. Dat is onzin als ik het lees. U gaat minder woningen maken dan dat er in de afgelopen periode zijn bijgebouwd en bovendien gaat u het percentage sociale woningbouw naar beneden bijstellen. In de vorige periode werd er ongeveer 30% sociale huur gebouwd...

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, ik ga u toch onderbreken.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nee, maar het klopt niet en ik denk wel dat het heel belangrijk is dat het feitelijk juist is.

De **VOORZITTER**. Maar nu is de voorzitter aan het woord. Een interruptie is echt om een vraag te stellen. U heeft straks alle tijd om uw betoog te houden, maar een vraag stellen, daar is een interruptie voor. Daar was u klaar mee? Ik zou graag willen dat iedereen dat ook een beetje ter harte neemt, want anders krijgen we eindeloze betogen in interrupties, en volgens mij is een interruptie daar niet voor bedoeld. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mevrouw Bokhove geeft natuurlijk geen antwoord op mijn vraag, want ze weet het antwoord ook en dat is natuurlijk heel teleurstellend. Maar waar dit college op gaat inzetten op klimaat, onder andere hè, het is eigenlijk bijna te veel om op te noemen. Maar dat is bijvoorbeeld ook gewoon huizen isoleren. Heel veel oudere huizen isoleren. En weet je, dat is zo fijn, dat is goed voor het klimaat en goed voor de portemonnee van de Rotterdammer. En als u nog eens op die markt komt en aan een Rotterdammer vraagt: joh, waar maak je je nu druk om? Dan zegt hij: ik kan mijn energierekening niet meer betalen. Kijk, er staat hier weer een heel praktische oplossing in, waar mensen gewoon blij van worden en u ook omdat de CO₂ wat gaat dalen. Dus ik zou zeggen, lees het nog eens goed en ik kan begrijpen dat als u het voor de eerste keer leest dat u denkt: ik mis wat, het is geen GroenLinks-programma. Maar als u het nog een keer leest met een andere bril op, dan zult u zien dat het barst van de ambities, het barst van de mooie ideeën. En u bent straks als raad ook medeverantwoordelijk om het allemaal goed uit te voeren en uit te werken, dus ik kijk uit naar deze samenwerking.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Ja, dank voorzitter. Ik ben erg blij om te horen dat de heer Simons niet door wil gaan met dingen die niet werken. Er zijn veel onderzoeken gedaan naar de ineffectiviteit van de Rotterdamwet. Waarom kiest u er dan toch wel voor om daarmee door te gaan? Want het werkt toch schijnbaar niet?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Wij willen graag dat op deze overspannen woningmarkt, bijvoorbeeld in Rotterdam-Zuid verplegers, leraren, zorgmedewerkers voorrang kunnen krijgen. Dat kun je niet zomaar doen, daar heb je een wettelijk instrument voor en dat heet artikel 9 en 10. Artikel 10 is voor de overlast, ik haal ze altijd door elkaar. Maar die twee artikelen zorgen daarvoor. Dus anders kunnen we niets doen. Maar ik vraag me af: bent u dan tegen meer verplegers, leraren op Zuid? En als u dat dan met mij eens bent, hoe gaat u dat dan realiseren?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dat zeg ik niet, maar u benoemt het in het kader van de leefbaarheid van de wijken dit in te willen zetten. Heel fijn, juist heel goed dat leraren en zorgmedewerkers ergens mogen wonen, maar betekent dat dat andere mensen met een kleiner inkomen, mensen die binnen een risicoprofiel vallen, niet de wijk leefbaarder maken, zoals u dat zo zegt?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nee, kijk, dat is uw interpretatie. Kijk, die mensen die daar wonen brengen hun kinderen naar school. Daar zijn gewoon te weinig leraren. Dat is gewoon een structureel probleem. Kijk, dit is niet de oplossing, maar zo kunnen we in ieder geval weer een klein beetje aan bijdragen dat er weer wat meer leraren komen die daar voor de klas staan. En gewoon die hele wijk en die kinderen allemaal in de vaart der volkeren meenemen. Dat is toch prachtig als we dat kunnen realiseren?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, even ten aanzien van de Rotterdamwet. Dat is een veelbesproken onderwerp geweest de afgelopen jaren, ook bij ons, vanuit onze partij. Maar ik denk dat het goed is om even een aantal dingen scherp te hebben voor onszelf in de discussie. We hebben het over artikel 8, 9 en 10. Artikel 8 hebben we volledig afgeschaft omdat dat een vorm van discriminatie met zich meebrengt. Daar waren we helder over. Die is eruit, dus die komt niet meer terug. Als het gaat om artikel 9 en 10, ik denk dat niemand voorstander is van overlast, dat je dat zoveel mogelijk wilt vermijden in die wijken. En als het gaat om specifieke doelgroepen die we graag in de stad willen houden, is de Rotterdamwet op dit moment het enige instrument waarmee we het zouden kunnen realiseren. Maar er staat dan ook expliciet in het coalitieakkoord: als er een ander wettelijk instrument zich voordoet, dan vervangen we het woord waar steeds de discussie over gevoerd wordt. Want ik denk wel dat we het er met elkaar over eens zijn als het gaat om veel meer politieagenten, verzorgers of leraren in de stad te houden. En we zijn natuurlijk tegen overlast.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Kijk, dat is natuurlijk onzin, want op het moment dat het gaat om risicoprofielen, als het gaat om overlast, wordt er nog heel erg veel gediscrimineerd bij de politie. En dat weet u zelf ook. U heeft met uw partij zelf ook aangegeven dat u de Rotterdamwet wilde afschaffen, dat heeft D66 zelf ook mooi gezegd. Dus ik vind het een zwak en slap antwoord.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja voorzitter, ik denk dat wat er nu gebeurt, is dat we twee dingen met elkaar mengen. We zijn het inderdaad met elkaar eens mevrouw Vlasblom, als het gaat om het optreden van de politie op een bepaalde manier. Daar moeten we die aandacht voor houden. Maar ik denk dat u niet moet generaliseren als het gaat om overlast in die wijken, dat we dat samen terug willen dringen. Dus ik denk wel dat we het er met elkaar over eens zijn, alleen dat uw formulering in dezen niet de juiste is.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, het coalitieakkoord is onduidelijk als het gaat over de Rotterdamwet. Er staat gewoon nog heel weinig over in, dus ik wil wat toelichting en ik zou die graag van de heer Simons willen hebben. Want het is terecht dat u over artikel 10 en 9 begint, maar er is ook een artikel 8. Er staat niet in het coalitieakkoord dat artikel 8 niet meer wordt toegepast. Ik zou dus van u graag expliciet willen horen, klopt het dat artikel 8 niet meer gaat worden toegepast, dat er ook geen wijken meer zullen worden aangevraagd om artikel 8 te gaan toepassen? Dat zou ik graag van u willen horen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik vind dat toch een opmerkelijke vraag, want u weet precies hoe het zit. Het huidige college, moet ik nog zeggen, heeft artikel 8 afgeschaft en heeft geen nieuwe aanvraag meer ingediend, dus dat bestaat al niet meer. U praat dus over iets wat al niet meer bestaat. Wij hebben ons de vraag gesteld: moeten we dat dan weer opnieuw gaan aanvragen of moeten we ons focussen op die voorrangsregels of op die overlast? Wij hebben voor dat laatste gekozen omdat wij denken dat de Rotterdammers daar het meest aan hebben. Want we willen ook doelmatig zijn, dus dat is onze keuze geweest. En nogmaals, u vraagt naar de bekende weg.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Nee, u strooit in ieder geval allerlei zand in ogen. U bent gewoon niet duidelijk geweest in het coalitieakkoord. Er zijn heel veel mensen die hebben gezegd: de Rotterdamwet komt terug. Dat is wat u letterlijk zegt in het coalitieakkoord. De Rotterdamwet komt weer terug en we gaan hem gewoon weer toepassen. Maar nu hoor ik dus van u duidelijk, en ik wil dat nog even gemarkeerd hebben, artikel 8 was niet meer aan de orde. Wij hebben gezegd: dat gaan we uitschakelen, en u zegt: wij stoppen er in het geheel mee. Dat is wat u zegt.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij is het heel duidelijk, maar stelt u onduidelijke vragen. Want artikel 8 is al niet meer van toepassing. Dat heeft u zelf afgeschaft, dus u gaat aan mij vragen om iets af te schaffen wat al is afgeschaft. Dat kan niet, dus daar kan ik ook geen antwoord op geven. Artikel 9 en 10, daar was volgens mij het college waar u in zat toch ook

een warm voorstander van, of niet? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, maar dat heb ik gedaan, maar nogmaals, de Rotterdamwet, artikel 9 en 10, dat staat hierin. Nou ja goed, dat is dan mijn toelichting nu, om die hoofdlijn te maken en niet al te veel verwarring te stichten, wat ruimte te houden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers. Ik vermoed dat het een wat verlate reactie is in de richting van mevrouw Vlasblom, is het niet?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat klopt ja, mevrouw Vlasblom zei dat D66 voor de afschaffing van de Rotterdamwet was. Dat is niet zo. Wij waren altijd tegen artikel 8, maar inderdaad, wij verkeerden allemaal in de veronderstelling dat wij die niet meer gebruiken hier in Rotterdam. Daar hebben we het vervolgens ook niet meer over gehad. We hebben het alleen nog maar over artikel 9 en 10 gehad en dat we die nog nodig hadden als wettelijke basis omdat we anders niet die voorrangsregels konden implementeren.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Simons, was u klaar? Volgens mij wel hè? Ja. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Sorry voorzitter, ik had één vraag aan de heer Simons, maar ik kom eerst nog even terug op de heer Achbar en ook op wat mevrouw Zeegers net zei over de Rotterdamwet. Ik begrijp, de heer Achbar zei net letterlijk: als er een ander instrument is, vervangen we de Rotterdamwet meteen. Dat andere instrument is er. Amsterdam en Utrecht geven leraren en politieagenten al voorrang op hun woningmarkt. Dat kan met het bestaande wettelijke instrumentarium van passend toewijzen. Nu u dat weet, mijnheer Achbar, zegt u dan nog steeds: dan vervangen we dat meteen voor de Rotterdamwet, want dat heeft u net vijf minuten geleden gezegd.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dat heb ik inderdaad gezegd, en als het zo is wat de heer Moti zegt, dan is dat echt de moeite waard om te bekijken. Maar daarin moet je ook wel dat andere artikel meenemen, en dat is het stukje overlast. Dan is de vraag: hoe ga je die dan ondervangen en blijf je dan met...

De heer **MOTI** (pvda). Mag ik dan de heer Achbar vragen voorzitter, want ik hoor dat argument heel vaak. Ik heb dat debat wel heel vaak met de heer Simons gevoerd en het is echt een vals argument. Hoeveel Rotterdammers met een overlast gevend verleden zijn de afgelopen drie jaar geweerd uit die wijken waar u zo graag voor opkomt? Hoeveel Rotterdammers zijn dat? In drie jaar tijd.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja voorzitter...

De heer **MOTI** (pvda). Heel simpel, één. Eén Rotterdammer is één keer in de afgelopen drie jaar...

De **VOORZITTER**. Zo is het lastig debatteren mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ik zag dat de heer Achbar er weer omheen wilde draaien, dus ik geef maar gelijk antwoord.

De **VOORZITTER**. Jawel, jawel, als u retorische vragen stelt en u heeft het antwoord, dan moet u dat maar gelijk melden.

De heer **MOTI** (pvda). Dus waarom wilt u zo'n omstreden maatregel als de Rotterdamwet toepassen om in drie jaar tijd die ene overlast gevende Rotterdammer te weren? Kunt u dan niet iets anders bedenken?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik ben dan ook oprecht benieuwd naar het voorstel van de Partij van de Arbeid als zij hier een oplossing voor hebben. Dan wil ik daar graag iets van zien. Als dat een oplossing biedt voor hetgeen wij hier graag de komende vier jaar willen gaan doen. Daarbij wil ik nog wel opmerken voorzitter, nou ja goed, ik laat het hierbij. Ja.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter dank, ik vind dit een mooie open houding en we gaan hier zeker nog verder met elkaar over spreken. Dan nog een vraag aan de heer Simons. Als je het hebt over het isoleren van woningen dan weet u dat u in de Partij van de Arbeid een groot voorstander vindt. Wij willen ook dat alle Rotterdammers recht hebben op een fijn thuis dat tocht- en vochtvrij is, een lage energierekening oplevert en goed is voor het milieu. Maar ik moet wel zeggen dat ik heel teleurgesteld was over de ambitie in het coalitieakkoord. Het enige wat ik lees is: we gaan woningen isoleren als het rijk ons geld geeft. Ik zie in de financiële paragraaf nul euro extra uitgetrokken om vanuit de stad zelf woningen te isoleren om Rotterdammers een fijn thuis te geven, tocht- en vochtvrij. Lees ik dat verkeerd? En zo ja, kunt u dan zeggen hoeveel geld deze coalitie bereid is om uit eigen middelen uit te trekken voor het isoleren van woningen?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, toch nog even heel kort over de Rotterdamwet, want u geeft aan dat één iemand is afgewezen. Maar u heeft die onderzoeken ook gelezen dat er van dat artikel, omdat mensen weten dat ze gescreend worden, een heel preventieve werking uitgaat. Dus dat is hartstikke mooi. Maar goed, volgens mij is er minstens net zoveel geld, zelfs nog meer dan de vorige periode. En uit welk potje het komt maakt niet uit. Maar bijvoorbeeld ook met die isolatie moet je natuurlijk wel gewoon goede afspraken gaan maken met die corporaties. Die kunnen we niet achter de onderhandelingstafel gaan doen, en volgens mij zijn die de afgelopen periode ook niet gemaakt, dus die moeten we natuurlijk gewoon maken hoe we gezamenlijk al die huizen kunnen gaan isoleren. Daar gaan we keihard voor aan de slag. Ik vind het fijn van u te horen dat u ons daarin gaat steunen.

De heer **MOTI** (pvda). Ik ga u steunen als u daar de goede uitvoering aan geeft en een beetje ambitie toont. Ik zie nu alleen maar, en ook in dit antwoord hoor ik alleen maar, we gaan het alleen maar doen als het rijk betaalt en blijkbaar nu ook, we gaan het alleen maar doen als corporaties betalen. De vraag is, als u het zo belangrijk vindt, wat bent u bereid, en dat heb ik volgens mij net heel duidelijk gevraagd, daar zelf in te stoppen vanuit uw gemeentelijke begroting? Ik kan dat niet terugvinden in het coalitieakkoord noch in de financiële paragraaf.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **MOTI** (pvda). Dus als u het echt belangrijk vindt zou ik graag van u weten hoeveel geld u daar zelf als gemeente voor uittrekt.

De **VOORZITTER**. De vraag is helder. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nogmaals, als u het goed gelezen heeft dan weet u dat er nog nooit zoveel geld beschikbaar is geweest voor klimaatbeleid als nu. En wat maakt het uit uit welk potje dat komt? Dus er is volgens mij nu al – even uit mijn hoofd – iets van € 171 miljoen en zelfs nog meer. Mevrouw Zeegers weet dat natuurlijk als geen ander. De vorige keer was er iets van € 150 miljoen. We hebben nu veel meer, dus we kunnen ook veel meer, we gaan veel meer doen. Dus ik snap dat u niet enthousiast bent. Wat maakt het nu uit vanwaar dat geld komt, mijnheer Moti? Of is alleen een euro uit Rotterdam belangrijk? En als er dan een euro uit het rijk komt, dan vindt u dat vervelend. Ik snap dat niet. U moet dat toch mooi vinden dat we nu al, voordat we begonnen zijn, gewoon al € 80 miljoen hebben binnengehaald van het rijk. Dat is toch hartstikke mooi? We kunnen er met zijn allen voor zorgen dat die energietransitie een beetje op stoom komt.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik constateer dat er geen antwoord op mijn vraag komt. Dat is het eerste. En het tweede, even een correctie. De heer Simons heeft het niet juist. Dit college trekt minder geld uit, inclusief de rijksbijdrage, dan het vorige college. Het vorige college heeft € 100 miljoen in het Energietransitiefonds gestopt. Daarnaast € 150 miljoen aan het klimaatbeleid in de begroting. Ik lees nu dat er nog € 71 miljoen over is voor het Energietransitiefonds. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat is goed, dat is heel goed. Maar dat is dus niet meer, dat is minder. En ik lees dat de gemeente € 20 miljoen wil uittrekken voor duurzaamheid. Dat is substantieel minder dan de € 150 miljoen van de vorige periode. Dus als u zegt: wij trekken meer geld uit voor klimaat, dan is dat gewoon niet waar.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voor dat Energietransitiefonds had u € 100 miljoen ingezet, dat klopt, daar was nog € 71 miljoen van over, even uit mijn hoofd. Dat is dus gewoon geld dat wij voor dezelfde doelstelling verder gaan gebruiken. Dan hebben we nog € 20 miljoen gemeentelijk geld, € 80 miljoen van het rijk. Volgens mij is dat bij elkaar opgeteld € 171 miljoen en er zijn nog wat andere potjes die ik misschien vergeten ben. Dus hoezo weinig ambities?

De heer **MOTI** (pvda). En u weet toch ook wel dat € 250 miljoen meer is dan € 171 miljoen?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti, niet door elkaar graag.

De heer **MOTI** (pvda). Maar de heer Simons kan toch wel tellen? Een simpele optelsom, ik heb het net uitgeteld, € 100 miljoen voor de energietransitie, € 150 miljoen voor duurzaamheid.

De **VOORZITTER**. Jawel, maar we hebben een vergaderorde. Mijnheer Simons geeft het antwoord en u kunt er zo op reflecteren. Maar we hebben een vergaderorde en dat betekent dat ik u het woord moet geven, anders gaat het echt een janboel worden vandaag. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dus ik wil graag iets aan de heer Simons vragen. U zegt net: we trekken meer geld uit. Ik heb het net voor u voorgerekend. Kunt u dus gewoon

beamen dat dit college gaat bezuinigen op duurzaamheid en klimaatbeleid? € 250 miljoen versus € 171 miljoen. Wat is meer of minder? Heel simpel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk, ik heb slechts een enkel voorbeeld gegeven. U kunt wel zeggen: wij hebben vier jaar geleden € 100 miljoen uitgetrokken. Ik kan alleen maar constateren dat u van die € 100 miljoen maar € 30 miljoen heeft gebruikt. Wat heeft u zitten doen de afgelopen vier jaar? Zitten slapen op dat punt? Had het gewoon lekker uitgegeven. Nee, dus wie heeft er nu weinig ambitie? En je kunt nog ambitie hebben met vier jaar geleden, maar als je dan maar van die € 100 miljoen er € 30 miljoen uitgeeft, dan denk ik: nou, dan is de uitvoering toch wel in gebreke gebleven en dat gaan wij nu juist anders doen. Wij gaan juist op die uitvoering zitten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik wil de heer Moti toch echt wel even tegenspreken. Wat wij hebben gedaan is dat wij hebben gezegd: we steken € 100 miljoen in een duurzaamheidstransitiefonds. Op het moment dat wij dat hadden besloten, kwam er na verloop van tijd € 80 miljoen van het rijk. Toen dachten we: dat is eigenlijk beter en zorgvuldiger en ook duurzamer omgaan met onze eigen financiële middelen van de gemeente. Dus we hebben die € 100 miljoen waarmee we vrij veel kunnen doen. We kunnen vergroenen, isolatie, walstroom, de hele santenkraam kunnen we daarvoor inrichten. En daarnaast hebben we nog meer middelen van het rijk gekregen waar we al weet van hebben. Die € 15 miljoen isolatie, we steken zelf ook nog € 20 miljoen in het autoluw maken van Rotterdam. En ik vond het vorige college een fantastisch college dat ontzettend goede dingen heeft gedaan, maar op het terrein van autoluw maken had het zichzelf niet goed bedeed financieel gezien, en dat doen we nu wel. Dus we gaan echt iets doen aan die maatregelen in de stad die effectief zijn op duurzaamheid en CO₂. Dus ik vind, kijk ook eens even naar wat er wel gebeurt mijnheer Moti. En nog los van die € 70 miljoen die gewoon over is, waarvan ik zeg: we gaan niet opplussen als het nog over is en je hebt het gewoon in vier jaar niet op weten te maken. Wat jammer is, maar goed, daar gaan wij dus daarom ook stevig op aansturen. Dus uw betoog, uw verwijt dat wij te weinig aan duurzaamheid en klimaat zouden doen, dat weerspreek ik ten stelligste.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Ik heb nog even een vraag aan mevrouw Zeegers. Even totaal voor de duidelijkheid, want ik ben een beetje in verwarring. Ik hoor de heer Simons het een en ander zeggen over de Rotterdamwet, dat die niet discriminerend is, dat die fantastisch is en dat we er vooral mee door moeten gaan. Ik hoor de heer Achbar zeggen dat hij openstaat voor een alternatief. Mevrouw Zeegers zegt dat D66 nooit heeft gezegd van de Rotterdamwet af te willen, terwijl op de website van D66 Rotterdam heel duidelijk staat met een artikel van 10 maart, dus nog niet eens zo lang geleden: we willen af van de Rotterdamwet, de Rotterdamwet is discriminerend. Er staat nergens artikel 8, het gaat gewoon generiek over de Rotterdamwet. Kunnen we dus even voor de duidelijkheid allemaal te horen krijgen: wat wil deze coalitie precies met deze wet?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, wij hebben altijd in ons verkiezingsprogramma staan, en ik weet zeker dat het in ons huidige verkiezingsprogramma staat, artikel 8 willen wij niet, dat is

de inkomenseis. Daar zijn wij tegen. Dat is discriminerend, mensen veroordelen op basis van hun inkomen. Als het gaat om doelgroepen, dus leraren, de verpleegsters, noem maar op, die willen wij graag voorrang geven en we hebben daar ook tijdens de onderhandelingen naar gevraagd ambtelijk gezien. Kan dat op basis van een andere grondslag, dan doen wij dat graag. Daarvan was het minder duidelijk dan de heer Moti beweert dat dat kon. Toen hebben wij gezegd: zodra er een andere grondslag is, nemen we die, want we willen namelijk die voorkeursgroep kunnen huisvesten. En als het gaat om overlast, dan weet ik ook uit mijn ervaring toen ik in Rotterdam-Zuid werkte, in Lombardijen, hoe belangrijk het is om sommige buurten toch ook voorrang te kunnen geven, of in ieder geval mensen met een overlast gevend verleden, niet daar ook weer bij te huisvesten. Dit weet ik, ik ken het uit de ervaring van mijn werkpraktijk dat toch dat artikel van waarde kan zijn. Dus ook D66 vindt dat dat artikel mag blijven ingevoerd zijn in Rotterdam, maar dus niet de inkomenseis.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dan denk ik dat u uw website moet gaan updaten. En ik citeer echt van uw eigen website. 'Nu na zeventien jaar Rotterdamwet blijkt dat de wet niet heeft gezorgd voor verbetering in de wijken.' Het gaat over de leefbaarheid. Dus als u op dit moment wilt afwijken van wat u op uw eigen website zegt, vind ik dat prima, maar dan denk ik dat u even naar uw eigen website moet gaan kijken en daar het een en ander moet gaan nuanceren.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, dank u wel voor de tip. Ik lees niet dagelijks alle websitepagina's van onze eigen partij, maar een terecht punt mevrouw Elfilali. Dat zullen we doen.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb nog even één algemene opmerking. Het Europese Hof van Justitie, het hoogste rechtsorgaan op dit continent, heeft vastgesteld dat de Rotterdamwet niet discriminerend is. Dus ik zou het nog eens opzoeken op een of andere website. Dat is toch een goed inzicht. Anders blijven we dat maar herhalen hier, terwijl nogmaals het hoogste Europese rechtsorgaan een uitspraak heeft gedaan en die liegt er niet om en die is heel duidelijk.

De **VOORZITTER**. GroenLinks, wie doet het woord? Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter en raad, heeft u dat nu ook weleens? Dat u naar een reclame kijkt over was die schoner dan schoon wordt beloofd en dat het resultaat dan vies tegenvalt. Of een chocoladeverpakking die een nieuw recept aankondigt en als je het dan proeft denk je: mwah, een beetje een bijsmaakje. Ik had dat met het coalitieakkoord. Er wordt hier gepredikt over saamhorigheid, verbondenheid, grote ambities gesuggereerd op het gebied van autoluw, armoedebestrijding. Er worden grote beloften gedaan. Het lijkt een beetje too good to be true. En dat is het denk ik ook op een aantal punten. En dat kan misschien ook niet anders. Partijen hebben elkaar op basis van personen, poppetjes gevonden. Mensen voor macht. En het is fijn als mensen elkaar aardig vinden en denken daarmee de stad te helpen, maar het is niet een ideologische basis die hen daadwerkelijk bindt. En hoeveel mooie woorden je daar ook aan wijdt, als je vier ingrediënten bij elkaar gooit, heb je nog geen goede soep. Ook niet in een nieuwe verpakking. Eerst de wethouders en dan het programma. Hoe anders was dat vier jaar geleden. Toen stond inhoud voorop.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik zou bijna zeggen: wat bond ons dan in 2018?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Precies wat ik zei, de inhoud stond voorop.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nou, dat heb ik toch anders ervaren. Ik dacht dat wij een goede klik hadden Judith. Dat we als mensen elkaar vonden en dat we op die manier... Kijk, GroenLinks en VVD zijn gewoon andere partijen met een heel andere ideologische inslag, zoals overigens ook D66, Leefbaar Rotterdam, DENK en de VVD dat ook zijn. Dus ik vraag me sterk af waar u het op baseert dat het een coalitie van poppetjes is en niet van de inhoud.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dat heeft u zelf in de hand gewerkt door uw presentatie. Want wij wisten halverwege het coalitieakkoord welke wethouders van D66 voorgedragen gingen worden, daarna was er een soort reeksje van wethouders die zich steeds dag na dag presenteerden en daarna kwam pas het coalitieakkoord. Eerst de mensen, daarna de poppetjes. U schrijft ook zelf dat u eigenlijk niet zo op zoek bent naar een gedeelde visie. U gunt elkaar dingen en daarmee krijg je toch een beetje een brij. En dat terwijl de urgentie op wonen, klimaat, energie zo ontzettend groot is. Ik gaf dat net al aan. U denkt: als wij maar aan de uitvoering werken, dan komt dat vertrouwen van de Rotterdammers wel. Maar dat is te simpel en ongeloofwaardig. Op deze manier gaat u niet tot resultaten komen. We hebben versnelling nodig en dat krijgen we niet. We krijgen er conservatief rechts beleid voor terug. Sterker nog, u maakt allen bizarre U-bochten ten opzichte van uw eigen verkiezingsprogramma's. Dat kan ik me van een autopartij wel voorstellen, maar niet van D66. Het zorgt ook voor ongeloofwaardigheid. Het zorgt voor veel loze woorden en geen daden. Ik ben heel benieuwd hoe dadelijk de heer Van Drunen gaat uitleggen over de Maastunnelcorridor aan zijn kiezers. En natuurlijk zijn er een aantal dingen waar ik heel erg in geloof.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik probeer even de redenering van mevrouw Bokhove te volgen. U zegt dat u zich kunt voorstellen dat de autopartijen zich kunnen vinden in dit plan, maar niet D66, maar het wordt toch lastig voor de heer Van Drunen om dit coalitieakkoord te verdedigen ten aanzien van de Maastunnel. Is dat uw redenering?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In de verkiezingsprogramma's van de VVD, van Leefbaar Rotterdam, van DENK, stond dat er weer ruim baan voor de auto moest komen, dat er gestopt moest worden met de experimenten. Het is een U-bocht ten opzichte van hun eigen verkiezingsprogramma. Dat vind ik kiezersbedrog. Dat helpt denk ik niet mee aan de geloofwaardigheid naar hun eigen achterban. Ik zou het niet willen uitleggen, maar ik ben er hartstikke blij mee mevrouw Zeegers. Ik zeg ook niet dat u op dit punt uw kiezers voor de gek houdt. U heeft daar mooi op gescoord en ik ben ontzettend blij dat het beleid wordt voortgezet, maar ik zou niet de e-mailbox van Leefbaar Rotterdam nu willen beheren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik ben natuurlijk blij met het compliment van mevrouw Bokhove. Dat vind ik heel fijn en ik weet dat wij, GroenLinks en D66 op dit terrein; klimaat, autoluw et cetera, echt dezelfde agenda voeren. Tegelijkertijd weet mevrouw Bokhove ook dat als je met elkaar in een coalitie zit en je luistert echt, dat het geven en nemen is. Dat je dan punten vindt in ieders verkiezingsprogramma die mensen niet hebben binnengehaald, dat is ook evident. Dat is geen kiezersbedrog.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat is inderdaad de vraag die ik wilde stellen. Klopt het dat – het is nu natuurlijk raadslid Bokhove, en welkom in ons midden, we hebben u erg gemist, maar dat als je in een coalitieonderhandeling niet iets verwezenlijkt wat wel in je verkiezingsprogramma staat, dat het kiezersbedrog is? Want dat is wat u net heeft gezegd. Maar misschien is het een verspreking geweest, maar ik vraag het u nog even ter verduidelijking.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Als je zo hard campagne voert op een aantal onderwerpen waarmee je suggereert dat je dat binnenhaalt, dan is het in ieder geval niet geloofwaardig. Laat ik dat erover zeggen. En wat ik wil weten is ook of het dadelijk geloofwaardig is in de uitvoering en of u daar inderdaad heel hard op gaat doorpakken. Want het is dadelijk wel een belofte aan deze raad die u doet.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik vind dat toch gek. Want wat wij juist in 2018 met zijn tweeën hebben gedaan, is over die schaduw heen gestapt. Heel veel ingeleverd. Volgens mij had GroenLinks toen ook in het programma staan dat de luchthaven dicht moest. Dat hebben we niet gedaan. Volgens mij heeft GroenLinks toen in 2018 in het verkiezingsprogramma gezegd dat er veel meer sociale woningbouw moest komen dan we uiteindelijk gerealiseerd hebben de afgelopen periode. Wij hebben ook allerlei dingen ingeleverd toen. Volgens mij ga je naar elkaar toe. En juist bij uitstek GroenLinks, een partij die de afgelopen vier jaar bestuursverantwoordelijkheid heeft genomen, die dat snapt, die daar ook lof voor verdient, die zou dat moeten begrijpen. Ik vind het toch heel raar dat op het moment dat een partij van maandag op dinsdag in de oppositie belandt, dat er dan opeens heel andere regels zijn, dat als je iets uit je verkiezingsprogramma niet realiseert, het dan opeens kiezersbedrog is en niet geloofwaardig. Laten we elkaar wel gewoon diep in de ogen blijven kijken en het coalitieakkoord, het samenwerken zoals we dat in Nederland gewend zijn, zien voor wat het is, namelijk dat niemand, tenzij je de absolute meerderheid hebt, precies 100% zijn of haar zin krijgt. Ook de VVD niet, ook niet in dit akkoord en ook niet GroenLinks in het vorige akkoord. Dat maakt politieke samenwerking in Nederland juist zo mooi. Dat is de samenwerking die wij ook hebben gehad. Laten we daar alsjeblieft realistisch over blijven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Simons, u kunt verdergaan. Excuses, mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). We waren zo verstandig geweest om niet in ons verkiezingsprogramma in 2018 op te nemen dat de luchthaven zou sluiten, maar wij strijden daar wel voor want het is alleen maar dringender en dringender nodig. Dus wij zijn in dat soort zaken uiterst consequent. Maar waar ik nu om vraag, is dat ik het gekwantificeerd wil hebben. U heeft hier geen heldere doelen aan gehangen. U wilt een autoluwe stad. Betekent dat dat dadelijk 20% daling is van het autoverkeer in de binnenstad? Gaan we dadelijk bijvoorbeeld 2500 autoparkeerplaatsen uit de binnenstad halen? Ik dacht dat er in het D66-verkiezingsprogramma ongeveer 5000 moesten verdwijnen. Ik wil graag heldere doelen. Ik wil het graag kunnen monitoren, want anders blijft het bij loze praatjes.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Het lijkt alsof mevrouw Bokhove nu opeens een probleem met haar geheugen heeft. Ik dacht dat dat toch meer voorbehouden is aan VVD'ers in de regel. Maar blijkbaar is het nu overgeslagen naar GroenLinks. Dat hebben wij vier jaar geleden ook gedaan. Er stond ook geen target over taaltrajecten in het coalitieakkoord. Nee, dat stond in de colleegetargets. We hebben er toen geld voor vrijgemaakt. We hebben ook geen target

gedaan voor vergroening. Die zat in de collegetargets. Het is ook niet heel raar dat je twee maanden met elkaar onderhandelt, politieke verschillen probeert te overbruggen en dat je vervolgens een slag gaat maken in de collegetargets waar de raad inderdaad op kan sturen, want daar heeft mevrouw Bokhove uiteraard gelijk in, dat de raad die mogelijkheden moet hebben, maar dat je niet overal van tevoren targets op hebt in het coalitieakkoord, dat is volstrekt normaal. Sterker nog, dat hebben we in 2018 op precies dezelfde manier gedaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik moet toegeven dat ik een beetje twijfel aan het geheugen van de VVD. We hebben een raamwerk gemaakt waar heel heldere doelstellingen in stonden, onder andere de 19.000 targets stonden daar al in. We wisten toen al dat we het aantal mensen in de bijstand naar 30.000 wilden terugdringen. Die waren er hard in. We hebben er uiteindelijk targets aan verbonden, maar dat was heel erg helder als doelstellingen benoemd in ons raamwerk en daar hebben ook vervolgens partijen in een uitgewerkt coalitieakkoord hun handtekening onder gezet. Dus dat was hartstikke veel concreter dan in deze situatie. Gezien de tijd wil ik eigenlijk wel een beetje doorwerken.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat snap ik, maar ik wil dit punt nog wel even markeren. Dat is dat wij toen een aantal targets erin hebben gezet, zoals die er nu ook staan. Over vergroening, wat overigens in 2018 niet in het akkoord stond. Dat staat nu wel in dit coalitieakkoord, over concreet gesproken. Maar ook over het aantal huizen. Daar maak je duidelijke doelstellingen en targets op. Maar je kunt dat onmogelijk op alles doen. Want anders zouden we laten we zeggen in oktober 2022 pas het coalitieakkoord kunnen presenteren. Daar zou u denk ik ook niet blij mee zijn. Je kunt onmogelijk op alles, zoals dat in 2018 ook het geval was, nu alvast die targets zetten. Dat die targets er komen, dat is één ding dat zeker is. Dat de raad erop kan sturen ook. Maar het is echt een onzinverhaal dat het in 2018, ik was er zelf bij, concreter was dan nu het geval is.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik ga ook verder, want ik wil heel graag dat er targets aan worden gehangen en dat geldt ook voor de armoedebestrijding. Hartstikke mooi dat we dat continueren, maar ook daar is nog geen kwantificering, dat werd net al genoemd. Ik stel voor dat we daar minimaal naar 1 op de 8 kinderen in armoede werken, en ik hoop daar ook op concretere ideeën van de huidige coalitie, omdat daar natuurlijk ook concessies aan gedaan zijn. Om het een binnen te halen moet je een concessie doen. Het is prachtig dat DENK de armoedeportefeuille gaat beheren, maar hebben de jongeren op Zuid ook op DENK gestemd om vervolgens hun eigen kansen te vergroten om er uitgepikt te worden bij het preventief fouilleren? Of om geconfronteerd te worden met nog meer camera's, mosquito's. In het akkoord staat het woord jongeren alleen te lezen in combinatie met overlast. Nou ja, we zien dat we ook nog niet van de Rotterdamwet afkomen op deze manier.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik had deze vraag natuurlijk wel verwacht. Ook wij hebben de afgelopen jaren gezegd dat preventief fouilleren enige aandacht behoeft als instrument en hoe dat ingezet wordt. Het gaat ons dan niet zozeer om het instrument preventief fouilleren, maar het effect van preventief fouilleren ten aanzien van etnisch profileren. Maar als dat probleem ontstaat, daarvan hebben wij ook gezegd dat we dat

expliciet moeten benoemen in het coalitieakkoord. Ik denk dat u het ook met mij eens bent mevrouw Bokhove, dat het heel uniek is, volgens mij is dit het eerste coalitieakkoord in Nederland, waar het woord etnisch profileren genoemd wordt en waar dus aandacht gevraagd wordt dat die kansen voor de jongeren juist benoemd worden, dat ze niet eruit worden gepikt omdat ze een bepaalde kleur hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik wil u feliciteren met € 60 miljoen extra aan repressie, maar een miljoen of 4 aan preventie, als u daar blij mee bent. Waar de coalitie echt niet gaat inleveren, en dat hebben we net gezien, alleen maar mooie praatjes heeft, is op het gebied van klimaat. Daar wordt echt zwaar op gekort ten opzichte van de vorige periode. De vorige periode € 150 miljoen en daar bovenop € 80 miljoen rijksgeuld en inderdaad, u ziet het nog steeds binnen druppelen, dat komt ook vaak vanwege de co-financiering. U maakt eenmalig € 20 miljoen vrij en voor het gemak vergeet u dat u vanaf 2023 nog jaarlijks € 10 miljoen moet vinden om uw programmteam in stand te houden om dat ambitieuze klimaatakkoord ook te continueren. Het revolverende Energietransatiefonds van € 100 miljoen, daar zet u nog maar € 71 miljoen van in en u noemt het gekoppeld aan bedrijven. Er was ook geld om kleinschalige duurzaamheidsleningen voor particulieren, VVE's en verenigingen in te zetten. Waar is dat gebleven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het is een manier van presenteren die ik niet kan onderschrijven. Geld komt niet binnendruppelen. We hebben een kabinet dat volop investeert in klimaat. Dat weten wij. We weten dat er nog heel veel geld voor het klimaat aankomt. Dat zit ook in de plannen. Die worden nog bekendgemaakt. Op dit moment hebben we al een enorme sloot gekregen van het rijk. We hebben gezegd: dan gaan we vanuit onze eigen middelen, u weet, we zitten met een enorm financieel tekort in onze begroting, we willen niet die erfpachtbaten wat u ook aangaf, allemaal in één keer wegzetten als er ook andere middelen zijn. Als het nodig is doen we het. Als het niet nodig is, doen we het niet omdat we een duurzame financiële huishouding willen hebben. Er is ontzettend veel geld voor al die dingen die u noemt en dat fonds van die € 70 miljoen die over is, die zetten we gewoon door, op een manier, met dezelfde kader als dat die er nu zijn. Dat revolverende fonds blijft gewoon bestaan. Daar is nu € 30 miljoen voor uitgezet. Dat revolveert zich nog, maar nu is er nog € 71 miljoen vrij besteedbare ruimte. Dat zet gewoon door. U schudt uw hoofd nee, maar dat is gewoon niet waar. En u gaf nog aan het programmteam. Ja, ik wil toch eventjes wat weerleggen. We moeten geld vinden voor het programmteam. Dat hebben we nu geregeld in deze begroting.

De **VOORZITTER**. We blijven netjes gebruikmaken van het instrument interruptie. U kunt uw verhaal straks allemaal prima in uw eigen termijn vertellen. Maar een interruptie is om kort en bondig een vraag te stellen. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik moet constateren dat juist nu het zo hard nodig is, wij vorige keer veel geld uittrokken, ook € 80 miljoen van het rijk kregen, dat u nu geen extra geld behalve die € 20 miljoen uittrekt. Het andere geld is oud geld dat revolverend is, dus dat kunnen we gewoon meerdere keren inzetten, heel slim. Maar dan moet u zich wel werkelijk rot geschrokken zijn, want ik vind het niet fijn als je pronkt met andermans veren hè, geld van het rijk. Maar dat dan uw eigen coalitiepartners al beginnen oppositie te voeren tegen de windmolens, die we allemaal zo hard nodig hebben om de klimaatveranderingen tegen te gaan. Dat is dan toch werkelijk ondermijnend? Dat u ook op dag één al zegt: ik ga terug naar

de provincie om daar op bij te sturen. En bovendien, in de combinatie met de portefeuille bouwen, behalve op de energietransitie in de bebouwde omgeving, zult u het toch druk genoeg hebben. Je hebt gewoon een voltijds week aan bouwen nodig en dan gaan we het klimaat erbij doen. Ik schrik hiervan. Te weinig geld voor klimaat, te weinig tijd voor klimaat. Uw conservatief rechtse collega's kunnen in hun handen wringen. Maar ik ben een beetje bang dat uw vingers bij uw verkiezingsprogramma in de shredder zijn beland. Ik ga heel snel door, want over wonen hebben we het in de interruptie gehad. Dat wil ik niet herhalen. Maar wat ik erg belangrijk vind, is dat de verschillen op deze manier namelijk niet afnemen in deze stad. Eén Rotterdam, en die verschillende snelheden blijven. Rijke mensen krijgen vanuit het wonen en die hoeven niet extra af te dragen. De woningcorporaties leveren geld in aan de gemeente voor de erfpachtconversie, waar de gemeente dat weer allemaal vrolijk uitgeeft terwijl dat bijvoorbeeld ook bij woningisolatie terecht zou kunnen komen. De verschillen nemen in deze stad niet af. We blijven de stad van de twee snelheden en we zien ook die snelheden hier, dat het stadsbestuur ook niet zo snel mee verandert als de mensen in de stad. Onze stad wordt diverser, ons stadsbestuur wordt minder divers. En ik zou eigenlijk heel graag een stap opzijzetten, eventjes voor een van mijn jongere raadscollega's, die eigenlijk de toekomst representeert.

De **VOORZITTER**. Er is nog een vraag van mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik wil toch even één opmerking maken over wat mevrouw Bokhove zegt over mijn tijdsbesteding. Dat vind ik eigenlijk echt niet kunnen. Ik heb een portefeuille. Daar heb ik mij in verdiept. Hoe ik dat ga doen en waar ik precies de tijd aan ga besteden, dat is echt aan mij. En rekent u mij af op mijn daden, maar aan de voorkant al deze twijfel zaaien, vind ik eigenlijk uw witte jurk onwaardig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Wat ik nu zo bijzonder vind, is dat u dit koppelt aan uw vrouw-zijn. Als iemand anders deze portefeuille had gehad, bouwen, wonen, dan had ik die daar net zo hard op afgerekend. Want klimaat en bouwen en wonen is een veel te grote portefeuille. Dat is ongeveer 1,8 tijd. Nou ja, misschien bent u superwoman, ik had namelijk ook in geen enkele superman geloofd. Ik zou graag het woord willen geven aan mevrouw Morkoç.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is dan aan mij om dat te doen, maar uw verzoek honoreer ik.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Het is haar eerste bijdrage.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Vandaag draag ik de jurk die ik aanhad op de dag van mijn beëdiging. Het was voor mij een ontzettend bijzondere dag. Het is een eer om hier te mogen staan. Het is een eer, zeker voor een kind van twee ouders die gevlucht zijn, zeker als enige student hier, zeker als een jonge vrouw met een triculturele achtergrond. Ik keek en ik kijk ernaar uit om die representatie te zijn voor velen die zich niet herkennen in de Rotterdamse politiek. Deze jurk koos ik met mijn moeder, een vrouw om naar op te kijken. Vrouwen om naar op te kijken zijn overal. Buiten, maar zeker ook hier. Ook binnen de coalitiepartijen zijn er ontzettend sterke vrouwen waarvan ik denk dat ze ontzettend geschikt waren als wethouder. Ze zitten hier gewoon. Er kan niet gezegd worden dat ze niet te vinden waren. Het stelt me teleur dat de stad niet wordt afgespiegeld hier in het college, dat vrouwen niet de mogelijkheid krijgen om te besturen, dat vrouwen wel raadslid mogen zijn, maar geen wethouder. Ik ben echt enorm boos geweest, maar nu ben ik enkel nog teleurgesteld. Ik mis

representatie. Ik en veel anderen die geen man zijn worden nu niet gerepresenteerd. En ik maak mij zorgen over wat dat gaat betekenen voor de stad. Ik maak mij zorgen om de jonge meiden die hier opgroeien. Voelen zij zich gehoord, gezien, gewaardeerd? Ik koos voor een witte jurk in maart, en ik had in maart niet gedacht dat de kleur wit opeens zoveel zou betekenen hier in de raad. De kleur wit staat voor de vrouwenbeweging in de politiek. En ik ben blij als ik zo om me heen kijk, om te zien dat zoveel raadsleden solidair zijn met vrouwen. Om ervoor te zorgen dat vrouwen een eerlijke kans krijgen om het college te betreden en dat er kritisch wordt gekeken naar de diversiteit en de inclusiviteit van het college dienen wij vandaag een motie in. Jullie dragen allemaal wit in solidariteit. Maar wij zijn ook van niet lullen maar poetsen. Dus poets met ons, poets voor ons. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Eén diverse en inclusieve stad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het coalitieakkoord 'Eén stad';

constaterende dat:

- slechts één kandidaat-wethouder vrouwelijk is;
- daartegenover acht kandidaat-wethouders mannelijk zijn;
- 50,73% van de Rotterdamse bevolking uit vrouwen bestaat;
- 10% van het Rotterdamse college uit vrouwen bestaat;
- tot op heden nul vrouwelijke wethouders van bi-culturele achtergrond of non-binaire wethouders in het Rotterdamse bestuur hebben plaatsgenomen;
- de samenstelling van het college van B&W niet representatief is;

overwegende dat:

- representatie essentieel is voor het maken van effectief inclusief beleid;

betreurt dat:

- het nieuw te vormen college niet representatief is;

verzoekt de partijen:

- te garanderen in elke komende wissel de representatie te verbeteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, M.M. Vlasblom, S. Reitema, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, jonge mensen als Mina en Larissa, hier bij ons in het team, hebben nog een hele toekomst voor zich in deze stad. Wij zijn als raad verantwoordelijk voor de volgende generaties. Voor het klimaat, voor hun kansen, dat zij en onze kinderen en kleinkinderen kunnen opgroeien in een gezonde, inclusieve stad. Die geloven niet meer in mooie woordjes en praatjes zonder daden. Wat ik belangrijk vind, deze beoogde coalitie heeft nagelaten in het voortraject de andere partijen serieus te nemen. Uitgesproken goede voornemens om informatie te delen en daadwerkelijk samen met andere partijen de koers van Rotterdam te bepalen, zijn tot nu toe loos. Het is nog niet te

laat, dat kunnen we nog rechtzetten, want we hebben het niet alleen over het overnemen van een enkel idee, een goed idee is een goed idee, of een financiële fopspeen, de Koers van de stad € 1 miljoen. Onze brief met ideeën en het verzoek om daar verder over te spreken is nauwelijks beantwoord. De toezegging om tijdig de financiële onderlegger, de onepagers te verstrekken zijn niet nagekomen. We hebben iedereen in deze raad keihard nodig om het vertrouwen van de Rotterdammers terug te winnen met een gedeelde visie. Door betrouwbaar te zijn in afspraken en met een heldere koers voor de stad. En nogmaals, over dat hele budget gaat de raad. Wij gaan graag nog verder in gesprek. De fractie van GroenLinks zal zich iedere dag vasthoudend en resultaatgericht, zoals u dat van ons gewend bent, inzetten om deze ruk naar rechts en conservatief bij te sturen. Want wij geloven in een echt, groen, duurzaam, eerlijk en inclusief Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Net als vorige week vrijdag bij de presentatie van het coalitieakkoord wil ik voordat ik iets ga zeggen over dat akkoord en de nieuwe coalitie iets zeggen over de vorige. 'Nieuwe energie voor Rotterdam' was op haar manier ook een unieke coalitie, net als deze. Toen voor het eerst met zes partijen. Het heeft in vier jaar tijd ondanks corona ontzettend veel bereikt. Ik ben daar trots op. De VVD is daar trots op. En we zijn de partijen, D66, GroenLinks, PvdA, CDA en ChristenUnie, met wie we vier jaar lang zeer intensief, prettig en productief hebben samengewerkt, ook heel erg dankbaar. Het was een mooie tijd. Maar nu is er een nieuwe coalitie en er is een nieuw coalitieakkoord. Ik heb niet genoeg spreektijd om alle punten op te sommen waar de VVD trots op is dat zij in het coalitieakkoord staan. Maar ik ga één punt noemen, slechts één punt. En tegelijkertijd een enorme opgave. En niet alleen voor coalitiepartijen of alleen voor toekomstige wethouders, maar voor iedereen in deze zaal. Voor alle 45 raadsleden en straks voor alle tien de collegeleden. En dat is om de gemeentelijke overheid en de politiek dichterbij de Rotterdammer te brengen en in dienst van de Rotterdammer te stellen. Geen overdaad aan prachtig opgemaakte beleidsdocumenten en inderdaad visies, maar een ongenadige focus op resultaat. Een overheid die niet blijft hangen in het maken van beleid, maar meer doet. Van de aanpak van discriminatie tot klimaatadaptie en van de aanpak van de drugsmafia tot de aanpak van ja, ook zwervafval. Minder focus op proces, en meer focus op resultaat. Dat als je een wijkhub komt binnenlopen omdat je denkt dat je daar je paspoort kan verlengen, dat een ambtenaar van de gemeente Rotterdam niet simpelweg verwijst naar het volgende loket, maar als hij tijd heeft gewoon even twee minuten met je 14010 belt om een afspraak in te plannen. Zo'n overheid. Zo'n overheid willen we zijn en daar willen we naartoe. Menselijke maat, focus op resultaat. Wethouders die op werkbezoek gaan naar de Tarwewijk, Bloemhof en Carnisse om daar onaangekondigd aan te bellen bij Rotterdammers om met eigen oren en ogen waar te nemen en te merken hoe het beleid dat wij hier op de Coolsingel maken, doorwerkt in de Kruisemuntstraat in Carnisse, de Iependaal in Vreewijk of de Krabbendijkestraat in Pendrecht. En meer dan zesduizend andere straten waar Rotterdammers wonen en leven. Daar gaat het om. Want laten we wel wezen voorzitter, 99,9% van de Rotterdammers heeft geen idee wat een coalitieakkoord is, laat staan wat erin staat. En dat is prima, als we in de praktijk maar snel wat gaan merken van de investeringen, de focus en de ambitie die wij in dit akkoord hebben gelegd. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoor de heer Karremans uit Wassenaar zeggen dat 99% van de Rotterdammers geen idee heeft wat een coalitieakkoord is. Waar haalt u dat vandaan? Vindt u dat niet een beetje minachtend naar de stad die u zelf gaat vertegenwoordigen?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nee, totaal niet voorzitter. Mijn ervaring is dat heel veel Rotterdammers gewoon bezig zijn met hun eigen leven in positieve of in negatieve zin. In sommige wijken echt bezig zijn met overleven en niet bezig zijn met de lokale politiek, in tegenstelling tot wat u misschien denkt. Rotterdammers zijn daarmee bezig en het is niet wat wij vandaag hier bespreken in de raad. Wij wel en dat is prima en dat is ook onze taak. Maar uiteindelijk gaat het om het resultaat wat Rotterdammers merken. Op straat, in hun wijk en in hun stad, van het beleid dat wij maken en niet om het beleid zelf.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, u had net een prachtig verhaal dat de wethouders de wijken in moeten. Wilt u daarmee zeggen dat dat de afgelopen vier jaar dan niet is gebeurd? Bent u zelf niet de wijken ingegaan? U presenteert het nu als iets heel nieuws. U brengt het met veel pathos, maar eigenlijk is het gewoon oude wijn in nog niet eens nieuwe zakken.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik hoorde eigenlijk geen vraag, nou ja, misschien over de vorige periode. Ik denk dat dat beter kan ja, dat denk ik. Dus dat dat niet genoeg is gebeurd ja, dat denk ik echt. Dat geldt niet alleen voor wethouders, maar voor iedereen die gemeentelijk beleid maakt. Ik vind het heel belangrijk dat je als je verantwoordelijkheid draagt voor beleid, dat je met je eigen oren en ogen zelf waarneemt hoe het beleid dat je maakt, uitpakt op straat. Dat vind ik belangrijk. Veel raadsleden doen dat, maar niet iedereen, ook niet alle wethouders.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Het siert de heer Karremans dat hij ook even terugkijkt naar de vorige collegeperiode en daar ook positieve woorden over heeft. Het gevoel is geheel wederzijds, dus ik heb daar ook heel goede herinneringen aan. Maar verder is het best wel een heel herkenbaar VVD-verhaal. Uw partijleider landelijk heeft weleens gezegd: visie is eigenlijk een beetje de olifant in de kamer die het zicht op de werkelijkheid belemmert en u doet uw marketing eigenlijk ook vaak in to do-lijstjes. Daarom heb ik eigenlijk een vraag aan u. U wordt de nieuwe wethouder Mobiliteit, als het dadelijk allemaal goed gaat en daar ga ik van uit. U zegt ergens: we ontwikkelen een effectieve aanpak tegen verkeersaso's. Nu vraag ik me zo af wat u nu de afgelopen vier jaar heeft verhinderd om een effectieve aanpak tegen verkeersaso's te regelen?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, ook al zijn we heel positief over de vorige coalitie, het is natuurlijk niet zo dat Rotterdam af is. Als dat zo zou zijn, zou er zich eigenlijk niemand meer verkiesbaar moeten stellen en zeggen: het is wel goed zo. Maar natuurlijk zijn er continu nieuwe dingen te doen, ook als het gaat om verkeersaso's. Laat ik een voorbeeld noemen dat we de afgelopen vier jaar hebben gedaan. Een van de dingen die ik zelf als raadslid heb ingediend, is een initiatiefvoorstel om maaltijdbezorgers aan te pakken, omdat dat inderdaad in het verkeer voor heel veel onveilige situaties zorgt. Dat hebben we alleen in Feijenoord gedaan. Een van de dingen die we de komende vier jaar willen doen, is dat uitrollen over de stad. Dat moet wat mij betreft onderdeel zijn van zo'n aanpak. En zo zijn er

ontzettend veel meer dingen die je kunt bedenken die je daar zou kunnen doen. Maar het verhaal dat wij geen recht van spreken mogen hebben in een coalitieakkoord of nieuwe plannen omdat we afgelopen vier jaar in een coalitie hebben gezeten, ik denk dat het CDA daar de afgelopen 32 jaar over mee had kunnen praten.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Maar dat heb ik ook helemaal niet gezegd. U legt mij in dat opzicht woorden in de mond. Ik stelde u simpelweg de vraag wat u de afgelopen vier jaar heeft verhinderd om een effectieve aanpak te regelen. Zo heb ik het gelezen, zo lees ik veel zinnen. We gaan voor een effectieve aanpak, dan denk ik: dan was het de afgelopen vier jaar kennelijk niet zo effectief. En met de maatregelen die u noemt ben ik het op zich nog best wel eens, maar heel veel is daar ook handhaving op. En we weten van handhaving, daar kunnen we met zijn allen heel erg om roepen, maar dat gaat vaak over schaarste. Schaarste in de mensen, de handjes, of schaarste in de middelen om die handhaving ook effectief in te zetten. Daarom ben ik zo benieuwd: heeft u nu al ideeën hoe u dan die schaarste gaat oplossen? Want anders hadden we dat de afgelopen vier jaar wel gedaan. Dat is wat ik met de vraag bedoel.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Een mooi voorbeeld dat je kunt noemen is wat we de vorige periode niet hebben gedaan, en mevrouw Zeegers refereerde daar net al even aan, is dat autoluwfonds. Dan heb je eindelijk geld om ook fysieke ingrepen te doen in de weg, om dus ook die verkeersveiligheid te verbeteren. Dat is een heel concreet voorbeeld dat we inderdaad de afgelopen vier jaar niet hadden. Dat is jammer dat we dat niet hadden, dat hebben we nu wel, en daar kunnen we vervolgens mee aan de slag. Dat is allemaal onderdeel van dat verhaal.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dat is een mooie voorzet. Dan wil ik hem graag inkoppen. Kunt u in het coalitieakkoord niet wat stelliger zeggen dat dertig kilometer in de stad dan de norm zou moeten zijn? U zegt daar iets over, maar u zegt daarbij ook, en zo zijn veel zinnen in het coalitieakkoord, ja, daar waar dat effectief en handig is, dergelijke woorden. Terwijl als je volgens mij een norm stelt, we zijn erg van de normen ook bij mijn partij, en u misschien ook wel. Als je een norm stelt, dan zeg je: nee, dit is onze basis. Alles is dertig, daar hebben we geld voor nodig en dat kunt u met dat autoluwfonds dan inrichten. Dus ik ben even benieuwd, want het einde van die zin geeft weer allerlei mogelijkheden om af te wijken en dan uiteindelijk maar twee straten gedaan te hebben. Heeft u bijvoorbeeld een target in uw hoofd hoeveel straten in de stad u dan dertig kilometer per uur wil maken?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, het gaat veel over targets, en dat spreekt me wel aan hoor, dus dat we meer op KPI's gaan sturen en op targets, dat vind ik hartstikke goed. Daarvan heb ik net gezegd dat we ook gewoon tijd nodig hebben om die slag te maken naar bepaalde targets. Dat die er komen is duidelijk, maar ik ga nu niet uit de losse pols een aantal straten noemen die autoluw zouden moeten worden. Daar moet je verstandig naar kijken, ook met het beschikbare budget dat we daarvoor hebben. Maar het is ook simpelweg, een stad besturen, het is geen SimCity. Dus ook als je zegt, laten we overal dertig kilometer per uur doen, het kan niet zo simpel. Je hebt ook te maken met hulpdiensten, met

doorgaande wegen, met uitwijkroutes, met de RET die in de problemen komt met de dienstregeling als je de hele stad dertig kilometer per uur doet. Daar moet je zorgvuldig naar kijken. Volgens mij staat dat er heel goed in. Dertig kilometer, daar waar mogelijk binnen de bebouwde kom. Maar om er dan politiek gezien makkelijker van af te komen om te zeggen: we maken de norm dertig kilometer per uur, daar zijn we niet van.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Volgens mij is het idee van een norm nu juist dat je zegt: hier leg ik de lat. Dat is nog niet eens een target, maar het is de norm, het is de basis. Het is waarvan je uitgaat. En door juist die toevoeging aan die zin krijg ik dan weer het gevoel, u gaat zich er aan alle kanten weer uit bewegen straks. Dat hoop ik dan niet. Laat het dan een oproep en een hoop en een wens zijn die ik uitspreek. Zeg dan ook gewoon: dertig kilometer per uur is in deze stad de norm. Natuurlijk hebben we niet morgen al die wegen zo ingericht, maar het is voor ons de norm. Punt. Dan hoeft er niet een komma te staan, daar waar dat handig is. U kunt daar stilliger in zijn en dat is wat ik hoop van een college dat heel veel ambities heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Volgens mij zitten we nu in een semantische discussie. Laten we gewoon kijken, en dat is ook wat mevrouw Zeegers overigens naar mijn mening heel terecht zei, reken ons af op het resultaat. En nu niet op een bepaalde semantische discussie over hoe je iets wel of niet moet opschrijven. Ik denk dat dat een meer relevante discussie is dan die we nu hebben. Het is duidelijk hoe de heer Segers-Hoogendoorn erin staat. We gaan ermee aan de slag en u zult zien wat eruit gaat komen en het is uw goed recht en uw plicht denk ik ook om ons daar kritisch op te volgen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Volgens mij was u klaar, hè? De heer Engberts, of de heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter dank u wel. De Partij van de Arbeid is altijd een positieve en een constructieve partij geweest. Dat zit in het DNA van de sociaaldemocratie. We zijn altijd hoopvol en we geloven dat een betere toekomst altijd mogelijk is. En de afgelopen vier jaar hebben we op basis van deze normen ook gewerkt aan een mooiere stad en ook de komende vier jaar zullen we, weliswaar vanuit de oppositie, dat op dezelfde manier blijven doen. Ik wil dan ook beginnen met de felicitaties te geven aan de vier onderhandelende partijen met hun resultaat. Het is een stevig boekwerk geworden. Het is mooi dat de partijen met elkaar een overeenkomst hebben kunnen sluiten. Voor ik op de inhoud inga, wil ik toch nog iets anders kwijt, namelijk de samenstelling van het nieuwe college. De PvdA had zich oprecht van tevoren voorgenomen om niet zo kinderachtig te zijn als vier jaar geleden, waarin een bepaalde partij bij de benoeming van het nieuwe college wegliep en wegbleef. Dat was voordat de namen bekend werden. Ik ga nu niet weglopen. Wij zullen nog steeds in deze raadzaal ons werk blijven doen. Maar de voordracht van deze vier partijen maakt het voor de PvdA wel heel moeilijk om zomaar voor te stemmen. Anno 2022 een stadsbestuur hebben, een stadsbestuur kiezen met maar één vrouw, is, zoals mevrouw Nunnely van D66 het zei, echt een shame. Echt een shame. Wat voor voorbeeld geven we nu aan al die jonge meiden die geloven dat zij ook net zoveel kunnen, en terecht net zoveel kunnen als alle mannen? Die kijken dan naar zo'n stadsbestuur en zien maar één vrouw ertussen. De D66-fractie gebruikte terecht stevige woorden. Maar niet alleen in de politiek heeft het consternatie opgeleverd. Als je gewoon de kranten openslaat, diverse columnisten en journalisten spreken er schande van. Wessel Penning van het AD: 'Dit kan echt niet meer,

nergens, maar vooral niet hier.' Ik zal Carrie hier maar niet citeren, want die is wat grover in de mond dan ik gebruikelijk ben, dus die citaten laat ik maar even achterwege. Maar Sheila Kamerman van NRC zucht: 'De mannen moeten het weer opknappen. Misschien naïef om anders te verwachten van een rechts-conservatieve coalitie, maar het is nu 2022.' Eeva Liukku van Vers Beton: 'Je kan je afvragen waarom binnen de coalitie niemand met de vuist op tafel heeft geslagen en heeft gezegd: het is 2022. Met deze wethoudersploeg kunnen we niet aan komen zetten.' RTV Rijnmond ging langs verschillende Rotterdammers. Negen van de tien zeiden meteen: dit is niet oké. Er was slechts één jonge man die wat minder moeite had. En pas toen hem de vraag werd gesteld, zei hij: ja, inderdaad. Eigenlijk wel raar dat er maar één vrouw tussen zit. Voorzitter, de kracht van een goed stadsbestuur is niet alleen maar negen bekwame eenlingen benoemen, maar dat is ook de samenstelling van het team. En de coalitie geeft hier zelf nota bene notie aan in het coalitieakkoord. Ze schrijven zelf, en ik citeer: 'Het gehele ambtelijke apparaat moet een betere afspiegeling vormen van de gehele samenleving, omdat daarmee de kwaliteit van het gemeentelijk apparaat beter wordt.' En wat doen ze zelf? Acht mannen voordragen en maar één vrouw. En dat is heel teleurstellend, zeker ook omdat mevrouw Zeegers en de heer Achbar, de onderhandelaars waren en nota bene zelf met zijn tweeën niet zo lang geleden een initiatiefvoorstel hebben ingediend met meedraaien aan de top, getiteld: 'Tijd voor de volgende tik op het glazen plafond'. Een initiatiefvoorstel van deze twee mensen die aan de onderhandelingstafel hebben gezeten nota bene. En hierin schrijven ze zelf letterlijk: 'We konden niemand vinden, kan nu niet meer als excuus dienen.' Dat mag geen smoesje meer zijn. En wat lees ik in de kranten? 'We konden niemand vinden, sorry. Dit is de voordracht. ' De vraag is dan ook hoe deze twee personen naar hun eigen initiatiefvoorstel kijken en naar de teksten die daarin gebezigd zijn? Voorzitter, de laatste vraag die ik hierover heb is ook aan de fractie van D66. U hoort aan mij dat ik het echt een schande vind. Zoals ook mevrouw Nunnely zei, het is een schande, a shame. Ik zeg het maar gewoon in het Nederlands hè, want dat moet van deze coalitie, Nederlands praten. Maar wat betekent dat vandaag? Wat betekent dat vandaag als het een schande is? Gaat u deze schandelijke vertoning dan nog steeds steunen vanuit de coalitiedruk? Ik hoop van harte en daarom maak ik hier zoveel tijd voor, dat de echte coalitie nog bij zinnen komt. Want de benoeming is nog niet gebeurd. Die moet nog komen. Ik hoop dat u bij zinnen komt want het is nog niet te laat. Er zijn genoeg geschikte vrouwen in deze stad. Meer dan genoeg. En als u ze niet kunt vinden, wij hebben er nog een paar in de aanbieding. Voorzitter, nu naar de inhoud. Ik heb al mijn complimenten gegeven over het succesvol afronden van de coalitieonderhandelingen. Voor partijen die elkaar de afgelopen jaren fors de maat hebben genomen, de een noemde de ander xenofob, de ander riep dat de andere partij ze voortdurend uitmaakte voor zondebok, de andere noemde de ander weer weggijkers of ze keken alleen maar richting Ankara in ieder geval. Deugmenschen, verkiezingsprogramma's die door de shredder moesten. Desondanks is het gelukt om eruit te komen. Het is alleen jammer dat als je het akkoord leest, die inhoudelijke brug tussen die verschillende achterbannen nauwelijks echt geslagen wordt. Zoals ook een andere columnist zei: het woord islam komt bijvoorbeeld nul keer voor. Ze gaan over heel veel heikele kwesties met een boog heen, in plaats van de brug te slaan. Hetzelfde zien we over het roze akkoord, het stembusakkoord. En de grote vraag die heel veel Rotterdammers natuurlijk hebben en die ook de PvdA heeft, wat is nu de positie van de nieuwe coalitie hierin precies? Mevrouw Hoogwerf, ze is nu niet aanwezig, heeft zich meerdere keren heel duidelijk uitgesproken tegen islamitisch onderwijs. Het zou allemaal moeten sluiten. Wat is de positie van het college hierin? Mogen er wel moslimscholen worden opgericht of niet? Ik kan het in het akkoord niet vinden want het wordt gewoon niet benoemd. Het woord komt nul keer voor. Er staan overigens ook heel veel punten in, echt heel veel, die de PvdA van harte steunt. We zijn heel blij met de continuering van de gelden voor taal. Want het is een groot probleem dat heel veel Rotterdammers nog steeds niet of niet voldoende de taal beheersen. We zijn heel blij dat het gratis ov voor kinderen wordt gecontinueerd. En we zijn heel blij met de gelden

die voor armoede worden gecontinueerd plus daarbovenop ook nog eens, en dat is een compliment, € 20 miljoen extra.

De **VOORZITTER**. Over het vorige nog mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, jammer dat mijn interruptie nu net in het complimentenhoekje valt, maar dan kunt u dat zo meteen herhalen. Anders raken we de draad kwijt. Het leek me toch even goed om terug te gaan op wat u eerder zei. U gaf aan dat het onduidelijk is waar nu die verbinding zit tussen die vier partijen. Ik denk dat dat heel duidelijk is, dus dan lijkt het me goed dat ik dat nog een keer herhaal. Dat zit erin juist in die 'pragmatische, elkaar vinden in de samenleving-aanpak' die kloof tussen overheid en burger, er zijn voor de mensen voor wie de overheid een te grote afstand heeft, juist die slag te slaan. Daar vinden we elkaar ook heel erg in. Het zit in de pragmatiek van het dagelijks leven waarin je iemand kunt helpen. Met visie, want dat vind ik wel degelijk, met visie van waar je naartoe gaat, naar klimaatbestendig en kansengelijkheid. Maar daarin, juist in het dagelijks leven vinden we elkaar. En niet alleen dat, als het gaat om normatiek hebben we heel duidelijk staan: de kaders van de rechtstaat zijn hierin leidend. U begint over moslimscholen, die term is onbekend. Dat zouden wij in de coalitie nooit zo zeggen. Maar ook daar geldt: we hebben een rechtstaat, daarin zijn kaders en die hanteren we en dat is wat ons bindt.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dat is natuurlijk een heel open deur als je met heel mooie woorden in een coalitieakkoord schrijft, we respecteren de rechtstaat. Ja natuurlijk respecteer je de rechtstaat. Je kunt toch nooit opschrijven dat we de rechtstaat niet gaan respecteren. Wie kan nu bedenken dat je dat niet zou kunnen doen? Dat is toch heel logisch? Dat is een open deur.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dat zegt u nu wel, maar in het vorige coalitieakkoord hadden we dat ook gezegd, heel goed, want wij zijn echt hoeders van de rechtstaat als D66. Maar tegelijkertijd, waarom ik het hier noem, is omdat juist het oprichten van scholen iets is wat gewoon grondwettelijk geborgd is. Dus dat is voor de rest helemaal geen vraag wat we daarvan vinden.

De heer **MOTI** (pvda). Maar dat is dan heel fijn om te constateren dat Leefbaar Rotterdam niet meer zal protesteren bij de oprichting van islamitische scholen en dat de woorden van mevrouw Hoogwerf niet meer gelden voor deze fractie. Daar ben ik in ieder geval heel blij mee. Ik word daar wel heel opgelucht van. Ik was in de complimentenronde, dus ik ga maar even door, dat is een opluchting. Voorzitter, ik had het over die € 20 miljoen extra, bovenop het continueren van het budget. Nogmaals, helemaal top, want wat ons betreft kan de kansengelijkheid in deze stad niet hard genoeg bestreden worden. We zien ook, als je het akkoord ziet dat in de paragrafen als het gaat om taal of schulden of armoede, er ook veel ideeën staan die wethouder Grauss en wethouder Bokhove ook al in gang hebben gezet en die worden gecontinueerd. Ik denk dat dat verstandig is en wij steunden ook dat beleid. Tegelijkertijd hebben wij wel vragen over wat nu de echte ambitie is. Ik heb er net in een interruptie al iets over gezegd. Ik kon dat niet in het coalitieakkoord vinden maar wel in een tweet van D66. En ik zou graag die ambitie met elkaar willen vastleggen. Die ambitie kan wat mij betreft niet hoog genoeg zijn om te streven naar minder kinderarmoede, dus een halvering. De heer Grauss had het al teruggebracht naar 1 op 6, een halvering betekent naar 1 op 12. Kunnen wij dat dan zo meteen terugzien in die kaderbrief die ons is toegezegd, dat

dit college zich gaat inspannen om de kinderarmoede terug te dringen van 1 op 6 naar 1 op 12? Een halvering van nu, en dat daar ook de middelen voor worden gebruikt. Voorzitter, zoals u weet heeft de PvdA zelf ook altijd goede voorstellen als het gaat om het bestrijden van kansenongelijkheid. Dus wij zullen zelf bij dat kaderbriefdebat dan ook met voorstellen komen hoe we schulden nog beter kunnen wegnemen, bijvoorbeeld het opkopen van schulden voor jongeren te vergroten in deze stad, hoe we bepaalde armoederegelingen kunnen verruimen en hoe we lonen kunnen verhogen. We zullen bijvoorbeeld een voorstel doen waarbij het minimumloon van € 14,00 verplicht wordt gesteld bij gemeentelijke opdrachten, iets wat overigens ook door meerdere partijen is toegezegd in de verkiezingstijd. Voorzitter, ik wil het toch ook nog hebben over zorg. Want er wordt wel heel hard bezuinigd op de zorg. € 210 miljoen is er ingeruimd om maatregelen te nemen om geld te besparen. € 210 miljoen, en dat is heel veel geld, heel veel geld. Als je het coalitieakkoord leest, zie je eigenlijk nergens terug waar dat gaat landen. Ik heb niets kunnen vinden wat leidt tot een besparing van € 210 miljoen. Als je daar zelf over nadenkt kan dat maar twee dingen betekenen. Er zijn maar twee kanten. Of de gemeente gaat bij wijze van spreken al haar vraagwijzers sluiten, dat wat wij als gemeente zelf uitgeven aan zorg. Maar volgens mij kan dat niet de bedoeling zijn want we willen juist laagdrempelig zijn, bereikbaar zijn, zoals deze coalitie zegt. Of je gaat het bij de zorgleveranciers leggen. De rechter heeft onlangs een uitspraak gedaan over de prijs. Daar kun je niet meer aan tornen, die is gewoon vastgelegd. En als de P is vastgelegd, dan kun je alleen maar in de Q, de omvang bezuinigen. En € 210 miljoen is ongeveer 4 miljoen zorguren in vier jaar tijd. 1 miljoen zorguren per jaar minder. 1 miljoen zorguren. Weet je ten koste van wie dat gaat? Dat gaat ten koste van ouderen. Maar in het coalitieakkoord is juist gezegd: we hebben een groot hart voor ouderen, dat staat er letterlijk in. Maar ik maak me grote zorgen waar die 1 miljoen minder zorguren gaan landen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). En dan kan wel lovend worden gedaan dat er zorgrestaurants worden geopend, maar dan is de vraag: hoeveel zorgrestaurants ga je dan openen voor € 200.000,00, terwijl je tegelijkertijd € 200 miljoen bezuinigt op zorg?

De **VOORZITTER**. Ik wil u vragen af te ronden.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik moet inderdaad afronden. Als u me permitteert wil ik nog twee zinnen zeggen over wonen, want dat is een belangrijk heikel punt. Ik heb al eerder gezegd en dat is niet nieuw, dat ik de ambitie op de aantallen te laag vind. Juist in de woningnood moeten we ervoor zorgen dat we meer woningen gaan bouwen. Daar gaan we met elkaar verder over praten. Wat ik mis in het akkoord is ook manieren waarop dat kan. Bijvoorbeeld tijdelijke woningbouw. Dat is een manier waarop je snel meer woningen kunt bouwen die ook broodnodig zijn. Bij de komende kaderbrief zullen wij daar ook voorstellen over doen en daar zouden we graag met de coalitie nog verder over willen praten hoe we alsnog die ambitie naar boven kunnen bijstellen om een groot probleem in deze stad te verbeteren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans, u kunt de heer Moti een vraag stellen maar er komt geen antwoord.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nee, dat is precies de bedoeling. Nee, ik was benieuwd, hij kan knikken hoor. Ik ken hem goed en hij leest veel en dat weet ik ook. Daar heb ik groot respect voor. Maar ook de kranten, columnisten. Toevallig, maar dat zal net toevallig zijn geweest dat hij de positieve columns net niet gelezen heeft. Dat kan gebeuren natuurlijk. Die zal ik nog even naar hem opsturen. Maar over die woningnood, want daar wordt in een

artikel van het AD vanochtend ook een quote van de heer Moti opgeschreven. Een gebrek aan ambitie, zei Richard Moti. En de volgende zin is: maar zo gek is die bijgestelde ambitie niet, zegt Peter Boelhouwer, hoogleraar Woningmarktbeleid aan de TU Delft. De bouwprijzen zijn op dit moment zo hoog, dat deze aantallen al een flinke ambitie zijn voor de nieuwe wethouder Chantal Zeegers. Heeft u dat ook gelezen? Vraag ik via de voorzitter aan de heer Moti. En hij kan knikken, want hij heeft natuurlijk geen spreektijd meer.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti, nu wel echt twee zinnen.

De heer **MOTI** (pvda). Als u mij nog even twee minuten permitteert voorzitter, om hier op in te gaan. Nee hoor, twee zinnen is genoeg. Die heb ik zeker gelezen, Peter Boelhouwer. Wat me overigens goed opviel, ik lees geen echte achtergrond erachter. Maar u weet toch ook mijnheer Karremans dat de vorige bouwwohhouder, de heer Kurvers vorig jaar meer dan 4500 woningen heeft gebouwd, ruim 4700 woningen. Excuus dat ik niet de laatste twee getallen weet. Maar meer dan 4700. Daarbij heeft hij gezegd, bij de begroting ook, dat als alles goed gaat je dit jaar misschien wel bijna 8000 woningen zou kunnen bouwen. Zoveel planvoorraad is er op dit moment, zoveel is er in gang gezet. En dat is nog exclusief de tijdelijke woningen. Dan is het toch raar om nu meteen, en ik heb daar echt nog geen onderbouwing bij gehoord, anders dan dat ene zinnetje van Peter Boelhouwer, om meteen die ambitie zo naar beneden bij te stellen. Een planvoorraad van 42000 woningen de komende acht jaar. Dan moet het toch wel mogelijk zijn dat we meer woningen gaan bouwen dan die schamele 3500, 4000 inclusief studentenkamers overigens.

De **VOORZITTER**. Nee, het spijt me, dit is echt... (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat mag u doen, maar de heer Moti is nu echt wel klaar.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik wilde een vraag stellen aan de heer Simons over wat de heer Moti net zei. Want is het niet zo, mijnheer Simons, dat dit vorige college iets meer dan 15.000 woningen heeft gebouwd en de ambitie is nu al hoger. Ondanks dat je te maken krijgt met een crisis. Het gaat richting 16.000, dus dat is de ambitie. De planvoorraad is ook onzeker hè, dat staat niet allemaal vast. Je hebt te maken met stijgende kosten. Zelfs een hoogleraar TU Delft zegt dat het een gezonde ambitie is. Dan ken ik de PvdA natuurlijk, zeg ik tegen de heer Simons voorzitter, rupsje-nooit-genoen, het is nooit genoeg. Maar laten we met elkaar de schouders zetten onder realistische ambities, zeg ik dan tegen de heer Simons. Nietwaar?

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Nee, mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben het helemaal met u eens mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. Nee, mijnheer Moti, wij zijn de komende vier jaar nog niet uitgesproken in deze raad.

De heer **MOTI** (pvda). Dat snap ik voorzitter, dat snap ik.

De **VOORZITTER**. We zullen echt heel veel debatteren, maar ik heb u al minutenlang ruimte geboden en ik wens mij daar nu aan te houden, want anders gaan we echt glijden. Nee, dit was het mijnheer Moti, het spijt me zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Niet naar de heer Moti, maar er is wel iets neergelegd door de heer Moti waar ik toch wel heel graag de reactie van fractievoorzitters op zou willen hebben, namelijk die grote bezuiniging op de zorg. Dat is nogal wat. Hij legt het hier neer en we zijn hier met elkaar in debat. Het zou toch wel goed zijn als degenen wiens naam onder het coalitieakkoord staan, iets kunnen zeggen over welke gedachten er zijn bij die hele grote bezuiniging op de zorg en wat dat voor de stad gaat betekenen. Ik denk toch dat we dat mogen weten voorzitter.

De **VOORZITTER**. Voelt iemand zich aangesproken? De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Als ik het goed heb zit de ChristenUnie toch in de regering? Dat klopt toch? Ja. Van die regering krijgen we dus gewoon heel veel taken en veel te weinig geld. Dat is natuurlijk een groot probleem. Er zijn meerdere grote problemen op dit dossier, bijvoorbeeld dat je kunt constateren dat in 1997 er 1 op de 27 kinderen van jeugdzorg gebruikmaakte, en nu 1 op de 7. Zijn die kinderen dan allemaal zo veel ongezonder geworden of is het systeem zo ingericht dat aanbod vraag creëert of andersom? Moeten we daar niet op insteken? Maar het is gewoon heel simpel. Wij hebben natuurlijk hier heel lang mee geworsteld. En dat we die bezuinigingen ook nog moeten uitwerken voor een groot deel net als andere punten, daar hebben we natuurlijk al over gediscussieerd. We hopen natuurlijk nog een beetje, maar daar kunt u ons misschien bij helpen. Want volgens mij hebben we van de ChristenUnie toch ook een wethouder Armoede. Nou ja, ook allemaal mensen met een groot sociaal hart hè, daarom zitten jullie ook in de regering, dat je zorgt dat de gemeente gewoon voldoende geld krijgt voor de taken die het rijk hier belegt. Want dan hoeven wij niet te bezuinigen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik stel een vraag omdat ik denk dat de stad hier ook echt in geïnteresseerd is, en dan krijg ik een jij-bak terug. Sorry, dit is volgens mij niet de manier waarop we met elkaar in gesprek zijn mijnheer Simons. Ik stel een vraag, geef ons nu iets van inzicht in welke gedachten u heeft gehad bij die onderhandelingen. Waar moeten we aan denken? Er wordt ook geen onderscheid gemaakt tussen bijvoorbeeld jeugdzorg of volwassenzorg, ik noem maar wat. Je zou daar misschien zelfs de maatschappelijke opvang of andere vormen van zorg ook nog wel bij kunnen verzinnen. WMO, waar haalt u het vandaan. Iets daarvan, een richting in ieder geval waarin we kunnen denken, zodat we ons ook kunnen voorbereiden op de debatten die we met de wethouders gaan voeren. Dat is mijn vraag. Kunt u daar iets over zeggen? En dan niet de jij-bak terug van Den Haag. Nou ja, ik hoop dat mevrouw Zeegers een betere poging doet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, dat hoop ik inderdaad. Toen wij begonnen met de onderhandelingen werden wij natuurlijk geconfronteerd met een enorm tekort op de zorg. Dus het is niet zo dat wij per definitie willen bezuinigen op de zorg. Dat is niet zo. Er is gewoon een gigantisch tekort van ongeveer € 200 miljoen. Niet per jaar, dan doe ik een wat grove schatting. Maar het is gigantisch. Dan kun je zeggen, oké, we doen helemaal niks meer aan cultuur, we doen helemaal niks meer aan onderwijs. Nee, dat gaan we niet doen. We moesten dus kijken hoe we de zorg goedkoper kunnen maken. Die agenda's worden

uitgewerkt nu, dat zijn vooral programma's die te maken hebben met hoe we de zaken organiseren. Waar kunnen we dubbelingen eruit halen in de manier waarop we de zorg organiseren, zodat je de kwaliteit van de zorg, de hoeveelheid zorg nog zoveel mogelijk overeind kunt houden, maar het wel efficiënter en effectiever inricht. Dat is de eerste agenda die we hebben. De tweede agenda is dat er mogelijk eigen bijdrage kan worden geheven. Het staat ook in ons akkoord dat we daar ook mee aan de slag willen, dat we ook willen kijken of we indicaties die nu dubbel worden gesteld kunnen vereenvoudigen. Dat zijn een aantal maatregelen waarmee je zegt dat je eigenlijk de overhead vermindert, zodat de zorg zoveel mogelijk ook in kwaliteit overeind blijft. Maar ik denk dat je ook wel realistisch moet zijn. De vraag is of de cliënt er niets van gaat merken. Maar we weten nu onvoldoende hoe dat uitpakt, want we zitten midden in die transitie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, u kunt gelijk doorstarten want u bent nu aan het woord.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ook D66 staat hier met trots naar dit coalitieakkoord te kijken. Maar voordat ik daar grofweg op inga, of in grote lijnen op inga, wil ik even twee bedankjes uitspreken. Het eerste bedankje, en dat vond ik eigenlijk ook wel mooi hoe de heer Karremans dat zei. We hebben natuurlijk ook deel uitgemaakt van de vorige coalitie, die net is gedechargeerd. Wij kijken met heel veel plezier terug naar de samenwerking met die partijen en de doorbraken die we daar in gang hebben gezet, de resultaten die we daar hebben bereikt in een ongelooflijk ingewikkelde periode van corona en lockdowns en hoe snel dit college destijds de krachten heeft bijgezet, initiatieven heeft ontplooid om de Rotterdammer er zo min mogelijk onder te laten lijden. Dat vind ik nog steeds een heel groot compliment waard en ik vind het eervol dat wij als D66 daarvan deel hebben kunnen uitmaken. Wij hopen eigenlijk ook met diezelfde energie de volgende coalitie in te gaan. Het tweede bedankje dat ik wil doen is ook kijkend naar hoe dit proces tot stand is gekomen met het coalitieakkoord en met de mensen die hier achter mij zitten, die daar ongelooflijk veel werk in hebben gestoken. En er zitten natuurlijk ook heel veel mensen achter hen die wij niet allemaal zien, maar die er keihard aan gewerkt hebben, met name ambtenaren, die noemen we hier nooit met naam, dus die zal ik dan niet met naam noemen, maar ook de formateur Wouter Koolmees heeft ons ongelooflijk goed door deze tijd heen geloodst, waardoor we toch met elkaar wat wij vinden een mooi akkoord hebben kunnen sluiten. Goed, dat was een daverend applaus. Daar moeten jullie het maar even mee doen. Kijkend naar deze coalitie, ik heb het gisteren of eergisteren bij de hoorzitting gezegd, voor D66 was het niet de meest logische stap om met de partijen Leefbaar Rotterdam, DENK en VVD in zee te gaan, juist vanwege ook, met name op klimaat en de auto de echt andere plannen dan die wij hebben. Tegelijkertijd hebben we gemerkt en gezien dat de verkiezingen natuurlijk zodanig waren, een laag opkomstpercentage en juist in die wijken waarin dat laag was, dat dat de wijken zijn waar wel op Leefbaar Rotterdam en op DENK wordt gestemd en dat het dus ook belangrijk is, wil je die Rotterdammer echt aan de bestuurstafel krijgen, dat juist de samenwerking met die partijen heel erg belangrijk is om die brug te slaan. En uiteindelijk is D66 een democratenpartij en is democratie voor ons ontzettend belangrijk, ook een randvoorwaarde voor een saamhorig en veilig bestaan, ook in onze stad, zodat de burgers, de Rotterdammers zich goed gehoord voelen. Voor ons was dat dus ook zo belangrijk dat wij met vertrouwen de onderhandelingen zijn ingegaan. En dat we ook merkten tijdens die onderhandelingen dat je door het gesprek met elkaar ook die verbinding vindt die we in die Rotterdamse samenleving ook willen zien tussen al die verschillende groepen, hoe komen we dichtert tot elkaar. Want als je verder wilt, als je klimaat echt wilt aanpakken, als je kansengelijkheid echt wilt aanpakken, dan moet je dat met al die verschillende Rotterdammers doen. Daarom is het belangrijk dat we met elkaar aan tafel zitten en daarom

is het belangrijk dat je met elkaar die verbinding legt. En dat luisteren, dat hebben we dus ook goed kunnen doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel. Mijn laatste seconde. Die ambities zijn hoog en dat geloof ik ook echt oprecht van u. Maar kunt u dan beschrijven of het niet ongelooflijk teleurstellend was dat de windmolenplannen, waar in het coalitieakkoord staat dat staand beleid gewoon doorgaat. Waar afspraken over zijn gemaakt, gaat gewoon door. Dat er drie partijen de windmolens bij Pernis, bij het Vaanplein willen herzien, terwijl we die opbrengsten zo ontzettend hard nodig hebben om die energietransitie in gang te zetten. Wat doet dat dan met u? U spreekt uw vertrouwen uit in die partijen en dezelfde dag nog, voordat u dadelijk kunt aantreden, worden de eerste windmolens al ontmanteld. Dat is ook het verhaal dat we altijd van Leefbaar Rotterdam hoorden.

De **VOORZITTER**. Dat zijn ook inderdaad de laatste seconden in dit debat. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). We hebben in het coalitieakkoord staan dat we bestaande afspraken handhaven en dat nog wel een gesprek met de provincie wordt ingepland om te kijken of er alternatieven zijn, of we het op een andere manier kunnen oplossen. Dat is een afspraak die wij inderdaad met elkaar hebben gemaakt. Dat ga ik ook doen, maar wij houden ons aan de afspraken. Het aantal megawatt dat wij moeten opwekken in stad en haven, de haven daar gaan we dan niet over, maar die afspraken die we hebben gemaakt, daar houden we ons aan. Ik ga met volle overtuiging naar de provincie om te kijken of we het nog op een andere manier kunnen regelen, maar mocht dat niet zo zijn, dan moeten we op dit pad verdergaan. Dus dat is het antwoord op uw vraag. Dat hebben we afgesproken in de coalitie. Het is in een coalitie geven en nemen. Leefbaar Rotterdam heeft zich ontzettend druk gemaakt tegen de komst van de windmolens op die plekken. Ik heb de handreiking gedaan dat ik nog een poging wil doen. Dat zal ik ook serieus doen, maar ik heb ook gezegd, dat ik dat gelijk bij aantreden als eerste ga doen, want ik wil zo min mogelijk vertraging. Als het ergens anders kan, prima, dan gaan we dat doen. Maar als het niet zo is, dan moet er ook snel helderheid zijn. Dus dat is mijn antwoord daarop. Goed, ik eindigde met luisteren en dat hebben we dus gedaan en dit is eigenlijk een voorbeeld van hoe je dus luistert en ook over dit soort moeilijke thema's de brug probeert te slaan, kijken wat er nodig is en wat er mogelijk is. Maar we kijken ook naar onze ambities. Voor D66 is het ontzettend belangrijk dat je met het oog op de toekomst kijkt wat je hier en nu kunt doen. Daarom zijn die investeringen in klimaat zo ontzettend belangrijk wat ons betreft. Ik heb ook in de tussentijd even uit zitten rekenen, omdat die jij-bak de hele tijd boven de markt bleef hangen, dat wij minder geld aan klimaat zouden uittrekken. Ik heb nu toch echt een rekensommetje waaruit blijkt dat dat niet klopt. Het vorige college deed het echt fantastisch op het klimaat, dus daar niks kwaads over. Dat besteedde € 40 miljoen per jaar aan programmakosten, afdeling et cetera en € 70 miljoen is er vrijgemaakt voor het revolving energietransitiebudget. Nee, ik haal het nu door elkaar, maar bij elkaar € 110 miljoen, waarvan wij nu een deel in de organisatie hebben belegd en zelf nog € 100 miljoen uittrekken. Als je die sommen bij elkaar telt, dan is er of evenveel of wij doen iets meer. Ik wil daar voor de rest ook geen wedstrijdje van maken. Ik zie ook allemaal schuddende hoofden. Ik stel voor dat we dat nog eens een keer objectief gaan laten uitzoeken. Dat vind ik helemaal prima, maar ik heb echt het idee – ik kan geen toezeggingen doen, dat is een beetje jammer, maar goed, ik wil graag met jullie aan tafel en deze puzzel maken, want ik heb de volste overtuiging dat wij met dezelfde ambitie en misschien nog wel een tandje erbij ook deze mooie resultaten gaan neerzetten.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik heb toch een vraag over klimaat. U had tijdens de verkiezingen gezegd, de VVD vind ik op klimaatgebied helemaal niks. Kunt u aangeven wat er dan veranderd is bij de VVD? U zei ook: een coalitie met twee rechtse partijen, alleen als zij het licht zien en hun programma's door de shredder gooien. Kunt u daarop reflecteren? Hebben Leefbaar Rotterdam en de VVD het licht gezien?

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken niet buiten de microfoon te spreken? Dat is storend voor de vergadering.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou ja, ik mocht het zeggen hè dat jullie je programma's in de shredder hebben gegooid, maar alleen het klimaat hoofdstuk hebben ze in de shredder gedaan. Maar dat is ook wat ik had gevraagd eigenlijk. Nee, zonder dollen. Wij hebben moeten inleveren op thema's en dat heeft voor iedereen zo gegolden. Zo werkt het in coalitievorming. Ik, D66 is blij en tevreden met de hoofdstukken klimaat, mobiliteit, kansengelijkheid. Daar zit ook de armoedeparagraaf in, ook het bestuur. Het feit van zo in die samenleving staan. De buitenruimte, de enorme vergroening van de buitenruimte met heel duidelijke targets. Dat zijn voor ons feesthoofdstukken. Dus wij zijn ontzettend tevreden en blij met dit coalitieakkoord. Dus tot zover. Ik wil nog één kleine opmerking maken over diversiteit, maar ik zie de heer Segers staan.

De **VOORZITTER**. Ik zag de heer Segers-Hoogendoorn staan.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. En ook siert het u dat u nog woorden had voor de afgelopen vier jaar en ook die gevoelens zijn wederzijds. Maar mevrouw Zeegers, de luchthaven, kunt u me daar nu eens een beetje vertellen wat daar gebeurd is? Want wij waren altijd, CDA en D66, echt partners in dit dossier. Terug naar de bedoeling, deze luchthaven is uit zijn jasje gegroeid en we moeten echt in ieder geval ook krimp onderzoeken. Wat is daar nu gebeurd? Natuurlijk moet je inleveren, maar ik ben gewoon benieuwd of u een tipje van de sluier kunt oplichten.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dit is wel een voorbeeld van inleveren. Dat klopt absoluut. De andere partijen hadden of groei of gelijk houden. Wij waren voor krimp, dat is zo. Toen hebben wij ervoor gekozen, gezien het feit dat we wel hebben opgenomen, dat we echt stevig op die handhaving moeten zitten. We zijn tegen groei van deze luchthaven. Dat was voor ons heel belangrijk. Geen verdere groei van de luchthaven, goede handhaving ervan. Maar krimp zat er niet in in de onderhandelingen. Daar wil ik ook heel open en duidelijk in zijn, dat dat een resultante is waar wij hebben verloren.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Daarom hebben wij als CDA Rotterdam ook nooit opgeroepen tot krimp, maar we hebben opgeroepen tot onderzoek van naast groei ook krimp, zodat je kunt vergelijken. En dan dacht ik, dan gaat u absoluut door de bocht als u vorige week de heer Van Drunen hoort zeggen op mijn vraag: waarom wilt u eigenlijk die krimp niet eens onderzoeken, de heer Van Drunen, hij eigenlijk niets anders kon uitbrengen dan: ja, omdat ik dan bang ben dat het dicht moet. Dat was toch het moment neem ik aan in uw fractie dat u dacht: oké, hier hadden we niet door de pomp hoeven gaan. We kunnen echt wel meer in dat coalitieakkoord opschrijven.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik denk daar toch anders over. We hebben dat debat gevoerd. Dat coalitieakkoord lag al klaar. Wij hebben gemeend dat het heel belangrijk is om te sturen op zaken waar wij over gaan en dat zijn de dingen in de stad waar wij echt over gaan. De luchthaven, helaas, daar gaan wij niet over. Wij kunnen een zienswijze inleveren maar dat is het dan ook. We hebben toen gezegd: dan is wat ons betreft de situatie zoals die nu is met betere handhaving, de handhaving van de geluidsoverlast is ontzettend belangrijk, maar geen groei, dat is waar wij dan op uitgekomen zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Maar waar wij wel over gaan is de uitvoering van moties die in deze raad worden aangenomen. Een motie die ik ook samen met uw partij heb gemaakt, waarin we zeggen: we willen bij zo'n nieuw luchthavenbesluit niet meer hebben dat er alleen maar groeiscenario's doorgerekend zijn, maar we willen daarnaast doorgerekende krimpscenario's leggen. Daar moet toch ruimte voor zijn geweest? Hoe heeft het nu kunnen gebeuren dat u zelfs dat niet voor elkaar heeft gekregen? Dat snap ik gewoon niet. Ik snap het ook van die andere partijen absoluut niet en ik zal het ook geen moment begrijpen, want iedereen legt steeds krimp in de mond. Waarom heeft u niet eens de vergelijking groei-krimp voor elkaar gekregen? Daar ben ik benieuwd naar.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Daar hebben wij het in de coalitieonderhandelingen niet over gehad. We hebben het gehad over wat ons standpunt is ten aanzien van de luchthaven. We hebben het nu over het coalitieakkoord. Er zijn nog heel veel meer dingen die je over de luchthaven kunt zeggen. Dat ben ik met u eens. Wij hebben het nu over het coalitieakkoord en de zinsnede die daarin staat, is dat we niet voor verdere groei zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dan concludeer ik dat er ruimte zit, dus dan zal ik blijven duwen op: laten we een eerlijke vergelijking doen voor al die Rotterdammers die ook recht hebben op een eerlijke vergelijking en een eerlijke afweging in deze zaal. Dan zal ik blijven duwen op: naast groei doorrekenen zul je ook krimp moeten doorrekenen. Ik proef ruimte bij u en daar ben ik blij mee.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik denk dat het vooral heel belangrijk is om te zeggen dat dankzij D66 juist een heel goed participatietraject wordt opgezet waarin we eigenlijk vragen wat de Rotterdammer vindt.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvvd). Ja, dank u voorzitter. U gaf eerlijk toe: u heeft de luchthaven verloren. Ik ben wel benieuwd hoe D66 aankijkt tegen de huisvesting van statushouders, of u dat ook verloren heeft. We hoorden vanochtend een prachtig verhaal van de burgemeester dat Rotterdam de taak heeft, zeker met de geschiedenis als een oorlogstad. Dus mijn vraag is: heeft u verloren met betrekking tot de statushouders?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Wij hebben een zinsnede opgenomen dat wij voldoen aan de taakstelling van de statushouders en dat we die op een goede manier, dat vind ik eigenlijk pure winst, hier moeten huisvesten. Die gaan wij hier huisvesten. We hebben ook afgelopen jaar de target gehaald, in tegenstelling tot heel veel andere gemeenten is dat in Rotterdam heel goed gegaan. Niet alleen gaan wij ze goed huisvesten, maar wij gaan ze ook nog begeleiden zodat mensen op een goede manier ontvangen worden, een plek kunnen vinden

in de samenleving, dat we werktrajecten organiseren voor hen. Daar ben ik ongelooflijk trots op. Ik vind dat echt ongelooflijk mooie zinsneden uit ons coalitieakkoord.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. En wat als het er nu meer dan 500 worden?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). U haalt nu denk ik asielzoekers door elkaar met statushouders. Statushouders gaan wij gewoon goed huisvesten. Targets, maakt niet uit, we gaan die statushouders op een goede manier ontvangen in de samenleving, begeleiden, en dat is echt een heel mooi programma, waar denk ik iedere stad stinkend jaloers op is. Als het gaat om asielzoekers dan is dat noodopvang. De verantwoordelijkheid voor de asielzoekersopvang ligt bij het COA, ligt bij het rijk. Op enig moment kan het rijk het niet meer bolwerken, kan niet meer voldoende asielzoekers opvangen. Op dat moment doet het rijk een beroep in nood op gemeenten, dus ook op de gemeente Rotterdam, in nood. Als dat aan de orde is, dan zullen wij tot maximaal 500 asielzoekers opnemen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dan nog één vraag, want mevrouw Zeegers heeft weinig tijd. Vindt u dat teleurstellend voor D66, dat het er niet meer dan 500 kunnen worden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Kijk, als het aan D66 ligt, dan zouden wij meer verwelkomen. We hebben destijds een azc gehad met 600 plekken. Nu zijn het er 500. Het zijn er minder. Het had van ons meer mogen zijn. Maar ik vind het ook goed en humaan dat we het wel doen. We zullen daar dus geen discussies meer over hebben binnen deze coalitie, terwijl het een gevoelig punt is voor verschillende partijen. Dan vind ik toch dat 500 veel meer is dan wat omliggende gemeenten doen. Dat doen wij wel. Daar hebben we ons voor uitgesproken en dat is iets waarvan ik denk: wij hadden meer gewild, maar het is ook mooi dat we dit wel doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Maar als ik dit verhaal zo hoor, van D66, dan kom ik eigenlijk maar tot één conclusie, dat u uw programma in de shredder heeft gegooid en niet de andere partijen. Maar u hoeft niet te reageren want u heeft geen tijd meer. Maar die conclusie trek ik. Uw programma ligt in de shredder.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Misschien niet een vraag, maar ter verduidelijking. Ik kijk hier, er staat: het aantal asielzoekers dat op enig moment opvang krijgt in Rotterdam, stijgt niet boven de 500. Daarbinnen vallen ook statushouders. Dus ik snap niet zo goed wat u zegt.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik wil het wel uitleggen, maar ik heb geen tijd meer. De heer Karremans gaat het uitleggen.

De **VOORZITTER**. Ik geef u de ruimte om in een paar zinnen hier nog iets over te zeggen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Oké. Wat we hebben gezegd is: je hebt een target. Ik wil het uitleggen. Het gaat erom, in Ter Apel zitten heel veel statushouders die eigenlijk al gehuisvest hadden moeten worden ergens in de samenleving. Maar dat is niet zo. Omdat zij daar zitten, stromen die azc's helemaal vol. Er komen er te veel. Dan kun je zeggen: geef de vluchtelingen, dus de mensen zonder status ter hoogte van 500 aan Rotterdam, of je doet het surplus van statushouders. Dat mag ook. Dus het is een van beide. Dus de keuze is dat je boven op je taakstelling dan die statushouders in Rotterdam een plek geeft of volledig die 500 vluchtelingen. Maar je doet het om de noodopvang van het COA te ontlasten. Dat is het belangrijke punt, want daar zit het probleem.

De **VOORZITTER**. Helder. U was klaar? Er bereiken mij vele signalen uiteraard dat er behoefte is aan een korte schorsing om allerlei redenen. Dan kunnen we straks de heer Achbar als eerste aan het woord hebben of mevrouw Elfilali als eerste na de pauze. Het is nu 16.20 uur. Ik schors voor tien minuten tot 16.30 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Mag ik de bodes verzoeken de beide deuren dicht te doen? Ik verzoek de fractievoorzitters ook binnen te treden. Wilt u gaan zitten alstublieft? Het woord is aan mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, de Volt-fractie heeft het coalitieakkoord van Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK met aandacht en interesse gelezen en ik kan verklappen dat we het af en toe ook nog aan het herlezen zijn. Als u mij zou vragen hoe wij het akkoord zouden willen samenvatten, dan zeg ik u: het coalitieakkoord 'Eén stad' wordt gekenmerkt door een opeenstapeling van hoopgevende en ook mooie initiatieven. Dat mag ook gezegd worden. En verder ook teleurstellingen, gemiste kansen en een gebrek aan concrete uitwerking en resultaten. Nu hoorde ik hiervoor dat dat bewust is gedaan, dus dat kan ook een voordeel zijn, dus laat ik die ook maar positief bekijken. Het coalitieakkoord biedt hiermee voldoende aanknopingspunten voor een rol als constructieve samenwerkingspartner op de inhoud. Maar tegelijkertijd vraagt het ook om een rol als scherpe controleur van dit toekomstige college, bestaande uit acht mannen en één vrouw. Maar goed, daarover straks meer. De fractie van Volt kijkt ernaar uit om beide rollen de komende jaren te gaan vervullen. Laat ik dus even positief beginnen. We zijn positief gestemd over een behoorlijk aantal initiatieven in het coalitieakkoord. Zo zijn we blij met het feit dat het college gaat starten met een geloot burgerberaad over het klimaat. Wat ons betreft doen we dat ook voor andere belangrijke thema's en betrekken we ook goed de wijken. We zijn blij met de uitbreiding van nachthoreca en festivallocaties, want Rotterdam verdient een bruisend nachtleven. We zijn ook blij met de aandacht voor cybercriminaliteit en dat we goed letten op het gebruik van algoritmes. We zijn ook heel erg positief over de start van vrijwillige wapeninleveracties. Die hebben bijvoorbeeld in België heel erg goed gewerkt. We zijn ook blij met de ruimte voor coöperatieve woonvormen, iets waar wij ook voor hebben gepleit. We zijn echter wat minder positief over een aantal andere zaken in het coalitieakkoord. Zo vinden we het in algemene zin weinig vernieuwend en ambitieus als het gaat om de economie. Want wat we nu nodig hebben is stappen zetten op de nieuwe economie. Technologische vooruitgang. Het aantrekkelijk maken van ons vestigingsklimaat. Dus ik vraag me ook gewoon af: hoe gaan wij ook proberen voorop te lopen als Rotterdam? Hoe gaan we bijvoorbeeld startups stimuleren naast het mkb, dat natuurlijk een motor is van de economie. Ik lees heel weinig of in ieder geval summier iets over innovatie. Bijvoorbeeld de innovatie die plaatsvindt op Rotterdam The Hague Airport, waar wel iets over in staat. En hoe gaan we, als het gaat om

innovatie, de haven daarop pushen? Ik zou daarover graag wat reflectie willen horen vanuit de coalitiepartijen. Als het gaat om bouwen en wonen, vinden we dat er te weinig wordt gebouwd, vooral in het sociale en in het middensegment en ook voor studenten. We vinden het slecht dat de vergunning voor kamerverhuur niet verder verhoogd wordt naar vijf personen. Want het moet juist makkelijker zijn om met elkaar te wonen, juist in deze krappe woningmarkt. We vinden de veiligheidsaanpak veel te repressief. Dat is niet het Rotterdam waar wij graag in zouden willen wonen. Ik vraag me echt af hoe je preventief fouilleren kan inrichten zonder dat het een recept is voor etnisch profileren. Een oprechte vraag. Preventie en inzet op goede handhaving is wat ons betreft veel effectiever. De ideeën op klimaat zijn op zich goed, maar het mag altijd ambitieuzer. Want als we niet nu de komende jaren meters maken dan gaan we het simpelweg niet redden. Alles wat je de komende vier jaar bereikt gaat ons helpen in de toekomst, dus we kunnen beter nu keihard rennen en straks wat minder, dan andersom. Wat ik me afvraag en wat we ook betwijfelen of dat slim is, en dat is ook nog een vraag, de coalitie stelt zich wel heel erg afhankelijk op van het rijk als het gaat om de financiën voor klimaat. Is dat slim, verstandig en wat is ons plan B? Wat gaan we doen als dat niet lukt, als we dus het geld niet rondkrijgen van het rijk? Gaan we dan niets doen? Ik ben dus even benieuwd: wat zijn nu echt onze eigen ambities en hoe gaan we die zelf realiseren? Hoe gaan we ook de goede lijn van het vorige college, dus van de afgelopen jaren, hoe gaan we die voortzetten en hoe gaan we ook de haven inzetten in het kader van klimaat? Want ik vind de passage over de haven ook wat summier. Als het gaat om de circulaire economie, willen wij zo snel mogelijk overgaan tot zero waste. Afval en grondstoffen moeten we hergebruiken en zeker met de geopolitieke afhankelijkheid die nu speelt met Rusland, maar ook met andere landen in het achterhoofd. Ik ben dus heel erg benieuwd: wat wordt nu die norm qua afvalverwerking? Want in Rotterdam ligt onze norm qua afvalverwerking per persoon per jaar een stuk lager dan het gemiddelde. Dus hoe gaan we die opkrikken, zodat we ook die circulaire economie kunnen realiseren en ook weer kunnen benutten? We vinden op het terrein van sport en kunst dat het ook wel wat mag inspireren. Kunst hoort je te verwonderen en hoort je ook juist te brengen naar onbekende werelden, dus heel goed dat sport en kunst toegankelijk worden gemaakt, maar tegelijkertijd, laten we alsjeblieft blijven investeren in kunst en niet stoppen bij datgene dat we niet kennen of dat we kwalificeren als ontoegankelijk. Want dat past niet in een stad als Rotterdam, een internationale stad. En het brengt ons heel erg veel. Daarnaast vinden we dat er toch te weinig aandacht is voor digitalisering. Digitalisering is namelijk meer dan alleen maar misstanden. Het gaat niet alleen maar om de algoritmes en de privacy kant. Wij willen graag een brede strategie waarin we nadenken hoe wij als Rotterdam enerzijds de digitale kloof die er is gaan dichten, maar tegelijkertijd ook gaan kijken hoe we de kansen kunnen pakken die digitalisering kan bieden. Dus laten we keihard inzetten op vaardigheden in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Dus wat dat betreft mag het qua digitalisering ook wat meer en we denken natuurlijk ook heel graag mee. Wat ik ook even wil benoemen is dat we ook de positie van onze geweldige 50.000 mbo'ers moeten versterken. Laten we ze je alsjeblieft volwaardige studenten noemen, en geen leerlingen, zoals ze genoemd worden in het coalitieakkoord. Ik zie terecht knikkende hoofdjes, dus dat wordt gecorrigeerd in een nieuwe versie, bij dezen? Addendum. Dan een grote gemiste kans, daar is natuurlijk al veel over gezegd, is de samenstelling van het beoogde college, bestaande uit bijna uitsluitend mannen. Ik wil even benoemen dat we in deze raad nu twintig vrouwen hebben. Zo meteen ook na alle benoemingen, in ieder geval in de nieuwe formatie, en 25 mannen en nul non-binaire personen. Het nieuwe college, als de benoemingen straks doorlopen zijn, gaat bestaan uit acht mannen en één vrouw en nul non-binaire personen. Laten we dat even afzetten tegen een stad als Rotterdam, een diverse stad, waarin 100 vrouwen per 98 mannen wonen. Niet helemaal in balans. Het laatste inhoudelijke punt dat ik nog wil maken, is dat er ook een groot deel van de maatregelen in het coalitieakkoord vaag blijven. Zo is ons niet helemaal duidelijk hoe bepaalde fondsen zullen worden ingevuld, hoe bijvoorbeeld

bureaucratie zal worden verminderd, hoe de radicale menselijke maat er precies uit gaat zien, wat een resilience aanjaagteam precies gaat doen. Dus daar zullen we vast met elkaar over gaan spreken. Op dit moment, of in ieder geval tijdens het lezen riep het bij ons het gevoel op dat dit college zich wil gaan inspannen, maar niet concreet afgerekend wil worden. Dat vonden we op zich opmerkelijk, want in het coalitieakkoord wordt ook wel gesproken over het belang van duidelijke afrekenbare doelen en er wordt gezegd dat er kritisch gekeken gaat worden naar wat resultaat oplevert en wat niet. Dus het is voor ons nog een beetje afwachten wat het coalitieakkoord nu precies gaat brengen en hoe die targets er precies uit gaan zien en daarover denken wij natuurlijk ook heel graag mee. Dus kortom, de komende jaren zal de fractie van Volt zich opstellen als een constructieve samenwerkingspartner, en we zullen ons inspannen om te helpen de plannen die we goed vinden waar te maken, samen met andere fracties in deze raad. Daarnaast zullen we ook kritisch blijven en ook wijzen op blinde vlekken en zelf het initiatief nemen om onderwerpen te agenderen die wij belangrijk vinden en die we op dit moment te weinig terugzien in het coalitieakkoord. Want we vinden dat het belangrijk is dat we ook scherp toezien op de uitvoering van deze coalitieplannen. Als het gaat om blinde vlekken, en dat is ook een beetje een bruggetje naar het toekomstige college, dien ik vandaag graag een motie in, die ik wel graag vandaag ter stemming zou willen brengen, omdat die ook samenhangt met het beoogde nieuwe college. Als het gaat om blinde vlekken, en die hebben we allemaal, dus dat is iets waar we allemaal op moeten letten, is het ontzettend belangrijk ons bewust te blijven van inclusiviteit en diversiteit, dus ik dien bij dezen een motie in, samen met 50PLUS en GroenLinks, en ik hoop echt van harte dat deze raadsbreed gesteund gaat worden, om een inclusiviteitsstoel in te voeren. Als reminder voor ons en ook met name voor het college dat bestaat uit acht mannen en één vrouw, om de komende vier jaar bij alle beslissingen die wij hier met elkaar gaan maken, diversiteit en inclusiviteit goed mee te wegen. Want laten we wel wezen, en dat is het laatste voordat ik ga afronden voorzitter, er zijn op dit moment nog steeds onvoldoende vrouwen vertegenwoordigd in de politiek. En zeker in het hogere bestuur als het gaat om burgemeesters en wethouders. En ook in andere sectoren. Als we kijken naar de haven, 28% in de haven is vrouw. 18% werkzaam in de technieksector is vrouw. En er zijn gigantische tekorten en we hebben iedereen keihard nodig. De loonkloof tussen mannen en vrouwen is ook nog steeds gigantisch groot. Gemiddeld krijgen vrouwen 14% minder betaald dan mannen. Kortom, ik hoop dus met heel mijn hart dat deze motie wordt aangenomen. En over het coalitieakkoord gaan we de komende tijd verder met elkaar spreken.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb nog één vraag als het mag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft eigenlijk geen spreektijd meer, maar een korte vraag kan nog wel. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). U geeft net een voorbeeld dat in de techniek maar 18% vrouw is, en dat vindt u ongewenst. Maar wat vindt u er dan van dat bijvoorbeeld de huisartsen, ik weet het exacte aantal niet, maar dat is geloof ik 70, 80% vrouw. Bij de kinderopvang is ook 70, 80% vrouw. Dus we leven in een vrije samenleving waarbij blijkbaar vrouwen en mannen andere keuzes maken. Betekent uw pleidooi nu ook dat we tegen al die vrouwelijke huisartsen moeten zeggen: dit kan gewoon niet langer, u moet gewoon gaan omscholen, want daar hebben we meer mannen nodig? In de rechtspraak zie je die tendens ook. Of in het onderwijs, daar zie je dat ook. Daar worstel ik altijd mee als ik dan over zo'n diversiteitsstoel hoor. Dan denk ik: ik geloof daar gewoon niet in. Ik geloof gewoon in een vrij land, waar vrouwen dus ook gewoon keuzes mogen maken en mannen ook, en toevallig

pakken die dan zo uit. Want u belicht maar één kant van de zaak. Hoe gaat u dan met die andere kant om?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter, want ik heb inderdaad eigenlijk geen tijd. Dat u er niet in gelooft, dat blijkt denk ik uit de keuze voor het toekomstige college. Ik snap wel uw vraag en ik snap uw punt en ik zou daar ook graag over door willen praten voorzitter. Daar heb ik nu geen tijd voor, maar wat ik er wel over kan zeggen, is dat u het punt omdraait. Er zijn sectoren en er zijn plaatsen waar bepaalde groepen onvoldoende vertegenwoordigd zijn. We hebben het nu toevallig over vrouwen, maar het is veel breder. Daar gaat mijn motie ook over. Ik vind dat daar waar je achteroploopt, je moet gaan vooruitkomen. En niet daar waar je al goed zit, dat je daar een tandje minder moet gaan doen. Het feit dat je meer vrouwen ziet in bepaalde sectoren ten opzichte van andere sectoren, heeft een lange geschiedenis. Het heeft te maken met de manier waarop wij onze samenleving hebben ingericht. Het heeft te maken met cultuur. Ik wil niet te veel tijd nemen nu, maar representatie doet ertoe. Het doet iets met mensen en het doet ook iets met besluitvorming en zeker in de politiek. Dus ik denk dat dit een thema is, misschien een mooi thema voor een burgerberaad, wat u ook in uw coalitieakkoord heeft staan. Laten we er met elkaar over doorpraten en kijken hoe we dat beter kunnen doen. Ik hoop echt dat bij een nieuw college over vier jaar de situatie andersom zal zijn. Dat we dus meer vrouwen hebben dan mannen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Hier wil ik toch ook graag aanvullen mijnheer Simons. Alle raden van commissarissen bij de huisartsen zijn man. Alle ziekenhuizen hebben heel veel vrouwen, maar de directeuren zijn man. Dus de leidinggevenden, heel eerlijk gezegd, zijn allemaal man. Dat wilde ik er maar even bij aanvullen.

De **VOORZITTER**. Ik verwacht dat het gesprek nog niet klaar is. Mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (bij1). Ja, ik denk, voor de duidelijkheid. Dit heeft te maken met feminin flight, dat is ook gewoon bewezen. Dat is een bewezen iets. Zodra heel veel vrouwen een bepaald soort werkveld ingaan, vertrekken daar veel mannen, omdat dat uiteindelijk minder waard wordt. Huisartsen waren eerst ook vaker man, dat is ook omgeschakeld. Dus we moeten ook over dit soort dingen nadenken op dat niveau hoe dat soort dingen uitpakken en hoe we ervoor kunnen zorgen dat het niet gebeurt.

De **VOORZITTER**. Nou, we hebben een aardig thema voor de komende vier jaar te pakken volgens mij. Mevrouw Elfilali, hartelijk dank.

Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. De Inclusiviteitsstoel – laat inclusiviteit meetellen in alle beslissingen

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen, in vergadering op 16 juni 2022, ter bespreking van het coalitieakkoord 'Eén stad';

constaterende dat:

- de nieuwe gemeenteraad bestaat uit 20 vrouwen, 25 mannen en 0 non-binaire personen;
- het nieuwe college bestaat uit 8 mannen, 1 vrouw en 0 non-binaire personen;
- Rotterdam een diverse stad is waarin 100 vrouwen per 98 mannen wonen;
- de nieuwe coalitie er één wil zijn die werkt voor alle Rotterdammers;

- het coalitieakkoord 'Eén stad' aandacht besteedt aan inclusie en samenleving en uitgaat van het tegengaan van onder andere seksisme;

overwegende dat:

- vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in de politiek en het hogere bestuur, zoals voor de functies van burgemeester of wethouder;
- meer inclusiviteit en diversiteit en dus meer soorten rolmodellen in de politiek goed zijn voor de kwaliteit van de democratie én voor het vertrouwen in de politiek;
- als meer verschillende mensen meepraten op besluiten, er met meer mensen rekening wordt gehouden. Dat geeft rijkere besluiten met meer draagvlak;
- diversiteit ook gaat over leeftijd, van wie je houdt, waar je vandaan komt, opleiding, religie of levensovertuiging, (gender)identiteit en expressie, met of zonder een beperking;
- bewustzijn hiervan nodig is in de politiek;

verzoekt de raad:

- als symbool en reminder voortaan de Rotterdamse Inclusiviteitsstoel – een lege stoel – te plaatsen tijdens alle raadsvergaderingen, commissievergaderingen en overleggen van het college van burgemeester en wethouders;
- en zo inclusiviteit en diversiteit mee te wegen in alle beslissingen die genomen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, P.J.H.D. Verkoelen en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Dat wij-zij-denken is de reden dat ik de politiek ben ingegaan en tevens de reden dat DENK als politieke partij bestaat. Het overbruggen van het wij-zij is het unieke van wat er nu gebeurt. Met de samenwerking tussen DENK en Leefbaar Rotterdam in combinatie met VVD en D66, is er in mijn ogen sprake van een politiek momentum dat zijn weerga niet kent. Het feit dat Leefbaar Rotterdam en DENK met de VVD en D66 samen in één college gaan zitten, is nu al een daad van jewelste van dit nieuwe college. Of het nu gaat om betaalbaar wonen of een schone straat, de problemen van de Rotterdammers verschillen niet van elkaar. Voorzitter, Rotterdam blijft Rotterdam. We kijken dan ook concreet en inhoudelijk naar het nieuwe college om te beoordelen hoe deze coalitie opvalt en opvallend goed is, als je het mij vraagt. Je kijkt dan dus naar de inhoud en de zaken waar onze kiezers ons als DENK op waarderen. Vervolgens kijk je naar hetgeen waar onze samenwerkingspartners waarde aan hechten en waar wij als DENK ons ook aan kunnen verbinden. Met het besef dat het aangaan van een coalitie geen verzilvering is van het verkiezingsprogramma van DENK, Leefbaar Rotterdam, VVD of D66. Dat is de manier om het wij-zij-denken te overbruggen. Interesse hebben in de ander, water bij de wijn doen, de ander laten floreren en natuurlijk jezelf niet vergeten. Voorzitter, zo zijn wij de onderhandelingen ingegaan en ook uitgekomen. Met een gevoel van verantwoordelijkheid en zeker ook met een gevoel van trots. Ik zou graag van de gelegenheid gebruik willen maken om een blijk van waardering uit te spreken over de werkwijze van de verkenner, de heer Jäger en de informateur de heer Koolmees. Het is goed dat ze beiden de gehele raad hebben betrokken bij de vorming en plannen. En natuurlijk de ambtelijke ondersteuning bij de totstandkoming van dit coalitieakkoord. Voorzitter, in het coalitieakkoord zien we veel zaken terug waar we trots op zijn en waar we de komende jaren hard aan zullen werken. Zaken waar Rotterdam wellicht niet mee bezig zou zijn zonder

DENK in de coalitie. Er ligt een coalitieakkoord waar elke Rotterdammer zich in terug herkent. Of je nu op Zuid woont of in Noord en of je nu Judith heet of Malika. We zijn trots op het feit dat het antidiscriminatiebeleid wordt voortgezet. Iedereen moet meedoen in de stad, ongeacht je afkomst, je religie of je geaardheid. Daarnaast zijn we trots op het feit dat we extra geld gaan vrijmaken voor armoedebestrijding met een wethouder die dicht bij de mensen staat. En dat is nodig. Maar ook op de mogelijkheid dat kinderen tot 12 jaar gratis gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer de komende vier jaar. Voorzitter, in een coalitie horen ook compromissen en er zijn ook pijnpunten. Zo is het gelukt om 500 plekken te realiseren voor de opvang van asielzoekers, om maar even een voorbeeld te noemen. Natuurlijk wilde ik meer, maar dit is een goed begin.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). U begint erover. Dan toch weer even een verduidelijkingsvraag. 500 is een grens. Dat heet gewoon eigenlijk een quotum. Dus wat er nu eigenlijk als novum is geïntroduceerd in Rotterdam, zoals ik het lees, is dat we nu voor het eerst in de geschiedenis een quotum hebben op asielzoekers. Dat heeft u bereikt. Daar staat uw handtekening onder. Klopt deze lezing?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, wat ik hier heb bereikt is dat wij met elkaar in gesprek zijn gegaan om de verantwoordelijkheid te nemen die in eerste instantie niet bij ons ligt. Het is een verantwoordelijkheid van het COA als het gaat om de opvang van asielzoekers. In noodsituaties, als er zich noodsituaties voordoen, zijn wij in staat en bereid om de verantwoordelijkheid te nemen om 500 asielzoekers op te vangen in Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, het COA zoekt altijd opvangplekken in gemeenten, zoals ze dat bijvoorbeeld ook in de Beverwaard hebben gevonden. Dat is staand beleid. En wij hebben nu gezegd: dat mogen er in de toekomst niet meer zijn dan 500. Dat is nieuw en dat is wat u nu dus invoert. Dat is dus echt wat anders. Dus als 501 zich meldt bijvoorbeeld, of het COA zegt: we hebben nu 550 plekken nodig, dan zegt u: nee, we hebben een getal en dat getal is voor ons de grens. Is dat inderdaad wat u zegt? Ik kan het bijna niet geloven, dus ik vraag echt of u dat nog even kan bevestigen en daar kom ik dan ook zeker in mijn termijn op terug.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, kijk, of je nu een groot azc plaatst in Beverwaard met een capaciteit van 600, daar zit dan klaarblijkelijk ook een maximum op. Of je met elkaar afsprekt dat we uitgaan van een aantal van 500, dat zijn afspraken die je met elkaar maakt en dat is de capaciteit waar we de komende vier jaar op gaan inzetten.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar, u kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk). Tot slot voorzitter, met opgeheven hoofd sta ik hier voor u, maar ik sta ook tussen u. Ik sta ook achter het coalitieakkoord. Wat mij betreft, laten we er een goede tijd van maken en vooral, samenwerken aan één stad. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Bedankt. Mijnheer Van der Velden heeft een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Nu kunnen we wel politieke vragen aan u stellen. Wat mij opviel, daar hebben we het dinsdag ook over gehad, dat DENK vier jaar lang alle moties met lhbtq+ heeft weggestemd. U bent nu wethouder Samenleving. Uw partij heeft ook niet het Regenboogakkoord ondertekend. Ten eerste is mijn vraag waarom u destijds als DENK niet het Regenboogakkoord heeft ondertekend? Waarom heeft u de afgelopen vier jaar alle moties met betrekking tot seksuele voorkeuren weggestemd en mijn vraag is, en dat vraag ik me oprecht af, bent u dan de juiste man om deze community te vertegenwoordigen als wethouder Samenleving als u geen afstand neemt van wat u de vorige vier jaar allemaal heeft gedaan?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, deze vraag heeft de heer Van der Velden ook gesteld tijdens de hoorzitting, dus excuses dat ik daar onvoldoende antwoord op heb kunnen geven, maar in de rol van wethouder heb ik u aangegeven dat ik absoluut mijn rol zal vervullen zoals het gevraagd wordt. Wat wij altijd hebben gezegd als DENK: er is geen onderscheid. Ik vind, op het moment dat je het hebt over gelijkheid, dan zou religie, afkomst of geaardheid niet moeten uitmaken. Dat is wat ik nog steeds zeg en wat ik de afgelopen vier jaar heb gezegd. Daar verandert niets aan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Maar waarom heeft uw partij de afgelopen vier jaar dan elke motie op dat vlak weggestemd? Zelfs voorlichting op scholen over seksuele voorkeuren heeft u weggestemd. En nu houdt u ineens een ander verhaal. Waarom heeft u dan de afgelopen vier jaar alles weggestemd op dit vlak?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja voorzitter, ik kan mij herinneren dat er zeker wel een motie of een aantal moties zijn ondersteund. Ik heb niet helder of het nu echt werkelijk alle moties waren. Ik kan mij zelfs herinneren dat mevrouw Verkoelen een motie niet heeft ondersteund ten aanzien van lhbtq, dus wat dat betreft gaat het denk ik niet zozeer om wat ik – Ja, ik moet die moties dan even zien mijnheer Van der Velden, om daarop terug te kijken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Alle moties, mijnheer Achbar. Ik heb ze gevolgd, alle moties. Ik heb bij eentje tegengestemd en dat was de allerlaatste en dat was omdat het om een politieke ging, over de roze kameraden. Dat was de enige waar ik tegen stemde omdat ik vond dat dat over een veel breder aspect ging. Dat heb ik toegelicht. Maar u heeft met DENK tegen alle moties gestemd de afgelopen vier jaar. Niet misschien, alle.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goed, nou dank voor de update. Dan heb ik tegen alle moties gestemd. Maar nogmaals, als u vraagt hoe ik mijn rol ga vervullen als wethouder ten aanzien van die groep, is het antwoord: niet anders dan alle andere groepen dus daar zal geen verschil in zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, maar is het dan een concessie van DENK aan ineens een denkwereld die u eerst verachtte als partij en nu ineens omarmt? Hoe is dat proces dan gegaan bij DENK? Kunt u dat toelichten?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja voorzitter, daar is geen proces aan voorafgegaan. Ik bedoel, volgens mij hebben we hier altijd voor gestaan, dus ik begrijp uw vraag niet zo goed mijnheer Van der Velden.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik vind dat je bij een raadslid altijd moet kijken naar het stemgedrag. Niet naar wat hij zegt, maar kijken naar het stemgedrag. En het stemgedrag van DENK was de afgelopen vier jaar alles wegstemmen op dit vlak. En nu zien we ineens kennelijk een omkering, dat u ineens die community omarmt. Dus mijn vraag is heel simpel, hoe komt het dat DENK nu ineens dat wel doet? En waarom heeft u niet het roze stembusakkoord dan bijvoorbeeld ondertekend?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou voorzitter, als hij het zo formuleert zou ik toch eerder een compliment verwachten. Als hij zegt: u omarmt het op dit moment wel. Dan zou hij toch kunnen zeggen: fantastisch dat u nu een stap voorwaarts maakt richting die groep. Lijkt mij, als u hem zo formuleert.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat moeten we natuurlijk nog afwachten. Misschien is het ook wel weer een stap terug. Maar goed, u geeft geen antwoord op mijn vraag. Waarom nu wel ineens gedraaid? Ja, zeg het nu gewoon.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, wat dat betreft kan ik dan in herhaling blijven vallen.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Hartelijk dank. Dan de heer Van der Velden. U bent aan het woord mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, dank u. Ja ik was nog heel druk aan het denken over de antwoorden van mijnheer Achbar. Dus vandaar. Voorzitter, in Rotterdam wonen meer dieren dan mensen, maar toch worden ze vaak vergeten in gemeentelijke plannen of komen ze er bekaaid vanaf. De titel van het coalitieakkoord is 'Eén stad'. Maar laat Rotterdam dan ook een plek zijn waar dieren fijn kunnen leven. Of dat nu in het wild is of bij de mensen thuis. Dat dieren van mensen verschillen betekent niet dat ze minder waard zijn. Neem de dieren in onze stad. We leven samen met duiven, vossen, egels, reigers, maar we zien ze nog steeds niet als medeburgers. En dat samenleven kunnen we beter inrichten. Met één stad. Dierenwelzijn wordt genoemd met drie regels in dit akkoord. Dat is al winst, laat ik dat gewoon zeggen. Winst ten opzichte van voorgaande jaren. Maar wat wordt genoemd is vooral bestaand beleid. Helaas staat er ook in het akkoord het woord ongedierte. Ongedierteovertlast. Maar we hadden toch in deze gemeente afgesproken de term ongedierte niet meer te gebruiken? Maar goed, dat zal misschien een klein foutje zijn.

Voorzitter, het opkomen voor dieren heeft niets te maken met links of rechts, maar met beschaving. Dieren hebben een intrinsieke waarde en daarmee een belang om beschermd te worden. Het verankeren van recht van dieren in gemeentelijk beleid zorgt dat het handelen van de gemeente geen dieren schaadt maar juist randvoorwaarden schept voor een goed leven. Voorzitter, ik zal hem alvast aankondigen, bij het volgende agendapunt komen wij met een motie waarin wij verzoeken aan de te verdelen portefeuilles toe te voegen dierenwelzijn en dierenrechten, en uit haar middelen een wethouder aan te wijzen die deze portefeuille toevoegt aan de eigen functieaanduiding. Dat zal ik bij het volgende agendapunt doen. Voorzitter, we hebben wereldwijd te maken met een klimaatcrisis en een biodiversiteitscrisis. In Nederland hebben we nog maar 15% over van de soortenrijkdom die we honderd jaar geleden hadden. De massale uitsterving hangt samen met de manier waarop wij omgaan met de aarde en met de dieren. Ook in Rotterdam kunnen we niet op dezelfde voet blijven doorgaan, ook niet als we een beetje vergroenen. Bij uitsterving van soorten leggen wij namelijk ook gewoon heel simpel het loodje. Door nu radicaal andere keuzes te maken, kunnen we de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis samen het hoofd bieden. Laten we daarom alles op alles zetten om het belangrijkste dat we hebben te beschermen. De natuur, de dieren, onze eigen leefomgeving en daarmee onze gezondheid. Dit vraagt om een allesomvattende aanpak. Een waarbij klimaatplannen gecombineerd worden met maatregelen voor behoud en herstel van de biodiversiteit. Wij willen van een min-minsituatie naar een win-winsituatie. En daarom komen we bij het volgende onderwerp ook, ja het is bij mij één verhaal, maar goed, met een motie 'Klimaat en biodiversiteit hand in hand', waarin wij verzoeken biodiversiteit toe te voegen aan de te verdelen portefeuilles en deze portefeuille toe te voegen aan de wethouder verantwoordelijk voor het klimaatbeleid. Voorzitter, de biodiversiteitscrisis ontwricht het welzijn van onze mooie planeet en we zitten midden in een uitstervingsgolf van soorten. Daarom roepen wij het college nu alvast op de komende periode alles op alles te zetten om de biodiversiteitscrisis te herstellen en te versterken, om te beginnen met een biodiversiteitsherstelplan. Daarom hebben wij een motie om de biodiversiteitscrisis op dit moment uit te roepen. Voorzitter, het klimaat. Wij zijn teleurgesteld in de klimaatparagraaf van het coalitieakkoord. Er wordt vooral naar het rijk gewezen en de urgentie in het akkoord vinden wij afwezig. Teleurstellend, want de klimaatverandering wacht niet. We zien en voelen de gevolgen elke dag en dit vraagt om een radicale verandering. De grootste vervuiler in Rotterdam is de haven met zijn fossiele industrie. De grootste CO₂-uitstoot vindt hier plaats. Dus nu aanpakken die fossiele industrie. Stop met aan het handje lopen met deze industrie, zoals bijvoorbeeld in het klimaatakkoord. Stop met deze industrie en de werkgelegenheid van het verleden. Verbreek alle banden in Rotterdam met de fossiele industrie en maak ze kenbaar dat er voor hen geen plaats meer is in Rotterdam. En leg bedrijven regels op die de toets der duurzaamheid doorstaan. Dat betekent heel simpel: aanpassen of je gaat maar lekker weg. Ook die andere overlastgever moet wat ons betreft stoppen hier, en dat is de luchthaven. Wij hebben eerder al met andere partijen gepleit voor de aanleg van een park met woningen hier. Voorzitter, wij zijn verheugd dat in het coalitieakkoord een voorstel van ons staat dat wij deden in de raadsperiode, en dat nu terug te vinden is in het akkoord. Dat betreft een logiesbelasting voor de cruiseschepen. Wij zijn heel blij dat u dit goede idee heeft overgenomen. En ook een ander geweldig voorstel van de Partij voor de Dieren hebben wij teruggevonden in dit akkoord en dat betreft de groennorm. Wij zijn heel benieuwd naar de uitwerking van deze groenworm, hoor mij nou. Ja ik zit altijd met dieren, maar groennorm, dat wilde ik zeggen. Voorzitter, waar auto's staan kunnen geen kinderen spelen. Waar tegels liggen, kunnen geen bloemen bloeien. Waar prestigeprojecten gebouwd worden, kunnen geen parken worden aangelegd. Laten we een stad zijn waar het algemeen belang het wint van de commerciële belangen en die ook ruimte biedt aan toekomstige generaties. Voorzitter, wij zijn verheugd dat er waarschijnlijk ingezet blijft worden op de autoluwe binnenstad. Wij zijn blij dat de noodzaak voor meer ruimte voor fiets en voetgangers wordt ingezien en wij zullen de uitwerking kritisch blijven volgen. En dan

het groen dat zo van levensbelang is voor mens en dier en zeker voor de uitdagingen die ons wachten met betrekking tot klimaatverandering. Groen, groen, groen, dat moet de norm worden in Rotterdam. Er mag geen snipper groen meer opgeofferd worden. Bouwen in het groen, niet doen. We moeten ons de vraag stellen en zeker dit college: wat voor groen willen we nu eigenlijk? In dit coalitieakkoord moet je met een speld in een hooiberg zoeken voor je überhaupt het woord boom tegenkomt. Dus geen schaamgroen meer maar gewoon echt groen. En de komende periode zullen wij met meer goede voorstellen komen zoals u van ons gewend bent. Voorzitter, in een gezonde en bloeiende samenleving is iedereen gelijkwaardig. Maar in Rotterdam is van echte gelijkwaardigheid nog steeds geen sprake. Waar je wieg staat, bepaalt nog altijd voor een groot deel je kansen. Gemiddeld worden mensen uit armere gezinnen en buurten minder oud en hebben ze een slechtere gezondheid. Mensen die om wat voor reden dan ook niet tot de norm behoren, worden bewust en onbewust gediscrimineerd en achtergesteld. Voor racisme, discriminatie en ongelijke kansen mag geen ruimte zijn in Rotterdam. Wij vinden het ook echt een gemiste kans en heel erg jammer dat dit college van burgemeester en wethouders, want met de burgemeester erbij heb je zelfs tien mannen en één vrouw, dat het maar één vrouw telt. Wij vinden dat echt een slechte start. En wij hopen dat u daar – u kunt er niets meer aan doen, maar in de toekomst wel misschien. Voorzitter, een van de kernwaarden van de Partij voor de Dieren is mededogen. Wij vinden Rotterdam ook een stad van mededogen en wij hebben daarom ook een motie om niet te tornen aan de huidige verdeelsleutel voor de taakstelling in huisvesting van statushouders. De motie heet 'Rotterdam, stad van mededogen'. Voorzitter, tot slot, wij zijn geen partij die geld centraal stelt, maar wij zijn een partij die levens centraal stelt. Wij hebben een planeetbrede visie en daar is de Partij voor de Dieren uniek in. Wij denken ecocentraal en niet egocentraal. De komende vier jaar zullen wij oppositie voeren tegen het single issue denken van partijen die vooral denken aan de westerse mens en zijn geld. Maar tegelijkertijd kent u ook de Partij voor de Dieren dat als er een goed idee is van welke partij dan ook, dan steunen wij dat goede idee. Voorzitter, wij kijken uit naar de komende periode. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. We roepen de biodiversiteitscrisis uit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het debat over het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- we midden in een uitstervingsgolf van soorten zitten, met een snelheid van uitsterven die tot wel honderd keer hoger ligt dan in perioden tussen uitstervingsgolven;

overwegende dat:

- de biodiversiteitscrisis het welzijn van de planeet ontwricht;
- ons leven geen waarde kent als we de uitsterving van soorten geen halt toeroepen en door toedoen van ons handelen soms zelfs verergeren;

voorts overwegende dat:

- het tij nog te keren is, als we met vereende krachten werken aan biodiversiteitsherstel en kiezen voor ecologie in plaats van economie;
- de stad als gevolg van de verschraling van het platteland steeds belangrijker wordt voor soorten om zich te vestigen, zo niet van levensbelang is voor de instandhouding van soortenrijkdom;

verzoekt het college:

- de biodiversiteitscrisis uit te roepen;
- in de collegeperiode 2022-2026 alles op alles te zetten biodiversiteit te herstellen en te versterken, om te beginnen met een biodiversiteitsherstelplan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 4. Rotterdam, stad van mededogen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het debat over het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het coalitieakkoord voorstelt de verdeelsleutel voor de taakstelling in huisvesting van statushouders te wijzigen;
- daartoe een lobby oppert richting het rijk om de taakstelling in huisvesting te baseren op draagkracht in plaats van inwoneraantal;

overwegende dat:

- het opvangen van hen die hebben moeten vluchten een morele plicht is;
- Rotterdam als geen andere stad weet wat oorlog betekent;
- statushouders prima passen in de superrijke, superdiverse migratiegeschiedenis van onze stad;

van mening dat:

- draagkracht in de opvang van statushouders geen sociaaleconomisch verhaal is, maar juist een discours van mededogen;

verzoekt het college:

- niet te tornen aan de huidige verdeelsleutel voor de taakstelling in huisvesting van statushouders;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, M.S.S. de Jong en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw **VLASBLOM** (bij1). Dank voorzitter. 'Eén stad', het zou een historisch coalitieakkoord worden. Partijoverstijgend en dé oplossing voor een gepolariseerde stad. Maar wat betekent het nu uiteindelijk voor de Rotterdammer? Eén stad betekent niet één soort inwoner. We zijn een stad vol met verschillende mensen, achtergronden en ambities. We zijn een stad vol met arbeiders, creatieven, dromers en denkers. En het is onze verantwoordelijkheid als gemeenteraad om er ook echt voor iedereen te zijn. Met dit akkoord tekenen de partijen voor een stad met één bepaald soort inwoner en één bepaald soort oplossing, namelijk repressie. Deze stad vol rijkdom en kansen weigert deze te delen met mensen die ze het hardst nodig hebben. Wij maken bar weinig ruimte voor mensen die gevlucht zijn uit landen waar bommen en geweerschoten de dagelijkse realiteit zijn. Waar

jezelf zijn tot de dood kan leiden. Waar het uiten van je politieke mening geen vanzelfsprekendheid is. Een stad die nog geen eeuw geleden zelf in puin lag, sluit grotendeels haar deuren. En voor de ongedocumenteerde dakloze wordt het bestaansrecht nog verder afgebokkeld. Van de 70 opvangplaatsen gaan we naar een schamele 45, mits het rijk betaalt. En zelfs dan worden ze na zes maanden weer weggebonjourd. Het doet pijn. Dan de wooncrisis. We gaan volgens het akkoord voor een betaalbare stad. Er is een wooncrisis en nog steeds is bijna de helft van de nieuwbouw veel te duur. Vele Rotterdammers kunnen de middenhuur niet of nauwelijks betalen. Inzet op de behoefte van de rijke bovenlaag van Rotterdam is daarmee dus niet de oplossing. Ondertussen is de schreeuwende vraag naar betaalbare woningen oorverdovend. In het akkoord staat dat we de woonvisie gaan herzien. Wat mij betreft een goed idee. Maar als we kijken naar termen als wooncarrière kunnen maken in de wijk, en bouwen voor sociale stijgers, betekent dat gewoon weer gaan voor gemengde wijken, ofwel een gentrificatieslag, wat in de toekomst zal gaan leiden tot meer sloop en meer ellende. Nog meer drama's als de Tweebosbuurt, de Wielewaal, de Pompenburg en ga zo maar door. Er gaat wezenlijk niets veranderen. Het wordt niet leefbaarder met de Rotterdamwet. Het werd in de campagnetijd vaak geroepen: de Rotterdamwet is nooit effectief gebleken, wel discriminerend. Maar in plaats van het afrekenen met de Rotterdamwet gaat dit aankomend stadsbestuur kijken naar nog meer repressieve maatregelen verpakt in laffe ontoegankelijke beleidstaal, vol loze beloftes over betaalbaarheid, leefbaarheid en veiligheid. Over veiligheid gesproken, wat maakt nu echt een veilige stad? Het antwoord van deze coalitie is het inzetten van meer repressieve middelen. Meer camera's, meer boa's, jongeren lastigvallen op de pleintjes waar zij samenkomen. Het is veiligheid voor bepaalde Rotterdammers, maar onveiligheid, controles en wantrouwen voor veel andere Rotterdammers. Rotterdam, waar we onder de naam van onder andere Humeyra raadsbreed een stop zetten achter huiselijk geweld of wilden zetten, is ook het Rotterdam waar agenten haar niet serieus namen en keihard dehumaniseerden zonder ook maar enige consequentie. Zorgen wij dan ook voor de veiligheid van mensen tegenover de politie? Of de veiligheid voor de gemarginaliseerde groepen in de politie? Waar die worden weggejaagd door middel van racisme, seksisme en pestgedrag. Hoe kan een instituut met zulke uitsluitende mechanismen zowel intern als extern voor veiligheid zorgen van onze eigen stad? Bovendien is de effectiviteit van deze repressie een niet-bewezen feit. Jaap de Waard onderzocht namens het ministerie van Veiligheid en Justitie de effectiviteit van deze repressieve strategieën. Hij concludeerde dat het bewezen ineffectief is. Meer politie, meer repressie staat niet gelijk aan meer veiligheid. Voorzitter, dit is niet mijn stad, niet de stad die ik liefheb, een kille plek waar het ultieme onderscheid wordt gemaakt tussen winnaars en verliezers, waar we niet delen maar verdelen, waar wij grootkapitaal plaatsen boven het bestaansrecht van alle Rotterdammers. Een stad die pretendeert te willen helpen, maar mensen vooral laat vallen. Vooral als ze geen huis hebben, vooral als ze geen status hebben. En wij ons maar afvragen waar dat wantrouwen in de politiek nu vandaan komt. Dit akkoord en het college is wat mij betreft dus ook Rotterdam onwaardig. Het is uitsluiting, repressie en onderscheid, verpakt in papieren intenties. Het is een kneiterrechtse belofte voor afbraak en verlies. Het is geen waardige representatie van onze mooie stad en daarom steunen wij dus ook de motie van GroenLinks en staan wij hier ook solidair in het wit. Mijn partij zal zich op elke mogelijke manier tegen het gebrek aan representatie en de vergroting van repressie verzetten. Daar mogen jullie mij elke dag aan houden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, deze nieuwe coalitie is geen coalitie van visies, van vergezichten, van perspectieven. Nee, deze coalitie is er een van uitvoering en van geen woorden maar daden. Geen loketjungle meer, maar mensen direct helpen. De menselijke maat weer invoeren. Creativiteit en daadkracht. Die coalitiebingokaart gaan we heel, heel

vaak gebruiken. Voorzitter, 50PLUS Rotterdam heeft met grote aandacht het coalitieakkoord gelezen en ik geef het de coalitie na. Het is een makkelijk lezend verhaal, niet te wollig en niet te veel vage omschrijvingen. Ik haal er een paar kernzaken uit en ik geef u verder 52 moties ter lering en vermaak. 50PLUS Rotterdam kan deze coalitie alleen maar complimenteren met een uitgebalanceerde inzet op preventie via welzijnswerkers en repressie via buitengewoon opsporingsambtenaren. Ook is 50PLUS Rotterdam er gecharmeerd van dat de zeven stadsprojecten in een minimumvariant van het doenscenario uitgevoerd worden. En dat alle andere toeters en bellen neergelegd worden bij marktpartijen in een droomscenario. Voorzitter, of het nu over onderwijs gaat of over bouwen of over welzijn, deze coalitie richt al haar pijlen op Rotterdam-Zuid, op het NPRZ. Volgens 50PLUS begint dat ondertussen ongezonde vormen aan te nemen. Is er in het Oude Westen, in het Oude Noorden, in Ommoord, in Middelland, in Schiebroek geen kansenongelijkheid meer te vinden? Coalitie, u veroorzaakt een waterbedeffect. Met het laten verdwijnen van de problemen op Zuid komen ze ergens anders in de stad vanzelf weer naar boven. Kijk naar de armoede- en schuldenproblematiek. 50PLUS constateert dat we van een halve wethouder, zelfs minder, een hele wethouder hebben gemaakt. Maar helaas wordt dat in de ambities slechts gevangen in één magere bladzijde. Wat ambitieuzer in een stad die nummer één staat op de ranglijst van armoede zou ons sociaal mediageile wethouder toch echt niet hebben misstaan. En ook als het om de werkgelegenheid gaat kan er wel een tandje bij. In een tijd waar het aanbod aan werk in de markt sky high is, komen vooral de ouderen er bekaaid vanaf. Maar voorzitter, wat 50PLUS Rotterdam echt, echt ontzettend zwaar op de maag ligt, is dat deze coalitie serieus niet weet wat er aan de hand is in de woonsector. In een tijd waar de ergste wooncrisis sinds de Tweede Wereldoorlog zich aan het uitrollen is, blijft deze coalitie van neoliberale signatuur in haar eigen bubbel leven. Kijkt niet over haar eigen grenzen heen. Bouwt stug door voor de verkeerde groepen. Voorzitter, zelfs het kabinet heeft het ondertussen wel door. Bij projectontwikkelaars is het kwartje gevallen. De kiezer gaat niet meer stemmen. De onderwijzer, de politieman, de verpleegkundige zoeken hun heil buiten de stad. De buschauffeur, de buitengewoon opsporingsambtenaar en de schoonmaker voelen zich als een melaatse in hun eigen stad. Rotterdam is een klein Amsterdam, het beruchte Gooi aan het worden. Rotterdam verliest volledig haar authenticiteit als havenstad. En deze coalitie vindt het allemaal wel prima. Deze coalitie weigert serieus het eigen beleid van de afgelopen tien jaar onder de loep te nemen. De discriminerende Rotterdamwet blijft bestaan. De huisjesmelkers krijgen ruim baan. Grond wordt onbetaalbaar. De beleggers en de projectontwikkelaars hebben de touwtjes in handen. Welstand en monumentenzorg worden kaltgesteld. Van NPRZ wordt een yuppenwijk gemaakt. En zoals ik al eerder betoogde, ook deze coalitie met acht mannen en één vrouw weet niet wat het betekent als een meisje nee zegt. Een nieuw stadion gaat er niet komen. Maar voorzitter, gelukkig blijft deze coalitie wel in beweging, althans, dat zouden ze willen. Maar in het verkeer gaan we allemaal muur- en muurvast komen te staan. De autofiles gaan de komende jaren ons straatbeeld vervuilen. De verkeersexperimenten gaan met Leefbaar Rotterdam, VVD en DENK gewoon door. Wie heeft het in deze coalitie voor het zeggen? De auto wordt geweerd uit het straatbeeld. Iedereen, jong en oud, moet gaan fietsen. Tjonge jonge, hier voelt 50PLUS Rotterdam dat deze coalitievorming toch wel erg schuurt. Zit DENK al helemaal fout als het om een dak boven je hoofd gaat, als het om de heilige koe, de auto gaat, zit het voor drie van de vier in deze coalitie ook niet erg snor. Voorzitter, over de zorg mogen we ons allemaal grote zorgen maken. € 200 miljoen komen we tekort en welke creatieve oplossingen we ook gaan bedenken, hoe zelfredzaamheid we ook gaan dienen bij ouderen, de kosten rijzen de pan uit. De heer Simons zei het al: het rijk moet met een grotere zak met geld gaan komen en daar moet deze coalitie de barricaden voor op. Samen met G4, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op naar het Malieveld. Serieus. En dat geldt ook in het welzijn. Er liggen nog 81 moties van 50PLUS Rotterdam waar deze coalitie uit kan putten om goed ouderenbeleid te gaan maken. Voorzitter, dat brengt mij bij het eind

van dit coalitieakkoord, de financiën. Ik heb er nog niet veel over gehoord. Het geld is op, de pot is verteerd en een kat in het nauw maakt vreemde sprongen. Dus ziet 50PLUS Rotterdam wel heel vreemde moves in de geldomloop van deze nieuwe coalitie. Vanwege de slechte financiële situatie teert deze coalitie in op de toekomst van onze kinderen. En dat bevalt 50PLUS Rotterdam helemaal niet. Er gaan twee erfpachtconversies van woningcorporaties komen en dat gaat over een bedrag van € 500 miljoen. Buiten dat 50PLUS Rotterdam al niet enthousiast is om onze reservepotjes aan te spreken, vindt 50PLUS het nog schandaliger dat deze coalitie deze € 500 miljoen in gaat zetten voor eenmalige uitgaven. Deze coalitie doet zichzelf een cadeau van € 500 miljoen en zet dat niet in daar waar we het structureel het hardst nodig hebben. Niet in de Rotterdamse Investeringsmotor, maar in de zakken van deze coalitie voor leuke eenmalige speeltjes. En dat voorzitter, is onacceptabel. 50PLUS wil dan ook zo snel mogelijk met de nieuwe wethouder Financiën om tafel en een toelichting krijgen over deze paragraaf van het coalitieakkoord. Afhankelijk van die toelichting komt 50PLUS Rotterdam dan bij de eerste begroting van deze coalitie terug op deze financiële punten. Voorzitter, ik eindig. Het debat over dit coalitieakkoord zal niet echt vandaag gevoerd gaan worden. Want het coalitieakkoord is al rond en definitief. Het ligt al in een gesteven jasje bij de raad en de pers. Daarom zal ik in deze eerste termijn 52 moties indienen. Allemaal concrete moties ter ondersteuning van mijn betoog. En omdat 50PLUS niet voor niets 50PLUS is, omdat het coalitieakkoord 52 bladzijden behelst, omdat een jaar 52 weken kent, heeft 50PLUS Rotterdam haar moties gevangen in een jaarkalender. Voor elke week één.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. Ik wil u niet pesten hoor, maar we hebben wel de afspraak dat u het dictum van elke motie moet voorlezen. Dank u wel. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Rotterdamse wethouders moeten dienstauto vaker laten staan deel 2!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- conform de motie van DENK op 24 februari 2021 het Rotterdamse stadsbestuur de afgelopen jaren € 5,5 miljoen nodig had voor ondersteuning, zoals auto's en chauffeurs;
- DENK van mening is dat het aantal korte ritjes, dat door het college wordt gemaakt met dienstauto's teruggebracht moeten worden;
- DENK van mening is dat het college het goede voorbeeld moet geven door voor korte ritten zichzelf meer lopend, met de fiets of het openbaar vervoer te verplaatsen;

overwegende dat:

- wat gold voor het voormalige college toch zeker ook opgaat voor het nieuwe college;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het coalitieakkoord 'Eén Stad':

- als het college toch besluit om gebruik te maken van de dienstauto's, dan naar voorbeeld van de gemeente Den Haag het aantal korte ritjes aan banden te leggen door zichzelf meer lopend of met het gebruik van de fiets of het openbaar vervoer te verplaatsen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 6. De mosquito is een schijnoplossing!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- de mosquito niet onomstreden is, vooral omdat het gebruik ervan mogelijk raakt aan diverse mensenrechten (lichamelijke integriteit, bewegingsvrijheid, discriminatieverbod) dus grote terughoudendheid en zorgvuldigheid van belang is;
- de inzet van de mosquito niet nodig noch wenselijk is, gezien de bestaande instrumenten die het gemeentebestuur voor de bestrijding van overlast ter beschikking staan;

overwegende dat:

- de mosquito slechts zorgt voor het verspreiden van hangjongeren op één locatie om vervolgens op andere locaties de samenklontering van hangjongeren te zien toenemen;
- de mosquito dus niet bijdraagt aan het oplossen van de overlast van hangjongeren door samenklontering;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel aanpak (straat)overlast:

- te stoppen met het inzetten van de mosquito in de openbare ruimte in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 7. Ongecontroleerde scheepsvrachten op drugs zijn niet welkom in de haven!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- drugscriminaliteit een ontwrichtende werking heeft op de samenleving;
- de bestrijding van de drugsmafia een van de kerntaken van het bestuur is;
- de Rotterdamse haven bij uitstek de poort is waar alle drugs en de daaraan gerelateerde criminaliteit binnenkomt;

overwegende dat:

- alle inzet tegen de drugs en criminaliteit van het Rotterdamse bestuur dweilen met de kraan open is als er niet veel strenger gecontroleerd wordt op wat er aan drugs via de scheepsvrachten binnenkomt;
- inzetten op het tegenhouden van drugs aan de bron veel meer effect heeft;

verzoekt het college ter ondersteuning en inspiratie van de aanpak drugsmafia en criminaliteit:

- scheepsvrachten uit bepaalde landen (Colombia e.d.) in de Rotterdamse haven te weigeren als ze niet aantoonbaar gecontroleerd zijn in eigen land op drugs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 8. Een sanitaire stop voor ouderen is een moeten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- de buitenruimte juist voor ouderen is om gebruik van te maken;
- ouderen in een veilige, schone en prettige buitenruimte minder eenzaamheid ervaren;
- het investeren in de toegankelijkheid van de openbare ruimte ook voor juist oudere Rotterdammers van groot belang is;

overwegende dat:

- de veilige buitenruimte en de veiligheidsbeleving in wijken en woningen van groot belang zijn voor in het bijzonder kwetsbare ouderen;
- de afgelopen jaren met de Coronacrisis helaas de toegankelijkheid van openbare toiletten drastisch is teruggelopen;

verzoekt het college ter ondersteuning en inspiratie voor het gebruik buitenruimte:

- schone en veilige openbare toiletten te plaatsen en in overleg te treden met winkels en horeca om hun toiletvoorzieningen weer beschikbaar te stellen voor het publiek;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 9. Ook ouderen dienen beschermd te worden tegen onveiligheid!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- naast straatoverlast er ook sprake is van woonoverlast en dat vooral ouderen zich zeer daar onveilig door voelen;
- onderzoek uitwijst dat criminaliteit met 20% kan afnemen bij verbeterde openbare verlichting;
- veel ouderen niet internet- en computervaardig zijn en daarmee ouderen een risicogroep zijn van internetfraude;

overwegende dat:

- de veilige buitenruimte en de veiligheidsbeleving in wijken en woningen van groot belang zijn voor in het bijzonder kwetsbare ouderen;

verzoekt het college ter ondersteuning en inspiratie van de aanpak (straat)overlast:

- om samen met oudere inwoners en mindervalide bewoners, het netwerk van politie, ouderenbonden en gemeente buurtschouwen uit te voeren om te bekijken waar de veiligheid in en om de woningen van ouderen verder verbeterd kan worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 10. Geef kleur aan het Regenboogakkoord!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- bijna de volledige gemeenteraad van Rotterdam tijdens de campagne meegedacht heeft het Regenboogakkoord vorm te geven en deze ondertekend heeft;
- er slechts een zin in het coalitieakkoord gewijd wordt aan het regenboogakkoord: 'we werken aan meer veiligheid, voorlichting, zichtbaarheid en afstemming van/met lhbtqia+ers in Rotterdam';

overwegende dat:

- de ambities en maatregelen uit het Regenboogakkoord bijdragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving:
 - het voeren van een inclusief beleid met aandacht voor lhbtqia+;
 - het bevorderen van veiligheid van lhbtqia+;
 - het ondersteunen van jongeren om lhbtqia+ -acceptatie te bevorderen;
 - het vergroten van de zichtbaarheid van lhbtqia+;
 - beleid op zorg en LGBTQA+ ouderen te ontwikkelen en te verbeteren;
 - een omgeving bieden waar kwetsbare groepen uit de lhbtqia+-gemeenschap zich veilig en prettig voelen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Inclusie en samenleving en het tegengaan van racisme en discriminatie:

- de veiligheidsmonitor en gemeentelijke website gericht op lhbtqia+ aan te vullen;
- expliciet aandacht te geven aan lhbtqia+ bij het actualiseren van de beleidsnota's als het Integraal Veiligheidsplan, de integrale beleidskadernota Sociaal domein en het jongerenbeleid; het armoedebeleid en het ouderenbeleid;
- hierbij de lhbtqia+-doelgroep en in ieder geval COC Rotterdam actief te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 11. Voorzichtigheid geboden met het toepassen van algoritmen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college aangeeft de algoritmen van de gemeente periodiek door te lichten op discriminatie;
- het college aangeeft dat de gemeente geen algoritmen toepast die direct of indirect beslissingen baseert op gegevens die terug te voeren zijn naar afkomst;

overwegende dat:

- artikel 1 van de Grondwet een duidelijke definitie geeft over wat discriminatie is: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.';
- in de Tweede Kamer het wetsvoorstel van D66 in behandeling is om ook de lhbtqia+ doelgroep onder artikel 1 van de Grondwet op te nemen;

- in de Tweede Kamer het wetsvoorstel van 50PLUS in behandeling is om ook leeftijdsdiscriminatie te voorkomen door leeftijd op te nemen onder artikel 1 van de Grondwet;
- dit college door alleen de doelgroep 'Afkomst' te noemen te kort doet aan andere doelgroepen zoals beschreven in artikel 1 van de Grondwet;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie in het tegengaan van racisme en discriminatie:

- de gemeente geen algoritmen toe te laten passen die direct of indirect beslissingen baseert op gegevens die terug te voeren zijn naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, leeftijd, seksuele voorkeur of op welke grond dan ook;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 12. Toename van het aantal oudere werknemers in de gemeentelijke organisatie!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college aangeeft dat de gemeentelijke organisatie zich inspent om het personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de brede samenleving;

overwegende dat:

- Rotterdam meer dan 35% mensen van boven de 50 jaar kent;
- minder dan 5% van de werkloze mensen ouder dan 50 jaar nog aan het werk komt;
- boven de 60 jaar werkloze mensen al helemaal geen schijn van kans meer maken op een betaalde baan;
- dit een zeer zorgelijke situatie is zeker gezien dat de AOW en de pensioengerechtigde leeftijd niet meer 65 jaar is maar minimaal 67 jaar is geworden en in de nabij toekomst steeds verder oploopt tot 70 jaar;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Werk en Inkomen:

- in de gemeentelijke organisatie arbeidsbeleid voor ouderen te maken zodat oudere Rotterdammers voorkeur krijgen bij het in dienst genomen worden in de gemeentelijke organisatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 13. Gelijke kansen in het onderwijs, niet alleen voor Zuid!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college zelf zegt dat het niet moet uitmaken waar je wieg in Rotterdam staat: iedereen moet mee kunnen doen;
- elk kind in heel Rotterdam recht heeft op goed onderwijs, passend bij ieders ontwikkeling;

overwegende dat:

- het college de dagprogramming van het NPRZ voortzet;
- het college doorgaat met renoveren en vernieuwen van scholen, gymzalen en schoolpleinen gaat vergroenen met de focus volledig gericht op Rotterdam-Zuid;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie voor haar onderwijsplan:

- verder te kijken dan alleen naar Rotterdam Zuid en ook scholen in de oude wijken zoals het Oude Noorden, Oude Westen, Middelland en ook Schiebroek mee te laten doen met allerlei vernieuwingsprojecten zoals de dagprogramming NPRZ;
- ook in de andere wijken dan op Zuid scholen, gymzalen en de schoolpleinen te gaan vergroenen en opknappen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 14. Een leven lang leren stopt niet bij 25!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college zegt dat iedereen in Rotterdam de kans moet krijgen om zich te ontwikkelen en zijn dromen na te jagen;
- het college kinderen, jongeren en studenten dezelfde kansen wil bieden;

overwegende dat:

- het college met "iedereen" dus kinderen, jongeren en studenten bedoeld;
- dromen najagen blijkbaar leeftijdsgebonden is;
- het college geen enkel scholings- of omscholingsprogramma voor wat oudere Rotterdammers laat staan 'de ouderen' benoemt;
- het college geen inzet heeft op het digitaliseren van ouderen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie voor haar onderwijsplan:

- iedereen ook echt iedereen te laten zijn;
- scholing en omscholingsprogramma's voor alle leeftijden te ondersteunen;
- ouderen ook mee te laten doen en betrekken bij scholingsprogramma's en IT-lessen;
- ouderen met deskundigheid extra aandacht te geven bij de zij-instroom voor onderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 15. Gelden ondersteuning wethouders toevoegen aan Armoedefonds!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur de afgelopen jaren 5, 5 miljoen euro nodig had voor ondersteuning zoals auto's en chauffeurs;

overwegende dat:

- er een fonds ter bestrijding van armoede van slechts € 20 miljoen in het leven geroepen wordt en dat de kosten van ondersteuning wethouders van € 5,5 miljoen alleen al een kwart van dat bedrag is;
- een groot deel van die € 5,5 miljoen opgaat aan auto's en chauffeurs;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie in het tegengaan van armoede en schulden:

- de auto's met chauffeurs af te schaffen en het daarbij vrijgekomen geld toe te voegen aan het fonds ter bestrijding van armoede;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 16. De aanpak van armoede en schulden worden herijkt en vernieuwd!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college de aanpak van armoede en schulden gaat herijken en vernieuwen;
- het college aangeeft dat voor preventie, vroegsignalering en schuldsanering in de aanpak van armoede en schulden maatregelen getroffen gaan worden;

overwegende dat:

- de Rotterdamse aanpak van armoede 'Uit de Knoop', het beleidskader Armoedeaanpak Rotterdam 2019-2022 is komen te vervallen;
- dit college opnieuw kiest voor een aparte wethouder Armoede en Schulden voor zelfs 1 fte in plaats van 0,5 fte in de vorige beleidsperiode;
- een wethouder Armoede en Schulden middels een duidelijk afrekenbaar beleidskader inzicht geeft in zijn werkzaamheden richting de samenleving en de raad;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie in het tegengaan van armoede en schulden:

- binnen drie maanden naar de raad te komen met een voorstel voor een beleidskader hoe de aanpak van armoede en schulden te gaan herijken en te gaan vernieuwen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 17. Fonds Armoedebestrijding heeft natuurlijk de hoogste prioriteit!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college de komende vier jaar een aantoonbare reductie van de (kinder)armoede wil bewerkstelligen;
- het college voor die doelstelling een fonds van € 20 miljoen beschikbaar stelt;

overwegende dat:

- Rotterdam de meeste armoede kent van alle steden in Nederland;
- voor het NPRZ wonen € 80 miljoen en voor het opknappen van de Rivièrahal € 18 miljoen door de gemeente bijgedragen wordt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie in het tegengaan van armoede en schulden:

- de bijdragen van het college in het NPRZ wonen, opknappen van de Rivièrahal en het Fonds Armoedebestrijding te herschikken en de financiële verdeling als volgt te maken: Fonds Armoedebestrijding € 48 miljoen, NPRZ wonen € 60 miljoen en Rivièrahal € 10 miljoen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 18. Armoede wordt alsmaar erger door de extra boetes op schulden!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het wil dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft als schuldeiser;
- de gemeente zelf een van de grootste schuldeisers is van schulden van mensen die leven in armoede;

overwegende dat:

- het gemiddeld vijf jaar duurt voordat iemand met problematische schulden zich meldt;
- het Amsterdamse voorbeeld om een 'pauzeknop' op het beboeten en het innen van schulden in te voeren bij mensen met schulden, stress en extra problemen voorkomt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie in het tegengaan van armoede en schulden:

- stop als gemeente met het sturen van incasso's of aanmaningen totdat een uitweg is gevonden voor de schuldenproblematiek van mensen;
- een collectieve regeling af te sluiten met de belangrijkste schuldeisers - denk aan woningcorporaties, energiebedrijven, verzekeraars en dergelijke - om de schulden direct te bevriezen als een Rotterdamse inwoner zich meldt voor hulp bij schulden;
- voor de Rotterdamse inwoner met betalingsproblemen een regeling van afbetalen te organiseren via de Kredietbank;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 19. Zorg dat ouderen weer aan het werk komen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college in haar coalitieakkoord 'Eén Stad' weinig ambitieus inzet op werkgelegenheid in Rotterdam voor alle Rotterdammers van jong tot oud;
- het aanbod aan werk op de arbeidsmarkt sky high is;
- tegelijkertijd er een grote groep ongewenst werkloos is, onder wie veel 55-plussers;

overwegende dat:

- ruim 55.000 ouderen in Nederland graag aan de slag willen, maar het ze niet lukt om een baan te krijgen;
- leeftijdsdiscriminatie een van de grootste problemen is in het weer aan het werk krijgen van oudere mensen;
- minder dan 5% van de werkloze mensen ouder dan 50 jaar nog aan het werk komt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Werk en Inkomen en Arbeidsmarkt:

- in het coalitieakkoord 'Eén Stad' ook arbeidsbeleid voor ouderen op te nemen;
- leeftijdsdiscriminatie in de arbeidsmarkt aan te pakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 20. Magere ambitie van 4000 mensen uit de bijstand halen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college het aantal bijstandsgerechtigden van 34.000 wil terugbrengen naar 30.000 in 2026;

overwegende dat:

- de ambitie van dit nieuwe college gehalveerd is ten opzichte van het vorige college dat een structurele daling van 8.000 bijstandsgerechtigden voorstond;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Werk en Inkomen:

- binnen drie maanden met een gedetailleerd Masterplan '4000 mensen uit de Bijstand' te komen die zichtbaar maakt hoe dit college dit denkt te gaan bewerkstelligen met de maatregelen die in het coalitieakkoord 'Eén Stad' staan;
- in de begroting er zorg voor te dragen dat de bijstandsuitgaven tijdig bijgesteld worden mocht deze grote ambitie van 4000 minder bijstandsgerechtigden niet gehaald worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 21. Het inzetten van sociale rechercheurs voor bijstandsfraude is weinig effectief!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college slechts de mogelijkheden die het rijk aanbiedt benut om maatwerk te bieden waar bijstandsgerechtigden ten onrechte financieel tussen wal en schip vallen;
- echter het college bijstandsfraude dermate grote prioriteit geeft dat het college uit eigen middelen € 1,0 miljoen in 2022 oplopend tot € 1,4 miljoen in 2026 gaat uitgeven aan sociale rechercheurs;

overwegende dat:

- het wel heel erg oude politiek is van dit college om steeds maar meer en meer in te zetten op repressie en niets te doen aan preventie;
- de kosten van de inspanningen om bijstandsfraude op te sporen (ca. € 5,5 miljoen) weinig effectief is en niet opwegen tegen het terughalen van de bijstandsuitkeringen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Werk en Inkomen:

- het gereserveerde bedrag van zo'n € 5,5 miljoen juist in te zetten op preventie en maatwerk leveren aan de uitkeringen van mensen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 22. Voorstel voor een Rotterdams Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP010)!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een Rotterdams Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP010) gaat oprichten samen met partners uit het onderwijs en bedrijfsleven met als doel om minimaal 6.000 Rotterdammers te begeleiden naar (nieuw) duurzaam werk;
- er voor deze opzet door het college € 500.000 jaarlijks wordt uitgetrokken;

overwegende dat:

- ook de leerwerkakkoorden onder de RAP010 gaan vallen;
- de focus van werk ligt op sectoren zoals zorg, haven, onderwijs, openbaar vervoer, veiligheid en techniek;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Arbeidsmarkt:

- binnen drie maanden met een voorstel over het Rotterdams Arbeidsmarkt Perspectieffonds (RAP010) naar de raad te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 23. Rotterdam heeft toch ook Daklozenbeleid nodig?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college helemaal in het onderdeel 'Wonen' helemaal niets zegt over daklozen;

overwegende dat:

- er steeds meer daklozen in Rotterdam onderdak proberen te krijgen;
- daklozen bijna vogelvrije mensen zijn in onze samenleving;
- zonder de Pauluskerk er een drama in onze straten van Rotterdam zou plaatsvinden;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel kansengelijkheid, wonen en zorg:

- met een plan van aanpak te komen over de daklozenproblematiek;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 24 'Eén Stad' zorgt voor Eén tweedeling!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het woonbeleid van dit college voor de komende vier jaar desastreus is - en blijft - voor de Rotterdammers met weinig geld én voor de politieagent, de verpleegster en de onderwijzer;
- de tweedeling tussen (kans)rijke Rotterdammers en hun minderbedeelde stadsgenoten alleen maar zal toenemen;
- dit coalitieakkoord niet de naam van 'Rotterdam, Eén Stad' mag dragen maar de naam van 'Rotterdam Géén Stad' beter op haar plaats is;

overwegende dat:

- woningcorporaties van dit college moeten doorgaan met het verminderen van het aantal van de goedkoopste en gewone sociale huurwoningen (sociale basis) in Rotterdam, dat terwijl zij veel te weinig betaalbare nieuwbouw (mogen) realiseren;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel gebiedsontwikkeling:

- de Woonvisie dusdanig aan te passen dat een verdere tweedeling tussen rijk en arm op de Rotterdamse woningmarkt een halt wordt toegeroepen en hierover aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 25. Eindig met die rekentrucs en stop met die neptellingen sociale huur!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- minister van Volkshuisvesting De Jonge onderzoek doet naar het fenomeen van 'nepsociale huur' en een andere definiëring van sociale huur nodig acht;
- onder nepsociale huur verstaan wordt:
 - woningen die niet door corporaties gebouwd en verhuurd worden;
 - waarbij er niet passend wordt toegewezen;

- waarbij er geen aandacht is voor aandachtsgroepen;
- waarbij er niet aan leefbaarheidsprojecten gedaan wordt, alsmede sociale nieuwbouw, die na eerste mutatie naar de vrije sector moet worden overgeheveld;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat in gemeentelijke stukken een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen nepsociale huur en sociale huur;
- Rotterdam er (dus) goed aan doet om te stoppen met het op één hoop gooien van nepsociale huur en sociale huur;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel wonen:

- in de na het zomerreces verwachte Voortgangsrapportage over de Woonvisie nepsociale huur en sociale huur als twee afzonderlijke categorieën te beschouwen en in te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 26. De woningnood gaat over een groot tekort aan sociale (huur)woningen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- woningzoekenden in Rotterdam jarenlang op een betaalbare woning moeten wachten;
- Rotterdamse woningcorporaties veel te weinig mogelijkheden krijgen om nieuwe sociale huurwoningen te bouwen;
- dit college vasthoudt aan, en de komende vier jaar kiest voor, een bouwproductie van slechts 20% sociale woningen;

overwegende dat:

- alle deskundigen en onderzoeken in deze wooncrisis aangeven dat de woningnood het hoogst is in de sociale (huur)woningen en in het middensegment;
- het kabinet aangeeft dat in deze wooncrisis er vooral geïnvesteerd moet worden in meer sociale (huur)woningen en dat ook financieel te gaan ondersteunen;
- het nieuwe gemeentebestuur in Amsterdam voornemens is 40% sociale nieuwbouw mogelijk te maken;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- het voorbeeld van Amsterdam te volgen en ook in Rotterdam te kiezen voor het realiseren van 40% sociale huurwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 27. De onmogelijkheid van unsolicited proposals!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- dit college door wil gaan met unsolicited proposals;

overwegende dat:

- dat op gespannen voet staat met het Didam-arrest van 26 november 2021, waarin de Hoge Raad oordeelt dat overheden bij de verkoop van grond gelegenheid moeten bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen, hetgeen betekent dat overheden niet zonder meer vrij zijn om grond te verkopen aan een partij naar keuze. Overheden moeten gelijke kansen bieden bij uitgifte van grond;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- alle unsolicited proposals te toetsen aan het Didam-arrest en daarover de raad te rapporteren alvorens ermee in te stemmen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 28. Vergunningen voor kamerverhuur op 3 personen houden!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college bij kamerverhuur pas vanaf 4 of meer personen een vergunning nodig vindt;

overwegende dat:

- daardoor de woonoverlast in straten, waar veel verkamerde (studenten)woningen zijn, alleen maar groter zal worden;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- vast te houden aan het beleid om vergunningen voor kamerverhuur verplicht te stellen voor woningen waar 3 of meer personen woonachtig zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 29. Stop met het toepassen van de Rotterdamwet!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- Het college voornemens is om door te gaan met de Rotterdamwet door bijvoorbeeld onderwijzers, politieagenten en verpleegsters te laten 'voorpiepen' bij de toewijzing van sociale huurwoningen in de goedkoopste - dus ook slechtste - wijken van Rotterdam;

overwegende dat:

- de Rotterdamwet leidt tot uitsluiting van de meest kansarme woningzoekenden;
- de Rotterdamwet een discriminerende wet is;
- deze coalitie de mond vol heeft van het willen tegengaan van racisme en discriminatie en met deze Rotterdamwet dat volledig weerlegt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- om af te zien van het inzetten van de Rotterdamwet in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 30. Opkoopbescherming voor de hele stad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- In het coalitieakkoord van dit college geen enkele stap wordt gezet naar het treffen van maatregelen om de opkoopbescherming in veel meer dan de 16 thans aangewezen CBS-buurtten in te voeren;

overwegende dat:

- daardoor tientallen wijken in Rotterdam interessant blijven voor beleggers met alle kwalijke gevolgen voor de zittende bewoners van dien;
- het argument van het vorige college dat van de minister er geen opkoopbescherming in de hele stad mocht doorgevoerd worden niet waar blijkt te zijn;
- alle grote G4-gemeenten daarom wel een opkoopbescherming doorgevoerd hebben;
- Rotterdam hierdoor een aanzuigende werking heeft voor alle speculanten en beleggers die met gewone woningen willen speculeren;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- de opkoopbescherming in principe in alle CBS-buurtten door te voeren en daar slechts een uitzondering voor te maken als per buurt beargumenteerd kan worden waarom deze maatregel niet nodig zou hoeven te zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 31. De grens van de opkoopbescherming verhogen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord van dit college onduidelijk is of de grens voor de opkoopbescherming van nu € 355.000 verhoogd kan worden;

overwegende dat:

- Rotterdam, net als bijvoorbeeld in Amsterdam waar de grens ligt op € 522.000, er goed aan zou doen om grens voor de opkoopbescherming te verhogen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Woningen:

- de grens voor de opkoopbescherming te verhogen tot minimaal € 450.000;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 32. De grondprijzen sociale nieuwbouw niet laten stijgen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- in september vorig jaar al een mislukte poging is gedaan door Leefbaar Rotterdam, VVD, D66, CDA om de grondprijzen voor sociale nieuwbouw duurder te maken;
- de fractie van DENK toen tegen dat onzalige plan stemde;

overwegende dat:

- de grondprijzen voor sociale nieuwbouw in Rotterdam hoog genoeg zijn, zeker ook gezien het feit dat het realiseren van nieuwbouw in een grote stad als Rotterdam doorgaans duurder is dan nieuwbouw in de regio;
- door het verhogen van de grondprijzen voor sociale nieuwbouw de wooncrisis in de sociale sector nog groter zal maken;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel woningen:

- af te zien van het voornemen de sociale grondprijzen te verhogen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 33. Zet de NPRZ in de wacht!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- dit college voornemens is het NPRZ in de periode 2023-2026 voort te zetten;

overwegende dat:

- de bewoners van Zuid de afgelopen jaren benedenmaats zijn betrokken bij het NPRZ;
- dit najaar er via een midterm review een evaluatie rond het NPRZ plaatsvindt;
- de monitoringsrapportage van het NPRZ aantonen dat de prestaties van het NPRZ ver onder de maat zijn;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Gebiedsontwikkeling:

- het bureau NPRZ op te dragen de bevolking van Rotterdam Zuid direct te betrekken bij de ontwikkeling van het NPRZ en hierover driemaandelijks te rapporteren aan de raad;
- het besluit om het NPRZ in de periode 2023-2026 wel of niet voort te zetten pas te nemen na de midterm review in het najaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 34. Ga woningen bouwen in plaats en op de plek van een nieuw stadion!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- dit college net als het vorige college tegen beter weten in, blijft hopen dat een nieuw stadion voor Feyenoord haalbaar is;
- het nieuwe college het 'nee' van de voetbalclub als een 'ja' beschouwt en zonder draagvlak doorgaat met het voorsorteren op een nieuw stadion;

overwegende dat:

- het nieuwe college helemaal geen enkele verantwoordelijkheid heeft voor het realiseren van een private project als het bouwen van een nieuw stadion;
- elke dag uitstel door het college veel maatschappelijk geld kost en daarmee het zijn van een betrouwbare overheid ook ernstig beschadigt;
- het realiseren van betaalbare woningbouw op de plek, waar het stadion had moeten komen, beter vandaag dan morgen van start zou moeten gaan;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Gebiedsontwikkeling:

- te erkennen dat een nieuw stadion passé is en alles op alles te zetten om zo spoedig mogelijk woningbouw op de plek, waar het stadion had moeten komen, mogelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 35. De consequenties van een autoluwe binnenstad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college het centrum en de oude wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden autoluw wil maken;
- het college via een Autoluwfonds (€ 20 miljoen) aankoopt op realisatie van meer eenrichtingverkeer, meer schrappen van parkeerplaatsen en vrij liggende fietspaden wil realiseren;

overwegende dat:

- ouderen vaak afhankelijk zijn van auto of brommobiel;
- ouderen en mantelzorgers te allen tijde voor hun huis en bij hulpverleningsinstellingen moeten kunnen parkeren;
- vanwege een enorme toename van fietsers (race, e-bikers en regulier) en scootmobielen de huidige fietspaden niet meer voldoen om dit af te wikkelen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel autoluw en fietsvriendelijk:

- te komen met een toekomstbestendig stadsbreed vervoersplan, waarin rekening wordt gehouden met de toename van fietsen en Openbaar Vervoer, waar scheiding aangebracht wordt in fietspaden voor snel en langzaam verkeer, maar waar ook aandacht is voor ouderen en mantelzorgers die afhankelijk zijn van hun eigen vervoer;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 36. Voor wie blijven de verkeersexperimenten bestaan?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- de verkeersexperimenten welke door het voormalige college in het leven geroepen zijn blijven bestaan in dit coalitieakkoord 'Eén stad';

overwegende dat:

- Leefbaar Rotterdam, VVD en DENK de afgelopen vier jaar fervent tegenstanders zijn van de verkeersexperimenten;
- de verkeersexperimenten vooralsnog een enorme verkeerschaos veroorzaken op vele verschillende kruispunten, pleinen, tunnels;
- hiermee de doelstelling de verkeersexperimenten verbetering luchtkwaliteit en klimaatbijdrage in het geheel niet gehaald worden;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel autoluw en fietsvriendelijk:

- het college alsnog te stoppen met de verkeersexperimenten Maastunnel, Erasmusbrug, 's-Gravendijkwal-Henegouwerlaan, Pleinweg en dergelijke;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 37. Een kaalslag in het Rotterdamse OV dreigt!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- afgelopen week door de stadsvervoerder RET de alarmbellen zijn geluid; een kaalslag in het Rotterdamse OV dreigt: mogelijk 30% minder busritten, ook fors minder trams en metro's vanwege de coronacrisis;
- de RET inschat dat zo'n 10% van de reizigers op korte termijn niet terugkomt, omdat thuiswerken gangbaarder is geworden;
- het aantal reizigers de komende jaren zonder twijfel flink gaat stijgen vanwege minder auto's in de stad en meer woningen;

overwegende dat:

- in het hele coalitieakkoord 'Eén Stad' met geen woord gerept wordt over de enorme nasleep van de achterliggende coronacrisis en deze vooral het Openbaar Vervoer hard raakt;
- dat indien het vangnet van het rijk er niet komt er maar één optie overblijft volgens de RET en dat is fors afschalen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Openbaar Vervoer:

- in het coalitieakkoord 'Eén Stad' aan te geven hoe we het Openbaar Vervoer de komende twee à drie jaar voor de Rotterdammer op peil houden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 38. Een robuust Openbaar Vervoer!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college pleit voor een nieuwe oeververbinding;
- het college daarbij aan koerst op een nieuwe metroverbinding;
- het college graag een nachtmetro wil en ook een betere OV-verbinding naar de kleinere kernen;

overwegende dat:

- het college staat voor een robuust OV-netwerk;
- de RET met enorme verliezen kampt wegens corona;
- daardoor het fijnmazige netwerk onder druk staat;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Openbaar Vervoer:

- te allen tijde te streven naar het waarborgen van de fijnmazigheid van het Openbaar Vervoer;
- het Openbaar Vervoer betaalbaar te houden voor iedereen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 39. Beleid maken voor deelvervoer (scooters, fietsen, steppen)!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college spreekt over het ordenen van deelvervoer en de zones waarin geparkeerd moet worden;
- er afspraken gemaakt gaan worden om onveilig, oneigenlijk gebruik en overlast van deelvervoer tegen te gaan;

overwegende dat:

- het geparkeerde deelvervoer (scooters, fietsen en straks ook steppen) enorme obstakels zijn op een trottoir en fietspaden voor mensen die slecht ter been zijn, voor moeders met kinderwagens;
- het geparkeerde deelvervoer (scooters, fietsen en straks ook steppen) een enorm verstorend straatbeeld opleveren;
- er voortdurend een groot aantal klachten over deze overlast en onveiligheid zijn;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Verkeersveiligheid:

- in haar ordening een structureel plan van aanpak voordeelvervoer (scooters, fietsers, stappen) te maken waarin onder andere opgenomen wordt:
 - hoe de vergunningverlening van deelvervoer scherper en strakker moet;
 - een beperking van het aantal deelvervoersmiddelen op te nemen;
 - een zonebeleid waar geparkeerd kan worden uit te werken;
 - het handhavingsbeleid concreter uitgewerkt is;
- dit plan van aanpak binnen drie maanden met de raad te gaan bespreken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 40. Korting voor gastparkeren!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college het betaald parkeren overal tot 23.00 uur wil uitbreiden;
- het college de kosten van de eerste parkeervergunning met 20% wil verlagen;
- het college spreekt van wijkvreemde parkeerders die parkeerdruk veroorzaken;

overwegende dat;

- wijkvreemde parkeerders vaak dierbaren of gasten zijn van de bewoners in de wijk;
- parkeren voor de dierbaren en gasten nu ook duurder wordt;
- het college de kosten van het gastparkeren blijkbaar niet met 20% wil verlagen;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel parkeren:

- het gastparkeren met 20% te verlagen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 41. Bij nieuwbouw fietsgebruik stimuleren!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- Rotterdammers graag wonen in groene, levendige en aantrekkelijke wijken;
- het college daar graag in investeert;

overwegende dat:

- bij nieuwbouw veelal aan parkeergelegenheid van de vierwieler wordt gedacht;
- het fietsparkeren in nieuwe wijken veelal vergeten wordt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Parkeren:

- bij ieder nieuw te bouwen huis (overdekte) parkeerruimte voor de fietsen te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 42. Inzet duurzaamheidstransitiebudget!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een Duurzaamheidstransitiebudget gaat vormen waarin het rijk € 80 miljoen en Rotterdam € 20 miljoen gaat investeren;
- het fonds ingezet gaat worden voor de vergroening van de leefomgeving, duurzame opwekking en opslag van zonne- en windenergie, waterstofproductie, de transitie naar een circulaire economie en het reduceren van energieverbruik gaat realiseren;

overwegende dat:

- er ook een revoluerend Energietransatiefonds van € 71 miljoen ingesteld is in de afgelopen beleidsperiode;
- dit fonds ook inzet op alle aspecten waar het nieuwe duurzaamheidstransitiebudget op inzet;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Energietransitie:

- een plan van aanpak te maken hoe exact het duurzaamheidstransitiebudget ingezet gaat worden;
- dit plan van aanpak binnen drie maanden aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 43. Wat te doen met de voorstellen van het Rotterdamse burgerberaad voor het klimaat!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een Rotterdams burgerberaad wil organiseren voor het klimaat;
- een gelote groep Rotterdammers wordt gevraagd welke klimaatmaatregelen zij voorstellen om de klimaatdoelen voor 2030 te realiseren;
- deze voorstellen worden besproken in de gemeenteraad;

overwegende dat:

- het niet duidelijk is wat er met de voorstellen voortkomend uit het door het college georganiseerde Rotterdamse burgerberaad voor het klimaat na bespreking met de gemeenteraad gaat gebeuren;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Energietransitie:

- alvorens over te gaan tot een Rotterdams burgerberaad voor het klimaat vast te stellen wat er met de voorstellen van dit Rotterdams burgerberaad voor het klimaat gedaan wordt nadat ze besproken zijn in de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 44. Het herhaalde verzoek 'Belofte maakt schuld!'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college 2 maart 2021 had aangekondigd dat huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum (WSM) een energietoeslag van € 200 zouden ontvangen;
- op 12 april 2022 bleek dat de doelgroep 120-130% WSM toch geen aanspraak kon maken op de € 200 toeslag;
- ondertussen een filantroop de financiële toezegging van de gemeente heeft overgenomen;

overwegende dat:

- 'Belofte schuld maakt' en het dus de gemeente niet ontslaat van haar verantwoordelijkheid om het bedrag van de volledige energietoeslag zoals op 2 maart toegezegd aan een groep Rotterdammers alsnog beschikbaar te stellen ten behoeve van de energiearmoede die vele Rotterdammers dit najaar zal treffen;
- deze 4 coalitiepartijen Leefbaar Rotterdam, VVD, D66, DENK hebben aangegeven deze motie 'Belofte maakt schuld' niet te willen aannemen omdat er op het moment van deze vergadering op 21 april de 4 partijen nog aan het formeren waren;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Energietransitie:

- alsnog nu het bedrag van de energietoeslag te reserveren voor mensen in armoede die ten gevolge van de winter ook in de energiearmoede terechtkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 45. Wat wil de oudere Rotterdammer?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- dit nieuwe college de menselijke maat als uitgangspunt wil hanteren in de dienstverlening aan Rotterdammers met een zorgvraag;
- de te verlenen zorg moet aansluiten bij de behoeften van Rotterdammers;

overwegende dat:

- de grootste kritiek van de Rekenkamer in haar rapport Broze Bedoelingen was dat de gemeente geen idee had waar de Rotterdammer behoefte aan had en er toch een masterplan Ouder en Wijzer is geformuleerd;
- de voormalige wethouder Zorg pas in tweede instantie in gesprek met de rekenkamer tot de conclusie kwam dat inzicht in de behoefte van de Rotterdam de basis moet zijn voor de dienstverlening aan Rotterdammers;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Rotterdams zorgakkoord:

- niet in dezelfde valkuil te stappen als het vorige college en eerst goed te inventariseren waar de Rotterdammers met hun verschillende achtergronden behoefte aan hebben voordat direct koosjere en halal maaltijden worden aangeboden of de taal van de hulpvrager;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 46. Waardering voor mantelzorgers!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een beroep doet op het eigen sociaal netwerk van familie, vrienden, mantelzorgers en vrijwilligers voordat professionele hulp wordt ingeschakeld;

overwegende dat:

- het college dit beroep op het eigen sociaal netwerk doet omdat de zorgvraag meer en meer toeneemt en daarmee de kosten van de zorg toeneemt maar de financiële middelen niet toereikend zijn om alle zorg die nodig is ook te kunnen leveren;
- uit onderzoek van onder andere het SCP blijkt dat het aantal potentiële mantelzorgers de komende jaren sterk zal afnemen, van 15 nu naar 10 in 2030;
- mantelzorgers vaak financieel flink inleveren;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Zorg:

- voordat de gemeente een beroep doet op het sociaal netwerk van de hulpvrager eerst te zorgen voor een goed ondersteuningspakket voor mantelzorgers zodat zij er financieel niet aan onderdoor gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 47. Inzetten op nieuwe en andere vormen van zorgondersteuning!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college constateert dat de beschikbare schaarse middelen in de zorg het college dwingen om scherpe keuzes te maken;
- het college terecht voor een mogelijke oplossing zwaar op (extra) bijdragen van het rijk rekent;

overwegende dat:

- inmiddels er verschillende succesvolle pilots bekend zijn zowel in Nederland als in het buitenland die inzetten op een betere en comfortabelere zelfredzaamheid van mensen die zorgbehoevend zijn;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Zorg:

- te gaan onderzoeken welke good practice systemen op het vlak van ondersteuning van zorgbehoevenden in Rotterdam mogelijk toepasbaar zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 48. De ouderen van de toekomst!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- we allemaal elke dag ouder worden;
- we allemaal gezond oud willen worden;
- er grote verschillen zijn in Rotterdam tussen jaren levensverwachting en gezonde levensjaren;
- de slechtste levensverwachting en aantal gezonde levensjaren voorkomen in de wijken met veel armoede;

overwegende dat:

- het coalitieakkoord 'Eén Stad' niets zegt over preventie en gezonde levensstijl;
- juist nu (en op een zo jong mogelijke leeftijd) gezonder leven de kans op gezond ouder worden sterk vergroot;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Zorg en Welzijn:

- beleid te ontwikkelen waarmee de Rotterdammers uitgedaagd en verleid worden om gezonder te leven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 49. Stoot de ezel zich voor de tweede keer aan de indicaties van de zorgaanbieders!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college overweegt om een pilot te starten om indicaties door zorgaanbieders te laten verrichten in plaats van door de gemeente, om zo kosten te besparen;

overwegende dat:

- er in het Masterplan Ouder en Wijzer al geëxperimenteerd is met een Experimenteel Integraal Budget;
- dit experiment jammerlijk mislukt en stukgelopen is op wetgeving;
- de Rekenkamer in haar rapport Broze Bedoelingen aangaf dat de schaal heel beperkt is en daarmee het te bereiken effect minimaal;
- door de zorgaanbieders de indicaties te laten doen ook het effect van 'de slager keurt zijn eigen vlees' ontstaat;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Rotterdams zorgakkoord:

- haar energie in projecten te steken die maatregelen die voor een grote groep hulpvragers effect hebben;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 50. Voort met Ouder & Wijzer!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een effectief en doelmatig beleid gaat voeren om ouderen te ondersteunen;
- het vorige college het Masterplan Ouder en Wijzer heeft ontwikkeld;
- zeker niet alles aan dit masterplan geweldig is maar zeker met inachtneming van de 81 moties van 50PLUS Rotterdam er stappen in de goede richting zijn gezet;

overwegende dat:

- het masterplan 'Ouder en Wijzer' voldoende goede initiatieven heeft om het niet zomaar zoals dit college nu doet te negeren;
- het vorige college na overleg met de Rekenkamer goede aanpassingen aan het masterplan heeft gemaakt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Ouderen:

- de goede aspecten en initiatieven van het masterplan 'Ouder en Wijzer' te behouden en voort te zetten en daarvoor voldoende middelen beschikbaar te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 51. Ouderen horen in seniorenflats!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- dit college in seniorenflats de huisvesting van mensen met GGZ- en/of verslavingsproblematiek door het quotum op huisvesting wil handhaven;
- het college op deze wijze de overlast in seniorenflats terug wil dringen;

overwegende dat:

- voor ouderen er buiten de seniorenflats geen andere ouderenhuisvesting voorradig is;
- overlast door mensen met een GGZ-en/of verslavingsproblematiek niet te reguleren is via een quotum;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Ouderen:

- stoppen met mensen met een GGZ- en/of verslavingsproblematiek samen met ouderen in seniorenflats te huisvesten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 52. Transformeren van winkel- en kantoorpanden naar woningen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college in deze tijden van wooncrisis geen inzet gaat plegen om leegstaande winkel- en kantoorpanden geschikt te maken voor bewoning;

overwegende dat:

- er vele jaren geïnvesteerd is het bouwen van winkel- en kantoorpanden;
- de laatste jaren door internetverkoop, door corona, door armoede, door thuiswerken, er een enorme leegstand is ontstaan aan winkel- en kantoorpanden;
- het transformeren van winkel- en kantoorpanden in woningen bijdraagt aan het verminderen van het woningtekort;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Ondernemerschap:

- een plan van aanpak te maken samen met de betreffende marktpartijen om leegstaande winkel- en kantoorpanden te transformeren naar woningen;
- de raad over drie maanden het plan van aanpak aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 53. Bruisende stad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college een plan ontwikkelt om de levendigheid in de nacht te verbeteren;
- volgens dit college, nachtcultuur en festivals essentieel zijn voor de stad;

overwegende dat:

- Rotterdam een stad is waarin gewoond en gewerkt wordt;
- horeca zich bevindt in ook de zeer dicht bewoonde omgeving;
- festivals in parken organiseren betekent dat bewoners geen gebruik van hun park kunnen maken en het groen vertrapt wordt;
- nachtcultuur werkende mensen uit hun slaap houdt;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Festivals:

- het eenvoudiger te maken om klachten over geluidsoverlast en vernieling te kunnen doen;
- meer controle in te zetten op geluidsoverlast in de buitenruimte (terrassen, lallende mensen op straat, festivals);
- parken zoveel mogelijk open te houden voor bewoners;
- nachtcultuur toe te laten alleen daar waar het geen overlast geeft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 54. Geen substantiële bijdrage van € 18 miljoen aan de Rivierahal Diergaarde Blijdorp!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- het college voornemens is een substantiële bijdrage van € 18 miljoen aan de restauratie van de Rivierahal in Diergaarde Blijdorp te leveren;

overwegende dat:

- het hele coalitieakkoord 'Eén Stad' bol staat van bezuinigingen;
- het tekort -zonder aanvullende maatregelen- in de zorg oploopt tot ca. € 200 miljoen;
- er voor het Armoedebelief slechts € 20 miljoen uitgetrokken wordt;
- het niet past in deze tijden om zoveel geld te spenderen aan een Rivierahal in Diergaarde Blijdorp;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Cultuur:

- geen € 18 miljoen uit te gaan geven aan de restauratie van de Rivierahal in Diergaarde Blijdorp en het vrijgevalen geld voor € 10 miljoen in te zetten in het Armoedefonds en de resterende € 8 miljoen te besteden aan de zorg;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 55. Boijmans Van Beuningen en de sores van een verbouwing!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- de subsidies voor cultuurinstellingen niet alleen zijn voor de kunstuitingen en de organisatiekosten maar ook vaak de huren betreft van panden waar de cultuurinstellingen in zijn gehuisvest;
- in het hele coalitieakkoord 'Eén Stad' niet met een woord gerept wordt over het museum Boijmans Van Beuningen en hoe dit college om wil gaan met de verbouwing van het museum;

overwegende dat:

- de asbestverwijdering en de verbouwing van Boijmans Van Beuningen een kostenpost is waar door de gemeente al jaren geleden op geanticipeerd had moeten worden door er reserveringen voor uit te gaan trekken;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Cultuur:

- aan de hand van de verbouwing van Boijmans Van Beuningen lessen te trekken en een beleidslijn te ontwikkelen hoe de cultuursector gefinancierd dient te worden in cultuur, organisatie en huur;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Motie 56. Liever een wijkhub dan een vraagwijzer!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad';

constaterende dat:

- eind 2023 er in elke wijk een wijkhub is (39 in totaal); een plek waar bewoners zonder afspraak geholpen worden met hun vragen;

overwegende dat:

- een dergelijke wijkhub de basis van een wijkgemeenschap kan worden;
- de onpersoonlijke vraagwijzer hierdoor heel anders ingevuld kan gaan worden;

verzoekt het college als ondersteuning en inspiratie van het onderdeel Organisatie:

- de vraagwijzer te koppelen aan de wijkhub zodat de informatie zich bundelt in de 39 wijkhubs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, wat goed dat er een coalitieakkoord ligt en dat er negen wethouders in de startblokken staan om het dagelijks bestuur te gaan vormen voor deze stad. En ik moet zeggen, het is een compliment aan vier partijen. Aan de heer Simons en de heer Achbar in de eerste plaats. Om met die grote verschillen die die partijen hebben, toch de moed te hebben om naar elkaar toe te stappen en te kijken of het mogelijk is om een coalitie te vormen. Het is u gelukt en dat verdient een compliment. Over uw eigen schaduw heen stappen is denk ik ook datgene wat de stad nodig heeft. Ik vind het stoer en het hoort bij Rotterdam. En uiteraard, het is jammer dat wij daar geen onderdeel van uitmaken. Dat hadden we graag gedaan. Het was een mooie tijd. En er staan natuurlijk ook zaken in waar we niet zo heel erg tevreden zijn. Daar kom ik ook zo wel op terug. Maar uiteraard lopen we niet weg om dat debat ook met elkaar te voeren. Dat zou natuurlijk wel heel ondemocratisch en heel oncollegiaal zijn. Dus we spreken het samen, coalitie en oppositie. Want we zijn tenslotte één raad. Maar voorzitter, het moet me van het hart, als je met positieve en frisse zin het akkoord leest, zoals wij deden, is de afdrank toch zeer matig. Het is behoudend, soms bijna angstig en benepen, weinig energie, lef en ambitie, met hier en daar een lichtpuntje. En het is vooral een stap terug in de tijd. Een stap terug in de tijd bijvoorbeeld als het gaat over de verdeling van man en vrouw. Er is al heel veel over gezegd en ik wil er eigenlijk nog één opmerking over maken. In een AD-column werd gesproken, toen het ging over die man-vrouwverdeling over Staphorst aan de Maas. En ik vind dat een belediging voor Staphorst. Ik heb het even opgezocht. Van het aantal wethouders in Staphorst is een derde vrouw. En zo is Staphorst het lichtend voorbeeld geworden voor Rotterdam. Ja, en ik denk voorzitter dat er op dit moment een uitspraak in de maak is dat als er in Staphorst op een gegeven moment weinig vertegenwoordiging is van vrouwen, dat ze zeggen: hoho, het

is Staphorst, we zijn hier geen Rotterdam in de polder. Zover is het met deze coalitie gekomen. Het is benepen en angstig, ook als je kijkt naar bijvoorbeeld de positie van jongeren. We hebben jongeren gevraagd om een reactie te geven op het coalitieakkoord. Er was een jongere die zei: ik stop met lezen, ik heb er geen zin meer in. Ik ga niet reageren op een coalitieakkoord, op een stuk, een document waarin een jongere alleen maar geproblematiseerd wordt. Jongeren en wapengeweld, jongeren en drugs, criminaliteit, jongeren en overlast, mosquito's. Niks over de kracht van jeugd en de bereidheid om samen met hen de stad en onze toekomst vorm te geven. Het is een grote schande. En het verplicht het komende college om vanaf nu in ieder beleidsplan de positieve insteek te pakken en jongeren een plek te geven in beleidsvoorbereiding, beleidsbepaling, uitvoering en evaluatie, onder de noemer: jongeren zijn niet het probleem, ze zijn de toekomst. Een andere groep die er ook zeer bekaaid afkomt zijn de gezinnen. Al jaren, decennia zelfs, trekken gezinnen weg uit de stad omdat er geen of te weinig plek is voor hen en hun kinderen. Of het is niet te betalen. En met het terugdraaien van de vooruitgang in de strijd tegen verkamering doen we ook hier een stap terug. En dan is inderdaad een lichtpuntje het stimuleren van coöperatieve woonvormen, maar we hebben gezien hoe ingewikkeld dat is. En als je in een coalitieakkoord opschrijft: we gaan daar weer een poging toe doen en je schrijft niet op hoe je dat wilt gaan doen, met alles wat we hebben meegemaakt, dan is dat niet echt realistisch. Wat ook een grote tegenvaller is, is dat in deze coalitie we wel sociale woningen blijven slopen in Zuid, maar nauwelijks bij gaan bouwen in het sociale segment. En dat terwijl de sociale voorraad al veel sterker afgenomen is dan gedacht. In 2020 was dat al op het lage niveau van wat we beoogd hadden in 2030 te bereiken, en het wordt er niet beter op. De woonvisie gaat op de schop maar dan hopelijk daarmee ook de afspraken die deze coalitie nu gemaakt heeft. Misschien komt er dan ook meer ruimte voor afspraken met bewoners, want nu lijken vooral de afspraken met de ontwikkelaars te tellen. Een stap terug in de tijd lijkt ook het van stal halen van de Rotterdamwet. Maar ik ben de heer Achbar zeer erkentelijk met zijn toelichting daar zojuist op. We hebben het gehoord. Artikel 8 wordt niet meer toegepast in Rotterdam. En als er andere instrumenten zijn ter vervanging van artikel 9 en 10, worden die direct ingezet ter vervanging van de Rotterdamwet. Het is gezegd. De schijn van uitsluiting lijkt door te gaan naar het instellen van quotum op asielzoekers. Op pagina 19 staat: het aantal asielzoekers dat we op enig moment opvangen in Rotterdam stijgt niet boven 500. We hebben ooit raadslid Tim Versnel gehoord. Raadslid Tim Versnel zei: een quotum is voor vissen. En met de actuele discussie in Den Haag zou ik eraan toe willen voegen: ook voor mest. Een quotum is voor vissen en voor mest en voor sommigen is dat oké. Maar dat is toch niet oké als het om mensen gaat? En ergens denk ik dat u allen het met mij eens bent. Maar dat wil ik dan wel graag expliciet horen, want deze tekst zet ons op het verkeerde been. Rotterdam doet wat nodig is voor mensen in nood en er is niet op voorhand een getal dat daarvan de grens bepaalt. Daarom zou ik, hoewel we het in de tweede termijn zouden doen, toch in deze termijn een motie op dat punt willen indienen met als titel 'Geen quotum op het helpen van mensen in nood'. En dat komt er zo dadelijk aan.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 57. Geen quotum op het helpen van mensen in nood

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 'Eén Stad';

constaterende dat:

- er een beroep op Rotterdam wordt gedaan om mensen te helpen die voor oorlog en geweld zijn gevlucht;

- de mate waarin dat beroep op Rotterdam wordt gedaan afhankelijk is van veel factoren en daarmee de omvang niet te voorspellen is;
- het rijk op verschillende manieren een beroep kan doen op onze stad om vluchtelingen op te vangen;
- met de Oekraïne-crisis nog maar weer is gebleken hoe groot de veerkracht en bereidheid om het goede te doen aanwezig is bij heel veel Rotterdammers;
- afgelopen jaren is gebleken dat Rotterdam meer dan prima in staat is om die hulp te bieden;
- het coalitieakkoord niet expliciet maar wel impliciet een quotum op asielzoekers zet als ze schrijft op p.19: 'Het aantal asielzoekers dat we op enig moment opvangen in Rotterdam stijgt niet boven 500. Daarbinnen vallen ook statushouders die aan Rotterdam zijn toegewezen, die we versneld naar Rotterdam halen';

overwegende dat:

- de onvoorspelbaarheid in de omvang van de noodzakelijke hulp maakt dat ieder getal – dat een grens zou moeten vormen – bij voorbaat arbitrair is;
- het stellen van een getal als grens nieuwe ongewenste vraagstukken en dilemma's creëert zonder dat je er een probleem mee oplost;
- dit laatste niet past bij een college wat graag pragmatisch problemen op wil lossen en wil doen wat werkt;

spreekt uit:

- dat er weliswaar een getal van 500 wordt genoemd in het coalitieakkoord 2022-2026 maar dat dit niet wil zeggen dat bij een beroep op onze stad voor opvang van mensen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld op basis van dit getal dit beroep op voorhand wordt geweigerd;
- en dus ieder verzoek, ongeacht de reeds opgevangen asielzoekers en statushouders wordt beoordeeld op basis van noodzaak en mogelijkheden;
- en er in Rotterdam dus geen sprake is van een quotum voor asielzoekers en/of statushouders;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, als er zo tegen asielzoekers wordt aangekeken, dan houd ik mijn hart vast hoe de houding zal zijn richting ongedocumenteerden. Hopelijk kunnen we vanuit deze raad een tegendruk geven aan de richting van dit coalitieakkoord om een werkelijk inclusieve stad te worden. Voorzitter, naast het conservatieve, soms wat bange verhaal, toch ook lichtpunten. Dan denk ik vooral aan de voortzetting van het armoede- en schuldenbeleid met bijbehorende intensivering en zelfs vanuit eenmalige baten een extra intensivering. Toch een beetje ChristenUnie in dit coalitieakkoord. We zien er dan ook naar uit om op dit dossier schouder aan schouder te staan met de wethouder die we nu al onze adoptiewethouder zullen noemen. En verder waardering voor het benoemen van sustainable development goals. Maar hoe daarmee gewerkt gaat worden is buitengewoon vaag. Daar willen we graag een nadere duiding op, want wat wij beogen is dat die sustainable development goals ook daadwerkelijk gekoppeld gaan worden aan de P&C-cyclus en de college targets. Ook daar wil ik een motie over indienen en dat doe ik ook nu, zodat het

komende college ook even de tijd heeft om met een reactie te komen op die motie en niet pas volgende week daarmee overvallen wordt.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans heeft een vraag aan u.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dank u wel voorzitter. De heer Vonk en ik kennen elkaar goed. We hebben goed samengewerkt. ChristenUnie, een christelijke partij. Een christelijk spreekwoord is ook: hij die zonder zonde is, werpe de eerste steen, als ik het goed zeg. Ik heb het nog even opgezocht. Overigens heeft de heer Vonk natuurlijk een prachtige opmerking over Staphorst. Ik heb erom gelachen, maar er zit een heel serieuze ondertoon in en het is ook terechte kritiek. Laten we wel wezen. Ik ben toch benieuwd hoeveel vrouwelijke wethouders de ChristenUnie-SGP of de ChristenUnie de afgelopen jaren ooit in Rotterdam heeft geleverd.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, wij hebben in de historie van de ChristenUnie-SGP één wethouder in de hele geschiedenis mogen leveren. Dat was een man, en de volgende zou dan dus ongetwijfeld dan wel een vrouw zijn geweest. Maar dat blijft speculeren. Of non-binair natuurlijk, sorry.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Alleen God weet dat, denk ik dan. Dat zeg je dan. 100%. Hoeveel vrouwelijke raadsleden heeft de ChristenUnie ooit gehad in deze gemeenteraad?

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, dat zou ik even terug moeten kijken, maar ik denk dat wij er nog nooit een hebben geleverd. Als we de lijst bekijken en het zou ons ooit gegund zijn geweest om bijvoorbeeld met twee zetels in de raad te zijn, dan zou er altijd ook een vrouw in hebben gezeten.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat geldt bij ons ook. Als er vijftien zetels naar de VVD zouden gaan bij de volgende verkiezing. Maar goed, kijk, ik zeg het wel omdat wij volgens mij gezamenlijk die opdracht hebben en dat het niet alleen een verhaal is van een oppositiepartij in wording, de ChristenUnie. En het is terechte kritiek en dat meen ik serieus. Maar het is een opdracht aan ons allemaal, want het heeft volgens mij ook te maken met een bepaald klimaat en het gaat door alle politieke partijen heen. Dus ik zou dan wel op willen roepen, terechte kritiek, om dat samen te doen en niet alleen te wijzen van één partij naar coalitiepartijen met de beschuldiging: jullie hebben het niet goed gedaan. Deels heeft de heer Vonk daar zeker gelijk in, maar ik stel deze vraag om aan te geven dat het iets van ons allemaal is. Ik hoop ook dat we hier niet enkel met een beschuldigende toon naar elkaar deze discussie blijven voeren, maar dat we dit constructief doen om te kijken wat we met elkaar kunnen doen om inderdaad de representatie te verbeteren in het stadsbestuur. Kijkt de heer Vonk daar op dezelfde manier naar als ikzelf?

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, deze coalitiepartijen waren nu aan zet om dit te regelen. Daar kun je de oppositiepartijen natuurlijk niet op aanspreken. Het enige wat wij nu kunnen doen is daar iets van vinden en daarover een constatering uitspreken. Dat is wat ik gedaan

heb. En natuurlijk is dat ook zo als je in de oppositie zit, daarom heb ik u aan het begin ook een compliment gegeven. Want u kunt van mij verwachten dat wij constructief in de wedstrijd zullen zitten ook al zitten we in de oppositie, constructief met u zullen meedenken op allerlei thema's. Daar mag u van ons op aan. Maar uiteraard moeten we hier markeren dat het gewoon, zoals D66 het zelf al zei, een bloody shame is dat dit gebeurd is.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk, de uitlooptijd die voor allen vandaag gold heeft u min of meer gebruikt en de heer Karremans, u kunt ook geen nadere vragen meer aan hem stellen. U mag een opmerking maken.

De heer **KARREMANS** (vvd). Waarom ik het zeg, en ik snap het wel, maar om het te horen van een partij die nog nooit zelfs een vrouwelijk raadslid heeft geleverd in deze gemeenteraad, dan zou ik toch juist verwachten dat die toon wat constructiever is en niet enkel beschuldigend. En ik zou hopen dat we dat gesprek op die manier blijven voeren, want we delen het doel en we delen de urgentie volgens mij. Dan is een beschuldigende toon denk ik niet helpend en constructief in het debat over bijvoorbeeld dit onderwerp.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 58. 1 stad, 4 global goals

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 16 juni 2022 ter bespreking van het coalitieakkoord 'Eén Stad';

constaterende dat:

- Rotterdam zich vorig jaar heeft aangesloten bij Gemeenten4GlobalGoals;
- sindsdien actief gewerkt wordt aan het behalen van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's);
- de doelen inmiddels terug te vinden zijn in het sportbeleid, NPRZ en het duurzaamheidskompas en in programma's van de wijkorganisaties;
- de Clusters Maatschappelijke Ontwikkeling en Stadsontwikkeling SDG's onderdeel gemaakt hebben van hun jaarplan cyclus en ook binnen andere onderdelen van de organisatie interesse is;
- in de begroting en jaarstukken inmiddels een uitgebreide paragraaf over de SDG's is opgenomen;

overwegende dat:

- afgelopen jaar binnen gemeente Rotterdam kennis en inzichten over toepassing van SDG's zijn opgedaan vooral ter voorbereiding op de komende collegeperiode;
- het nu het moment is om de gedane voorbereidingen te verzilveren en te verankeren;

verzoekt het college:

- de verdere implementatie van SDG's in de organisatie en de P&C-cyclus ter hand te nemen en in de voorbereiding op de begroting 2023 te verwerken;
- te onderzoeken in hoeverre de te stellen college-targets kunnen aansluiten bij of gebaseerd kunnen worden op de SDG's en Rekenkamerproof gerapporteerd kunnen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wilt u een slotopmerking maken mijnheer Vonk, wilt u afronden graag.

De heer **VONK** (cu). Ik moet even kiezen. Er wordt mij net ingefluisterd, kijk eens naar het aantal vrouwelijke ministers dat de ChristenUnie levert, maar zo kunnen we natuurlijk blijven jij-bakken en dat is volgens mij niet wat we als constructief debat hier willen gaan voeren. Ik wil nog één punt noemen voorzitter als het mag, met ook een compliment daarin. De opmerking is dat we het teleurstellend vonden dat er niets over religie, niets positiefs over religie en religieuze gemeenschappen in het coalitieakkoord te vinden is, maar dat er toch één lichtpunt in zit. Dat gaat namelijk over de activiteiten in de Huizen van de Wijk. Daar staat namelijk: 'Activiteiten dienen geen exclusief karakter te hebben en breed toegankelijk te zijn waarbij samenzijn wordt bevorderd.' Het staat er net niet expliciet, maar dat gaat natuurlijk over religieuze bijeenkomsten. Die zijn niet exclusief, open voor iedereen, breed toegankelijk en gericht op bevordering van het samenzijn. Dit gebaar van deze coalitie naar de religieuze gemeenschappen, met name de migrantengemeenschappen wordt enorm gewaardeerd. We gaan dan ook graag met de wethouder die dat in zijn portefeuille heeft in gesprek om te zien hoe we dat zo snel mogelijk een plek kunnen geven in de uitvoeringspraktijk. Daar zitten heel veel mensen op te wachten. Voorzitter, ik rond af, laatste zin. Een aantal weken geleden was het Pinksterfeest. En hoewel politiek en media er niet veel aandacht aan besteedden, vierden duizenden Rotterdammers het Pinksterfeest, het feest van de Geest. De Geest die mensen verbindt in één hoop en één liefde en die wens ik ons allen toe. Want dat is wat we nodig hebben als we werkelijk één stad willen zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het zit er bijna op. Als nummer 12 in de rij vanmiddag kan ik niet anders concluderen dan dat er al heel veel is gezegd, maar dat Rotterdam vooral zit te wachten op een coalitie en een college dat iets gaat doen. Geen woorden maar daden, collegae. Sinds het kruisverhoor afgelopen dinsdag met de negen beoogde wethouders begrijp ik dat dit de coalitie wordt van het neopragmatisme. Geïnspireerd door de filosofiescriptie van de enige vrouw naast de tien mannen in het nieuwe college van B&W. De SP vraagt zich af wat de gewone Rotterdammers opschieten met al die praatjes voor de vaak. Als ik nu met mijn burens in de Agniesestraat spreek, dan willen ze weten wat we gaan doen aan de alsmaar stijgende prijzen voor energie, de steeds duurder wordende boodschappen, de huurverhoging per 1 juli, de naweeën van corona, de oorlog die misschien nog dichterbij komt en nog zo wat. Over dat alles helaas niks in dit coalitieakkoord voorzitter. De titel is 'Eén stad'. En als je het gelezen hebt dan denk je: het gaat maar door. Ik heb het drie keer gelezen en ik denk dat een betere titel was geweest: We gaan gewoon door. Ruim zestig pagina's voorzitter om uit te leggen dat men eigenlijk niks wil veranderen. De eigen accenten van VVD, D66, DENK en Leefbaar Rotterdam passen op minder dan één A4'tje. Vandaag precies drie maanden geleden, zeg ik tegen de heer Simons, deden de kiezers hun uitspraak over wie aan het roer moet staan van deze stad. Dat nieuwe college had er binnen drie weken kunnen en moeten zijn. Waarom duurde het zo lang voorzitter? Waarom een coalitie tussen twee volkspartijen, DENK en Leefbaar Rotterdam en twee van elitair rechts? Waarom niet D66 of de VVD ingeruild en de PvdA erin? Er waren veel meer combinaties mogelijk geweest. Maar ja, de heer Simons zegt in zijn beschrijving dat hij creatief is, maar ik vind het nog niet zo creatief wat er uit gekomen is. Tegelijkertijd beseft ook de SP dat we wel een college van B&W moeten hebben en daarom is de SP blij dat er eindelijk een is. Vanaf nu kunnen de handen uit de mouwen en kunnen we de degens kruisen om elkaar scherp te houden en de stad mooier en beter te maken. In dit

voorgestelde college hadden wel meer vrouwen gemogen of iemand van onder de 30, of van boven de 60. Zo divers is dit college niet. En weer woont bijna iedereen op de rechter Maasoever, terwijl je op Zuid toch ook gezellig kunt wonen. Ook zit er niemand uit onze voormalige koloniën in of uit de kringen van de nieuwe gastarbeiders uit Midden- en Oost-Europa. Maar goed, we gaan en moeten het doen met deze acht heren en één dame uit de Rotterdamse middenklasse. Hun akkoord is nogal saai en ambtelijk, precies wat dit negental ook uitstraalt. Jullie zouden alle negen prima ambtenaren kunnen zijn en de meesten van jullie waren dat ook. Maar van politici verwacht je toch meer visie op de toekomst. Het coalitieakkoord is zestig pagina's lang, pappen en nathouden en ellenlange overbodige zinnen, onder andere over het budgetrecht van de raad, om te vertellen dat jullie eigenlijk niets willen veranderen. Jullie vinden het allemaal wel best en beloven keurig op de winkel te passen. Jammer, want het kan zoveel beter. Jammer ook, omdat jullie daarmee de 61,1% van de stemgerechtigden gelijk geven die op 16 maart niet zijn komen opdagen. Zij stemden met hun voeten en bleven thuis. De overgrote meerderheid van de Rotterdammers voelde al aan dat er toch niets zou veranderen en jullie bevestigden dat met dit coalitieakkoord. Afgelopen vrijdag stonden jullie glunderend naast Wouter Koolmees als vier partijen die nu eindelijk het roer mogen vasthouden. Vlak daarvoor stond mijn vierjarige kleinzoon Lou met Pinksteren aan het roer van de door ons gehuurde fluisterboot in Giethoorn. Ook hij dacht dat hij de koers bepaalde. Niet beseffend dat de koers bepaald wordt door de grote ondernemers uit de haven en de multinationals en dat het college van B&W in Rotterdam slechts enkele accenten mag zetten zolang zij daar geen last van hebben. Kortom voorzitter, als de SP het ooit voor het zeggen heeft dan gaat het roer wel stevig om. Dan bouwen we niet 15% voor het topsegment, peperdure appartementen, puur als beleggingsobjecten die veelal leeg staan of gebruikt worden voor de louche praktijken van de drugsmafia die dit college wil bestrijden. De SP wil minimaal 40% sociaal naast 40% midden en hooguit 20% hoog bij alle woonprojecten in de stad. Met de SP in het college zouden we wel de kansen grijpen om het eeuwig verlies draaiende vliegveldje Zestienhoven, RTHA geheten, definitief te sluiten om op die plek duizenden woningen en een mooi stadspark te realiseren. Als SP zouden we wel volop inzetten op echte democratie in de wijken. Mensen maken de stad en die is in Rotterdam heel divers. Rotterdam is niet één stad, mijnheer Simons. Rotterdam is vele dorpen en gelaagd in vele bubbels. Die diversiteit maakt Rotterdam zo dynamisch en aantrekkelijk. Wij willen helemaal geen Staphorst eenheidsworst. Als SP zouden we cultuur niet louter met economische blik willen bekijken. Juist cultuur staat helemaal achterin, daar komt het aan de orde. Het heeft alles te maken met welzijn, gezondheid, samenleven, religie en sport. Kortom, teleurstellend dat cultuur ergens achteraan bungelt in dit coalitieakkoord. Als SP zouden we armoede ook niet afdoen met een aalmoes van € 20 miljoen, maar keihard werken aan de oorzaken van de armoede, oorzaken die vooral te maken hebben met de tweedeling in onze samenleving. Oorzaken waardoor mensen met een lagere opleiding minder inkomen, slechtere huisvesting en een slechtere gezondheid hebben en daardoor vele jaren eerder doodgaan. De sociaal-economische gezondheidsverschillen tussen de verschillende wijken in Rotterdam zijn ronduit schandalig en blijkbaar zo structureel dat velen zijn afgehaakt. Ik raad u aan allen 'De atlas van afgehaakt Nederland' te bestuderen. U vindt het op de website van het ministerie en u begrijpt wat we bedoelen. Als SP zouden we de profiteurs van crisissen aanpakken om de slachtoffers te compenseren. Want bij elke crisis zijn er naast vele verliezers ook enkelen die buitensporig profiteren. Bij corona de supermarkten. Bij de exorbitante prijsstijging voor energie de grote oliemaatschappijen en bij het grote tekort aan betaalbare woningen zijn dat de huisjesmelkers. Laat de mensen betalen die zich verrijken aan de crisis. Laten we samen al onze creativiteit gebruiken om dat voor elkaar te krijgen. Niet als zogenaamde coalitie en oppositie, die het partijpolitieke gedoe van de Tweede Kamer naspelen, maar als 45 Rotterdammers die zich met hart en ziel inzetten voor de vooruitgang van de Rotterdammers. Dat beloofden we toch allemaal in onze campagnes naar 16 maart?

Voorzitter, al met al is de SP vooral teleurgesteld. Teleurgesteld dat deze vier coalitiepartijen zo tevreden zijn met hun zesjescultuur. Na eerste lezing gaf ik het vrijdag een 6- en de partijen waren daar o zo blij mee. Een kinderhand is blijkbaar gauw gevuld voorzitter. Voorzitter, de SP zal alles steunen wat de vooruitgang dient. Maar dit coalitieakkoord blijft te veel hangen in behoud van het bestaande en is daarmee conservatief. En iedereen weet, stilstand is achteruitgang. Het kan zoveel beter. Waarom doen we dat niet voorzitter?

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGBERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank voorzitter. Ik zit daar in de raadzaal op de heer Oostdijk na volledig in coalitieland. En misschien komt dat ook vertrouwd over, maar vergis u niet, het CDA zit echt in de oppositie. Na 32 jaar aaneengesloten collegedeelname waar ik apetrots op ben, geen partij kan dat zeggen. Maar respect, respect voor de partijen die in deze coalitie zitten. Groot respect, want zij hebben schier onmogelijke bruggen toch gebouwd. Ze nemen verantwoordelijkheid en dat verdient alleen maar het grootst mogelijke respect. Maar het bouwen van die bruggen zien we wel in heel veel tekst terug. Het is dit, maar ook dat. En dan wordt het al snel vaag en grijs. En vaak ook lijdt de coalitie aan ogenschijnlijke ideeënarmoede. Zoals bijvoorbeeld een mooie doelstelling op luchtkwaliteit en dan vervolgens één concrete maatregel. Of de kreet: jeugdzorg, één gezin, één plan, één regisseur. Die is van zeven jaar geleden. Ik zal u even meenemen door het coalitieakkoord, en het zal u niet verbazen, langs de lijnen waar de christendemocratie voor staat. Rentmeesterschap, zorgen voor de wereld van morgen, de luchthaven, alleen iets op geluid, niets over luchtkwaliteit, niets over gezondheid, laat staan zorgen voor de wereld van morgen. De sustainable development goals, daar waar zinvol. Dan solidariteit of verbondenheid en sociale zekerheid, zoals je wilt. Heel weinig inhoud op zorg, preventie en sport. En dat na een coronapandemie. Gespreide verantwoordelijkheid, je kunt het ook gemeenschapszin noemen. Het woord vereniging staat er nauwelijks in. Op welke gemeenschap wil deze coalitie bouwen? Het is vrijheid blijheid voor de markt. Dat hoort bij liberale partijen. En we kenden deze coalitie al. Een keer bij het verder verruimen van openingstijden voor winkels, zonder te willen wachten op bescherming voor kleine ondernemers. Maar nu hebben we bijvoorbeeld de versoepeling van de vergunningplicht voor verkamering en dat zet de deur weer wagenwijd open voor huisjesmelkers. En waar is het gezin? De hoeksteen van de samenleving. Nergens zien we daadwerkelijke investering en prioriteit in een hechte gemeenschap achter de voordeur. En dan de vorm voorzitter. Politiek is de zoektocht naar het algemeen belang met aandacht voor minderheden. Politiek is eerlijk en respectvol debat om gezamenlijk te komen tot duurzaam goede dingen voor de stad. De burgemeester zei het net nog: politiek is complexer geworden. En dan kun je niet zonder visie en daadkracht. Wir schaffen das. Dat werk. Maar van deze coalitie hoeven we geen prachtig opgemaakte beleidsdocumenten en visies te verwachten. Dit is een ondernemende en pragmatische coalitie. Maar politiek is geen afvinklijstje. Dit is de tweede grote stad van ons land. Dit is de grootste havenstad van Europa. Dit is eredivisie, als het niet Champions League is. Daarom voorzitter, verwacht ik niets minder van onze toekomstige bestuurders. Dingen voor elkaar krijgen die langer duren dan morgen en gebaseerd zijn op visie en toekomst. En ik reik u de hand en daarmee sluit ik af. Het CDA reikt u de hand om nog meer bruggen te bouwen. Dat zullen we doen in de tweede termijn volgende week door een motie in te dienen over een woonakkoord. Om dat enorm ingewikkelde dossier van wonen samen met een veel bredere vertegenwoordiging dan 25 zetels in deze raad beet te pakken. Net zoals we de vorige periode hebben gedaan met een klimaatakkoord. Want dat hebben we nodig in deze tijden van polarisatie en versplintering. We moeten elkaar zoeken en vinden. Dat verwacht ik ook van de coalitie en van de oppositie. Ik reik u de hand en als u ons zoekt, kunt u ons vinden in het midden.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Oostdijk. Ik wil u erop wijzen dat hij weliswaar vandaag zijn eerste bijdrage levert, maar het wordt niet geacht zijn maidenspeech te zijn. Mijnheer Oostdijk. Het gevolg is dat u hem vragen kunt stellen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Het is zijn wens, dus ik geef dat door.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Voorzitter, dank. Ik hoop dat de heer Segers-Hoogendoorn zich een beetje goed voelt met mij daarachter. Dank u wel. In dit coalitieakkoord lees ik een hoop mooie ambities die mij op meerdere punten als muziek in de oren klinken. Toch zie ik dat er niet voldoende rekening gehouden wordt met groepen die bijvoorbeeld niet graag in torenflats willen wonen maar bijvoorbeeld in laagbouw en met een tuintje dat ze zelf naar eigen inzicht willen inrichten. En een auto in eigendom hebben en deze voor hun deur willen parkeren zonder daarvoor bestraft te worden met weer extra kosten. Daarom verzoek ik het nieuwe college alvast om de parkeerkosten terug te brengen naar nul. Ook op andere gebieden lijkt het erop dat de wens van het individu een ondergeschikte rol moet gaan spelen om aan ideeën die er leven over de volledige maakbaarheid van de omgeving en het algemeen belang na te jagen. Vrijheid en privacy die inwoners in onze mooie stad hebben, moet gewaarborgd worden en mag niet omslaan in betutteling en controle zonder daarbij de veiligheid van iedere Rotterdammer uit het oog te verliezen. FVD vraagt nadrukkelijk om ook oren te blijven hebben voor deze groepen mensen en de wensen mee te wegen in de uitvoering van het coalitieakkoord. Ik heb een motie voorbereid, die ik op dit moment nog niet ga indienen. Ik wacht graag even de inbreng van het nieuwe college af op mijn vraag. Daarnaast hoop ik dat wij elkaar gaan tegenkomen op de stoep van de gewone Rotterdammers en wens ik ze veel succes in de komende raadsperiode. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan check ik nog heel even of er nog behoefte is aan een korte tweede termijn wellicht. Want volgens mij is er veel gewisseld vandaag. Dat is niet het geval.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, van de orde, want dan wil ik het even precies begrijpen. Volgens mij hadden we toch afgesproken de tweede termijn, het indienen van moties zoveel als mogelijk over een week? Niet dat ik het nu verkeerd begrijp.

De **VOORZITTER**. Dat klopt, maar ik kan me voorstellen dat er nog vragen zijn blijven liggen aan elkaar of iets van dien aard. Ik check nog even. Nee, volgens mij is alles besproken. Alhoewel ik vanochtend heb gezegd dat ik graag alle moties volgende week in stemming zou willen brengen. Ik begrijp dat er nu een beweging is om hier en daar misschien daarvan af te wijken, maar dat gaan we zo meteen nog onder ogen zien. Maar de afspraak vanochtend in het ordedebat was, moties volgende week. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Het is wel de bedoeling dat er zoveel mogelijk vandaag moties worden ingediend. Het is niet verboden om dat ook volgende week te doen, maar als u wilt dat het college zich daarop beraadt in de tussenliggende tijd en een advies geeft, dan is het handig dat u dat vandaag doet, die moties.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik heb hem nu niet liggen, dus ik kan hem niet indienen. Ik heb hem wel gedeeld met alle partijen. Ik zal gewoon volgende week heel kort, want ik heb ook geen spreektijd, die motie indienen en de toekomstig wethouder op die portefeuille heeft hem ook al.

De **VOORZITTER**. Dan is dat helder. Dan kan het college zich daarop voorbereiden. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Even een punt van orde voorzitter. Nu heb ik natuurlijk, zo gek ben ik keer op keer, om een heel weekend door te werken, maar als we nu kiezen voor een tweede termijn, kiezen we ook echt voor een tweede termijn, en dan is het ook mogelijk om volgende week moties in te dienen. Want even serieus. Het gaat niet om mijzelf, maar als we nu deze keus gemaakt hebben die we gemaakt hebben, dan moeten we onszelf serieus nemen. Als we nu toch vandaag alle moties moeten indienen, dan snap ik niet wat we vanmorgen hebben afgesproken. Dus mijn punt is, daar wordt steeds op gestampt hè. Horende de raad, beraadslagingen. Dan komen er dus nog gewoon heel veel moties misschien in de tweede termijn. Heel eerlijk gezegd is dat wel de lijn die we gekozen hebben. Dus ik wil daar toch wel even op wijzen.

De **VOORZITTER**. Voor de goede orde mevrouw Verkoellen. Vanochtend hebben we in het ordedebat afgesproken dat, wil er een fatsoenlijk oordeel komen over die moties, dan moet het college daarnaar kunnen kijken. Het is dus zinvol om vandaag zoveel mogelijk moties ook in te dienen. Is het nu verboden om volgende week aan het begin van de tweede termijn nog een enkele motie in te dienen, zeker als die in concept al rouleert? Bijvoorbeeld wat de heer Segers-Hoogendoorn doet. Nee, die mogelijkheid blijft bestaan en zelfs is het voor de raad mogelijk om een eventuele verkorte derde termijn in te gelasten als u dat zinvol vindt. Maar vanochtend was de overweging, wilt u een zinvol advies hebben van het college, dan moeten die moties op tijd bij het college zijn want anders wordt het ingewikkeld. Dat is eigenlijk wat er afgesproken is. Maar is het onmogelijk om volgende week aan het begin van de tweede termijn nog een motie in te dienen? Nee, want de heer Segers-Hoogendoorn laat zien dat dat ook kan, maar dan moet u tussentijds die motie laten circuleren. Dan helpt dat wel bij het voorbereiden van een oordeel. Maar verboden is het dus niet. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, met alle respect, moties hoeven niet eerst wekenlang te circuleren bij wethouders op alle mitsen en maren. Die moeten eigenlijk het gevolg zijn van een debat, waarbij het college reageert en dan kun je zeggen: dat gehoord hebbende ga ik toch een motie indienen of ik trek hem terug. Dus ook heel veel moties kunnen worden ingetrokken, gehoord de beraadslagingen. Het is ook niet goed om dat echt allemaal van tevoren met fractiemedewerkers allemaal al voor te kauwen. Dan kunnen we dat debat hier maar beter uitstellen. Dus ik pleit ervoor om heel veel moties in te trekken. Ik pleit ervoor om volgende week pas, als we een tweede termijn hebben, dan pas na het college gehoord te hebben, eventueel een motie in te dienen bij de tweede termijn. En het college moet echt leren om staande een debat gewoon te reageren op voorstellen die uit de raad komen, zonder ambtelijke ondersteuning.

De **VOORZITTER**. U wekt de indruk dat u iets anders zegt dan ik. Dat is niet zo. Ik heb net gezegd, dat het niet verboden is om aan het begin van de tweede termijn volgende week een volstrekt verse motie die nog niet in roulatie was in te dienen. Ik heb zelfs gezegd, u kunt zelfs als raad nog een derde termijn ingelasten om eventueel het debat te heropenen of moties in te dienen. Ik heb niet gezegd dat het niet kan. Maar vanochtend hebben we afgesproken dat, wil het college zich kunnen voorbereiden op ruimere moties met allerlei inhoud, dan is het zinvol dat er pas volgende week stemming plaatsvindt over de vandaag ingediende moties. Dat is de conclusie van vanochtend. Maar u zegt eigenlijk hetzelfde als ik. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, er is ook geen tegenstelling tussen wat u zegt en wat ik zeg, behalve dat ik daar een behoorlijke aanvulling op heb gedaan die u niet hebt verteld. Dus mijn oproep om moties in te trekken en vooral de cultuur terug te krijgen waarbij moties pas in tweede termijn tijdens het debat worden ingediend en het college ook tijdens dat debat reageert op voorstellen vanuit de raad.

De **VOORZITTER**. Als raadslid kunt u uw collega's oproepen om moties in te trekken. Dat mag een voorzitter niet doen. Dat is denk ik net het verschil. Volgens mij was u eerst toch.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dit gaat niet over hetzelfde punt.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we eerst naar de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kan het betoog van de heer Coşkun erg ondersteunen, de oproep om een andere cultuur en een andere werkwijze met elkaar proberen te vinden in plaats van een totaal gescript debat hier te voeren.

De **VOORZITTER**. Dat is hetzelfde. Een ander punt begrijp ik.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Een ander punt, dank u voorzitter. Voor de duidelijkheid. Mijn motie die ik zojuist heb toegelicht of ingediend, zou ik wel graag vandaag in stemming willen brengen omdat het een motie van de raad voor de raad is en voor de benoeming.

De **VOORZITTER**. Dat is motie 1, waarbij u de partijen verzoekt te garanderen in elke komende wissel de representatie te verbeteren.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dat klopt.

De **VOORZITTER**. U zegt, dat is een motie die vraagt oordeel raad en oordeel college daaromtrent is niet nodig. Die kan dus vandaag in stemming worden gebracht. Dat is wat u zegt hè?

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). En daarbij zou ik alvast willen zeggen dat ik een hoofdelijke stemming zou willen.

De **VOORZITTER**. O, oké, een hoofdelijke stemming over de motie van GroenLinks en anderen over de motie ten aanzien van een diverse en inclusieve stad. Het verzoek is tweërlei. Vandaag stemmen en een hoofdelijke stemming. Overigens kan hoofdelijk stemmen altijd, dat hoeft de raad niet te beslissen. Als een partij daarom vraagt, beslis ik dat. Maar of u met elkaar vindt dat u over deze motie vandaag moet stemmen, daar moet u vandaag iets van vinden. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik zou toch voorstellen omdat het ook niet nodig is in de tijd om dat nu te doen, om dat ook volgende week gewoon te doen. Daarnaast is het ook zo. Ik heb de motie nog niet gezien, misschien is hij gemaild, dat weet ik niet. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, dan moet ik hem even bekijken maar omdat ik het debat aan het doen was heb ik hem nog niet gezien. Het lijkt erop dat het een verzoek is naar partijen. De raad kan het college ter verantwoording roepen, maar je kan als partij niet een andere partij ter verantwoording roepen. Een partij heeft enkel verantwoording af te leggen aan zijn kiezers. Als ik goed begrijp is het dan een inspanningsverplichting voor partijen om zoveel mogelijk representativiteit, in welke zin dan ook, terug te brengen. Ik moet het dan interpreteren als een soort raadsuitspraak. Want het is geen bindend instrument. Als je richting het college een motie indient wel, maar onderling hebben wij geen verantwoording aan elkaar af te leggen. Maar dan begrijpen we elkaar goed. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, maar dan zou ik alsnog willen zeggen: laten we dan gewoon alles naar volgende week doen, maar goed, als daar anders over wordt gedacht, dan ben ik ook maar een van de 45 raadsleden. Maar ik zou zeggen: alles naar volgende week, dat maakt het wel makkelijker.

De **VOORZITTER**. We gaan er niet allemaal verhalen over houden. Er is een verzoek van orde om nu over deze motie te stemmen. Dus ik wil graag van u horen: wel vandaag stemmen of niet vandaag stemmen. Nee, niet alle toelichtingen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, er is een ordevoorstel. Daar hebben we de vorige keer van afgesproken dat we bij een ordevoorstel stemmen over dat ordevoorstel. Het ordevoorstel is vandaag stemmen over deze motie. Wie van u wenst vandaag te stemmen over deze motie? Wie van u wenst vandaag stemming over deze motie? Er is onvoldoende steun om vandaag over deze motie te stemmen, dus we stemmen daar volgende week over. Mevrouw Elfilali, had u een ander punt?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik wilde inderdaad eerder, voordat u vroeg om handen opsteken eigenlijk toevoegen aan het ordevoorstel om ook de motie over inclusiviteit ter stemming te brengen, dus om eigenlijk twee moties vandaag ter stemming te brengen, omdat die inderdaad gerelateerd zijn aan de benoemingen en al het andere dat over de inhoud gaat volgende week. Dus ik wilde eigenlijk nog toevoegen om dan te kijken of we die twee kunnen combineren.

De **VOORZITTER**. We hebben net een ordevoorstel gehamerd. Dan brengen wij uw ordevoorstel ook in stemming. Ook dit ordevoorstel brengen we in stemming, om de motie over inclusiviteit vandaag in stemming te brengen. Wel een beetje mee blijven luisteren. Het ordevoorstel van mevrouw Elfilali is om de motie over inclusiviteit vandaag in stemming te brengen. Wie is daarvoor? Er is geen steun voor het vandaag in stemming brengen van deze motie.

9. *Het voorstel tot vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders*

De **VOORZITTER**. Ik ga met u mee naar agendapunt 9, het voorstel tot vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders. Wie wil hierover het woord voeren? Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, heel kort voorzitter. Negen wethouders is het maximum dat een gemeente mag doen en het vorige college was zo creatief om er 9,4 van te maken. Dat was volgens mij in strijd met de wet, maar goed, dat is een gepasseerd station. Dus volgens mij moeten we echt naar die 20% van het aantal raadsleden. Overal vind je gewoon minimaal twee, maximaal negen. De griffier schudt nee. Dan liegen alle stukken, maar goed, ik zou er echt voor pleiten, negen is wel het maximum en het valt me tegen dat het er niet weer gewoon zes zijn. Want Rotterdam kan echt ook met zes wijze vrouwen bestuurd worden.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Iemand anders nog over agendapunt 9? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Zoals ik in mijn bijdrage bij het vorige punt had gezegd, komen we met twee moties bij dit agendapunt. Dat is de motie 'Rotterdam wil een wethouder dierenrechten en dierenwelzijn' en een motie 'Klimaat en biodiversiteit hand in hand' ook bij de wethouder en dan bij de wethouder Klimaat. De moties spreken voor zich.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Klimaat en biodiversiteit hand in hand

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het debat over vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders;

overwegende dat:

- de klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis op dit moment aan de gang zijn, elkaar in stand houden en verergeren;
- de massale uitsterving van soorten een direct gevolg is van de opwarming van de aarde;

voorts overwegende dat:

- klimaatmaatregelen die ogenschijnlijk botsen met behoud en versterking van natuurwaarden een schijntegenstelling vormen, mits de verantwoordelijk bestuurder snapt welke beslissingen in het belang van zowel klimaat als biodiversiteit moeten worden genomen;

verzoekt het college:

- aan de te verdelen portefeuilles toe te voegen: Biodiversiteit;
- de wethouder verantwoordelijk voor het klimaatbeleid te verzoeken deze portefeuille toe te voegen aan de eigen functieaanduiding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Rotterdam wil een wethouder Dierenrechten en Dierenwelzijn

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 juni 2022, ter bespreking van het debat over vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders;

overwegende dat:

- dieren intrinsieke waarde hebben en daarmee een belang om beschermd te worden;
- de gemeente er voor alle inwoners van Rotterdam moet zijn, mens en dier;
- het verankeren van dierenrechten in gemeentelijk beleid ervoor zorgt dat overheidshandelen geen dieren schaadt, maar juist randvoorwaarden schept voor een goed leven;
- het recht van het dier een belangrijke toetssteen is voor de morele juistheid van overheidsbeleid, hetgeen de rol van de gemeente Rotterdam als hoeder van het dierenwelzijn versterkt;

verzoekt het college:

- aan de te verdelen portefeuilles toe te voegen: Dierenrechten en Dierenwelzijn;
- uit haar midden een wethouder aan te wijzen die deze portefeuille als wethouder toevoegt aan de eigen functieaanduiding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mag ik u erop wijzen dat de bepaling van de portefeuillevverdeling ook een zaak van het college is, maar u mag hier een politieke wens uitspreken. Mijn voorstel zou zijn om ook deze moties volgende week in stemming te brengen.

Dan gaan we naar de benoeming van de wethouders. Aan de orde is punt A onder punt 10, voordracht door de desbetreffende fracties van de kandidaat-wethouders. De heer Van Drunen als eerste voor Leefbaar Rotterdam. U mag het vanaf daar doen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

Ik was een beetje te snel want we moeten ook nog formeel stemmen over het voorstel onder 9. Dat wordt nu even voorgezet. Over het voorstel onder 9 moet eerst formeel worden gestemd. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja voorzitter, ik zou toch nog een poging willen wagen. De motie waarvan mevrouw Morkoç net vroeg of die in stemming kon worden gebracht. Daar staat bij 'naar aanleiding van het coalitieakkoord', maar eigenlijk had daar boven moeten staan: het is naar aanleiding van de samenstelling van het nieuwe college. Het ziet toe op de samenstelling van dit college en het gaat over twee moties, ook die van mevrouw Elfilali. Ik zou voor die twee moties, ik denk dat ze eigenlijk in de titulatuur de verkeerde onderwerpen hebben gekregen, maar die zijn heel erg passend om vandaag wel te doen, omdat dit over de samenstelling van het huidige college gaat, het mogelijke college naar de toekomst. Ik zou ze eigenlijk bij dit onderdeel in stemming willen brengen.

De **VOORZITTER**. Er is gestemd wat mij betreft. We gaan de stemmingen niet overdoen. Als u een andere stemming wenst, had u een andere motie moeten indienen. Die motie is niet gebonden aan een agendapunt per se vandaag, het is een algemene motie en kan dus elk ander moment in stemming worden gebracht. Bovendien heeft u er zelf als raad zojuist over besloten. Wat mij betreft stel ik de raad niet voor om daar de stemming nog een keer over te doen, want dan wordt het echt een janboel. Dus we gaan wel stemmen over agendapunt 9, stel ik u voor. Het voorstel wordt voorgezet. Het is een beetje onrustig doordat wij nu stembiljetten uitdelen. Ik zou u willen vragen, voordat u allerlei stembiljetten gaat invullen, om eerst even mee te doen aan de stemming over agendapunt 9.

Het voorstel tot vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders. Het voorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Bij1, PvdD en 50PLUS.

10. Benoeming van de wethouders

A. Voordracht door de desbetreffende fracties

B. Onderzoek vereisten welke verband houden met het wethouderschap

C. Stemming

D. Beëdiging van de wethouders

De **VOORZITTER**. Dan gaan we inderdaad naar de voordracht van de wethouders. Als eerste de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Beste raadsleden. Met gepaste trots draagt de fractie van Leefbaar Rotterdam Robert Simons voor als kandidaat-wethouder voor de portefeuilles haven, economie, horeca en bestuur. Eveneens dragen wij Gerben Vreugdenhil voor als kandidaat-wethouder. Dat is voor de portefeuilles financiën en organisatie, dienstverlening en majeure projecten. Ook dragen wij Maarten Struijvenberg voor als kandidaat-wethouder voor de portefeuilles zorg, ouderen en jeugdzorg.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, namens de Rotterdamse VVD dragen wij voor de heer Karremans voor mobiliteit, handhaving en buitenruimte en Versnel voor werk, inkomen en Nationaal Programma Rotterdam Zuid.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Wij als D66-fractie dragen voor mevrouw Zeegers en de heer Kasmi. Mevrouw Zeegers voor de portefeuilles klimaat, bouwen en wonen. En de heer Kasmi voor onderwijs, cultuur en evenementen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ik had afgelopen dinsdagavond tijdens de hoorzitting de eer om Faouzi Achbar en Enes Yigit te introduceren en voor te dragen als kandidaat-wethouders namens DENK Rotterdam. Enes en Faouzi hebben de voordracht gekregen van DENK Rotterdam en ze hebben de mouwen opgestroopt. Rest nog dat u, gemeenteraad, hun de opdracht geeft.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan hebben we de voordrachten binnen. Dan hebben we onder B, het onderzoek van de vereisten welke verband houden met het wethouderschap. Dan stel ik nu de commissie tot onderzoek van de vereisten welke verband houden met het wethouderschap in. Het lid Kockelkoren als voorzitter en de leden Coşkun, Engberts, Verkoelen en Elfilali als lid. Mevrouw Kockelkoren, kunt u ons de uitslag melden?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik deel u mede dat de commissie, kennisgenomen hebbend van de voordrachten die vanuit de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK zijn gedaan met betrekking tot de benoeming van wethouders, de bescheiden van de heren Simons, Vreugdenhil, Struijvenberg, Karremans, Versnel, mevrouw Zeegers, de heren Kasmi, Achbar en Yigit heeft onderzocht. Ook heeft de commissie de uitkomsten van de openbare kennismakingsbijeenkomst van dinsdag 14 juni 2022 bij haar bevindingen betrokken. De commissie heeft geconstateerd dat alle zojuist genoemde personen voldoen aan de wettelijke vereisten voor het wethouderschap en geen functies vervullen die onverenigbaar zijn met het wethouderschap. De commissie constateert dat de heren zoals zojuist genoemd en de dame benoembaar zijn tot wethouder van de gemeente Rotterdam. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan ontbind ik ook de commissie bij dezen. U kunt als raadsleden bij het uitbrengen van uw stem zo meteen het advies van de commissie ook betrekken. Ik verzoek u dan ook nu de stemming ter hand te nemen. Ik benoem in het stembureau de heer Segers-Hoogendoorn, de heer Biljoen, mevrouw Van de Peppel en mevrouw Vlasblom. Wilt u behulpzaam zijn bij het opnemen van de stemmen zo hier voor mij.

De **VOORZITTER**. Mag ik kort uw aandacht? Ik snap dat er heel veel belangstelling is, ook van familieleden en anderen, maar ik wil echt voor de vergaderlinie geen andere mensen dan de raadsleden hebben. Dat betekent dus dat iedereen echt achter de pilaren gaat staan en als het even kan uw plek probeert te vinden, anders wordt de vergaderorde hier ernstig verstoord. Het spijt me. Graag een plek innemen en in ieder geval alleen de raadsleden voor de pilaren en alle anderen achter de pilaren. Mag ik de bodes vragen erop toe te zien? Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Sst. We hebben een uitslag. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank voorzitter. Er werd net tegen mij gezegd: laat een vrouw het nu doen, maar kan ik er wat aan doen dat ik als voorzitter van dit stembureau ben benoemd? Excuus, sorry, maar toch, ik pak even dit historische moment mensen.

Voor de benoeming van wethouders zijn uitgebracht op de heer Simons 26 stemmen voor, 12 voor mevrouw Bruin, 1 voor Hoogwerf, 1 voor Vanessa Groen, die bestaat volgens mij niet en 1 tegen.

De heer Vreugdenhil, 41 stemmen uitgebracht, 28 stemmen voor, 1 voor Vanessa, 1 voor Hoogwerf, 1 voor Coenradie en 10 voor Bruin, maar dat is ook weer Vanessa.

De heer Struijvenberg, 41 stemmen uitgebracht, 27 stemmen voor, 11 voor Vanessa, je staat er weer met allerlei achternamen en 3 voor Hoogwerf.

Voor Karremans, 41 stemmen uitgebracht, 27 stemmen voor, 13 voor mevrouw Van Groningen en 1 tegen.

De heer Versnel, 41 stemmen uitgebracht, 28 stemmen voor, 12 voor mevrouw Van Groningen en 1 voor mevrouw Abrahamse.

Mevrouw Zeegers, 41 stemmen uitgebracht, 37 stemmen voor, 1 voor Van Wifferen en 3 tegen.

De heer Kasmi, 41 stemmen uitgebracht, 27 stemmen voor, 13 voor mevrouw Nunnely en 1 voor mevrouw Maassen.

De heer Achbar, 41 stemmen uitgebracht, 28 stemmen voor en 13 voor mevrouw Mohamed-Hoesein.

En ten slotte de heer Yigit, 41 stemmen uitgebracht, 27 stemmen voor, 13 voor mevrouw Mohamed-Hoesein en 1 voor mevrouw Vermeij.

De **VOORZITTER**. Sst. We zijn nog steeds in vergadering bijeen. Mijnheer Segers-Hoogendoorn en de leden van het stembureau hartelijk dank voor het werk. Ik ontbind bij dezen dan ook het stembureau. Nu wij een nieuw college hebben, stel ik vast dat op grond van de Gemeentewet het ontslag van de heer Kurvers, de heer Van Gils, de heer Moti, mevrouw Vermeij, mevrouw Bokhove, mevrouw Eskes en de heer Grauss een feit is. Dan gaan we nu over tot de beëdiging van de wethouders. We hebben u in twee categorieën. Een aantal van u wil de eed afleggen. Dat betreft de heer Versnel en de heer Vreugdenhil. De rest van de wethouders wil de verklaring en belofte afleggen. Ik zal u ook in deze volgorde, de eed afleggers aan deze kant en de rest van de collega's aan deze kant, zodat we dat zo voorspoedig kunnen laten verlopen. Ik wil graag aan de griffier vragen om de wethouders naar voren te geleiden. Mag ik u vragen te gaan staan. Dat geldt ook voor u daarboven als u daartoe fysiek in staat bent. Ik wil u erop wijzen dat we doorgaans na de beëdiging ook schorsen voor felicitaties. Dat gaan we nu niet doen, omdat we daarna ook nog een aantal raadsleden beëdigen en ik daarna in één keer schors voor felicitaties aan wethouders en raadsleden. Dat scheelt denk ik ook tijd en dan bent u ook op tijd voor de aardappelen thuis.

De eedaflegging voor de heren Versnel en Vreugdenhil. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen leggen de wethouders in de vergadering van de raad in handen van de voorzitter de volgende eed af.

'Ik zweer dat ik om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets uit dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.' Wilt u mij graag nazeggen: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.' De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **VOORZITTER**. De heer Vreugdenhil.

De heer **VREUGDENHIL** (lr). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Ten behoeve van de verklaring en belofte voor een wethouder geldt ook dat u alvorens de functie te kunnen uitoefenen, u als wethouder in de vergadering van de raad in handen van de voorzitter de volgende verklaring en belofte aflegt.

‘Ik verklaar dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets uit dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.’ Mag ik u verzoeken mij na te zeggen: ‘Dat verklaar en beloof ik.’ De heer Kasmi.

De heer **KASMI** (d66). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Mag ik u verzoeken alvast hier naast mij plaats te nemen. Ik wijs graag één plek aan voor de beoogde locoburgemeester. Beoogd, omdat de taakverdeling pas echt morgen aan de orde zal zijn. Die kan naast mij zitten. De rest van de collega’s kunnen voorlopig overal zitten. We zijn nog steeds in vergadering bijeen en ik verzoek de raadsleden te gaan zitten. Dat geldt ook voor onze gasten achterin, zoveel mogelijk te gaan zitten achter de pilaren graag.

11. *Benoeming van leden van de gemeenteraad ter invulling van vacatures die zijn ontstaan wegens de benoeming van wethouders*
 - A. *Onderzoek van de geloofsbrieven*

B. Beëdiging van leden van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**. We zijn aanbeland bij agendapunt 11. Als het goed is duurt het niet zo lang meer. Invulling van vacatures in de gemeenteraad die zijn ontstaan wegens benoeming van wethouders. We beginnen als eerste met het onderzoek van de geloofsbrieven en daarna de beëdiging van de nieuwe leden van de gemeenteraad. Ik verzoek de ingestelde commissie onderzoek geloofsbrieven haar advies uit te brengen. Dat staat onder leiding van de heer Coşkun. Mijnheer Coşkun, wilt u ons vertellen wat de uitslag van het onderzoek is?

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter. Ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van de nieuwbenoemde leden C. (Caroline) Aafjes-van Aalst, Fati Elbay, Erika Rehim Zadeh, Thomas Roskam, Serkan Soytekin en Erik Verweij heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden en de commissie adviseert u daarom ook Caroline Aafjes-van Aalst, Fati Elbay, Erika Rehim Zadeh, Thomas Roskam, Serkan Soytekin en Erik Verweij toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacatures van respectievelijk R.A.C.J. Simons, C.M. Zeegers, F. Achbar, E. Yigit, G.J.M. Vreugdenhil en V.P.G. Karremans.

De **VOORZITTER**. Ik vrees dat u de verkeerde tekst voor zich heeft. Het gaat om de beëdiging van de raadsleden.

De heer **COŞKUN** (sp). In plaats van, ik heb ze allemaal opgenoemd.

De **VOORZITTER**. In plaats van, excuses. Dan heb ik niet goed geluisterd. Excuses mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Luisteren is ook een vak, maar dat terzijde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Zonder meer. Dat is zonder meer. Excuses. Dank u zeer voor de uitslag van het onderzoek. Mag ik de griffier vragen om de nieuwe raadsleden naar voren te geleiden? Mag ik u verzoeken om te gaan staan?

Mijnheer Elbay, u legt de eed af als ik mij niet vergis, de rest van de raadsleden de belofte. Dan begin ik als eerste met u, mijnheer Elbay.

Door de gemeenteraad is tot uw toelating als lid van deze vergadering besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de eed te zullen afleggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken met de woorden: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig', met dit gebaar.

'Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.' Wilt u mij nazeggen: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.'

De heer **ELBAY** (d66). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Dan de volgende kandidaten. U staat bij mij in de verkeerde volgorde, dus ik ga straks verschillende namen in een andere volgorde noemen. U heeft allemaal aangegeven de belofte te zullen doen.

Door de gemeenteraad is tot uw toelating als lid van deze vergadering besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft inderdaad allen aangegeven de belofte af te zullen leggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden: 'Dat verklaar en beloof ik.'

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en beloof ik.'

De **VOORZITTER**. We beginnen met mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dat verklaar en beloof ik!

De **VOORZITTER**. Van harte gefeliciteerd. Daarmee bent u ook toegelaten als lid van de gemeenteraad van de stad Rotterdam. Van harte gefeliciteerd.

12. Sluiting

De **VOORZITTER**. Met deze beëdiging zijn we aan het einde gekomen van deze lange, enerverende bijzondere vergadering. Ik feliciteer iedereen in de nieuwe posities. Ik feliciteer de familieleden daarachter en ik feliciteer ook de raad met het nieuwe college. Ik sluit de vergadering.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, ik hoop dat u bedoelt dat u de vergadering schorst.

De **VOORZITTER**. We schorsen? Nee, we sluiten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Dan gaan we de volgende keer een nieuwe vergadering openen?

De **VOORZITTER**. We heropenen volgende week.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Met nieuwe tijden? Prima.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	653
Afscheid van de heer S. Leewis als lid van de raad	654
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 16 juni 2022	655
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 week 22 en 23	656
Ontslagbrief wethouder A. Bonte	656
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet	657
Jaarstukken 2021	660
Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2021 omvattende de jaarrekening en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening	660
Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2021, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat	660
Het voorstel tot vaststelling van de conclusies en aanbevelingen en de commissie tot onderzoek van de rekening met betrekking tot de jaarrekening 2021	660
Afscheid van de wethouders die niet terugkeren in het college van burgemeester en wethouders in nieuwe samenstelling	682
Heropening en mededelingen	691
Benoeming van een lid van de gemeenteraad ter invulling van de vacature die is ontstaan door het ontslag nemen van een lid van de gemeenteraad - Onderzoek van de geloofsbrieven - Beëdiging van leden van de gemeenteraad	691
Debat over het coalitieakkoord 2022-2026	692
Het voorstel tot vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbesteding van de wethouders	776
Benoeming van de wethouders - Voordracht door de desbetreffende fracties - Onderzoek vereisten welke verband houden met het wethouderschap - Beëdiging van de wethouders	778
Benoeming van leden van de gemeenteraad ter invulling van vacatures die zijn ontstaan wegens de benoeming van wethouders	781

Onderwerp	Pagina
- Onderzoek van de geloofsbrieven - Beëdiging van leden van de gemeenteraad	

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 7 juli 2022.

De griffier,



De voorzitter,

